

૨૦૯૩

સાંકલીયું.

- શાનશાહ જોહાકતું શ્રી જમ્મુલસ્તાન તરફ આવતું થયું, તેની મદદ-
રત પાદશાહ અશરતે કીધી તે હકીકત. ૩
- અજદાની લડાઈને સાડ અસરત પાદશાહે પોતાના બેટા કેરશા-
સ્પને નશીઅત કીધી તે હકીકત. ૬
- પાદશાહ જોહાકે કેરશાસ્પ પેહેલવાનનો હોનર તેના પોતાના લશ-
કરના પેહેલવાનોની સાથે અજમાવ્યો અને તારીફ કીધી કેરશા-
સ્પની તે હકીકત. ૭
- કેરશાસ્પ પેહેલવાન પોતાનો હોનર દેખાડ્યા પછે અજદાની લડા-
ઈમાં રવાના થયો તે હકીકત. ૮
- કેરશાસ્પ પેહેલવાન અજદાની લડાઈમાં ગયા પછે પાદશાહ જોહાકે
તે ઉપર જાદુઈ કીધી તે હકીકત. ૧૦
- અજદાને જોઈ કેરશાસ્પ પેહેલવાને પોતાના તનમાં જોર માંગવા
સાડ મોનાજત કીધી તે હકીકત. ૧૨
- કેરશાસ્પે અજદા માર્યો તેની ખબર શાહનશાહ જોહાકને થઈ
તે હકીકત. ૧૬
- શ્રી હિંદુસ્તાનનાં માહારાજ મેહેરાજની હકીકત. ૧૮
- પાદશાહ જોહાકની દરગાહમાં કેરશાસ્પને જતી વખતે નશીહત
કીધી પાદશાહ અશરતે તે હકીકત. ૨૧
- જોહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પને શાહાનશાહ જોહાકે શ્રી હિંદુસ્તાનની
લડાઈ ઉપર માહારાજ મેહેરાજની મદદે મોકલ્યો તે હકીકત. ૨૫
- જોહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પે રાજા બહુ ઉપર નામું લખ્યું તે હકીકત. ૩૨
- જોહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પે રાજા બહુના લશકર સાથે પેહેલી લડાઈ
કીધી તે હકીકત. ૩૫
- રાજા બહુનો એલચી જોહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પ નજદીક છુપો
પેગામ લાવ્યો તે હકીકત.... .. ૫૧
- ખીજી લડાઈ કીધી જોહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પે રાજાબહુના હીંદો
લશકર સાથે તે હકીકત. ૫૭

- લગાઈ કીધી જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પે રાજા બહુ ને તેના હોં દી
લશકર સાથે તે દાસતાન. ૬૨
- લગાઈ કીધી જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પે છેલ્લી મરતમે રાજા બહુના
ખેદમતગાર હબશી સાથે તે હકીકત. ૬૬
- કેદ પકડાયો રાજા બહુ જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પના હાથ ઉપર
તે હકીકત. ૬૮
- દરીઆવની પડોશના જંજીરા મધેની અજાએજ સરીખી હકીકત. ... ૭૭
- કેદ પકડાયો રાજા બહુ કેરશાસ્પને હાથે તે ખબર તેના બેટાને થ-
યાથી તેણે લગાઈનો અશઆબ તઈયાર કીધો તે દાસતાન. ... ૭૯
- જંગઆરનાં હબશીઓની હકીકત. ૮૧
- જઈ પોહયું જંગી કેરશાસ્પનું શ્રી સરનદીપ માહારાજા મેહે-
રાજ સાથે. ૮૨
- જઈલાગો જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પ આદમનાં કદમની નજદીક તાંહાં
એક બરેહમન શેવડા સાથે કેટલીક પુછ પરછ કીધી તે હકીકત. ... ૮૩
- પુછયું જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પે પેલા બરેહમનને અને જવાબ દીધો
બરેહમને કેરશાસ્પને તે હકીકત. (સવાલ ખીજો.) ૮૫
- પુછયું જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પે પેલા બરેહમનને અને જવાબ દીધો
બરેહમને તે હકીકત. (સવાલ ત્રીજો) ૮૬
- પુછયું જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પે પેલા બરેહમનને હકતાલાની હસતી
વાસતે અને જવાબ દીધો બરેહમને કેરશાસ્પને તે હકીકત
(સવાલ ચોથો) ૮૮
- પુછયું કેરશાસ્પે પેહેલી પેદાએશને વાસતે કે તે શી સબબનીછે ?-
અને જવાબ દીધો બરેહમને તે હકીકત. (સવાલ પાંચમો) ... ૮૯
- પુછયું કેરશાસ્પે બરેહમનને અને જવાબ દીધો બરેહમને તે
હકીકત. (સવાલ છઠો) ૯૦
- પુછયું કેરશાસ્પે બરેહમનને અને જવાબ દીધો બરેહમને તે
હકીકત. (સવાલ સાતમો) ૯૧
- પુછયું કેરશાસ્પે અને જવાબ દીધો બરેહમને તે હકીકત
(સવાલ આઠમો) ૯૨
- પુછયું કેરશાસ્પે અને જવાબ દીધો બરેહમને તે હકીકત.
(સવાલ નવમો) ૯૩
- જંગી કેરશાસ્પ બરેહમનનાં ચરને પડી આગલ આલ્યો રાહમાં
તેણે ખીજી ઘણીક અજાએજ ચીજો દીઠી તે તથા એક જંજી-
રાનો એહેવાલ. ૯૫

ખીજા જાંજીરાની હકીકત.	૧૦૨
ત્રીજા જાંજીરાની હકીકત.	૧૦૩
દમકરનાં જાંજીરાની યાને ચોથા જાંજીરાની હકીકત.	૧૦૬
લગાઈ કીધી કેરશાસપે જાંગલનાં ગેણુડાઓ સાથે તે વગરે ખીજો હેવાલ.	૧૦૮
પાંચમા જાંજીરામાં અજાદાની અજાએખ સરીખી હકીકત.	૧૧૧
છઠ્ઠા જાંજીરાની જેવા લાયક હકીકત.	૧૧૩
સાતમા જાંજીરા આગલની અજાએખ જેવી હકીકત.	૧૧૪
ઝુનાંની ખાંણના પાહાડની હકીકત.	૧૧૪
લાનીશનાં પહાડ ઉપરના આઠમા જાંજીરાની હકીકત.	૧૧૫
કોહિકાલુનાં નવમા જાંજીરાની અજાએખ જેવી હકીકત.	૧૧૭
લગાઈ કીધી જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે “શંગશારી” તથા “શીલગોશાં” ટોલાં સાથે તે હકીકત.	૧૧૮
જઈ પોંહોંચ્યો જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે “શીઆમક” ના દોખમાંની નજદીક તે દાસતાન.	૧૨૦
શીઆમકશાહ પાદશાહે પોતાની અંતની ઘડીએ કહી સંભલાવેલી નશીહત.	૧૨૩
જઈ પોંહોંચ્યો જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે શાહનશાહ તેહમુરસ્પના દોખમાં નજદીક તે હકીકત.	૧૨૭
ચાલતા પાહાડની અચરત સરીખી હકીકત.	૧૩૩
તરીખ પાહાડ ઉપરની અજાએખ શરીખી હકીકત.	૧૩૮
જઈ પોંહોંચ્યા જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે તથા માહરાજ મેહેરાજ કનોજ શહેરની તરફ તે હકીકત.	૧૩૯
રવાનાં થયો જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે હોંદથી તે વીશેનો એહેવાલ.	૧૪૦
જાંગી કેરશાસપને તેના બાપ અશરતે કરેલી નશીહત.	૧૪૪
જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે રૂમ શહેરની તરફ રવાના થયો તે વગરે ખીજો હકીકત.	૧૪૭
જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપની બાહાદુરીની ખબર ષડવાથી રૂમ શહેરના પાદશાહની બેઠી તે ઉપર મોહીત થઈ તેવીશેની હકીકત.	૧૫૧
જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે રૂમની દરબારમાં જઈ તે જગોએ મેલેલી કમાન ખેંચીને પાદશાહનો દામાદ થયો તેવીશેની હકીકત.	૧૫૮
રીશબર થયો રૂમનો પાદશાહ પોતાની બેઠી ઉપર અને જેહાંપેહેલવાને તે બેઠીનો હાથ પકડીને તેપર ગોહરો વધાવ્યા તેવીશેનું બયાન.	૧૬૧

- લગાઈ કરવી જંગી કેરશારપે પાહાડપરના હબશી સાથે અને માસ્કો
 ગીયો હબશી જેહાંપેહેલવાંનના હાથ ઉપર તે હકીકત.... ... ૧૬૫
- જેહાંપેહેલવાંન કેરશારપે એક શહેર આબાદ કીધું તે વગેરે બીજી
 હકીકત ૧૭૦
- ખબર થઈ જેહાંપેહેલવાંન કેરશારપેને પોતાનાં બાપ શાહ અશરત
 ઉપર શેકશત આવી તે હકીકત. ૧૭૫
- બીજી મરતબે શેકશતે આધી પાદશાહ અશરતે કાચુલી પાદશાહથી
 તે વગેરે બીજી હકીકત. ૧૭૭

કેરશાસ્ત્ર નામું.

જેહાકની દેહશતથી છુપા વેસે દરવીશ બનેલો શાહાનશાહ જમશેદ શ્રી જામુલસ્થાનના પાદશાહ (પોતાના સસરા) થી તેની પોતાની પાદશાહીની પાયમાલી થવાની બીના ને શીકર જાણીને જખમી જીગર મધરાતે પોતાની મોરદાર શાહજાદી મારોયના મેહેલથી છુપો નીકલી આવ્યો. તે વખતે તે નામદારથી તે જામુલી શાહજાદીને હમલે હતા, તેથી એક બેટા યજ્ઞદી ઝલકાટનો પેદા થયો હતો; તેનું નામ તુર પાડયું હતું. શાહજાદો તુર ઘણોજ અકલમંદ તેમ જોરેમંદ હતો. જામુલસ્થાનનો પાદશાહ ગોરંગશાહ (તેનો મમાવો) તે ઉપર ઘણીજ મોહબત રાખતો હતો. તથા પોતાની બેટી (તુરની માદર) ના મોતથી તખત તાજનો વારસ પણ તે નામદાર શાહજાદાને ઠરાવ્યો હતો. તે નેક શાહજાદો વયે પોહોંચતાં જામુલસ્થાનની પાદશાહાતનો તમામ કામુ ને અખત્યાર ચલાવતો હતો. તે રૈયતની દાદ લેવામાં અને ધનસાફ દેવામાં ઘણોજ ચોકસ અને અદલ ખવાશ હતો. તે શાહજાદાએ પણ પોતાની શાદીમાં એક જામુલી શાહજાદી, જે ખુબસુરતીમાં તમામ બીજી જામુલની શાહજાદીઓમાં સરદાર હતી, તે પસંદ કરી હતી. તે શાહજાદીથી તેને એક બેટા નામનો ઉઠાવનાર પેદા થયો હતો. તે ચેહરામાં રેશન ઝલકાટનો તથા જોરમાં કવી બાબુનો હોવાને સખમે તે શાહજાદાનું નામ તેના આપ નામદાર તુરે શેદઅશપ પાડયું હતું. પાદશાહ ગોરંગશાહના મોત પાછળ જેમ શાહજાદો તુર શ્રી જામુલસ્થાનના તખત ઉપર આવ્યો હતો, તેમ શાહજાદો શેદઅશપ પોતાના આપ પાદશાહ તુરના મોતથી તેના તખત તાજનો માલક થયો. તે નામદાર પાદશાહે પણ એક ખુબસુરત શાહજાદી સંગાતે શાદી કરી, તેથી તેને એક બેટા નામદારીનો ઉઠાવનાર પેદા થયો. તે બેટાનું નામ તે નામદાર પાદશાહે તરવર પાડયું. શાહજાદો તરવર પોતાના નીઆગાનો કરતાં વધારે જોરેમંદ તેમ કવી બાબુનો લશકરકશ નીકલ્યો. તેણે બીજાં પડોસી પાદશાહાતોમાં લડાઈઓ ચલાવીને મોટી નામદારી મેલવી તથા પોતાની પાદશાહાતની હદ પણ લંબાવી. જેવારે પાદશાહ શેદઅશપનો વાકો થયો, તેવારે શ્રીજામુલસ્થાનની પાદશાહાત ઉપર તે નામદાર મોટા દબદબા ને બારી જાહોજલાલીથી બીરાજ્યો અને એક ઘણી નેક ખુબસુરત શાહજાદી સાથ નેકાનો ગાંઠ બાંધ્યો,

તેને નયાગાનોની રાહરસમ મુઆશ્રક શાદી કરી હતી. તે નામદાર પાદ-
 શાહને એક બેટા પેદા થયો હતો. તે આબેહુબ પાદશાહ જન્મશેદજ આ જો-
 હાનમાં ફરી પેદા થયો હોય તેવો જલકાટમંદ ને નેકનામ હતો, તેથી તેનું
 નામ તે નામદાર પાદશાહે સમ રાખ્યું હતું. શાહજીદો સમ જેવારે પુખ્ત
 ઉમરનો થયો તેવારે તેના નેકા એક રોશન વખત જામુલની શાહજીદી સાથ
 કદીમ રાહરસમ માશ્રક બાંધ્યા હતા. તે નામદાર સમને એક બેટા ધણોજ
 મુબારક ને ખુલંદ બખત પેદા થયો હતો. તે શાહજીદાનું નામ અસરત રા-
 ખવામાં આવ્યું. શાહજીદો અસરત પેહેલવાનગીરીમાં એકકો હતો. એ-
 હરામાં પણ ધણોજ રોશન તેમ યજદી જલકાટ ભરેલો દાનાઈ દચ્ચાશ્રમાં
 ખુબ અંદેશ હતો. નામદાર અસરત બેશક પોતાના નયાગાનોથી ધણોજ
 ખુલંદ કદ ધરાવતો હતો. શખી તબેહ ને ગરદનફરાજમાં પણ તે સરસ
 હતો. નેકીમાં પણ તે બેમીશાલ હતો. પાદશાહાતનો અછો બંદોબસ્ત રાખ-
 વામાં તે આગલા પાદશાહો ઠાને વધારે દીપી નીકલ્યો હતો. તે નામદાર પા-
 દશાહ અસરતનો સીતારો તેની તમામ મુરાદ મુઆશ્રક મદદગાર ઉતર્યો હતો.
 દનબદન તેની ખુબેરગી વધીને આગલા તખ્તનસીનોનો ભારી ગંજ ખજનો
 તેને હાથ લાગો હતો. તે ખીજ પાદશાહો ઉપર પોતાના બે સુમાર ખજન-
 નાથી ખુલંદ દરજ્જે પામ્યો. તે પાદશાહની દરબારમાં મોટા મોટા નામ-
 દારો, ખુબેરગો ને ઝોલમાઓ આવી ખીરાજતા થતા ચાલ્યા. તે બખતાવર
 પાદશાહને આ ફરતા આશમાને મેહેરબાન થઈને એક જોહાન જીરજખર
 કરનાર બેટા બખશ્યો. તે મોબારક કદમના બેટાનું નામ કેરશાસ્ત્ર કરીને
 રાખ્યું. તે પાક જાત બેટાનો ચેહેરો તથા કદનો ઉઠાવ જોઈને તમામ
 અનનુમન અજાણ્ય રહ્યું. તથા જે દાહડે તે બેટા પેદા થયો તે દાહડે
 જેમ જાણે એક વર્ષનો હોય તેવો માલમ થયો. જેવારે તે કેરશાસ્ત્ર
 પોતાની માદરના દુધથી છુટો થયો તેવારે પછે તેજ ભરેલા ઘોડાની ઉપર
 સવાર થવા લાગો. તે બદનમાં રેશમી પોશાક બદલે મસ પોલાદનું બખ-
 તર પેહેરવા લાગો. તે દડી રમવાને બદલે લડાઈનો ગોરજ ઉઠાવવા લાગો.
 તે ખાણું તથા ખોઆખની જગોએ લડાઈ અને કીનો યાદ કરવા લાગો. તે
 શેકારમાં ગોરખર તથા હરણની જગોએ શેર તથા સીંહ અને ચીત્તા
 મારવા લાગો. જેવારે એ દલેર દસ વરષની વયે પોહોંચ્યો તેવારે ધણોજ
 મરદાનો થયો. તે પોતાની એક મુઠીએ કરીને મસત હાઠીના શરમાંથી
 મગજ કાઢી નાખવા લાગો. જેવારે તે નામદાર ચઉદ વરષની વયે પોહોં-
 ચ્યો તેવારે તેની સમશેરે કરીને શું આદમી કે શું મગરમજ, શું શેર કે શું
 દેવ વગેરે ખીજ ધણાંક મજબુતી ધરાવનારાં જાનવરો દેહશત ખાવા

લાગાં. આ નેકી ભરેલા પેહેલવાનનો નેજો ૩૧ વાંમ લાંબો હતો અને જેવારે તે નામવર શરાબ પીવા સારૂ બેસતો હતો તેવારે અતી ઘણો શરાબ પીતો હતો અને જેવારે ઘોડા ઉપર સવાર થઈને પૈંચદાર કમાન હાથમાં લેતો હતો તેવારે તે કમાનના ફાંદાએ કરી મસ પાહડોને તોડી નાખતો હતો તે હમેશ પોતાના મોતને તલવારની અણી ઉપરજ રાખતો હતો એટલે જ હરગેજ થઈને તે નામદાર શાહજીદો મોતની દરકાર નહી કરતો હતો જેવારે તે પેહેલવાન ખુનરેજીમાં ઉતરતો હતો તેવારે તે એમ કરીને જાણતો હતોકે આ વખત ખુનરેજીનો નથી પણ લાલ શરાબ પાજીનોછે. આ નામીયો પેહેલવાન મોટાં લશકરથી તો હરગેજ થઈને ડરખાતો હતો નહી. એવા જખરદસ્ત અને હીમતવાન બેટાની દેહશતે કરીને એકાએક કોઈ ખીજ પાદશાહો અશરતની સાથે લડાઈની ખાહેશ કરતા હતા નહી. પારશાહ તુરની નશલથી નામદાર ફેરશાસ્ત્ર પેહેલવાન તલગ ૭૦૦ વરશ તમામ થયા અને જ કોઈ નામદાર જમશેદ પાદશાહની તોખમના કેહેવાતા હતા તે તમામ જોહાનપેહેલવાન રસતમના નેઆગાન યાને વડીલો હતા. ' •

શાહાનશાહ જોહાકનું શ્રી જામુલસ્તાન તરફ આવવું થયું, તેની મદારત પાદશાહ અસરતે કીધી તે હકીકત.

શાહેર કહેછે કે ખીજ સરવે દાસતાન અતરે રહી અને પાદશાહોનો પાદશાહ જોહાક પોતાના જામુલ શહેરથી જામુલની તરફ આવી પોહોંચ્યો અને પોતાનું લશકર માહરાજ મેહેર તથા માહરાજ બહુ ઉપર ખેચ્યું તેથી પાદશાહ અશરતે પાદશાહ જોહાકને ઘણીક તાજીમ દેઈને પોતાના ખજાનાનો દરવાજો ખોલ્યા કરીને તેના તમામ લશકર સાથે મેહમાન રાખ્યો. તે પાદશાહને લાયકનો તમામ શામન તયાર કીધો. તેણે શાહાનશાહ જોહાકને પોતાના હેવાનમાં જગો આપીને ઘણીક મદારત કીધી અને એક મજલેશ એવી સમારી કે તેને જેવા સારૂ બેહેશતમાંથી મલક તથા પરીઓ ઉતરી આવવા લાગી યાને ઘણીક પાકીજેહ મીજલેશ તમામ મુશક તથા અમખરે કરીને ખોશખોદાર કરી હતી. તે મીજલસ દરમીઆન ખીલોરની જમમાં લાલ શરાબ રેડતા હતા, તેણે કરીને તમામ હેવાન ગાય બેહેશતની મીશાલે રંગ બેરંગ હતો તાહાં ખુબસુરતી ભરેલા ગોલામો પોતાના તનમાં ચીની કોબા પેહડીને શર ઉપર સુનેરી કોલાહ મેલીને અને હાથમાં રૂમી ગોરજો ધરીને હારબંધ ઉભેલા હતા. તે બધે પાદશાહો જરીન

કમરબંધના પેહેલવાનોની સાથે શરાબની જામો પકડીને ચંગ તથા રામશ-
ગરોના શરોદસાથ જોકમાં બેઠેલા હતા. એ રવેસે પાદશાહ અશરતે ઘણી
ખુશીથી મજલેશ સમારી હતી, તે મજલેશમાં નામદાર પેહેલવાન કેરશા-
સ્ત્રબી હાથમાં શરાબની જામ પકડીને બેઠેલો હતો તેથી જોહાક પાદશાહ
હરદમ પોતાની નજર કેરશાસ્ત્ર ઉપર નાખી તેહેનો ચેહેરો તથા દેલ જો-
ઈને દેલમાં હેબત ખાતો હતો. તે પોતાના દેલ સાથે એમ કરીને કેહેતો
હતો કે એ અશરતના બેટા કેરશાસ્ત્રના જેવો ચેહેરામાં તથા ગરદનમાં
અને બાજુમાં તથા શીનામાં અને દબદબામાં બીજો કોઈ શખસ મારા
જોવામાં આવતો નથી. અગર જો એ બચુ પુરી જવાનીએ પોહોંચશે તારે
મારી પાદશાહી એકાએક રેહેવા દેનાર નહી, તેટલાસાફ હમણા એનો ના-
દાનીનો વખત છે તેટલામાંથીજ કોઈ શખત જગો કે જ્યાંહા માહાબારત
લડાઈ અને કીનાકશી હોય તે જગોએ એ કેરશાસ્ત્ર પેહેલવાનને બજેરગી
આપીને મોકલું કે એ નાદાન છોકરો ત્યાંહાં લડાઈમાં માસ્યો જાય તો પછે
હું બેશીકરીથી પાદશાહી કહું નહીતો આગલ ચાલતામાં જ્યારે એની પુર
જીવાની થશે ત્યારે એ મારી પાદશાહી રેહેવા દેશે નહી. એ અદેશો પોતાના
મનમાં કરીને પછે તેજ મીજલેશમાં પાદશાહ જોહાક અશરતને કેહેવા લા-
ગો કે એ નામદાર પનોતા અશરત તું એવોતો નામદાર બેટો રાખે છે કે
અગરજો તું આશમાન ઉપર શર ઉડાવવાને ચાહે તો શબ્દવાર છે. એ
તારા બેટાના હોનર હું બાજે આદમીઓથી સાંભલતો હતો પણ મારી પો-
તાની નજરે જોયાવગર તે વાત હું કયુલ કરતો નહી હતો પણ હમણાતો
તે કરતાંને દસ ઘણી વધારે ખુબી હું તારા બેટામાં જોઉં. એ શખદો સાં-
ભલીને પાદશાહ અશરત જોહાકને કેહેવા લાગો કે એ પાદશાહ તુંજે કે-
હે છે તે તમામ દરશત છે પણ એ બેટામાં જેટલી ખુબી છે તે તું જોહાંનના
પાદશાહના શાહેઆથી છે એ વખતમાં એ બેટાની બરોબરી કોઈબી શ-
ખસ કરી શકે એવો નથી. એ પેહેલવાન જોવારે ઘોડા ઉપર સવાર થઈને
પોકાર મારી હોમલો કરે છે તેવારે ઘણાક લશકરને આજેજ કરે છે. જોવારે
એ બેટો કાનાનો નેજો ઉડાવી પોતાના શર ઉપર ફેરવે છે તેવારે જંગલના
શેર તથા સીંહ જાંવરના દેલ શીવી નાખે છે. જોહાક પાદશાહ હમણા તું
મારો મેહમાન છે વાસ્તે અગર તારો કોઈ બદખાહ હોય અથવા શખત
દુશમન હોય તેને જોર કરવા થકી આએ મારા નામદાર બેટાને મો-
કલ કે તે સાથે લડાઈ કરીને મારો બેટો તેને જોર કરે. તારો દુશમન
આશમાન ઉપર જામને પનાહ પકડી બેસશે તોબી તેને એ મારો
બેટો પોતાની તલવારે કરીને જમીન ઉપર ખાકમાં નાખશે. એવા શખદો

સાંભલીને જોહાક પાદશાહ કહ્યું કે અએ નામદાર અશરત તું જે ફરમા-
વેછે તે દરશત છે. એ નામવરના એહેરા તથા કદબપગથી મને માલુમ પડી
આવેછેકે જે આદમીમાં ધણા હોનર હોય તે આદમીનો એહેરોજ તેવીશની
ગવાહી આપેછે તથા પથરમાંથી ગોહર નીકલેછે તેની કીમત રંગ ઉપરથી
જલવેરી લોકોને માલમ થઈ પડેછે તેજ મીશાલે આ નામદાર ફરશાસપની
ખુખી હું સાંભલતો હતો તેકરતાંને એ પેહેલવાનનો એહેરો જોવાથી તે ખુખી
વધારે નજર આવેછે. એ ફરશાસપ પેહેલવાન જોવામાં ગોયા આખે-
હુખ જમશેદ પાદશાહ છે પણ એ ચીજઅજાણેજ જોવીખી નથી. એ પેહેલ-
વાનખી તે જમશેદ પાદશાહની આલાદનોજ છે. જે કોઈને લડાઈની વખતે
એવો પેહેલવાન મદદગાર હોય અને સામે વાલો દુશમન અગર હેરેમન
હોય મગર એ જંગી પેહેલવાન તેનો કશો અદેશો નહી કરે વાસ્તે એ
અશરત એક અજદા ધણોજ ભારે છે કે તેના જેવો ભારે અજદા કોઈએ
ખીજો દીઠો નહી હોય પણ સાંભલ્યામાંખી નહી આવ્યો હોય; એવો
મોટો તે અજદા છે. આગલ જોહાનમાં તોફાન થયું હતું તેવારે તે અજદા
ભારી દરીઆવમાંથી તરી આવ્યોછે. તેણે પાહડની કઢણમાં પોતાનું રેહાણ
કીધેલુંછે પણ તેના આજરથી તમામ જોહાન શકતીમાં છે; વાસ્તે ફરશા-
સપ પેહેલવાનને લાયક છે કે તે નાપાક અજદા ઉપર કંમર બાંધે અને પો-
તાના ગોરજે કરીને તે નાપાક અજદાના તનને ફાડી નાખે. એવી ગોફતેગોહ
તે બંધે પાદશાહો કરતા હતા તે ફરશાસપ પેહેલવાને સાંભલી કે તુરત ઉઠી
ઉભો થયો. તે બંધે પાદશાહોની હજુરમાં પોતાના બંધે હાથ જોડીને
કેહેવા લાગો કે અએ નામવર પાદશાહો તે અજદા શું ચીજ છે? તમો બંધે
પાદશાહોના તખ્તના જલકાટથી તે નાપાક ઉપર કંમર બાંધું. જેવારે મારા
હાથમાં હું સમશેર પકડું તેવારે ખોદાના કરવાથી માહરી નજદીક શું
અજદા કે શું શેર ગોયા એક લોકડીની મીશાલે છે. અગરજો ખોદાની બખ-
શેશથી હું ચાહું તો આશમાનનેખી જેર કરું તો જમીન ઉપરના એક અ-
જદાથી શાવાસ્તે ડર પકડું? તેટલા સાઈં અએ બંધે દાનેશમંદ પાદશાહો
એ નાપાક અજદાને મારવા વીશે તમો કસો ડર કરો ના. શરાબની જામ ઉ-
ઠાવી નોશ કરો અને એમ કરીને જાણો કે તે અજદા જમીન ઉપર છેજ-
નહી! જેવારે ફરશાસપ પેહેલવાનને મોહોડેથી એવા શખ્દો તે બંધે
પાદશાહોએ સાંભલ્યા તેવારે તે પાક અજદાનની દરગાહમાં સેતાએશ કરવા-
લાગા. આ વાતમાં તમામ દાહડો ગુજરી ગયો અને રાતનો વખત થયો
તેવારે તમામ મજલેશ બરખાશત થઈ અને સરવે કોઈએ પોતાની જગો
તરફ કુચ પકડી.

અન્યાની લડાઈને સાંચું અસરત પાદશાહે પોતાના બેટા કેરશાસ્ત્રને નશીઅત કીધી તે હકીકત.

પાદશાહ અશરત પોતાના બેટા કેરશાસપને પોતાની નજદીક બોલાવીને કહેવા લાગો, કે અએ નાદાન બેટા શાવાસ્તે એ શખત લડાઈ તે જોહાક પાદશાહથી કબુલ કીધી ? તું જાણતો નથી કે હર જગો સાચું બોલવું સજાવાર નથી ? કાંઈ જગોએ જુદું બોલ્યે તો તે રાસ્ત બોલ્યા કરતાંને બરોબર છે. તું એમ જાણતો ના જે બીજી લડાઈ મીશાલે આ જેહરી અન્યાની લડાઈથી હશે, પણ એ લડાઈતો ઘણીજ શખત જાણે ! એ લડાઈ મધેથી તને પોતાનો પ્રાણ બચાવવો મુશકેલ છે ! એ અન્યા કાંઈ ગોરખર નથી કે તું શેતાબ મારી લેઈ કવાબ કરે ? તથા નથી શેર કે તલવાર મારીને તેના તનથી તેનું શર જુદું કરે ? અગરજો દેવ હોય તો તેને પેહેલવાની કુનેહથી જોર કરીને બધામાં પકડયે ! અન્યા કાંઈ હમનખરદ પેહેલવાન નથી કે માનવી મીશાલે તેને જીવ ઉપરથી ઉઠાવી લીજ્યે ? એ નાપાક તો મહશત જેહરથી ભરેલો અન્યા છે અને એની લડાઈથી તમામ જેહાન આજેજ થયલી છે. એ ઉપર ઘણાક તીર તથા નેજા અને છુટા ભાલા કેટલાક પેહેલવાનોએ માસ્કા છે, પણ તે નાપાકને તે કસું લાગું નથી ! એને મારવા સાંચું આતશ રોશન કરીને એક ચાહ સીંચી પણ તેથીબી એ નાપાકને કસી ઇજ પોહોંચી નહી ! એ નાપાકના તન ઉપર લોખન અથવા આતશ કાંઈબી અશર કરતું નથી ત્યારે હવે તું એને ક્યાં હથીઆરે કરી મારશે ? અગર તુને હકતાલાએ જોર આપ્યું તો તે ઉપર મગર ના રેહે અને એ નાપાક અન્યાની લડાઈથી હાથ ઉઠાવ. બેટા એ લડાઈથી તું તારા પાઈ પાછા ખેંચે યાને એ લડાઈમાં તું નહી જાય તો મારા ઉપર બખ્શેસજ કીધી ! પ્રથમમાં મારીજ તકશીર છે કેમકે શરાબની મશતીમાં મારેથી તારા જોરની તારીફ તો જોહાકની નજદીક યછ ! મારેથી એમ કરી કહેવાયું કે તારો કોઈ શકત દુશમન હોય તે ઉપર એ કેરશાસપને મોકલ. એ મારી જોખાનથી મેં કહ્યું તેથી એવું થયું કે જાણે તે અન્યાની જગોએ હું (અશરત) તારો દુશમન યછ પડ્યો કે તારા જેવાં ફરજદને મેં પોતાને હાથે મારવાને મોકલ્યું ! અએ મારા પેઆરા બેટા તે જોહાકની પાસેથી અન્યાની લડાઈ માંગીતો તેથી શું થયું ? ફરીને તે જોહાકને કહી તે વાતથી હાથ ઉઠાવ, તેમાં કાંઈ શરમ નથી. પોતાના જોરની મગરૂરીએ કરીને ખશુશ પોતાના તનને હલાકીમાં નાખવું એવી મરદાનગીને દાનાવ લોકો પશંદ કરતા નથી.

તે કરતાં દુન્યા દરેમ્યાનમાં આદમીની તમામ ઉમેદ ખર આવતી નથી. કાઈ શખસ પોતાની ખાતરજમાથી દેલની ઉમેદ ઉપર જાય મગર તે જગોથી મોત લેઈને આવેછે. તેસાં અએ પેઆરા બેટા તું પણ એમ કરીને ના જાણતો કે તે અજદાની ઉપર ગાલેળ આવશે ! એવી ધણીક નશીહત કેરશાસપને તેના બાપે (અશરતે) દીધી, તે સાંભળ્યા પછે તેના જવાબમાં એવું કહેડી સંભલાવયું જે અએ શરફરૌજ બાપ એ બાબતમાં તું કસી પાંતીથી ચીંતાતુર ના થા. પાદશાહ જોહાકની મોરાદ માફક મીજલેશમાં બેસીને તે પાદશાહની સાથે ખુશીથી શરાબ પીઉછું અને મારો ગોરજ તથા તીર કમાન અને હું એકઠા મલ્યા પછે જોઈ કે ફરતા આશમાનથી શું બનાવ બનેછે. અગરજો તે અજદા અલબરજ પાહાડના જેવો હશે તો પણ હું તેને શેકસત આપીશ.

પાદશાહ જોહાકે કેરશાસ્પ પેહેલવાનનો હોનર તેના પોતાના લશકરના પેહેલવાનોની સાથે અજમાવ્યો .
અને તારીફ કીધી કેરશાસ્પની તે હકીકત.

ખુબેરગ લોકો તે અજદાને વાસ્તે હેવું કહી ગયાછે કે તે નાપાક વખત ઉપર મહશત હાકીને ખાઈ જતો અને એક દમમાં જેહુનના દરીઆવને શોસી લેતો ! ઉડવામાં ઓકાળ જનવર કે જે બીજા જનવરોના કરતાં ઘણું તેજદાર હોયછે તે ઓકાળ જનવર તે અજદાના શર ઉપરથી સેતાબી કરીને ઉડી જતું તોબી તે અજદાના જેહેરની બોખારે કરી તે બેહોશ થતું અને જમીન ઉપર પડતું હતું ! અગરજો તે અજદા પથરની ઉપરથી ચાલે તો તેના શીનાએ કરીને પથરમાંબી ઘસાડો પડે ? તેનું શર ગોયા એક ગુમબજની મીશાલ તથા તન ગોયા એક પાહાડની મીશાલનું હતું ! તેના તનનો રંગ ગોયા શીહા ધુઆની મીશાલ તથા તેની બધો આંખ ગોયા ખુનની તાશ મીશાલની હતી ! તેની જોખાંન ગોયા એક શીહા દેવ ગારમાંથી નીકલતો હોએ તે મીશાલે બાહર નીકલતી હતી ! જેવારે તે જમીનની ઉપર ચાલતો તેવારે તેના શહડેટાથી જમીનની અંદર ગોયા ખાડી બનતી ! જેવારે તેના મોહમાની લખ બાહર પડતી તેવારે જાણે જેહેરી પાણીનો એક ચશમે બન્યોજ ! તે અજદાના તનની ઉપરના બીંગડાં એવાંતો શખત હતાં કે તેના તન ઉપર લોહોડું તથા તેજ તલવાર અને તીર તથા નેજ લાગી શકતા નહી ! જેવારે તે અજદા ઉઠતો હતો તેવારે જાણે એક પહાડના જેવો

દેખાવ થતો હતો ! તે અજ્ઞા જ્યારે આડો થઈને સુતો, તેવારે જાણે એક મશત હાઠી ઉભો હોય એવો એક ટેકડો થઈ પડતો હતો ! તેની ચાલ હેવીતો ઉતાવળી હતી કે જેમ જાણે એક ઢેડાવ ઉપરથી પાણી ઢલી જતું હોય ! અને તેનો પોકાર જાણે આશમાન ઉપરનું વાદલ ગાજતું હોય. તે અજ્ઞા જ્યારે ફરવા નીકલતો ત્યારે તેની ગાંઢગીથી આસપાસ બે મંજલ સુધીના પરંદા જનવરો નાસતાં હતાં ! તેના મોઢું મધેથી ગરમીથી ભરેલી એવી તો ટુંક નીકલતી હતી, કે તેની બોખારે કરીને જમીન ઉપર જેકાંઈ ધાશ અને કચડો હોય તે તમામ દવની મીશાલેજ બલી જતો હતો ! એવી ખશલતના નાપાક અજ્ઞાની લડાઈ ખાતર કેરશાસપ પેહેલવાને એક ખાશ કમાન ધણીજ શખત તઈઆર કરાવીહતી. કે એકશો પેહેલવાન એકઠા મલીને તે કમાનને ચીલો ચહડાવવા ચાહતા હતા તોપણ એકાએક તેઓ તે કમાનને ચીલો ચહડાવી નહી શકતા હતા ! તથા કોઈ મરદમાં એટલી શક્તી નહી કે તે કમાનને એક જગોથી ઉઠાવીને બીજી જગોએ મેલે ! તે કમાનનો તીર લંબાઈ તથા જડાઈમાં ધણીજ હતો. એ રવેશનો તીર અને કમાન કેરશાસપ પેહેલવાને તયાર કરાવી; તેવીશેની ખબર જોહાક પાદશાહને થઈ કે કેરશાસપ પેહેલવાન જખરી કમાન સાથે અજ્ઞાની લડાઈમાં જાયછે, તેથી જોહાક ધણીજ અગ્નએખ થઈને અશરત પાદશાહને કેહેવા લાગો કે અએ પાદશાહ માહરી ખાહેશ એવી છે કે કાલ રોજની ખાંમદાદે કેરશાસપને લશકર સાથે મેદાનમાં બોલાવીને તપાશી જોઈયે કે જખુલી પેહેલવાનો કેવા હોનર ધરાવેછે ? તેઓ લડાઈને વખતે જંગમાં પોતાના હથીઆર કેવી ચાલાકી ભરેલી રીતે ફરવેછે ? વાસ્તે મેદાનમાં નામદાર કેરશાસપની સવારી તથા હોનરની પરીક્ષા લેવાની મને ખાયશ થછે.

**કેરશાસ્ત્ર પેહેલવાન પોતાનો હોનર દેખાડયા પછે
અજ્ઞાની લડાઈમાં રવાના થયો તે હકીકત.**

જ્યારે રાતનો વખત આખેર થયો અને દાહડાના પાદશાહ આક્રતાબે પોતાની તેજદાર ઢાલ બાહેર કાહડી, તેવારે પાદશાહ જોહાકના હોકમથી સીપેશાહારેએ લશકર શમાચ્યું તેથી કરીને તે મેદાનમાં ગીરદ ઉડવા લાગી અને નગારાંના અવાજ નીકલવા લાગા; તેવારે કેટલાક પેહેલવાનો હાઠીની ઉપર સવાર થઈને પોતાના હોનર દેખાડવા લાગા. જે કોઈને તીર વગેરે ખીજાં હથીઆરના અને મરદાનગીના હોનર આવડતા હતા તે સધલાઓ

તે મેદાન ગળવવા લાગા, તેવામાં કેરશાસપ પેહેલવાન શેરની મીશાલે લશકરની શંક્ર મધેથી યાહુમ કુદી પડીને મેદાનમાં આવી ઉભો અને કમરબંધ ટંગ કરી હાથમાં મેહબુબ લોકોના ભુવાં મીશાલની વાંકી કમાન અને ગોરજ તથા નેળે પકડીને પોતાનો હોનર દેખાડવા લાગો. તેણે લડાઈની જગોએ એકશો તરાંહની મરદાનગી બતલાવી અને એ પછે બો-ખારા શેહેરની ઢાલ કે જે ઘણીજ મજબુતે કેહેવામાં આવેછે તેવી છ ઢાલ એકઠી કરીને રેશમી કપડાની મીશાલે શીવી નાખી ! અને તેવાર પછે ચાર હાઠીઓને એકએકની પછવાડે ઉભા રાખ્યા અને પોતે દુરથી દોડતો આવ-વીને તરણુ હાઠીની ઉપરથી કુદીને ચોથા હાથીની ઉપર સવાર થયો પછે પોતાના ઘોડાને જીન કરાવીને તેને કેટલાક ચાલુકથી મારીને છુટો મેલ્યો તેથી તે ઘોડો ઘણી ચાલાકી સાતે મેદાનમાં દોડવા લાગો, તેવારે કેરશાસપ તે ઘોડાની પછવાડે દોડ્યો અને તુરત તેઉપર સવાર થયો. ફરી તરત પાછો જમીન ઉપર કુદી પડીને મેદાનમાંથી તલવાર ખેંચીને પોતાના ઘોડાને એવી હીકમતથી તે મારી કે તે ઘોડાના ચારે પાઉં મધે જડેલી નાલોના, ખીલા કપાઈ દુર જઈ પડી ! પણ ઘોડાને કસી રીતે ચલવાર આવીનહી! એક યોગાન દડી ઉઠાવીને આશમાનની તરફ ફેંકી અને તે દડી જેવારે પાછી નીચે આવી તેવારે તેને પાછી મારી તેથી તે દડીના પુરજે પુરજ બધાં ગયા! પછે પોતાનો ગોરજ હાથમાં ધસ્યો અને તે મેદાન મધે ચેનારતું ઝાડ ધણુંજ ભારે હતું. જે ઝાડ તરીશ ચોરસવામ જાડું હતું તે જહાડ ઉપર તેણે ખુબ જોરથી તરણુ ગોરજ માચ્યા અને જે મીશાલે અનાર ફાટે તે મીશાલે તે ઝાડને ફાડી નાખ્યું ! પછે એક હાઠીની પછવાડે દોડ્યો અને તે હાઠીના ચારે પગ પકડીને તેને શેલાઈથી ઉઠાવ્યો અને તેને જમીન ઉપર નાખ્યો ! પછે કેરશાસપે પેહેલવાન ઝડપથી જોહાક પાદશાહની નજદીક આવી ખુબ રવેશે કુંનશ બળલાવીને જમીનને બોશો દીધો. કેરશાસપ પેહેલવાને જેવારે પોતાનો એવો હોનર દેખાડ્યો, તેવારે તે લશકર મધેના સ-ધલા જંગીઓએ તે દલેર પેહેલવાનના હોનર અકલ ઉપર આફરીન કીધી. એ પછે જોહાક પાદશાહે કેરશાસપને બગલમાં લીધો. તે ઘણો ખુશી થયો અને કેહેવા લાગોકે અએ નામદાર પેહેલવાન એવા ભારે હોનર તારી પા-સેછે તેથી મને ભરોશો છે કે તું તે નાપાક અજ્ઞાને બેશક મારશે. અગર જે તે નાપાક અજ્ઞાને તું મારી નાખશે તો જોહાનની પેહેલવાની હું તુને આપીશ. પાદશાહની જોબાનથી એવા સખદો બીજા પેહેલવાનોએ સાંભળ્યા તેવારે પાદશાહ જોહાકની નજદીકથી તેઓ પરાગદે થવા લાગા કે અગર જે પાદશાહ જોહાક લાલચથી આપણનેબી પેહેલવાન કેરશાસપની સાથે અ-

જઠા મારવા સાર મોકલે તો નાહેક આપણો પયારો જીવ જય ! એવી રીતે
 ડર ખાઈને તે સરવે પેહેલવાનો લાંઘાથી વીખરઈ ગયા ! પણ કેરશાસપ
 પેહેલવાને પોતાની ખુશી સાથે જોહાક પાદશાહના હોકમથી અજઘાની લડા-
 ઈ કબુલ કીધી. તેણે લડાઈનો તથા મુશાફરીનો કેટલોક શામન પોતાની
 સાથે લીધો. પાદશાહ અશરત પોતાના દેલની મોહોબતથી મના કરવા લા-
 ગો પણ તે વાત કેરશાસપ કસી રીતે પોતાની ખાતરમાં લાવ્યો નહી તેણે
 પોતાના આપને દેલાશો દીધો તેવારે અશરત પોતાના બેટા કેરશાસપને કે-
 ટલીક દેહેશત દેખાડવા લાગો પણ તેવી દેહેશતથી કેરશાસપ કસી રીતે
 ડસ્કો નહી. અશરત પાદશાહ એટલાજ માટે દેહેશત દેખાડતો હતો કે કેર-
 શાસપ પેલા અજઘાની લડાઈથી હેબત ખાઈને પાછો ફરે. એ ઉપર શાહેર
 એમ કરી કેહેછે કે દુન્યામાં પોતાના ફરજંદની મોહોબત શું ખ્યારી છે કે
 એક કામ કસ્યાથી ખુશી પેદા થાય તો આપ તથા બેટાને નેકી તથા બદી-
 થી દરદ તથા અંદેશો રહેછે. દુન્યા દરમ્યાનમાં જેવારે આદમીને ફરજંદ
 વૂહી હોય તેવારે તેના ગમથી પોતાનું દેલ ખાલી નાખ્યા જેવું કરે અને હ-
 કતાલાએ જેવારે પોતાની કુદરતથી ફરજંદ આપ્યું હોય તો તેની બરદાશત
 લેવામાં રાત અને દાહડો તે એવો શીકરમંદ રહેછે કે જેવખતે તેને ફરજંદ
 નહી હોય તે વખતે જેટલો તે શીકરમંદ હોય તે કરતાને દસધણો ચીંતાતુર
 રહેછે, વાસતે દુન્યામાં ફરજંદના જેવી ખ્યારી ચીજ બીજી કાંઈ નથી. જન-
 ખુલના પાદશાહ અશરતનું તમામ લશકર કેરશાસપ વીશે શીકરમંદ થયું અને
 તે પેહેલવાન વીશે તેઓએ ફરીને જીવતો જેવાની થોડીજ આશા રાખી.

**કેરશાસપ પેહેલવાન અજઘાની લડાઈમાં ગયા પછે
 પાદશાહ જોહાકે તે ઉપર જાદુઈ કીધી તે હકીકત.**

દાના મોબેદો એમ કરીને લખી જાયછે કે જોહાક તાજી પોતે જાતે જા-
 દુગર હતો તેથી સધલો વખત જાદુઈ સીવાય બીજી કોઈ રીતીથી ગુજર-
 તો નહી હતો. તે બાબુલ શહેરના ધણાક જાદુગરોને પોતાની સાથે રાખ-
 તો હતો. તે નાપાક દગલબાજ પાદશાહે પેલા જાદુગરોને બોલાવીને કેહ્યું
 તમો ભારી જાદુઈ જે કઈ જાણુતા હો તે તે અશરતના બેટા કેરશાસપ ઉ-
 પર કરો કે તે નવજીવાન છોકરો જીવથી માસ્કો જય તો પછે હું આશાએ-
 સથી પાદશાહી કરું. તે સાંભલી પેલા જાદુગર લોકો પોતાની જાદુઈના જોરે
 કેરશાસપ પેહેલવાનની ઉપર આતશ-પવન અને ફતરનો વરશાદ વ-

રશાવા લાગા અને જીત-દેવ-શાંપ-શેર-ખખર-અને એ વગેરે ખીજ ધ-
ણાક ડરાંમણાં જનવરોની સુરત કેરશાસપ સામે ઉભી કરીને તેને દેહેશત
દેખાડી પણ તે દેલાવરને કાંઈ આશેખ પોહોંચ્યો નહી. તે તો પાક યજ્ઞદાની
મદદથી આગલ વધ્યો. જેવારે અજ્ઞદાની જગો ચાર કોશ દુર રેહી! તેવારે
રસ્તા મધે દીદ્યાનોની બેઠક નજર આવી તો તાહાં જઈને જોય શું કે એક
ઈમારત ધણીજ ઉસત તાર બાંધેલી હતી. મસ તેનો દરવાજો લોહડાંને
મેલ્યો હતો. તે ઉપર ચઢવાનો રસ્તો ધણો ખીકટ દીઠો. તે ઈમારતની
અગાશી ઉપર એક મરદ બેસીને દીદ્યાની કરતો હતો, તેણે પોકાર મારીને
કહ્યું, ઓ ગુમરાહ થયલા મરદો તમો દીવાના આદમીની મીશાલે કાહાં
જાઓછો? તુરત પાછા ફરો, કારણ એ જગોથી આગલ જતાં એક મોટો અ-
જ્ઞદા છે. અગરજો તે પોતાના ડહરા મધેથી પોતાનું શર ઉઠાવશે તો તમો સ-
રવેને કેટલીક વેગલઈ ઉપરથી એકજ દમમાં પોતાની નજદીક બેચી લેશે.
તમો શું જાણતા નથી કે આ જગોએ એક શેહેર ધણુંજ આપાદી ભરેલું
હતું તેને એ નાપાક અજ્ઞદાએ વેરાન કરી નાખ્યું અને તમામ આદમી તથા,
ગોશપંદોને ખાઈ ગયો? વાસ્તે આ જગોએ હું દીદ્યાન દાખલ બેઠો છું કે
અગર કોઈ અનજ્ઞદો પુરૂશ એ તરફ જાય તો હું તેને મના કરું. એ શબ્દો
પેલા દીદ્યાનને મોહડેથી સાંભલી કેરશાસપ પેહેલવાન કેહેવા લાગો કે
એ દીદ્યાન મરદ એવી બેહુદગીભરેલી વાત તું શાવાસ્તે કરેછે? તું જલદી
નીચે આવ અને તે અજ્ઞદા કાહાં છે? તેની જગો મને દેખાડ; કે તે ના-
પાક જીઆનગાર કેહી દશાએ અને કાહાં રેહેછે? અશુશ હું તેનેસાજ રાહ
માપતો આ જગો આવ્યો છું. આ સબદો સાંભલીને પેલો દીદ્યાન અજ્ઞ-
દા થયો અને કેહેવાલાગો કે તે નાપાકની જગો તું પુછેછે તો આ દશા
ઉપર એક ડહરામાંછે, કે જે જગોએ ધુઈ નજર આવેછે તાહાં એની બેઠક
છે. તે કોઈ વેલાએ આ ઈમારત આગલખી આવેછે અને તે પોતાનું તન
એની દીવાર સાથે ઘસડેછે તેવારે તેનું શર એ ઈમારતની અગાશી સુધી
આવી લાગેછે. એવું ભારી જનવર કોઈએ દુન્યામાંખી નહી દીધું હોય વાસ્તે
તમો ઈહાંથી ડાખા જમણા અથવા આગલ પછવાડે જલદીથી નીકલી જવ
કેમકે અગરજો તે નાપાક અણુચીતો અતરે આવી પોહોંચશે તો હકનાહક
તમો ખીયારા માસ્યા જશે. એટલું સાંભલીને કેરશાસપ તેને ગુસ્સાથી
કેહેવા લાગો કે એ નાહીંમત મરદ તું શાવાસ્તે મને દેહેશત દેખાડેછે! તે
અજ્ઞદાની સાથે લડાઈ કરવા ખાતરજ હું આ જગોએ આવેલો છું. હમણા
તું જોશે કે આ છશો મણુના ગોરજો કરીને એ નાપાકના તનને ખાકની
સાથે મેલવી દેઉછું! જ્યાંહા તલગ એ જીઆનગાર જનવરને માંડે નહી

લાંઠાં લગે હું ખુશીથી ખોઆખ પણુ કહું નહી. પેલા દીદ્યાન કેહેવા લાગોકે
અએ કીનાના ચાહનાર દેલાવર મરદ અગરજો તે અજદાને તું નજરે જોય
તો એવો દમમર અને ચાપલુશી નહી કરે. તુંને ખબર નથી કે તે અજ-
દાના બદન ઉપર શું લોહોડું કે શું આતશ કાંઈ અશર કરી શકતું નથી !
બસ તું તો એવું ગુમાન લેઈ જાયછે કે જેમ જાણે એક શિકાર મારે તેમ
તેને મારવા માંગેછે અને એવા ધ્રુહુદગીથી ભરેલા ખયાલે કરી તું પોતાનો
ખારો જન શાવાસ્તે ખોહવા માંગેછે ? એવા દેહશત ભરેલા સખદો જેવારે
તે દીદ્યાનની જોઆનથી કેરશાસપની સાથેના ખીજ પેહેલવાનોએ સાંભ-
લયા તેવારે તેઓ દેહશત ખાઈને કેરશાસપની મીનત કરવા લાગા કે અએ
નામવર પેહેલવાંન આ દીદ્યાનના શખુનો સાંભલીને પોતાના જીવ ઉપર
તું બક્ષેસ કર અને એ અજદાની જગોથી પાછો ફર; મગર કેરશાસપ
પેહેલવાન પોતાના દેલમાં કસોપણુ ડર લાવ્યો નહી અને પોતાની પાસે
“પાઓ જેહેર” હતું તેમાંનું કેટલુંક અજદાનું જેહેર નહી લાગવામાટે પો-
તાના મોહોમાં લીધું અને કેટલુંક પોતાની પાસે રાખ્યું. તેણે પોતાનો ભારે
ગોરજ જીનના હારણા ઉપર મેલીને કમાન બાજુ ઉપર લટકાવી, ને તે ઘોડા
ઉપર સવાર થયો; પછે પોતાની સાથેના ખીજ પેહેલવાનોને પેલા દીદ્યાન
આગલ તે મીનારા ઉપર મોકલીને પોતાનાજ મોહોમાં પાક યજદાનનું નામ
ધરી તે આગલ વધ્યો. જેવારે પેલા ડરાહની નજદીક તે જઈ પોહોંચ્યો,
તેવારે જોય શું કે તે શીહાગારમાં એક ઘણોજ મોટો અજદા ગચડું વલીને
મેઠેલોછે, જેના તનના ભીંગડાં ઘણાંજ શખત ગોયા ગેંડાની ઢાલ જેવાં હતાં.

**અજદાને જોઈ કેરશાસ્ત્ર પેહેલવાને પોતાનાં તનમાં
જેર માંગવા સારૂ મોનાજત કીધી તે હકીકત.**

તે અજદા ગોયા એક ડુંગરની મીશાલે થઈને પડેલો હતો. તેનું એક-
એક હીલનું થયું તેથી ધરતીકંપ થાય તેમ જમીન ઉપર આવાજ થયો !
તેને લીધે કેરશાસપ પેહેલવાન પોતાના ઘોડા સાથે હીલ્યો અને જોય શું કે
તે અજદાનું મોહડું એક શીહા ગારની મીશાલનું હતું. તેના બે પગ શાંમ-
રની મીશાલના હતા અને જોઆન તથા દમ ગોયા આતશ અને ધુઆની
મીશાલે હતા. તે પેચ દરપેચ તમામ શેરના બાલે કરી ગોયા કાંટા ભરેલું
હતું! તેની પીઠ ઉપરના ભીંગડાં જે મીશાલે દરીઆવમાં શીણુ આવે તે મી-
શાલે હતાં અને તે એક એક ભીંગડું હાડીના કાન કરતાં પણુ મોટું હતું.

તે નાપાક અજદા એવો બદકાર હતો, કે ગોયા તેનું બદન લડાઈના સધલાં હથયારે કરીને ભરેલું હતું! જેવારે તે પોતાનું દેલ પાહાડની સાથે ધસડતો હતો તેવારે એક ફરશંગ સુધી તેનો આવાજ જતો હતો.

જેવારે આ મીશાલનો મોટો અને કદાવર અજદા કેરશાસપે જોયો તેવારે પાક યજ્ઞદાનની સ્તુતી કરવા લાગો અને કહેવા લાગો કે “અએ દાના-સાહેબ, સરવે ચીજની ઉતપત્તિનો કરનાર તું જ છે. અએ બજેરગ સાહેબ, સરવે ચીજોની ઉપર સકતોપણ તું જ છે. તમામ પેદાયશને તે પેદા કીધી છે તે ઉપર તારીજ મરજી કાયમ છે અગરજો તું ચાહે તો મૂરદાને જન બખશો અને તું ચાહે તો શેહેનશાહને જડખેખથી ઉખેડી નાખે. તું ચાહે તો ગરીબને તવંગર કરે. એ કુદરત કાંઈ આદમીજાત કરી શકતું નથી વાસ્તે હું આજેજ બંદાને જોર આપ. તારી મદદ વગર હું આજેજ બંદાથી શું થનાર છે ?” કેરશાસપે મોનાજાત કીધા પછે કીનાની કમાન ઉપર હાથ નાખ્યો અને પોતાનું તન યજ્ઞદાનને સોંપ્યું; પછે પોતાના ઘોડાને તેજ કરી તે પેહેલવાને પોતે ચાલું કે તેને તે અજદાની તરફ ચલાવે, પણ તે નાપાકની બદબોએ કરીને ઘોડાએ પોતાનું મોહ ફેરવીને પાછું નાસવા ચાલું; તેવારે કેરશાસપે ગોસ્સામાં આવીને ઘોડાને એડ મારી તોપણ ઘોડો પાછો ફરીને ઉભો! તેથી કેરશાસપને ઘણોજ ગોસ્સો આવ્યો. તેવારે તુરત તે નીચે ઉતર્યો અને ઘોડાને છુટો મેલીદીધો અને પોતે તે અજદાની તરફ દોડવા લાગો. તે નામદાર પેહેલવાને એક તીર ચહડાવીને એવોતો જોરથી અજદાના હલકમાં માસ્યો કે તેણે કરી તે નાપાકનું મોહ તથા હલક સીવી લીધું! પણ જે મીશાલે લોહોડાં સાથે પથર અડે અને આતશ શેશન થાય તે મીશાલે કેરશાસપના તીરનું પેકાંન તે અજદાના સરમાં લાગું તેથી આતશ શેશન થયો. તેજ વખતે તેણે પોતાનું સર ઉઠાવ્યું તેવામાંજ ફરીને ખીજે પેકાંન તુરત કમાન ઉપર ચહડાવ્યો અને તે અજદાની આંખમાં માસ્યો તેથી તેની બંધો આંખમાંથી લોહીના અશમાં જરી થયા. તેવખતે તે અજદાએ વાદલની મીશાલે પોકાર માસ્યો. તે રેલના પાણીની મીશાલે ગાર મધેથી નીકલીને ઉંચે આવ્યો. તેણે પોતાના સીનાએ કરીને તે જંગલની જમીન ખોદી નાખી અને મોહમાંથી ધુંકારા મારવા લાગો. તેવારે કેરશાસપે પોતાની ઢાલ આડી કીધી કે તે નાપાક જનવરનું જેહેર તેને નહી લાગે. કેરશાસપે એવો વીચાર કરી જે ઢાલ આડી ધરેલી હતી તે ઢાલને અજદાએ એક દમ મારીને ખેંચી લીધો! તે વારે જંગી કેરશાસપે આજેજ થઈને નેજે ઉઠાવીને તે અજદાના માહમાં માસ્યો તેથી તે અજદાનું મોહ સીવી લીધું તેથી ગરદનને રસતેથી તે નેજાની અણી બાહર નીકલી! તેવારે તે અજદાએ પોતાના ઢાંતે કરીને તે ને-

જાને બાહર કાઢાડી નાખ્યો. ફરીથી કેરશાસપે એક ગોરજ ધણોજ જો-
રથી માચ્છો તેના જખમે કરીને તે જનવરના તનમાંથી જીવ નીકલી ગયો.
તેનું મગજ લોહીથી લપટાઈ ગયું. તે નાપાક જનવર ઉધું વલીને પાહાડ મી-
શાલે પડ્યું. કેરશાસપ પેહેલવાનનું તમામ અખતર તે નાપાક જનવરના
જેહેરે કરીને પુરજો પુરજા થઈ ગયું હતું. કેટલીક શાએત જાહાંપેહેલવાન
કેરશાસપ પોતેથી બેહોશ થઈ પડ્યો હતો. જેવારે કેરશાસપ પાછો હો-
શમાં આવ્યો તેવારે પાક યજ્ઞદાનતાલાની શપાસો બંદગી કરવાને વાસ્તે
પોતાનું શર જમીન ઉપર મશલ્યું અને કેહેવા લાગો કે “ અએ દાદ તથા
ઈનશાફના ધણી પાક દાવરે દાદગર આએ કામ જે શરનગમ પોહોંચ્યું
એટલેજે આએ નાપાક અજદા મરણ પામ્યો તે મારાં કઉવતથી નહી
પણ તારી ખાસ મદદે કરીને મરણ પામ્યોછે, બાકી મને એક કીડીના
જેટલું પણ કઉવત નથી. તમામ જોર અને શીરજી મને તારી મદદથી છે.
અગરજો તું શાહેબ ચાહે તો માઈ જોર તથા મરદાનગી એકજ લેહે-
જમાં બીજાને બખશે.” હવે પેલી તરફ પેલો દીદબાન અને બીજા
સવારો બેસીને કેરશાસપના રસ્તાની તરફ નેગાહ કરી જોયા કરતા હતા કે
કેવારે અજદાથી બીહીને કેરશાસપ નાહસી આવે! એવો વીચાર તે શખશો
કરતા હતા એટલામાં કેરશાસપનો ઘોડો ખાલી પીઠે તે જગોએ દોડી આવ્યો
તે ધણોજ હાંફતો અને પશીનાથી તર થયલો હતો. તેનો એહેરો જે જરદ
રંગનો હતો તે પશીનાના શીણે કરીને શફેદ બની ગયો હતો અને તે ઘોડાની
ઉપરની લોહોંડાની પાખર પીઠ ઉપરથી શરીને પગની નીચે આવેલી હતી.
આ દેખાવ જોયાથી પેલા દીદબાનને અને સવારોને વેહેમ ગયો કે કેરશા-
સપ પેહેલવાનને પેલા નાપાક અજદાએ પોતાના દમથી ખેંચી લીધો, તેથી
એ ઘોડો ખાલી પીઠે નાહસી આવ્યો હોય. એવી રવેસે કેરશાસપના ઘોડાને
જોવાથી પેલા સવારોના મોહ જરદ રંગનાં થયાં. તેઓ કેરશાસપના ગમથી
બેહોશ થઈ પોતાના હથયાર નાખીને જમીન ઉપર પડ્યા. જેવારે તેઓ
પાછા હોશમંદ થયા તેવારે પોકાર અને શોહોર કરવા લાગા. પેલો દીદબાન
ગમગીન થઈને સવારોને કહેવા લાગો કે અએ અકલના કોતાહ લોકો આ
ઘોડાની પીઠ ખાલી જોવાથી તમો શાસાઈ જારી કરોછો? તમો અંદેશો કરો
કે અગરજો તમારો શીરદાર અજદાના કુંદાડાએ કરીને ખેંચઈ ગયો હોય
તો નાપાક આ તેના ઘોડાને કેવી રીતે શલામત જવા દે ! એ નાપાકની ચાલ
હેવી ઝડપની છે કે ઉડતા મોરગની પછવાડે દોડે તો તેનેથી તુરત પકડી
લે ! તો આ ઘોડાને તે જીવતો કેમ આવવા દેશે ? વાસ્તે તમો સખર કરો
બોદા શાહેબના હોકમથી કાંઈ સારોજ બનાવ બન્યો હશે. ચાહવું તે સાહે-

બનું હશે તો કેરશાસપ પેહેલવાન આપણી નજદીક શલામતી સાથે આવી પોહોંચશે. પેલા સવારો ગમગીન થઈ માહોમાહે વાત કરતા હતા એવામાં નામદાર કેરશાસપે જોરથી એક પોકાર માચ્યો. તે મસતી ભરેલા હાડી મી-શાલ રાહમાં ચાલતો હતો. તેની આંખ ઉપર કમાન લટકાવેલી અને ભારી ગોરજ ખાંધ ઉપર પકડેલો હતો. જેવારે પેલા દીદ્યાને મનારા ઉપરથી ને-ગાહ કરીને જોયું તેવારે કેરશાસપને જંગલના શેર મીશાલ આવતો દીઠો ! તેવારે તેણે ખુશી થઈને એક પોકાર માચ્યો તેથી પેલા સવારો ખુશી થતા જેહાંપેહેલવાનની નજદીક દોડતા જઈ કેહેવા લાગાજે શુકરાના હકતાલાનાકે તું અન્નદાની રંજથી છુટો. તેથી હમે સરવેકોઈપણ તારી ફેકરના રંજથી છુટો. તું તે અન્નદાના હાથમાંથી બેઆજર તથા જીવતો પાછો આવ્યો તે ધણું ખુબ થયું. કોઈ શખસ આજ લગી એ અન્નદા સાથે બર આવ્યો નથી. જેવારે દુશમન સાથે મોકાબલો કસ્યો અને તે દુશમન જબરદસ્ત હોય તો તેના હાથમાંથી છુટી આવ્યે એટલે ગોયા તે દુશમનને જનથી મારી આવ્યા તે મીશાલે છે. એવા શખુન સાંભરીને પેહેલવાન કેરશાસપ કેહેવા લાગો કે કોઈ આપણા ખાંદાનના દુશમન હોય તે પેલા અન્નદાની મીશાલ પેચ ખાઈ ખાક સાથે બરાબર થજે યાને માચ્યો જજે. એટલું કેહયું કે પેલા સવારો અન્નદાના ગાર તરફ દોડ્યા અને તે અન્નદાને મારેલો જોઈ સર્વે કોઈ કેરશાસપના હોનર તથા જોર ઉપર દુઅ કરવા લાગા. એમ કરતાં તે જગોની આસપાસના મોલકમાં એ ખબરજઈ પોહોંચી તેથી તે અન્નદાને જોવાને વારતે તમામ આદમીજતના ટોલે ટોલાં આવી પોહોંચ્યાં. એવું કે એક બે દાહડામાં એકલાખ આદમી કરતાંખી જીઅલે લોક જમાવ થયું પણ તે તમામ ખાલક અન્નદાના કરતાં જેહાંપેલવાનને ધણી તા-બુખીથી જોતીહતી. એતરફ જેવારે શીપેહશાલાર કેરશાસપ લડાઈથી ફારેગ થઈનેપેલા દીદ્યાનની નજદીક આવ્યો અને ખુશીથી ખાણું ખાવા બેઠો, તે-વારે એક શખસ ઘણો દાનાવ તથા જોરેમંદ હતો તેને શેતાબ પાદશાહ જો-હાક તથા પોતાના આપ પાદશાહ અશરતની બેદમતમાં ખબર કરવાબાઈ એક ચાલાક ઘોડા ઉપર બેસાડીને રવાના કીધો. તે ઘોડાની તારીફ એ નામાનો બનાવનાર જાહેર કરેછે કે શીહા આંખનો તથા પાહાડની શેકલનો તથા તેના મોહમાંથી દમ નીકલતો તેમાંથી કસતુરીની ખુશબો આવતી તથા ચેહેરામાં પરીની મીશાલ હતો. તે ઘણો ખુશનુંમાં તથા દૃષ્ટમાં હરણની મીશાલનો અને પાઉમાં ગોરખરની મીશાલનો હતો. જેવારે તે શીતાબ આં-લવામાં મચતો તેવારે દરીઆવના પાણીની મીશાલ શેતાબ ચાલતો હતો. તે નરમીમાં રેશમ મીશાલ, તરવામાં માછીની મીશાલ અને જોરમાં સીંહ

જનવરની મીશાલનો હતો. તે નજરે જોવામાં એવો તેજ કે શીહાં રાતના જમીન ઉપર કાંઈ ચીજ પડી હોય તેનેથી તપાસતો ! તથા દોડવામાં એવો તો તેજ કે જે દાહડો ગુજરેછે તે દાહડો ફરી આવતો નથી પણ તે ઘોડો ગુજરી ગયલા દાહડાનેથી પકડી આપતો હતો ! તે ઘણી અડચણની જગો ઉપર જવું પડતું તેવારે તે ઘણો ખુશી થતો તથા જેમ ઘણો ચાલતો તેમ તે વધારે તેજ પકડતો હતો. તે ઘોડો એક જગોથી ગુજરતો યાને આગલ જતો તેવારે એવો તો નજર આગલથી ગુમ થઈ જતો કે તેથી આદમી અજબ રહેતાં. એ રવેસનો તે ઘોડો આશાએસથી પોતાની પીઠ ઉપર સવારને લેઈ તીરની મીશાલ જતો હતો. તેની નાલની ગીરદે ફરી આશમાનથી ઢંકાઈ ગયલો નજર આવતો હતો, પણ પેલો સવાર રાહમાં ઘોડાની પીઠ ઉપરથી નીચે ઉતર્યો નહી કે જરા આશાએસ કરે ! તે તો જાણના પાદશાહ અશરતની દરગાહના દરવાજા આગલ જઈનેજ ઉતર્યો.

કેરશાસ્ત્રે અજદા મારયો તેની ખખર શાહનશાહ જેહાકને થઈ તે હકીકત.

જેવું પેલા સવારનું જઈ પોહોંચવું થયું કે તેની જોખાનથી જાણના પાદશાહ અશરતે ખુશખબરી સાંભલી, કે તેજ વખત તે કાસદ ઉપર ખેડી-મતી મોતીનો વધાવો કીધો; તેકાસદના બેહુ હાથ હીરાએ કરી તથા દામન ઈઆકુતે કરી ભરી અને સર્વે કોઈ એવા તો ખુશીમાં આવ્યા કે પેલા વધાર્ધના લાવનાર સવારને પોતાના જાન આપેજ. પછે તે મરદ ઉપર પાદશાહે ઘણીક દુવા કીધી. તેણે ફરમાવ્યું કે એ શરફરાજ વધાર્ધના લાવનારના ઘોડા ઉપરથી લાલ દેખાની ખખર નાખે; એ ઘોડાને સુનાની નાલ જડે તથા ગોંહરના જડાવના જાન નાખે ! તેજ વખત પાદશાહના ફરમાવ્યા મુજબ તે ઘોડાને સુનેરી સાજ સાથે શમાચ્યો અને તે ઉપર વરશાદના કતરા મીશાલ અશરતીનો નેશાર કીધો ! પછે પાદશાહ અશરતે પેલા સવારને હોકમ કીધો કે તું શેતાબ કેરશાસપની નજદીક જા; હું એ ખખર પાદશાહ જેહાકને કરાવીશ ! તેજ વખત તે સવાર પાછો રવાને થયો. તે રાહમાં ચાલતાં જોય શું કે પેલા જાઆંગાર અજદાને પાંચ ગાડાં એકઠાં બાંધી તેને હાડી જોડીને તે ગાડાં ઉપર પેલા અજદાને નાખી ખેંચાવતા લાવેછે. તે તમામ રાહમાં તે અજદાના ભારથી ગાડાંના પઈડાંએ કરી જમીનમાં ઉંડા ખાડા પડતા હતા. એવો તો તે અજદા ભારી હતો કે તેને ખાર હાડી ખેંચતા તોખી શખતીએ કરી પોકાર કરતા ચાલતા હતા !

એ તરફ પાદશાહ અશરત ધણાંક શીપેહસાલાશે સાથે લશકર લઈ કેર-
શાસપની તરફ આગલ આવ્યો. તેના નકારાંના આવાજો કરીને તમામ
જોહાન જોશમાં આવી. જાણુલના આદમીઓની તમામ પોતપોતાના ઘરમાં
પ્રુશીથી જીઆફત કરવાલાગાં. રહ્યતે તમામ શેહેરમાં પોતાના શાહજ-
દાની શીરજગરીની પ્રુશાલીમાં રોશની કાધી તેથી ગોયા તે જાણુલ સરજ-
મીન જાણુ એક બેહેશતનો બાગ બન્યો હતો. પછે શેહેરના તમામ આ-
દમી શુ' ખુદા તથા જવાંન સરવે કોઈ પેહેલવાન કેરશાસપને એસતેકબાલ
ગયા, અને તે અજઘા તથા કેરશાસપના તીરના જખમ જોઈને સરવે કોઈ
અજખ રેહેવાલાગાં. એમ કરતાં તે અજઘાને જંગલમાંથી ખેંચતા લાવીને
પાદશાહ જોહાકની નજદીક નાખ્યો. જોહાકે તે અજઘાને જોઈ પોતાના
હાથનો પંજો બસ મોહમાં પકડી કેરશાસપના જોર ઉપર દુઆ કાધી અને
તેની પ્રુશીમાં એક મજલેશ સમારી. જોહેરમાં તે જોહાક પ્રુશી હતો પણ
ખાતેનમાં પુરો ડર તથા દેહેશત ખાવા લાગો; કે એ કેરશાસપ એકાએક
મારી પાદશાહી બરકરાર રેહેવા દીપે તેવું મને લાગતું નથી. પછે મજલે-
શમાં બેઠો, તે મજલેશ એવી તો રોશન બેહેશતની મીસાલે સમારી કે મા-
હતાબેખી ચાલું કે હુંખી એ મજલેશમાં જાઉં ! પાદશાહ જોહાકે તે મજ-
લેશમાંના બેસનાર ખુજેરગોને ફરમાવ્યું કે અવલ શરાખની જામ પેહેલ-
વાન કેરશાસપની યાદમાં લેવો ! પેહેલવાન કેરશાસપની એ રવેસ ધણીક
મદારત કરીને પોતાના ખજાનચીન પાસે પોતાના ગંજખાનામાંથી જે
કાંઈ નાદેર જનસ હતી તે મંગાવી; તેમાં એક ખખતર પાદશાહ હોશંગનું
તથા એક તોપ તથા સુનેરી ઢાલ કે જેને ખુલની જગો એક એક ગોહર
પાદશાહી કીમતનું જડેલું હતું તથા એક તાજ ફીરોજનું તથા એક પવ-
નચાલનો ઘોડો તથા પાદશાહ જમશેદનો કમરબંદ વગેરે ખીજો ધણીક
પાદશાહી તોફા અસખાખ પેહેલવાન કેરશાસપને શરોખાવમાં પાદશાહ
જોહાકે આપ્યો. તે પછે ફરમાવ્યું કે એ નામના ઉઠાવનાર પેહેલવાન કેર-
શાસપે એવો ભારી અજઘા મારીને પોતાનું નામ જોહાનમાં શરફરાખી
ઉઠાવ્યું વાસ્તે એક અજઘાપેકર જુનડો બનાવી તે ઉપર જરી શેરની શે-
કલ કાઢાડીને તેના સર ઉપર જરનો માહતાખ બનાવે. એ રવેસનો એક
જુનડો તયાર કરાવી પેહેલવાન કેરશાસપને ખખચ્યો અને જાણુલની
આસપાસ ખીજ જે મોલક હતા તેખી તેને હવાલે કર્યા કે આજ રોજથી
જોહાંપેહેલવાની મેં તુને આપીછે. હવે પછે તારા મોલકમાંથી હું સલામી
હરગેજ લેનાર નહી. એ મેશાલ સરવે વાતનો બદોખસ્ત કરી તે પાદશાહ
જોહાક તાહાંથી પોતાના લશકર સાથે હીનદોસતાન તરફ શેહેલ કરવા

નીકલ્યો. તે કેટલાક પાદશાહો પાસેથી સલામી લેઈ પાછો પોતાની રાજ-
ધાણી આબુલ શેહેરમાં આવી પોતાના તખત ઉપર બેઠો; મગર તે દેલમાં
બુલભેગાર પાદશાહ કેરશાસપની દેહેશતથી બેકરાર રેહતો હતો; તે પોતાના
દીલસાથે કહેતો હતો કે જહાંતલગ કેરશાસપ જીવે છે તાહાં લગી મને
આશાએશથી ખોઆખ આવનાર નથી. એપેહેલવાનને એવી શખત લડાઈ
ઉપર હું મોકલું કે તાંહાંથી એ પાછો સલામત આવેજ નહી. એવા કાચા
ખેઆલમાં જોહાક હતો; એવામાં તેને એક લઢાઈ હીનદોસતાંનની યાદ
આવી. તેથી શેતાખ તે જંગી કેરશાસપને તે લડાઈ ઉપર મોકલવાની
ખાજ પાદશાહ જોહાકે રચી અને પેલી તરફ જબુલસતાનના લોકોએ
જહાંપેહેલવાન કેરશાસપની મરદીની હકીકત દફતરે તથા પોતાના
એવાનોની તાક ઉપર લખાવી. તે હકીકત તથા વાત એ જગોએ પડતી
નાખી શ્રી હીંદુસ્થાનની જંગનો હેવાલ સાંભલ.

શ્રી હિંદુસ્થાનનાં માહરાજ મેહેરાજની હકીકત.

એ નામાંનો બનાવનાર શાએર અજદી એમ કરી કહે છે, કેહીંદુસતાં-
નમાં પાદશાહી માહરાજ મેહેરાજ રાજ ચલાવતો હતો તે રાજ બજેરગી
લરેલો હતો તથા તેના કબીલાનો એક શપેહસાલાર “બહુ” નાંમનો હતો
તેનો મેહેરાજ પાદશાહે સરનદીપનાં મોલકની જગીર અખશી હતી; તેથી
તે પાદશાહનાં તાખામાં રહીને સરનદીપનાં મોલકની સરદારી કરતો હતો.
જેવારે તે બહુ શીપેહસાલાર પાદશાહ મેહેરાજની ખીદમતમાં આવતો
હતો તેવારે હર વખત એ શખુન કહેતો હતો, કે એ પાદશાહ તુંને તારા
અખતથી બજેરગી તથા તાજ તથા તખત પોંહાંચ્યું છે અને તું મોટો
પાદશાહ કહેવાય છે. જેવારે કનોજ તથા તેખ તથા શનદ તથા હીંદુસતાન
અને ચીનનાં દરીઆવ લગીના મુલક તારા તાખામાં છે તો તું શાવાસતે
પોતાનાં બજેરગોનાં નાંમને ગુમ કરીને હર વરશે વરશ નાપાક શેતમગાર
જોહાકને ઘણેક હદીઓ તથા સલામી મોકલી આપે છે? મને એવું માલુમ
થાય છે કે તું એ વાત ઉપર શોસતી કરે છે. અગરજો તું મને હોકમ કરે તો
હું તે નાપાક પાદશાહ સાથે લડાઈ કરીને તે પાસેથી સલામી કબુલ કરાવું. તું
નથી જાણતો? બજેરગો ફરમાવી ગયા છે તે કે જે કોઇ આદમી શરમ બરેલું
તથા આલસુ હોય તે ખીજાં ઉવોગી આદમીઓનાં તપલા ખાય? તારે બેશક
એમ કરી જાણવું કે આલસુ આદમીને સરવે કોઈ ખોઆર કરી જાણે છે
અને તેને સુકાં ઘાસ બરાબર ગણે છે, વાસતે એ પાદશાહ તારો અદેશો શું છે

તું તે નાપાક જોહાકથી ડર રાખતો હશે પણ હું તે નાપાકથી કસો અંદેશો રાખતો નથી. અગરએ તુને શલાંમી આપ્યાથી કસી શરમ આવતી નથી પણ મને તો ધણી નામોશી લાગેછે. એ રવેસ બહુ શીપેહસાલાર પોતાના પાદશાહને કેહેતો હતો પણ તે પાદશાહ મેહરાજ પોતાના શીપેહસાલારબહુને મના કરતો કે એવા નાલાયક શખુન બોલ નહી, જો એ વાત પાદશાહ જોહાકને માલમ થશે તો તે પાદશાહ આપણો માલક પાયમાલ કરી નાંખશે. એ રવેસ બધેને એકએક સાથે સવાલ જવાબ કરતાં એક દીન બોલવું થઇ પડ્યું તેથી લડાઈ તથા ફેશાદ ઉઠી ઉભો થયો રાજ મેહરાજ પાદશાહનાં તમામ લશકરમાંથી અરધો ઉપર લશકર ફર્યું તે બહુ શીપેહસાલાર તરફ થયું. તે નાફરમાને એક લડાઈ કીધી તેથી રાજ મેહરાજ પાદશાહનો શેતારો ખરગશતે થયો. બહુનાં લશકરે પાદશાહનાં લશકરને ધણીક શેકશતે દીધી તેનાં સખબથી પાદશાહ મેહરાજ થોડીક ફેજ સાથે નાઠો. એ ખબર પારશાહ જોહાકને થઇ તેથી પાદશાહ મેહરાજની દોશતી તથા મોહબતથી ધણોક દીલગીર થયો. પછે જોશમાં આવીને તેજ વખત ફરમાવ્યું કે નવીશીનદાને બોલાવે ને પાદશાહ અશરત ઉપર એક નાંમુ લખે. તેજ વખત નવીશીનદો આવી હાજર થયો. તેણે રોશનરોજની મેસાલનાં શફેદ કાગજ ઉપર શીહા રાતની મેશાલની શીહાઇનાં દશખત લખ્યા. તે નામાનાં સર ઉપર જોહાંનનાં શાહેબ પાકપરવરદેગારનું નાંમ લખ્યું કે ખોદાતાલા એ જોકાંઇ આહયું તે કીધું અને તેણે પોતાની કુદરતે આશમાંન તથા જમીન તથા જમાનો પેદા કીધો. એ યજદાં શાહેબે સાત આશમાંન બાંધ્યા તથા બેકીમત ગોહરની મેશાલનાં શેતારાનો જડાવ તે ઉપર જડ્યો. તે શાહેબે જમીનને પાંણી ઉપર ઠમ રાખી તથા આશમાંનને ફરતા કરીને તે ઉપર આફતાબ તથા માહતાબને ચાલતા કીધા તથા તમામ જોહાંનને હર-રોજ જોબથી પોતે રોજ પોહોંચતી રાખી. એટલું લખીને બીજું એ લખ્યું; કે બહુ પાદશાહ ઉપર આશમાંને મેહરબાન થઈને આપણા ઉપર ખુશીનો દરવાજો ખોલ્યોછે અને તમામ હફતેફેશવર જમીનના મોલક આપણાં તાબામાં કીધાછે પણ તું જેવો પાદશાહ હરેક મુશકેલ વખત મારી મદદ કરે નહી તો બીજા મુદઈ લોકો મને આશાએશથી તખત ઉપર બેસવા દે નહી. તું પાદશાહ તથા તારો બેટો જોહાં પેહેલવાન કેરશાસપ તમો બહુ નામદારો ગયા મારી મુશકેલ વખતની ઢાલ છો. હું પાદશાહી કરું છું તે તમારી જોહાં પેહેલવાંનીનાં દબદબાથી કરું છું વાસતે હમણાં હીનદુસતાનમાં એક ખરાબી ઉઠી ઉભી થઈછે. તાંહાં આપણને લશકર મોકલવું જોઈએ. તે લશકર સાથે તારો નામદાર બેટો જોહાંન પેહેલવાન કેરશાસપ જાયતો તેમાં

આપણી નામદારી છે. અગરજો જેહાંપેહલવાન કેરશાસપ ડર ખાધને શ્રીહીનદુસતાન નહી જાય તો હુંખી લશકર મોકલું નહી, વાસતે અસરત તું દોસતીનો હક રાખતો હોય તો એ વખતમાં મારી મદદ કર. એ નાંમુ જેતાં વાર શેતાય કેરશાસપને મારી તરફ રવાને કરજો અને ખીજા કાંઈ પણ લડાઈનાં સામાનની ચીજનો અંદેશો કરતો ના. જેવારે જાંહાંન પેહેલવાન કેરશાસપ એ તરફ આવશેતે જે કાંઈ શામન માંગશેતે એ જંગીની જનાય હું હાજરે કરીશ. લશકર તથા ખજાનો જે જેઈશે તે મારા ખાસ ખજાનામાંથી મલી આવશે. તારા બેટાની મદદથી કીનો લેવા વાસતે રંજ ખેંચ. આપણે બેહુ પાદશાહો એક દેલથી મલીને કામ કરશું તો દુશમન ખાક તથા ખુનમાં ગેરફતાર થશે. લશકર તથા ખજાનો મારો અને મેહેનત તથા લડાઈ તારા બેટા કેરશાસપની, એ રવેશે આપણે સમજીને દુશમન ઉપર શ્રીહીનદોસતાનની તરફ લશકર મોકલવે. આ નામદાર પાદશાહ અશરત એવું થાય જે એ નામું તારી નજદીક નવીશીનદો અરધું પડે કે જેહાંન પેહેલવાનને શેતાય એ તરફ રવાને કરજો અને એ નામાંનો જવાબ એવો શલુકાઈથી લખજો કે જેમ વેરાન ખીઆબન જગોમાં પોકાર મારવે અને તેવોજ આવાજ પાછો સાંભળ્યે તે મેશાલ એ નાંમુ જેવી મારી મોરાદ મોઆફક લખ્યુંછે તેવીજ તારીખી મોરાદ હોય તો તેથી મારો જીવ ખુશ થશે. એ રવેશ ફરેખ્યાજ જેહાકે પાદશાહ અશરતને ધણી બજે રગી આપી નાંમુ લખાવ્યું અને તે ઉપર પોતાની મોહોર કરી શેતાય એલચીને જાખુલની તરફ રવાને કીધો. જેવારે તે નાંમુ પાદશાહ અશરતને પોહોચ્યું અને મુનશીએ તે તમામ સરથી તે આખર તલગ વાંચ્યું તે સાંભલીને પાદશાહ અશરત કેટલોક વાર અંદેશો કરીને કેરશાસપને કેહેવાલાગો કે એ શેરમરદ બેટા પાદશાહ જેહાકનું લડાઈને વાસતે તુને બોલાવવું આવ્યુંછે તેથી તારી મરજી શી છે? મને તો ડર એ લાગેછે કે હીનદોસતાનથી સરનદીપ લગી જવાની રાહ ધણી દુર છે અને રાજ મેહેરાજને પોતાનાં બહુ શીપેહશાહાર સાથે લડાઈખી ધણી શખત લાગી છે, તેથી મઆદા તે જગો તારા જીવને કાંઈ શખતી પોહોંચે! તેથી એ વખત હરેક બાંહનું કાહડીને પાદશાહ જેહાકને નહીનો જવાબ લખ્યે. એટલુ સાંભલીને જાંહાંનપેહેલવાન કેરશાસપ કેહેવા લાગો કે એ આપ તું નથી જાણતો પણ મને તો શખત જગો જવાની તથા હેરમનની મેશાલનાં લડાએક શવારો સાથે લડાઈ કરવાની ખાહેશ ધણી છે. મારા તનમાં હકતાલાએ લડાએક પેહેલવાનનો જોર આપ્યોછે તો હમણાં લડાઈનો વખત આવી પોહોંચ્યો તેવારે હું લડાઈથી દુર કેમ રહું? જેવારે મને પાક દાદગરે જોર તથા કહ-

અત તથા બાબુ આપી છે તેવારે હું ગોરજ તથા કમાન તથા કમંદ તથા શમશેર લેઈને બાબુનાં જોરથી લડાઈ કચ્ચા વગર આશુદો કેમ બેશું ? જે શખસ શીપાહી કેહેવાતો હોય તેને જે પોતાનો જીવ પચારો હોય તો તે શખસને શીપાહી કેહેવો શખવાર નહી. તે કરતાં અગર કોઈ બીજા શખસને પાદશાહી લાયક હું જોતો હતો તો એ બદશુરત અજદાનાં રાખનાર જોહાક પાસેથી તાજ તથા તખત છીણવી લેતે અને બીજાને પાદશાહી તખત તાજ નવાજતે ! પણ કોઈ શખસ તેવો નેકખખત મારી નજરમાં આવતો નથી. વલી એક અંદેશો એથી લાગેછે કે અગર હું કોઈ શખસને એ જોહાકનું તખત છીણવી ધરાનની પાદશાહી ઉપર બેસાડું છું તો મબાદા તે નવો પાદશાહ એ જોહાક કરતાં બદા બદ નીકલે તેવાર જે-હાંનનાં દરમયાનમાં લોકો આપણાં ખાંદાનનેજ ખુરં બોલે ! બજોરગ લોકો ફરમાવી ગયાછે કે પોતાનો પાદશાહ ધણોખી બદતર તથા બદેલો હોય તોખી તેનાં ફરમાનથી શર ફેરવ્યું જોયે નહી.

પાદશાહ જોહાકની દરગાહમાં ફરશાસ્પને જતી વખતે નસીહત કીધી પાદશાહ અશરતે તે હકીકત.

દાનાઈ ભરેલા શખદો પાદશાહ અશરત પોતાના બેટાની જોબાનથી સાંભલી કેહેવા લાગો કે એ અકલમંદ બેટા તું કેહેછે કે પાદશાહોના હોકમથી શર ફેરવ્યું જોયે નહી તે વાત દરોશત છે, પણ તું ફરીથી દેલમાં અંદેશો કર ને એ ખુરો એઆલ દેલમાંથી કાઢી નાખ યાને હીનદોસ્તાનની લડાઈમાં જવાથી તું પાછો ફર. જેવારે આપણમાં અકલ નહી હોય તેવારે દાના આદમી જે રાહના બતાવનાર હોય તેથી શરમીનદા રેહેવું પડે. એ બેટા હજુર તું બચું છે તેથી તુંને અકલનું જોર જોયે તેટલું ખુરં નથી. હજુરતો તે પાદશાહોની દરગાહનો ખુરો દબદબો દીઠો નથી. અગર તારી મરજીમાં એમજ ઉતરેછે કે હીનદોસ્તાનની લડાઈમાં જઈ નામ કાઢવું તો શાએત એક માહરી નજદીક બેસ અને માહરી નસીહત સાંભલી લે, પછે તાહરી ખુશી હોયતો હીનદોસ્તાનની લડાઈમાં જા.

બીજી દરગાહ કરતાં પાદશાહોની દરગાહ ધણી દબદબા ભરેલી હોયછે, તાહાં આપણે પોતાના જોર ને હુકમઉપર ગુમાન ધરી એમ નહી જાણવું કે જેહાંપેહેલવાની મનોજ છે. તાહાં બાજે કેવા આદમી તથા લડાએક શીપાહી હોયછે તે એક લેહેજામાં આપણી આખર લેછે ! લશકરમાં સર્વે નાહના

મોટા શવારો સાથે મલીને નમી ચાલવું. પાદશાહના બોલવા ઉપર પુરો એતેકાદ નહી રાખ્યે. પાદશાહ લોકોની તખીઅતને ફરતાં વાર લાગે નહી તથા પાદશાહોની દરગાહ પુર ઉમેદ તથા ડર ભરેલી હોય છે, તે એકાએક કોઈ આદમીને બજેરગી આપતાં વીલમ લગાડે નહી તેમજ આદમીને બે-આખર કરી એક દમમાં મરતબા ઉપરથી નીચે ઉતારી નાખી બેહોરમત કરવામાં પણ ઢીલ નહી ! આ ફરતો આશમાંન કોઈ ઉપર બરકરાર નથી, તે મેશાલ પાદશાહોની તખીઅત જુદી જુદી ભાંતની હોયછે. પાદશાહ આખરદાર માણુશને બેઆખર કરતાં કાંઈપણ અનદેશો કરનાર નહી પાદશાહ જે કાંઈ પોતાના દેલઉપર પસંદ આવે તે કરે. એ બેટા તું પાદશાહની નજદીક જાય તેવારે કમરબંધ મજબુત બાંધી તું પાદશાહની બેદમતમાં હાજર રહેજે તથા પાદશાહના તાબામાં એવો તો હાજર રહેજે કે તુંથી તે પાદશાહ હમેશાં ખુશી તથા રાજી રહે. તું જેવારે તેની નજદીક જાય તેવારે તકશીરમંદ આદમીઓની મેશાલ ડરતો ઉભો રહેજે. તથા હરેક કામમાં તેની નજદીક દલેરી કરતો નહી. આસતે રહી પાદશાહ જે ફરમાવે તે મુજબ ચાલજે તેની નજદીક બેદેહેશત થઈ તું દેલ બોલાશેથી વાત કરતો નહી. કોઈની કાંઈ તકશીર થઈ હોય તેઉપર પાદશાહ ગોસો કરે તે વખત તેની શેફારસ કરી તકશીર માફ કરાવાથી પરહેજ કરજે; યાને કોઈની શેફારસ પાદશાહ પાસે લેઈ જતો નહી. તારી સાથે પાદશાહ મેહેર-બાનીથી પોતાના ફરજંદની મેશાલ વાત કરે તોપણ તું જેમ કે દુશમનથી ડરે તેમીશાલ તું ડર ખાધને સંભાલી ચાલજે. જે વખત પાદશાહ ગોસામાં હોય તેવખત હરગેજ તેની નજદીક જતો નહી તથા તારી ઉપર પાદશાહ ગોસો કરી બોલે તો તું કાંઈ પાછો શખુન બોલતો ના. કોઈના ફાયદાને વારતે પાદશાહને નોકશાન થાય એવું કરતો ના. જે કાંઈ શખુન પાદશાહની નજદીક બોલવો પડે તે રાસતીનોજ બોલજે તથા જે શખુન એક મરતબે બોલયો હોય, તે ફરીથી બીજી મરતબે બોલવો પડે તો ગરદન ફેરવીને બોલતો ના. શખુનમાં તારી ચકલ આગલ નહી ચાલે તો તે વાતજ કાઢા-ઉતો નહી. તારી ઉપર પાદશાહ એક મરતબે મેહેરબાંની કરે તો તું તેના બે-હદ શુકરાન્ત કરજે. અગર તુને પાદશાહ બીજા શખસો કરતાં નવાજે, તો તેને સરવેના કરતાં ધણું કરી જાણજે. હરગેજ થઈ પાદશાહના જનાના તરફ ધણોવાર નેગાહ કરતોનહી તથા પાદશાહ જે કામ ફરમાવે તે કરીને બેદમતમાં હાજર રહેજે. બાજે વખત કાંઈ ચીજ તું પાદશાહ પાસે માંગે અને તુને તે નહી બક્ષે તો તેવારે તારા દેલમાં બદી લાવી તેથી શર ફેરવતો નહી. તું હરવખત અને હરદમ પોતાના પાદશાહની તારીફ કરતો રહેજે

પાદશાહના દોસતો સાથે સલુકથી ચાલજે અને પાદશાહના દુશમન લોકો સાથે કાગળ પતરથીખી મલતોનહી. તું પાદશાહની દરગાહના અમીરોના દેલની શરૂઆત ઉપર નેગાહ કરી તે લોકોથી નચીત બેસતોનહી. તે દરબારી માલેતુબર લોકોને અદેખાઈ આવતાં વાર લાગતીનથી. અગર પાદશાહ તુને કાંઈ પુછે અને તું તે હકીકત જાણુતો હોય તો શેતાબ પાદશાહની આગલ રાસત કેહેજે. તારી પાસે કાંઈ ચીજ પાદશાહને લાયક હોયતો શેતાબ પોતાના પાદશાહ પાસે હાજર કરજે. અગર તે ચીજ તુને ઘણીખી ખ્યારી હોય તોખી તે શીતાબ પાદશાહને નજર કરજે, સખખ કે આપણે પાદશાહના નોકર કેહેવાયા તેથી જે કાંઈ આપણાં હાથમાં નાદેર જીનશ આવે તે પાદશાહની દોલતના દખલખાથી આવેછે, તથા જે વખત પાદશાહ ખુશીમાં હોય અને તુને મેહુરખાનીથી હસીને બોલાવે તો તેના હસવા ઉપર નચીત રેહતો નહી ! દ્વાડીખાનારો શેરખી જેવાર આદમી ઉપર ચુંગાલ મારવાનો થાય તેવારે અવલ દાંત બાહાર કહાડેછે. જેવારે પાદશાહ તુને એક કામ ફરમાવે તે વખત જેકાંઈ મોરાદનું માગવું હોય તે હરગેજ માગતોના. જે વખત મજલેશમાં પાદશાહ તુને કાંઈ નશીહત કરે તેવારે પોતાની ગરદન નીચે નાખી જે કેહે તે સાંભલીને કબુલ કરજે. પાદશાહ તારી ઉપર મેહુરખાન થઈ મજલેશમાં તુને આખર આપે તો દેલમાં એમ કરી ગુમાન લાવતો નહી, જે મારી પેહેલવાનગીથી મને આખરછે ! તે સરવે ઈજત પાદશાહથી જાણુજે. પાદશાહ શેકારગાહ જાય અગર લડાઈમાં, પણ તે વખત તેની નજદીકથી એકદમ ખીસતોના. પાદશાહના હમનશીન લોકોની એબ હોય તે પાદશાહની નજદીક હરગેજ કેહેતોના. જે શખુન પાદશાહ બોલે તે શખુન યાદ રાખતો રેહેજે તથા આપણી પાસે ઘણો બેસુમાર ખજાનો હોય પણ પાદશાહની બરાબર પોશાક તથા ખીલાણા તથા ફરશ તથા શવારી તથા ઘોડાનો શાજ તથા દખલખો રાખવો નહી. તું મજલેશમાં બેસે તાંહાં શરાબની મશતીની જોકમાં ઘણું હસતોના. તાંહાં પોતાના પાદશાહની અદખ રાખજે. પાદશાહના ફરમાંબરદારને ઘટેછે કે પોતાના પાદશાહથી અદખ અંદાજે કરી તેની ખુશી મોઆફક રેહેવું જોયે. પાદશાહોને શખવારછે કે જેકોઇ પોતાનો પેહેલવાન નેક એતેકાદથી રાતદન ખેદમત ઘણી કરે તેની હરેક વખત ખબર લેઈને તેને શરફરાજ કરે. એવગરે ખીજ ઘણીક નશીહત પાદશાહ અશરતે પોતાનાં બેટા કેરશારપને કીધી. ફરીથી પણ પાદશાહ અશરતે એમ કરી કહ્યુંકે એ બેટા જે કાંઈ મેં તુને પાદશાહોની ખેદમત કરવાની નશીહત દીધી તે મેં આપણા બજેરગોથી સાંભલી હતી તેજ શખુન મેં તુને કહ્યાં છે, પણ એ દાનાષ

ભરેલા બેટા તુંબી ધણો ચંચલ છે તેથી તારી દાનાઈમાં આવે તે નશીહત એ ઉપર વધારીને હોશ્યારીથી તાઈ કામ લેજે.

જેવારે જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપે પોતાના બાપની જોબાનથી એ તમામ નશીહત સાંભલી તેવારે તે નશીહત પોતાના જીવથી કબુલ કરીને તેણે શેતાબ મોલકગીરી જવાનો કશફ કીધો. કેરશાસપે ફરમાવ્યું કે તલવારનાં બાંધનાર એક હજાર જાબુલી પેહેલવાંન તઈઆર થાય. તે હોકમથી એક હજાર ચુનનદા કામનાં કરનારા શવારોએ કમર બાંધી તેમાનો એક એક શવાર હજાર શવારને ભારી હતો તથા તે તમામ શવારો આશમાન સાથે લડાઈનાં કરનારા તથા પોતાનાં નેજાએ કરીને આક્રતાબની ચશમ સીવી નાખનારા હતા. તે શવારોનાં તનમાં હમેશે પોશાકની જગો લડાઈનાં બખતર પેટેલાં રેહેતાં હતાં. તે શવારોને આશાએશ કરવાની મજલેશ તે ધોડાની પીઠ હતી. શરાબની જામની જગો પુલાદની તલવારો રેહેતી હતી. રામશગરોનાં શરોદની જગોએ લાડાયક ધરપકડના પોકાર હતા તથા ચંગ ને તંબોરાનાં આવાજની જગો ગોરજનાં ધપકારા હતા. એ રવેશ મરદાના લડાઈનાં કરનારા એક હજાર શવારો તઈઆર થયા ? એક મરતબે સરવ કોઈ જીવ ઉપર શવાર થઈ નગારાં ને કરનાએનાં આવાજ કરતા પાદશાહ જેહાકની તરફ ચાલ્યા. તે લશકરની ગેરદ માહતાબ લગી ગઈ. પાદશાહ અશરત બેમંજલ લગી પોતાના લશકર સાથે બેટાને રવાના કરવા ગયો હતો. હવે પેલી તરફ જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ શામ શેહેરની સરહદ ઉપર રહીને કંગદજ હુખત પોહોંચ્યો. એ બખર પાદશાહ જેહાકને થઈ કે જાહાનપેહેલવાન કેરશાસપ મંજલ દર મંજલ રાહ માપતો આવે છે. તે જાણી પાદશાહે હોકમ કીધો કે શેતાબ પાદશાહી એવાન શમારે. પછે ધણાંક હાડી જરી હોદાવાલા તથા જરી જીવનાં ધોડા તઈઆર કરાવી પોતાનાં તમામ અમીરો ને ભારી લશકર સાથે કેરશાસપને એશતે-કબાલ મોકલ્યા. જેવારે જેહાંપેલવાન કેરશાસપ બાબુલ શેહેરથી બેમંજલ દુર રહ્યા તેવારે પાદશાહ જેહાક પોતાની આશ શવારીસાથે તે પેહેલવાનને એશતેકબાલ આવી પોહોંચ્યો. જેવાર જેહાંપેલવાન કેરશાસપે પાદશાહને દુરથી દીઠો તેવારે તે શેતાબ પાંઉપીઆદો થઈ પાદશાહની નજદીક આવી તે નામદારની રેકાબને બોલા દીધા ! તેજ વખત પાદશાહે પોતે પી-આદો થઈ જંગી કેરશાસપને બગલમાં પકડી મોહબતથી તેની પેશાની ઉપર બોરો દીધો. પછે પાદશાહ તથા પેહેલવાન શવાર થઈ પાદશાહી દરગાહમાં આવ્યા. તાંહાં પાદશાહ પોતાનાં તખત ઉપર બેઠો, તે તખત નજદીક એક શુનાંની ખુરસી માંડી તે ઉપર જાહાંપેહેલવાનને તાજમથી

એસાડયો. પછે પાદશાહ જોડાકે પેહેલવાન કેરશાસપને ખેર આશીઆતની ખખર પુછીને ફરમાવ્યું કે અએ નામદાર પેહેલવાન માં ખાશ એવાન તારો ઉતારો બનાવ્યોછે ! એમીશાલ મોહબત મેહરબાની ભરેલી એક હફતા લગી પાદશાહ જોડાકે જોડાંપેહેલવાન કેરશાસપની મુલાકાતમાં જીઆફત કીધી તથા રામશગરોનાં આવાજ ને શરુબની જામનો દોર જરી રાખ્યો.

જોડાં પેહેલવાન કેરશાસપને શાહાનશાહ જોડાકે શ્રી હિંદુસ્તાનની લડાઈ ઉપર માહરાજ મેહેરાજની મદદે મોકલ્યો તે હકીકત.

જેવારે એક હેફતો તમામ થયો તેવારે પાદશાહ જોડાકે પોતાનાં ગંજનો દરવાજો ખોલી જોડાંપેલવાન કેરશાસપને એટલોતો અશખાખ તથા ખજનો આપ્યો કે તેનો હેશાખ નવીશીનદા લોકો કરી શક્યા નહી ! તે ખેશુમાર ખજનો નવાજ્યા પછે પાદશાહ જોડાકે અદેશાથી ફરમાવ્યું, એ નામદાર પેહેલવાન તું શેતાખ હીનદોસતાન તરફ જા અને પેલા ખતંગ માહરાજ મેહેરાજની મદદ કર. અવલતો તું સરનદીપની તરફ જઈ શેતાખ તે શહેર ઘેરી લે. તેનાં અમલદાર સાથે લડાઈ કરી તે પાસેથી શહેર છીણવી કબજકર. પણ સરનદીપનાં રાજા બહુને જીવતો પકડીને મારી નજદીક ના મોકલતો. તેને માહરાજ મેહેરાજની દરગામાંજ લેઈ જઈ શુલી દેજે. અગર તે સરનદીપનાં રાજા બહુની મદદે મોટો ખાકાંનચીન આવે તોખી જીનહાર તું રાજા બહુને જીવતો મેલતોના. દાનાંવ દુરઅંદેશો ફરમાવી ગયાછે કે અગર તુને ગંજ જોઈએતો પેહેલો રંજ ખેંચજે કે રંજનું ફલ તે ગંજ છે. તેથી એ જોડાંપેહેલવાન તું જો એ મારી મોરાદ ઉપર રંજ અને શખતી ખેંચશેતો તેનાં બદલામાં હું તુને ખેશુમાર ગંજ ખખશેશ કરીશ. એ જોહાનપેહેલવાન હવડાંતો મેં દરીઆવ કેનારે ખે હજાર કીસતીઓ તર્ફ આર કરાવીછે અને જોકાંઈ દરીઆવ કેનારાના મોલક છે તાંહાંનાં પાદશાહો ઉપર મેં ઘણી તાકીદ લખીછે. તે હરેક મંજલે મંજલનાં પાદશાહો શામાન તથા લશકર લાવી તારી નજદીક રજુ થશે. હવડાં મારી ખેદમતમાં છ લાખ શવાર હાજર છે તે લશકરમાંથી જેટલું તારે કામનું હોય તેટલું તુ સાથે લેઈજા. તે સાંભલી જોડાંપેહેલવાન કેરશાસપ કેહેવા લાગો કે મને બહુ લશકરનું કામ નથી; શાવાસતે કે મંજલ મોટી કાપવીછે. જવાનું ઘણું દુરછે. મારી સાથે લશકરતો જે કાંઈ હું જાણુલથી લાવ્યોછું તે પણ ઘણુંછે. પાદશાહ તું નથી જાણતો કે લડાઈમાંતો ખખત મદદગાર જોઈએ ! ઘણાં

લશકરથી કાંઈ ફતેહ થતી નથી. એ શમ્બુન સાંભલી પાદશાહ જોહાક કેહેવા લાગોકે એ નામદાર પેહેલવાન એટલાં લશકર સાથે સરનદીપની લડાઈમાં જવું ખુબ નથી. તે રાજા પાસે એક લાખ ચુનનદા શમશેર મારનાર સવારોનું લશકર છે. હું સારી રવેશ જાણું છું કે તું નામદારને ખીજાં લશકરની હાજત નથી પણ ઘોડાં લશકરથી મારો દબદબો તથા બોજ રહેતો નથી. જેવારે લશકર નહી હોય તેવારે પાદશાહનો દબદબો કાણુજણે ? તું નામદારને જોયે તો ખીજો જર ખજનોખી લે. તું જેટલો સાથે રાખવા માંગતો હોય તેટલો હાજર છે મગર ખીજું લશકર ચુનનદું ચુંટી કહાડી સાથે લેવું જોઈએ. એ શમ્બુન સાંભલીને પેહેલવાન કેરશાસપને પોતાનાં બાપની નશીહત યાદ આવી કે પાદશાહ લોકોનાં શમ્બુનથી શર ફેરવયે નહી; તેથી પાદશાહ જોહાકની મરજી ખાતર ધિરાનથીખી આર હજાર સવારનું લશકર સાથે લીધું તે લશકર ઉપર કોનારંગ નાંમનો ધિરાની પેહેલવાન શરદાર હતો. તેનેજ સીપે-હશાહારનો ખેતાખ બખશી તે ઉપર મુકરર કીધો. પાદશાહે ફરમાવ્યું તેથી એકશો સવારે એક જુડો તથા રંગ બેરંગનાં પોશાગખી તથા આર કીધા પછે પેહેલવાન કેરશાસપે જાણ્યું ? લશકર તથા આર કીધું તેથી ગોયા એક લોહોડાંનાં પાહાડની મેશાલ તે લશકર નજર આવવા લાગું ! પછે જેહાં પેહેલવાને ફરમાવ્યું કે જાણ્યું લશકર તથા ધિરાની લશકર માલુમ નહી પડશે તેથી જેકાઈ જાણ્યું હોય તેઓ પોતાના નેજા ઉપર શીહા તોરા બાંધે તેમ, નહી તો પોતાનાં શીર ઉપરની દોલાહમાં તોરા ખોસે કે તેથી શેતાખ માલુમ થઈ આવે. તેજ વખત જેહાં પેહેલવાનનાં હોકમથી પાદશાહ જોહાકે કારીગર લોકોને બોલાવી તમામ જાણ્યું લશકરને શીહા તોરા બાંધ્યા અને શેલ હજાર ઉંઠ તમામ લડાઈનાં હથથારે ભર્યાં. એ મેશાલનાં જખરદસત લશકર સાથે જહાંનપેહેલવાન કેરશાસપે શ્રીહીંદુસથાન તરફ કુચ કીધી. તેનો દબદબો જોઈ દરીઆવ તથા પહાડખી ધુંજવા લાગા તથા તમામ જેહાંન ગરદે કરી વરશાદનાં વાદલની મેશાલ શીહાયઈ ! એ રવેશ ભારી દબદબાસાથે જેહાંનપેહેલવાન આગલ ચાલ્યો. એમ કરતાં દરીઆ-વનાં કીનારેના જેનાલેહમાં શેહેર જઈ પોહોંચ્યો તો તે શેહેરનો પાદશાહ શેતાખીથી જેહાં પેહેલવાનને એશતેકબાલ આવ્યો અને કેહેવાલાગો કે એ નામવર પેહેલવાન તું એ શેહેર લગી ખુશકીએ આવ્યો છે પણ હવે પછે આગલ કીસતી વગર જવાવાનું નથી વાસતે પાદશાહ જોહાકનાં હોકમથી મેં એ જગો કેટલીક કીસતી તથા આર રખાવી છે. એટલું તેનું કેહેવું કે જેહાં પેહેલવાને હોકમ કીધો તેથી તમામ સાથનું લશકર કીસતી ઉપર સવાર થયું. જેહાં પેહેલવાન પોતેખી કીસતી ઉપર સવાર થયો. તે

કીસતીબાંનેને હોકમ થયા ખુઆફેક કીસતીઓ શેતાબ સરાંનદીપ તરફ ચલાવી. તરીની મુશાફરીની રાહ છ મહીને તમાંમ કીધી અને ખુશી સાથે શ્રી હીનદોસતાનમાં નેહાંપેહેલવાન પોતાના તમાંમ લાવ લશકર સાથે શલાંમત જઈ પોહોંચ્યો. તે દાહડા ઉપર માહરાજ મેહેરાજ બહુ સીપેહશા-લારનાં હાથમાં જે આગલ કેદ પકડાયલો હતો તે તેની કેદમાંથી છુટેલો હતો. તે તાંહાંથી નાહસી આવીને એક પોતાનું બીજું શેહેર હતું કે જે શેહેર નેવામાં ધણું પાકીજે તથા આખાદ હતું, જે શેહેરની લંબાઈમાં વસતી બે ફરશંગ લગી હતી; તે શેહેર તરફ આવી પોહોંચી પનાહ પકડીને રાજ બહુની સાથે લગાઈ કરવાની તક આરી કરતો હતો. વલી તે બીજે અદેશોબી કરતો હતો કે હવડાં હું કમજોર છું તેથી એ લશકર સાથે શેહેરમાં જઈ કરાર પકડું; એવામાં તે મેહેરાજને ખબર થઈ કે નેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ કેટલીક ફાજ સાથે કીસતી ઉપર શવાર થઈને ધીરજ જમીનથી આવી પોહોંચ્યો. તેણે એ ખુશખબરી સાંભલીને લગાઈનાં દેરા મેદાંનમાં નાંખ્યા તે ખુશીથી તે માહારાજ પોતાના તમાંમ લશકર સાથે નેહાંપેહેલવાનને એશતેકબાલ ગયો. તે માહારાજ મેહેરાજ પાસે એક તખત ધણું નાદેર તથા અબ્જઅબ તરાહનું ચમતકારીક હતું, તે તખતને પછવાડે એક દેરો ચીનાઈ દેવાનાં કપડાંમાં ભરેલો હતો, તેમાં દેવાનાં સાત પરદા યાને સાત તખતકા હતા. તે દેરાની તમાંમ મેખો રૂપાની તથા ઠાંબા સૂનાંનાં હતા તથા તે દેરાની રશી રેસમ તથા કસબસાથે વડ દેઈને બાંધેલી હતી. તે દેરાની ઉપર આશમાંનની શેકલ કાહાડી તેમાં આફતાબ તથા તમાંમ શેતારાઓની સૂરત ચીતારેલી હતી. તે દેરામાં એક જરી ફરશ બીજાવેલો હતો, તે ફરશ ઉપર તમાંમ હફતેકેશવર જમીનની શેકલ કાહાડેલી હતી. તે દેરામાં એક તખત શીરોજનું માંડેલું હતું, તે તખતને બે બાજુએ બે હાઠી ઇઆકુતના ઉભા રાખેલા હતા; તથા તેની સૂંઠ પરવાલાંની તથા બે દાંત બીજોરનાં તથા કાંન સૂનાંનાં હતા. તે તખત નીચે બે શેર બનાવેલા હતા તેમાં એક કેરબાનો અને બીજો સૂનાનો, અને તે બેહુ શેરનાં તન તમાંમ ગોહરના જડાવથી જડેલાં હતાં ! તે શેરોનું કાંમ એ હતું જે દીન તથા રાતની એક એક ઘડી તમાંમ થાય, તેવારે તે બે શેર હીલે તેથી તે તખતબી પારણાંની મેશાલ હીલતું હતું. જેવારે બે શેર જોશમાં આવતા હતા તેવારે ઉડતા હતા તેથી તે તખતને જમીન ઉપરથી ઉઠાવીને કેટલોક વાર હવા ઉપર રાખતા હતા. તે તખત ઉપર બે સનદુક મેલેલી હતી તેમાં એક સનદુકમાં જાતજાતના શરાબ તથા જામ અને બીજા સનદુકમાં બાંત બાંતનો નાશતો ભરેલો હતો. જેવારે તે તખત ઉપર માહારાજ

મેહેરાજ એસતો હતો. તે વખત પેલાં શેરોને જોશ થતો હતો તેથી તે શેર તખ્ત સાથે ઉંચા હવા ઉપર જતા હતા. અને જેવારે માહરાજને શરાય તથા નાશતાની ખાહેશ થતી હતી, તેવારે તે તખ્તની નીચેથી એકા એક એક બાંડી ઘણી ખુબસુરત નીકલીને માહરાજની સામે આવી અદબથી તે નામદારને શેજદો કરી પેલી સનદુકમાંથી નાશતો તથા શરાય તેની પાસે હાજર કરતી હતી. જેવારે માહરાજ નાશતો કરી શરાય પીતો હતો તેવારે તે બાંડી પાછી એકાએક ગેબ થઈ જતી હતી. તે તખ્ત ઉપર એક મોર શીરોજનો બનાવેલો હતો તે મોર પોતાની પાંખનાં પર વીખેરીને આવાજ મારતો હતો તેવારે તેનાં મોહોડામાંથી કપુર તથા કશતુરીની ખુશબો નીકલતી હતી ! તથા તેની ચાંચમાંથી મોતી તથા અશરશી નીકલી પડતી હતી ! એવગરે તે દેરા તથા તખ્તમાં ઘણીક કરામત હતી. તે દેરામાં માહરાજ એ જેહાંનપેહેલવાંનને વાસતે જે મજલેશ સમારી તાંહાં કેરશાસપ પોતાનાં સીપેશાલારો સાથે આવી ખુશીથી માહદબદબાએ તોરથી મળી બેઠો. તાંહાં નેઆંમત ખાંતુ ખાધાથી અને લાલ શરાયપીવાથી તમામ મજલેશનાં લોકો જોકમાં હતા. માહરાજ મેહેરાજ એસુમાર ખનનો તથા જવાહેર મંગાવી સીપેહશાલાર કેરશાસપને તથા ઈરાની લશકરને ખખશોશ કરતો હતો. એ મેશાલ એક હકૂતા લગી મજલેશ સમારી મોજજોક કચ્ચા પછેહરરોજ એકએક ગંજ માહરાજ મેહેરાજ ખરચ કરતો હતો. જેવારે એ રવેશ જુઆફતની મીજલસ કરતાં એક હકૂતો તમામ થયો તેવારે જેહાંનપેહેલવાને માહરાજ મેહેરાજને સરનદીપનાં રાજ બહુને વાસ્તે પુછ્યું; તેવારે માહરાજ મેહેરાજ કેહેવાલાગો એ જેહાંનપેહેલવાન સરનદીપમાં મેં જસુસો મોકલીને ખખર મંગાવીછે તે રાજ બહુ પાસે એ લાખ કરતાંખી જુઆદે લડાએક સવારો છે; તથા શાલ હજાર હાડી લડાઈ કરનારા છે. જેવારે તે હાડી જોશમાં આવેછે તેવારે પોતાની શુદ્ધ કરીને માહતાબને જમીન ઉપર લાવવા ચાહેછે. એ જેહાંનપેહેલવાંન જેવારે તે નાફરમાન બહુ મારી સાથે લઢ્યો અને મને આજેજ કીધો તેવારે માહરા ખાર હજાર હાડી ઘણાંક જખરદસ્ત તે લુટમાં લેઈ ગયો છે. હું જોયો જેહાંનપેહેલવાંન મારી ઉપર મેહેરબાન છે તો એ કરતાં ખમણી લુટ હું તેની ઉપર જીત મેલવ્યાથી પામશ. જસુસોથી વળી ખીજ ખખર મલીછે જે તે બહુ સરનદીપથી ઘણાંક લશકર સાથે લડાઈને વાસ્તે એ તરફ આવેછે. તે એ જગોથી એક હકૂતાની રાહ દુર આવી મકાંન કરી પડયોછે તે આજ તો એ જગો આવી પોહોંચ્યો હતો પણ એવું માલુમ થાયછે કે હું નામદારન આબ્યાની ખખર સાંભલી હશે તેથી મંજલ ધીમી ધીમી કરતો

આવેછે. એ શખુન સાંભલીને જેહાંપેહેલવાંન કહેવાલાગો કે તુંખી તેની મોકાખલે જવાને વાસ્તે લડાઈનો સામાન તઈયાર કર. પાદશાહ લોકોને લા-
જેમ નથી જે પોતાનો દુશમન લડાઈને વાસ્તે આવે ને પોતે ગફલતમાં
બેસી રહે! જે મોલકમાં બેઠાદી યા પાદશાહ સાથે લડાઈ પેદા થાય તે મો-
લક ખીમાર આદમીની મેશાલ માંદો કહેવાય. તે માંદા મોલકનો હકીમ
પાદશાહ સીવાએ કોઈખીજે નહી હોય. જે તેની દવાઈ લશકર તથા ખજા-
નાએ કરી કરે. વાસ્તે તું હોશીઆરીથી રહે. આ માહરાજ હું એ જગે-
જીઆફત ખાઈને જોકે કરવા નથી આવ્યો? હું તો પાદશાહના હોકમથી લ-
ડાઈ કરવા વાસ્તે આવ્યો છું. એ રવેસ વાત કરતાં શરાખની કૈફે જોર
કીધો તેથી સરવેકોઈ ખાંતાં તથા શરાખથી મેહેજુજ થઈ ગયા. પછે
જેહાંનપેહેલવાંન ઉડી આરામ કરવાને વાસ્તે પોતાનાં લશકરમાં ગયો. હવે
એ તરફ માહરાજ મેહેરાજ પોતાના સીપેશાહારોને કહેવાલાગો કે હું શું
કરું, માહરી પાસેતો લશકર ધણું કમ છે, અગરજો તમે આપણું લશ-
કરનો સુમાર લેશો તો આપણું કરતાં બહુનુ લશકર હજાર ધણું જાદેજો.
માહરાજનાં હેવા નાહીમતીનાં શખુન સાંભલીને શીપેહશાહારો તે નામદારને
દેલાશો દેઈ કહેવાલાગાકે એ માહરાજ અગરજો બખત મદદગાર છે
તો કમબેશ લશકરની શી હાજેતછે? આ માહરાજ તું કશી ચીંતા કર ના,
ફતેમંદી ધણું લશકર તથા ખજાનાંથી નથી, એ બનાવ તો આશમાનનાં
હાથમાં છે. અગર લશકર કમ હોય અને બખત રોશન હોય તો તે કમ
લશકરે કરી બેસુમાર લશકરનું મોહ તોડી નખાયછે. હમોએ એવું સાંભ-
લ્યું છે જે આગલા પાદશાહોનાં વખતમાં થોડાં લશકર સાથેનાં પાદશાહોએ
બેસુમાર લશકર સાથેનાં પાદશાહોને મારીલીધાછે તે કરતાં આપણને
એ જાખુલી લશકર કાશી છે. જેહાંનપેહેલવાન જેવા સીપેહશાહારથી આ-
શમાન તથા જમીન લરજેછે. એ જેહાંપેહેલવાનની લડાઈથી શેરખી આ-
જેજ આવેછે. તમામ જેહાનમાં જંગી કેરશાસપનો હમનખરદ કોઈ નથી.
મસ્ત હાડીને તો એ પેહેલવાંન એક મુકીએ કરી ગીરદાપેચ કરી નાંખેછે
તથા એ કેરશાસપ અગર જીહુનનાં દરીઆવ ઉપર જોશ કરે તો નેજની
નોકે કરી તે દરીઆવમાંથી આતશનાં શોલા કહાડે! જે મરદથી ધણુંક
લશકર શેકસતે પાંખે, તે શખસ ધણુંક લશકરને નેગાહખી રાખી શકે તથા
હજાર સવાર બેદલ હોય તે કરતાં એક સવાર દેલથી કામ કરે, તે વધતો
હોય. જેકોઈ શખસ પોતાનાં જીવથી ડરે નહી તે શખસ શેરનાં પંજ
ઉપર ચુંગાલ મારે; તેકરતાં એ જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપ તો પોતાનાં
જાખુલી બે હજાર સવાર સાથે આપણી મદદે આવતો હતો પણ એ તો

પાદશાહ જોહાકે ધણીક મીનત કીધી કે માહરો દબદબો રહેતો નથી. તેવારે તે પાદશાહની ખુશી રાખવાને વાસ્તે એ ઈરાની લશકર પણ સાથે રાખ્યું છે અગર નહીતો પોતાનાં જાણુલી બે હજાર સવાર સીવાય કોઈને સાથે લેતો હતો નહી. પાદશાહની મરજીને વાસ્તે એ બાર હજાર સવાર ઈરાની લશકરના સાથે લીધાછે તે એ જંગી કેરશાસપ છે, કે જેણે ચઉદ વરસની ઉમરમાં ભારી અજદાને ખાક સાથે બરાબર કરી નાખ્યો ! એવા દેલાશાનાં શખુન માહરાજ મહેરાજ પોતાના સીપેહશાલાશેની જોબાનથી સાંભલીને ધણોજ ખુશી થયો. તેણે એક હકૂતામાં તમામ લશકરનું કામ રાસ્ત કીધું અને લશકર સમારી તકીયાર કીધું. જેટલું લશકર લડાઈમાં લઈ જવાનો હતો તેને શેહેરમાંથી બાહાર કહાડયું; તે જોઈને સીપેહશાલાર કેરશાસપથી લશકર સાથે બાહાર નીકલ્યો. તેણે તાકીદ કરી તલાયા લોકોને આગલ રવાને કીધા; તેની પછવાડે ખજનાનાં ઉંઠ તથા બીજા સામાન તથા અશબાખ રાખ્યો. એમ કરતાં આગલ જતાં રાહમાં એક પહાડ આવ્યો. તે જગો ધણીક વાંશની જાહડી ઉગેલી હતી તથા ભાંત ભાંતનાં શેકાર તે જંગલમાં હતા તેથી જોહાંપેહેલવાન કેરશાસપને તાંહાંની હવા ખુશ લાગી તેનાં સખમથી જોહાંપેહેલવાં કેરશાસપે પહાડ ઉપર મકાન કીધો. તેવારે માહરાજ મહેરાજ ધણો આજેરદે થયો. માહરાજ મહેરાજ કેહેવાલાગો કે એ ગરદનના ઉઠાવનાર પેહેલવાંન એ પહાડ ઉપર જંગલમાં આગલ ચાલતો નહી. ઈહાં બપોર જાનવરનું રેહાણુ છે, તેમાં એક બપોર ધણું ભારી અને બપોરદસ્ત તથા જીઆનગાર છે. તે બપોર જોશમાં આવેછે તેવારે એક જખમમાં મસત હાડીને જીવથી મારેછે. તે બપોરને જોતા હેરેમનથી ડર ખાઈને નહાશેછે. મસત જંગી શેરનેતો તે બપોર ગોરબરની મેશાલ પકડીને ખાઈ જાયછે. એ બપોરને વાસ્તે મેં માહરા બજેરગવાશેથી એવું સાંભલ્યું છે કે તમામ જોહાંનના જંગલોનાં પરનદાં જાનવરોમાં એ બપોર શરદાર છે. એટલું સાંભલીને જંગી કેરશાસપ કેહેવાલાગો કે એ માહરાજ ધણું ખુબ કીધું કે તેં માહરી નજદીક એ ભેદ કેહો મારી ખાએશ એ બપોરની લડાઈ ઉપર ધણી છે; વાસ્તે હમણું કીતાના ગોરબે કરી તે નાપાક બપોર જાનવરને શેકારની મેશાલજ આશાંનીથી મારીને લાંઝીધું. અગર તે બપોર બીજાં પરદાં જાનવરો કરતાં બપોરદસ્ત છે તો શીકર શી? તે જાનવર મારા ભારી ગોરબનાં જખમથી શલામત રહેશે નહી. એટલું કહી ગોરબ તથા તીર કમાન લેઈ શેતાબ પવન મેશાલ તે જીઆનગાર બપોરનાં જંગલ તરફ બેઠેહેશત ચાલ્યો. તાંહાં જંગલમાં બીજાં મોરગો તથા શેકાર માસ્ત્યા પણુ તે બપોર જાનવરોનેતો દીઠાં નહી. એમ કરતાં તમામ દાહાડો

જંગલમાં જોશતેજે કીધી પછે આફતાબનું મોહ રાતની દેહશતે કરી જરદ થયું' યાને શીહારાત પડી તેવારે જેહાંપેહેલવાં પોતાના દેલમાં ગમગીન થયો કે આજ આખો દાહડો થયો હું એ જંગલમાં ફર્યો પણ એકબી બખર માહરે હાથ આવ્યું નહી; બલકે તેની કસી નીશાણુબી માલુમ થઈ નહી. એ રવેસ અંદેશો કરી પાછો લશકરમાં આવ્યો અને નાખુશીથી દેરામાં બેઠો પણ એક બખર હાત આવ્યું નહી તેના શબ્દથી તે નામદાર પેહેલવાંને રાતના આજુબી આધું નહી, શરાબબી કમ પીધો અને ખોઆખ કીધો. જેવાર આફતાબે પોતાના શર ઉપર શુનાની કોલાહ મેલી; યાને રેશન દીન નીકલ્યો તેવારેજેહાંપેહેલવાંને ફરીને જંગલમાં અરધી રાહ આગલ ચાલ્યો એવામાં લશકરની હરોલમાં એક પોકાર ઉઠ્યો કે રાહમાં ચાર બખર મસત હાડીની મેશાલ આવી ઉભાંછે. એ આવાજ પેહેલવાન કેરશાસપે શાંભલ્યો તેથી પોતાની શવારીનો હાડી શેતાબ લશકરની હરોલમાં ચલાવ્યો. જેવારે જેહાંપેહેલવાંને તે બખર નજર આવ્યાં તેવારે આવાજ મારી પોતાની શવારીનો ઘોડો મંગાવ્યો અને તેજ વખત પોતાના શખરંગ ઘોડાઉપર શવાર થઈ તેણે હાથમાં ભારી ગોરજ ઉઠાવ્યો. તે કીનાથી તે બખરની તરફ ચાલ્યો એવામાં એક મસ્ત બખર તેની નજદીક આવ્યું. તે ઘણુંક ખરાબ મારવા લાગું. તેની બે આંખ કીનાએ કરી ગોયા લોહીનાં ચશમાં મેશાલ હતી. તે બખર પોતાનાં પાછલા પગે કરી જમીન ખોડવા લાગું, તેની ગરદે આશમાંન શીહા થયું ! તેની ચુંગાલના નખ ગોયા નશતર હતાં તથા તેનાં તન ઉપરનાં બાજ ગોયા નેજનાં નોકની મેશાલ ઉભા હતા. એ રવેસનું ડરાંમણું જનવર આવી જોશથી જમીન ખોડવા લાગું. એવામાં જેહાંપેહેલવાંને પોતાનો ઘોડો તેજ કરી તેની તરફ જઈને એક ગોરજ તેના શર ઉપર માસ્યો તેથી તેજ વખત તે બખર પછાડ ખાઈને જમીન ઉપર પડ્યું. તે બખરને બીજા બખરે મુએલું દીધું તેથી મસ્ત થઈ ફેશાદે કરી શેતાબ દોડતું કેરશાસપ ઉપર આવ્યું તેજ વખત એક તીર ખેંચીને તે જનવરના મોહમાં જોરથી માસ્યો તેથી તેબી તે જગોએ પડ્યું. તેવારપછે કેરશાસપે પોતે ઘોડા ઉપરથી શીતાબ પીઆદો થઈ દોડતો જઈને તીજા બખરનું દુમ પકડીને બીજે હાતે કરી તેનાં મોહોડામાંથી જીબ ખેંચી કહાડી. જેવારે ચોથાં બખરે એ રવેસે પેલાં તરણુ બખરનો અહેવાલ દીધો; તેવારે તે પોકાર કરતું જંગલની તરફ નહાડું. હવે કેરશાસપે જોયું કે એ બખર શલાંમત જાયછે તેથી તેની પછવાડે દોડી પોહોંચીને પોતાનો ગોરજ છુટતો માસ્યો, તે ગોરજે કરી તે બખરના બે આગલા પગ ભાંજી નાંખ્યા પછે પોતે અંદેશો કીધો કે એ જંગલમાં

ખીજાં ખબર હશે; એવો અંદેશો કરી જંગલમાં આગલ ચાલ્યો. તાંહાં જઈને ધણીક જોશતજો કીધી પણ કોઈ જનવર નજર આવ્યું નહી. એ ખબર માહરાજ મેહેરાજને થઈકે પેહેલવાન કેરશાસપે ખબર માઝ્યાં તેથી શેતાખ તે જગો જઈ તે ખબરને જોયાં; તેથી મેહેરાજ ધણો અજળ રહ્યો અને પેહેલવાન કેરશાસપના જોર ઉપર ધણીક દોઆ કીધી. પછે તેઓ તાંહાંથી દર મનજેલ આગલ ચાલ્યા અને રાજ બહુના લશકરથી એક દહાડાની રાહ દુર રહી તાંહાં જાઈ દેરા માઝ્યા અને ખબરદારીને વાસ્તે જંગલમાં ખાસ તલાયા મેલ્યા.

જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે રાજ બહુ ઉપર નામું લખ્યું તે હકીકત.

જેહાં પેહેલવાન કેરશાસપે શેતાખ નવીશીનદાને બોલાવીને દુરમાવ્યુંકે એક નામું શરનદીપના રાજ પેલા બહુ ઉપર ગોરસાથી લડાઈતથા કીના તથા દેહેશતબરેલુ લખે. એ હોકમ સાંભલીને નવીશીનદાએ કલમે કરી શકેદ કાગજ કે જે આશમાનની મેશાલતું હતું, તે શીહા વાદલની મેશાલ કીધું યાને તે ઉપર શીહા હરફ લખવા માંડયા. અવલ જેહાંનનાં પેદા કરનારને યાદ કરીને તેનું નામ લખ્યું. કે તે શાહેળ સરવે બેદનો જાણનારો તથા દાદનો લેનાર છે. એ જેહાંન ચાલેછે તે તેની ખખશેશથી ચાલેછે. તન પેદા કરીને તેમાં જીવ તેણે મેલ્યો અને સર્વ કોઈ ઉપર રોજનો દરવાજો તેણે ખોલ્યો. તે શાહેળે શીહા રાતને માહાતાએ કરી ચલકતી કીધી તેથી જમીન એક જગો થમ રહીછે તથા આશમાન રાત દન બેકારીથી ફરેછે તે તેના હોકમથી છે. તમામ જેહાંન તથા જમીનને જમાનો તેના દુરમાનમાં છે. હરેક ચીજઉપર તેના હોકમ ખરતર છે તથા અવલ અદલ હતોખી તેજ અને રેહેશેખી તેજ. તે શાહેળની જાતને જવાલ નથી. એ રવેશ પાક યજદાંનતાલાની તમામ તારીફના શખુન લખ્યા પછે ફરીને લખ્યુંકે એ નામું જે તારી તરફ મોકલ્યુંછે તે નામુ સુલેહ તેમ લડાઈબરેલું છે. એ ઈરાન જમીનના રેહેનાર જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે તું શરનદીપના રાજ બહુ ઉપર લખ્યુંછે. એ બેઅકલ બેકામ અને બેપરવાહ જીંધી અકલના અને શીહા કાગડા મેશાલ ચેહેરાના બહુ તુંને પોતાનીજ ખબર નથી તો તું શરદારી શું કરશે ? તું અંદેશો કર કે એ શરદીપનો મોલક તથા તાજ ને તખત તુંને માહરાજ મેહેરાજે આપ્યું. એ માહરાજની દોલતે તું શરનદીપના મોલકમાં હોકમ કેહેવાયો છે અને હવડાં તે પોતાની ખામઅકલ ખરચ કરી એકાએક નીમખહરાંમીથી શર ઉઠાવીને

પોતાના ખાવંદ ઉપર કમર બાંધીછે. જેકોઈ બદખ્ત અને બદખુનીઆદ હોય તે એ રવેશ પોતાના ખાવંદ ઉપર શોખીથી કમર બાંધે !! તું તો પોતાના માહરાજા મેહેરાજાનું તાજ તથા તખ્ત છીણવી લેવા માંગેછે. તો હવે તું તે પોતાની ખુનીઆદ હેવી તે શું કમીની અને ખુરી રાખેછે કે નાલાયક શોખી કરેછે ? તે ફરતાં માહરાજા મેહેરાજાને ખીજા સીપેશાહારે ફરતાં ઘણી બજેરગી તે સાથે મોટા સરનદીપ મોલકની શરદારી તુંને આપી; તેવારે તું હવડાં એમકરી આહેછે કે માહરાજા મેહેરાજાનું તખ્ત તથા તાજ છીણવી લે ! વાસતે જોવામાં આવેછે કે તાહરી તખ્તિઅત વરનાં જેવીછે કે જેકોઈ વરને પાલે ને પરવરશીથી મોટું કરે ને કોઈ દન તે વર લાગ પામે તેવારે પોતાનાં પાલનારા ખાવંદને ફાડી નાંખી તેનું લોહી ખીએ તે મેશાલ તે પોતાનાં માહરાજા મેહેરાજા સાથે બદી કીધી છે. એ બાબદમાં ઘણું તે શું લખ્યું ? માહરાજા મેહેરાજામાં જે કાંઈ ખુખી હતી તે તેણે તારી સાથે કીધી; પણ તારામાં જે બદ ખુનીઆદી તથા બદખ્તી હતી તે તે પોતાની જાતે કરી દેખાડીછે. બજેરગ લોકો ફરમાવી ગયાછે કે કશતુરીમાંથી તે ખુશબો આવે તથા ગુગલમાંથી તે બદખોઈ નીકલે. અગર તાંબાને લઈને બશેા મરતબે આતશમાં નાંખીને ગાલી કહાડો પણ તે તાંબુ સોનું નથી થનાર. હવે તો જે બની તે ખરી હું એટલા વાસતે માહરાજા મેહેરાજાની દરગાહમાં આવ્યોછું કે તું મારી પનાહમાં આવી પોતાનાં માહરાજાની નજદીક શરમથી શર નીચું નાંખી જે કાંઈ ગુનાહ થયોછે તે માફ માંગે તો હું તારો આ ગુનાહ તથા તકશીર જે થઈ છે તે માંગી લેવું અને એ માહરાજા મેહેરાજાની નજદીક જે કાંઈ આબરૂ તુંને પેહેલી હતી તેવીજ આબરૂ ફરીને પાછી આપી શરફરાજ કહું. અગર તું હવડાં નહી આવશે અને કીનાંની તલવાર બાંધશે અને એફરમાંનીની રાહ ઉપર આલશે તો તુંને ઉઘા બખ્તની પાદશાહી ઉપર બેસાડીશ અને તુંને બાંધે મસતકે શુલી ઉપર ચઢાવીને તારા શર ઉપર તાજની જગો પથરનો વરશાદ વરસાવીશ. હું તારી ઉપર અશરશીના વધાવાની જગો શવાશેના તીરનો માર ચલાવીશ. અગર તારી મદદે આશમાન આવે અને તું ઉપર મેહેરબાંન થાય તોપણ મારી તલવારે કરી તે આશમાંનનેખી પુરજે પુરજે કરી નાખીશ. તું નથી જાણતો કે મારી સાથે એવું તો જબરદશત લશકર છે, કે તેમાંના એકનું કદ અગર કોઈ જોય તો તેનાં તનથી દેહેશતે કરી જન નીકલી જાય ! જેવારે તે પેહેલવાન લોકો શમશેર ઉઠાવીને પોકાર મારેછે, તેવારે જંગલમાંથી શેર દોડતા આવીને તે નજદીક બકરાં થઈ ઉભા રહેછે. તે જવાંમરદો એક મરતબે જોશથી નેજા ઉપર હાત

ઉઠાવેછે તો આશમાંનની ઢાલમાં શુરાખ પાડેછે; યાને આશમાંનને વીંધી નાંખેછે ! અગર તારા હીનદોસ્તાની એક હજાર સવાર સામે આવે, તે સામે મારો એક ઈરાની સવાર મેદાનમાં નીકલે તો તારા તે એક હજાર સવારથી હરગેજ મોઢો ફેરવે નહી ! બલકે એક હજાર તારા લશકરના તે મારા એક સવારથી આજેજ થઈને નહાસ ! તે કરતાં તારી સાથે લડાઈ કરતી વખત મને કોઈની મદદ જોઈતી નથી. હું એખલોજ તારા લશકર સાથે લડાઈમાં બસ છું. એક મરતબે હું જમાનાને કેહું કે તું એ રાહે નાં ચાલ, તો એક મરતબે જમાનોખી મારી દેહેશતે કરી મારા હોકમ તાબે ચાલે ! વાસતે એ બહુ તું એ બે વાતમાંથી એક વાત કબુલ કર, અગરતો માહરાજ મેહેરાજની ફરમાંબરદારી કબુલ કર, અગરતો લડાઈનો શામાન તદ્દયાર કર.

એ મીશાલે નાંમુ લખી પોતાનાં એલચીની સાથે એક શખસ કે જે હીંદી જોખાંનનો જાણનાર હતો, તેને સાથે આપીને કહ્યું કે અગરજો મારા જાણુલી જોખાનમાં બહુને શમજ નહી પડે, તો તું હીંદી જોખાંનમાં તેને શમજ પાડજે, એટલું કહીને તે એલચીને રવાના કીધો. જેવારે તે એલચીએ પેલું નાંમુ બહુને આપ્યું તેજ વખત મુનશીએ લઈ બોલદ આવાજે વાંચ્યું; તે શાંભલતાંવારબહુ ગોસામાં આવ્યો. તેણે જોખાં બોલીને ગાલો દીધી અને જે હીંદી જોખાં જાણનારો પેલા એલચીની સાથે બહુને શમજવા ગયો હતો તેને તેજ વખત શુલી ઉપર ચઢાવ્યો. ઈરાની એલચીને તો તમાચા મરાવી બાહર કઢાવી મુક્યો. બહુએ કહ્યું કે જીવતો તું જઈને મેહેરાજને કેહે કે તું વલી ખીજ મરતબે લશકર લેઈને આવ્યોછે તો શું મુજકાછે ? મોટાં પુટલાંનાં દુશમન યાને જેને હીંદુ લોકો માહદેવ કરીને કેહેછે તેના કશમ લેઈ કેહુછું કે હું તારા તનને ખુન તથા ખાખમાં ગરક નાખું, તારા શરને તનથી દુર કરીને મારા શરનદીપમાં લેઈ જાઉં અને તેને નેજા ઉપર ચઢાવી કીલા ઉપર ટાંચું ! એક નામદારને થોડાંક લશકર સાથે ઈરાનથી પોતાની મદદે બોલાવીને તે લોકડીનાં કલ્લા ઉપર શેરની મરદાનથી કરવા ચાહેછે. એક અદના કેરશાસપ કે જેનું નામ લેતાં કમકમાટ લાગેછે તેવા નીચ ચાકરને હું શરનદીપનો માહરાજ બહુ થઈને કાગજનો જવાબ લખું ? વાસતે જે કાંઈ મારો જોખાંની પેગાંમ કેહવાડ્યોછે તે શાંભલજે. અગર તું એ નામાંનો જવાબ ચાહતો હોય તો એ જગો ગોરજ તથા તલવાર શીવાય કાંઈ ખીજું નથી. એટલું કહીને તે એલચીને મારીને બાહર કાઢી મેલ્યો. તાંહાંથી પેલો એલચી ખોહાર આદમીની મીશાલ જેહાંપેહેલવાંનની નજદીક આવ્યો. તેણે તમામ હેવાલ જાહેર કરીને કહ્યો. એવા નાલાયક શખુન શાંભલીને જેહાંપેહેલવાન ગોરસામાં આવ્યો. તેણે તેજ

વખત ફરમાવ્યું કે લડાઈનું નકાશું કરે ! તેથી નગારચી લોકોએ હાઠીઓની પીઠ ઉપર નગારાં બાંધીને આવાજ કીધા. તે અવાજે કરીને જમાનો જોસ ભરેલો થયો. જેહાંપેહેલવાન પોતાના સીતાબ ચાલના ઘોડાઉપર શવાર થઈ પોતાનાં જાન્યુલી લશકર સાથે મેદાનમાં આગલ ચાલ્યો, તેવારે માહરાજ મેહેરાજ ફેહેવાલાગો કે અએ શરફરાજ પેહેલવાન તું એ જગો એક દન શબ્દ કરે તો મારું બીજું કંઈક લશકર આવી પોંહોંચનારછે. તેવારે કેરશાસપે કહ્યું કે મને એટલું લશકર બસ છે. એ માહરાજ તું એ જગો પાહાડ ઉપર ખેશીને આશાયશથી શરાબની જામ હાથમાં પકડીને મારી લડાઈનો તમાશો જોયા કર કે હું એ શરનદીપનાં લશકર સાથે શી રવેસની ખુનકાર લડાઈ કરુંછું. મને મારા ગોરજ તથા બાળુની મદદ બસ છે. હું પાક યજ્ઞદાંતેતાલા સીવાય કોઈ બીજાને પોતાનો ચાર જાણુતો નથી.

જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્ત્રે રાજ બહુના લશકર સાથે પેહલી લડાઈ કીધી તે હકીકત.

પછે નામદાર કેરશાસપે માહરાજ મેહેરાજને કહ્યું કે એ માહરાજ તારાં તમામ લશકરે બહુનો ડર આધેલોછે; તેથી એ લશકરની હીમત ચાલશે નહી, અને નાહક મારાં લશકરની શક્તિમાં શોરશાર કરી તેને પણ નાહીમત કરી મેલશે. આ માહરાજ તું તારા લશકર સાથે એ પાહાડ ઉપર મકાન કરીને રહે. એટલું કહીને જેહાંપેહેલવાને તે પાહાડ નીચે પોતાના લશકરની શક્તિ ખેંચી અને જે જગો સીપેશાલાશેને ઉભું રહેવાની હતી તાંહાં તેઓને ઉભા રાખી તમામ તાલુકાનો હવાલો કીધો. લશકરની ડાહબી તરફ નામદાર અરફશ તથા બીહીપુર એ બે પેહેલવાંનોને હવાલો આપ્યો. જમણી બાજુ પેહેલવાન આદરશ તથા બોરજ એ બે પેહેલવાંનોને હોશીઆરીથી ઉભા રાખ્યા. લશકર પછવાડે દલેર મેહેયાર તથા શીના એ બે પેહેલવાંનોને શરદારી બક્ષી રાખ્યા. લશકરની કલબગાહમાં નામદાર કેશવાદ તથા ગોરદાબ એ બે પેહેલવાંનોને હવાલો આપી ઉભા રાખ્યા. એ રવેશ સરવે કોઈ પેહેલવાંનો પોત પોતાની જગો ઉપર હોશીઆરીથી ઉભા. જેવારે પેલી તરફથી બહુએ જેહાંપેહેલવાંનાં લશકરને જોશ ભરેલું દીઠું; તેવારે પોતાના લશકરમાં હોકમ કીધોકે કીનાંનું નગાઈ વગડે. ચાર પછે પોતાના લશકરમાંથી ચાર શરદાર માહદેલાવર હતા તેમાં એકનું નામ આદો હાંદી, બીજાનું નામ તરવર હાંદી, ત્રીજો પરશોતમ હાંદી, તથા ચોથો તેવ હાંદી- એ ચાર સરદારોમાંથી એક એકને એક એક લાખ સવારોનું લશકર

તથા એક હજાર હાઠી લગાઈ વાસ્તે હવાલે આપ્યા. પેહેલી શરૂ શાલ હજાર હાઠીની આંધી, તે શરૂની પછવાડે બહુનાં હોંદી લશકરે શરૂ ખેંચી. જેમકે એક શીહા પાહાડની પછવાડે શીહા દરીઆવ હોય તે મીશાલે પેલા શીહા હાઠી પાછલ હોંદી લશકર નજર આવવા લાગું; તે એક એક હોંદી શીહા દોજખનાં દેવની મીશાલ શીહા રંગનાં બદસુરત પલીતજ હતા. તે શીહા શીકલ લશકરના હાથમાં નાગી તલવારો રોશન આક્રતાબની મીશાલે ઝલકતી હતી. તે લશકરના તન શીહા ધુવાની મીશાલનાં તથા એક એક પેહેલવાન જોવામાં દેવની મીશાલ કદાવર તથા હેરેમનની મીશાલ પેચ બરેલો ફરેખખાજ હતો. તે શીહા રંગનાં લશકરે કરી ને તે મેદાન ગોચા દોજખની મીશાલ શીહા નજર આવતું હતું. તે લશકરના ખેસુમાર નેજના નોક કરી તે જગોની હવા ગોચા નોરોઝની રાત મીશાલે રોશન નજર આવતી હતી ! તે લશકરના શોરશારે કરી કેઆમતના દહાડાની મીશાલ જમાનો હલમલી રહ્યો હતો. શાહેર કેહેછે, કે તે લશકર નહી પહુ ગોચા. એક આબનુશતું જંગલજ હતું. તેવાં શીહા લશકર ઉપર ધરાની લશકરનાં દલેરોએ જોશથી દોડીને હરતરફથી લગાઈ શરૂ કીધી. એક તરફ પેહેપુર તથા અરફશ એ બે પેહેલવાન પેલા બે હોંદી શરદાર આદોએ તથા વીતર જે હોંદી લશકરની ડાબી બાજુ ઉપર ઉભા હતા, તેઓ ઉપર જઈ પડ્યા. આદેરશ તથા બોરજ એ બે પેહેલવાનોએ હોંદી સરદાર પરશોતમ તથા તેવ જે જમણી સફતી બાજુ ઉપર હતા; તેઓ ઉતર હોમલો કીધો. એમ કરતાં બે તરફનાં લશકરમાંથી ધરપકડનોજ અવાજ નીકલવા લાગો. તે મેદાનમાં ઘોડાઓની નાલે કરી તમામ જમીન ખોડાઇ ગઈ. તે મેદાનની ગીરદે કરીને દરીઆવનાં મગરમછની આંખો બાહેર નીકલવા લાગી ! રંગબેરંગના જુદાઓથી તમામ તે મેદાનની હવા ચીનના બાજરની મીશાલ નજર આવવા લાગી ! તે મેદાનના નગારાના અવાજે કરીને આશમાનનાં કાન બેહેરા થવા લાગા ! નેજની નોક સુતેલા મોતને જગાડતાં હતાં ! તે મેદાનની જમીન મરદોના જોશે કરી દરીઆવની મીશાલ થઈ હતી. તેમાં પાણીની જગોએ લોહીની નેહેર ચાલતી હતી તથા ગરદે કરી આશમાન ઉપર શીહા વાદલ નજર આવતું હતું. જેમ માહીને મગરમછ ખેંચી લે તે મીશાલ મોત લગાયક સવારોને ઘોડા ઉપરથી ખેંચી લેતું હતું. જેવારે જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે એ રવેશ શખત લગાઈ દીઠી; તેવારે શેતાખ પેલા બુલંદ તીર મંગાવ્યા કે જે તીર અજદાની લગાઈ વખત બનાવયા હતા; તે તીરનો ભાથરો મંગાવીને તે મેદાનમાં ઉભો રહી તેણે દસ તીર એકક પછે એકક મારયા. તે એક એક તીરે

એક એક હાથીને ખેળાંન કરી જમીન ઉપર નાંખ્યા. પછે શમરોર ઉઠાવીને કેરશાસપે ઘોડાને એક મારી તે લડાઈમાં જઈ પડ્યો અને હીંદી લશકર ઉપર રેશતાખજ ઉઠાવી ! જેમ ખેળાંન પવને કરી ઝારના શુકાં પાતરાં ખરે તે મીશાલ તે નામદારની તલવારે કરીને હીંદી લશકરનાં ખેશુમાર શર જમીન ઉપર પડ્યાં લાગ્યાં. તેની તલવારે કરીને પવન તથા ખાકેખી લાલી પકડી ! તેનાં ગોરજે કરી ઘોડા તથા હાથી તથા સવારોની પીઠ તુટી જતી હતી ! તેનાં હાથથી જેવારે કમંદ છુટતી, તેવારે એક આયકામાં દસ દેલાવર પેહેલવાનોને ખેંચી નીચે નાખતી હતી. જેવારે તે નામદાર નેજનો જરપ મારતો, તેવારે ચાર શવારોને સાથેજ જીવથી મારતો હતો ! તે સાથે ખીજા છ સાત લડાયક જખમી થઈ જમીન ઉપર પડતા તે તો જીવ. જેવારે તે પેહેલવાન નેજનું પેકાંન મારતો તેવારે ત્રણ શવારોને સાથેજ શીવી નાખતો હતો. કેરશાસપે પોતાની શવારી સાથે ચાલીસ ઘોડા જખરદસ્ત લોહોડાંની પાખડ નાખેલા તયાર રખાવયા હતા કે જેવારે એક ઘોડો હાંફતો તેવારે ખીજા ઘોડા ઉપર તે તુરત શવાર થતો. એમ કરતાં તે લડાઈમાં પેલા ચાલીસ ઘોડા ઠાકી લોટપોટ થઈ ગયા ! પણ પેહેલવાન કેરશાસપ પોતે તો અશલ માફક આશુદગી ભરેલો હતો ! તેવાર પછે પોતે પાંઉપેઆદો થઈ હીંદી લશકરમાં દોડ્યો. તેણે એક હાથીને ઉઠાવીને બહુનાં લશકરમાં માર્યો તેવારે સીતેર હીંદીને ઘોડાસાથે ગેરદાપેચ કરી નાખ્યા. તે મેદાનમાં કેરશાસપ જેસ ઉપર ચઢ્યોજ હીંદી લશકરનાં શવારોનાં કમરખંધ પકડી ઘોડાનાં જીવ ઉપરથી ઉઠાવી એક ખીજા ઉપર મારવા લાગો. જેવારે એ મીશાલ જવાંમરદી કરતો કેરશાસપને પાહડ ઉપરથી પાદશાહ મેહેરાજે દીઠો, તેથી કેરશાસપના જોર તથા હુનર ઉપર આફરીન કરી તે માહારાજાએ પોતાના લશકરને હોકમ કીધો કે ખુશીનાં નગારાં વગડે. તેજ વખત ખુશીનાં નગારાંનો અવાજ પાહડ ઉપરથી ઉઠ્યો. તે આશમાન ઉપર જવા લાગો એવામાં એકાએક એક મશત હાથી પોતાની શુંદ અજદાની મીશાલ લાંબી કરી કેરશાસપ ઉપર ધસ્યો આવ્યો તે હાથીને જોઈ તે નામદાર પેહેલવાને એક પોકાર નરેશરની મીશાલ માર્યો. પછે શીતાખ કુદીને તે હાથીની શુંદને પોતાના હાથનો પેચ દેઈને મજબુત પકડી એક ગોરજ તેનાં સર ઉપર એવો તો માસ્ત્રોકે તેનું તમામ સર રે-જેરેજ થઈને પેટમાં ઉતર્યું ! પછે તેજ ગોરજે કરી હીંદુનાં લશકરમાં મોતનો વરસાદ વરસાવવા લાગો. તે પેહેલવાન કખી તલવારે કરી લોહીની નદી જરી કરતો હતો, અને કખી ગોરજે કરીને દુશમનનાં લશકરને જમીન ઉપર ખાક ખરાખર કરી નાંખતો હતો. એમ કરતાં ઘણાંક હીંદી હાથી તથા

લશકરની ગરદ કાઢાડી નાખતો તથા મારતો મારતો બહુ રાજના દેરાની નજ-
દીક જઈ પોહોંચ્યો. બહુના દેરાની આશપાશ ધણુંક હાથી લોહોડાંની પાખર
સાથેનાં રાખેલા હતા; તેથી ગોયા સાં શીહા પથરનો કોટજ બન્યો હતો !
તે જગો જઈ પોહોંચીને જેહાંપેહેલવાંને એક હોમલામાં એકસો હાથી ગોરજ
કરીને ખાક સાથે બરોબર કરી નાખ્યા ! પછે નેજે ઉઠાવીને તેની નોક
કરી કેટલાક સીપેશાલારોના દેરા ઉમેડી નાંખ્યા. એ ખબર જ્યારે રાજ
બહુને થઈ કે એ જગો એક પેહેલવાને એખલો આવી પોહોંચીને ધણુંક
લશકર તથા હાથી કતલ કરી નાખ્યાછે, તેવારે બહુ બાહર આવ્યો, તે જ્યે-
શુકે રોશતાખેજનાજ પોકાર પડેછે ! અને તે મેદાંનમાંથી હીંદી લશકર
પોતાનો જન લેઈનેજ નહાશેછે. હવા જ્યેતો ખાક ભરેલી તથા જમીન
લોહી ભરેલી થઈછે. તાંહાં ખેસુમાર હાથી જ્યેશથી હરતરફ દોડેછે. તે મે-
દાંનમાં મરદાને મરદોના સર તથા હાથ તથા પગ ખેસુમાર પરાગંદેહ પડે-
લાછે. એ મેશાલ પોતાના હીંદી લશકરમાં ખરાબી જોઈને બહુ પુછવા
લાગોકે એ હોનર ભરેલો નવજીવાન પેહેલવાન કોણુછે ? તેવારે પેહેલવાનો
તેને કેહેવા લાગોકે એ મરદના હોનરનો સુમાર નથી. હજુર એ નવજીવા-
નના શકેદ કાગજ ઉપર શીહા હરફ લખાએલા નથી. યાને હેના શકેદ રાખ-
શારા ઉપર શીહા બાલ પુટયા નથી તેટલાંજ એનું તનતો હાથી મીશાલ,
કમર ચીતાની મીશાલ, અને જોર સીંહ મીશાલ રાખેછે ! એ છોકરો એ-
ટલી નાહની ઉમરમાં ધણી હીમત તથા દલેરી રાખેછે અને એક તીરે કરી
એક હાથીને મારેછે ! એ પેહેલવાંન એક હોમલાએ કરી એક હજાર શવા-
રોને ઘોડાના જન ઉપરથી ખાકમાં નાંખેછે. એનાં ગોરજનાં જરબની આ-
ગલતો એહેરેમનથી તાંમેશ રાખી શખતો નથી. જ્યારે એ પેહેલવાંન
નેજે ઉઠાવીને મારેછે તેવારે ચાર પેહેલવાંનો સાથેજ શીવી નાખેછે !
એ પેહેલવાંને આપણાં લશકરમાંથી ધણાક નાંમીયા શવારોને કતલ ક-
ચ્યાછે ને તે પછે એ જગો આવી પોહોંચ્યોછે. મખાદા એ શખસ પોતેજ
કેરશાસપ હોય. એ મીશાલ દેહેશતથી પેલા હીંદી પેહેલવાંનો બહુને કે-
હેવા લાગા, તેવામાં તે જગોએ જેહાંપેહેલવાંનો એક તીર આવી પડ્યો તે
તીરને જોઈ સરવે કોઈ બહુને કેહેવા લાગોકે જે શખસનો એવો તીર કે
આપણાં લશકરનાં કોઈ પેહેલવાન પાસે તેવો નેજે નથી--તો હવે એ
નામદાર પેહેલવાંન સાથે શી હીમતે મેદાંનમાં નીકલીયે ? ધણુંક આપણા
લશકરનાં પેહેલવાંનોએ તીર ઉઠાવા ચાહું પણ કોઈ તે ઉઠાવી શક્યો નહી !
માત્ર જેકોઈ આપણા લશકરમાં ધણાંજ નાંમીયાને જોરાવર પેહેલવાનોછે
તેઓએજ એ તીર ઉઠાવ્યો ! તેઓ પણ દસ કદમથી જાહે આગલ ચાલી

શક્યા નહી. જેવારે બહુએ તેની એવી દલેરી સાંભલી તથા તે તીર પોતાની નજરે જોયો તેથી તે દેલમાં ઘણોક ડર ખાવા લાગો, પણ કોઈ બીજને પોતાના દીલની વાત જણાવી નહી કે હું તે પેહેલવાનથી ઘણો ડરું, રાજ બહુ પોતાનાં પેહેલવાંને હીમત આપીને કેહેવા લાગો કે આજ રોજે આપણી ઉપર એ ઈરાની લોકો એ મીશાલનો ગલબો કરી શકતે નહી; પણ આપણા લશકરનાં હાથીઓએ મશીતી કીધાની ગરબરમાં આપણાં લશકરને કાંઈ સુઝ પડ્યું નહી તેથી આપણા જોરાવર શવારો શરવે પરાગદે થઈ ગયા. કાલ રોજે આમદાદને વખત અવલ આપણે લશકરમાંથી તમામ હાથી બાહર કહાડીને એવી તરેહથી એક લડાઈ કર્યે કે એક ઈરાની અથવા બાબુલી એ મેદાનથી શલામત જાય નહી. જેવારે રાતનો વખત નજદીક પોહોંચ્યો તેવારે બેહુ તરફના લશકરમાંથી આશાએશનાં નગારાનાં આવાજ નીકળ્યા. તેજ વખત સમશેરના મારનારા શીપાઈ લોકોએ લડાઈ કરવાથી હાથ પાછા ખેંચ્યા અને સરવે કોઈ લડાયકે પોતાનાં મકાનની તરફ ઘોડા ચલાવ્યા, લશકર લડાઈનાં મેદાનમાંથી પાછું ફર્યું. બેહુ તરફનાં લશકરમાંથી તલાઆ લોકો બાહર નીકલી પાહાડ તથા જંગલોમાં ફરવા લાગા. જેવારે જેહાંપેહેલવાં કેરશાસપ માહરાજ મેહેરાજની નજદીક ગયો તેવારે તે માહરાજ શેતાય તખત ઉપરથી ઉઠી કેટલાંક કદમ કેરશાસપને એશતકબાલ આવી તે નામદારનો હાથ પકડી લેઈને પોતાનાં તખત ઉપર પોતાની સાથે બેસાડ્યો, અને શરાય મંગાવીને પેહેલી જામ જેહાંપેહેલવાંની યાદમાં નાશ કીધી. માહરાજ મેહેરાજ કેહેવા લાગો કે એ બુલંદ બખત પાદશાહ અશરતનાં નામદાર બેટા મને નાપાક બહુએ ઘણો બેઆબરૂ કીધો હતો, પણ આજ રોજે તેં મારું શર આશમાં સાથે પોહોંચાડ્યું વાસતે મને લાએકછે કે હું પોતાનો જાન તારી ઉપર ખુરબાન કરું. બીજી બારીક હકીકત ઘણીછે, પણ હવડાં વાત કરવાનો વખત નથી. હવડાંતો તું ખાંણ ખા અને શરાયની જામ ઉઠાવ કે તુંને તમામ લડાઈની ઠાકછે તે દુર થઈ જાય. એ શખુન શાંભલીને જેહાંપેહેલવાને શરાયની જામ ઉઠાવી અને માહરાજ મેહેરાજને કહ્યું કે એ પાદશાહ આજ રોજે તું મારી બરાબર શરાય પીતો નથી તે શું છે? મગર તું બહુથી ડર રાખેછે? તેવારે પાદશાહ મેહેરાજે કહ્યું કે એ નેકબખત રોશન શેતારેના પેહેલવાન હુંતો આજ રોજે ઘણો મસતહું તેનું કારણ એછેકે જેવારે તું હોમલો કરીને બહુનાં લશકરમાં તેના શવારોને ખાકમાં નાખતો હતો તેની ખુશીમાં હું એ જગો બેસીને હરએક હોમલે એકએક જામ શરાયની ઉઠાવતો હતો! તેથી મારા શરમાં કુમારી

ધણીછે; તેનાં શખખથી હું હવડાં શરાખ પીતો નથી. એટલું કહીને પો-
 તાનાં ખજનામાંથી ધણીક શાંમાન મંગાવીને જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપની
 નજદીક મેલ્યો અને કહ્યું કે એ શાંમાન તમામ મારી તરફથી તુંને શો-
 ફારશછે. તેમાં ચીતાનાં ચરમનાં દેરા કે જેનાં થાંમ શુનાંનાં ! ધણીક
 ફરશ રંગારંગનાં તથા કેનાતો ! તથા શફેદ હાથી ઉપર શીરોજનતુ તખત
 માંડીને તે ઉપર મખમલની જુહુલ નાંખેલી ! તથા એક કોહલા સુનાંની તે
 ઉપર હીરાનો જડાવ જડી આફતાખની મીશાલ રોશન કીધેલી ! તથા
 કાકુમ જનવરનાં ચાંમડાંનું એક ખખતર ! તથા એક ફાલાદનાં લોહોડાંનો
 ચુરજ તે ઉપરખી તમામ ગોહરનો જડાવ જડેલો ! તથા એકસો ઘોડા સુ-
 નેરી લગામ તથા સુનેરી શાહાજ સાથે શમારેલા ! તથા ચાલીસ ગોલામ
 જરી કફશનાં રાખનારા ! તથા ચાલીસ ખાંડી ધણી ખુખસુરત ગોયા બેહે-
 શતની પરી મીશાલની કે તેનાં તનમાંથી હમેશાં શેવટીનાં ફુલની મીશાલ
 ખુશબો નીકલતી જરીજ ! શોલ ઊંઠ સુનાંની અશરશીથી ભરેલાં તથા ખાર
 જીંઠ તમામ લડાઈનાં હથીઆરોથી ભરેલાં તથા ચાર દેરા ચીની દેખાનાં
 તથા ધણીક ફરશ નાંદેર કપડાંનાં. એ મીશાલે ધણીક ખીજ નાંદેર ચીજો
 જેહાંપેહેલવાંને નજર કીધી તેવાર પછે પોતાનાં ખજનાનો દરવાજો ખો-
 લીને તમામ ઈરાની તથા જાખુલી લશકરને ધણીક શરોખાવ, જેવી જેની
 લાયકાત તે મીશાલ સરવે કોઈને ખખશેશ કચ્ચો. એવામાં દીદખાને પોકાર
 મારી પાદશાહને ખખર કીધી કે બેસુમાર હીંદી લશકર ધણીક હાથી સાથે
 બેશબરેલું આવેછે. એ શખુન શાંભલીને જેહાંપેહેલવાં કેરશાસપ માહ-
 રાજ મેહરાજને પુછવાલાગો જે એ લશકર આવેછે તે કાણુનુંછે ? કોઈ દુશ-
 મનનુંછે યા આપણી પનાહમાં આવેછે ? તેવારે માહરાજ મેહરાજે જવાખ
 દીધો, કે મેં એક લાખ સવાર ખીજ દુશમનની લડાઈને વાસતે હીંદો-
 સતાંનથી બોલાવ્યાછે, તે લશકર આવતું હશે. પછે જેહાંપેહેલવાને કહ્યું
 કે એ માહરાજ મેહરાજ તું એ જગો એટલું લશકર શાવાસતે મંગાવેછે ?
 એ મેદાનમાં ધણી લશકરનું કામ શુંછે ? તે કરતાં એ જંગલમાં એ લશ-
 કરને ઉતરવાની જગોખી નથી ! વાસતે તું હોકમ કર કે એ લશકર પાછું
 ફરે; અગર પાછું નહી ફરે, તો એ જગોથી દુર જઈપડે. તેવારે મેહરાજ
 કેહેવા લાગો કે હજુર લશકર કાંહાંછે ? એની પછવાડે ખીજું બેસુમાર લ-
 શકર આવી પોહાંચશે તેવારે તું મોસતાક થશે ! તેવારે જેહાંપેહેલવાને
 કહ્યું કે મને લશકર જોઈતું નથી. પણ બે વાત ઉપર તારી ખરાખી
 થશે—એકતો એજે ધણી લશકરનાં શખખથી તારો મોલક જેરો જખર
 થશે અને ખીજું એકે તે લશકરની શહેખદીમાં તારો તમામ ખજનો

ખાલી થશે, વાસતે જે કામ વગર ખરચે થઈ આવે તે કામ ઉપર નાહક ખર્ચનો ખર્ચ કરી પછવાડે પોતાને ફેરમાં નાખવો એ કામ દાનાવ આદમીને પસંદ પડે નહી, એ માહરાજ શેતાબ શવારો દોડાવીને એ લશકરનાં સીપેહશાલાર જે હોય તેને વધાર્ધ કેહેવાડ કે હમો દુશમાન ઉપર ફતેહ પામેયા હોય. તમો પાછા ફરી બીજા મોલકની તરફ જવો. એ રવેશ કેહેવાડીને એ લશકરને પાછું રવાના કર. તે કરતાં એ માહરાજ મેહરાજ તુંને પોતાનાં મરતબા પરમાણે ધણા લશકરની આએશ હાયતો થોડુંક લશકર એમાંથી બોલાવ અને બાકી રહે તેને જે કોઈ તારો બીજો દુશમન હોય તે ઉપર મોકલી આપ. એ જગો તો હું એટલાજ લશકર સાથે તારી મોરાદ માફક કામ કરીશ કારણ મને ધણા લશકરનું કાંમ નથી, મને પાક યજ્ઞદાંતી મદદ બસછે. એ શમ્સ સાંભલીને માહરાજ મેહરાજ જેહાંપેહેલવાંનની અકલ ઉપર આફરીન કીધી અને જે કાંઈ તે નામદાર પેહેલવાને ફરમાવ્યું તેજ માફક અમલ કર્યા પછે તે લશકરમાંથી પચાસ હજાર સવાર તથા એક હજાર હાથી પોતાની સાથે રાખીને બાકી તમામ લશકરને બીજા મોલક ઉપર મોકલ્યું. એવામાં જંગબારનાં મોલકથી હબશીનું લશકર માહરાજ મેહરાજની મદદે આવ્યું તે લશકરને તો હલકારા મોકલીને રાહમાંથીજ પાછું ફેરવ્યું કે કામ પડશે તેવારે બોલાવીશું. એ ખખર જેવારે બહુને થઈ કે હબશીનું લશકર માહરાજ મેહરાજની મદદે આવ્યું તેવારે તે સાંભલીને પોતાનાં ભાઈને હોકમ કીધો કે તું શેતાબ શરનદીપ શહેરમાં જઈને દાણો તથા પાણી તથા ધાસ વગેરે સધલું બંધ કર, કે જે કોઈ ભુખ્યું થશે તે આવીને આપણું લશકરમાં ચાકરી રહેશે. એ હોનાર આપણે કરશું તો આપણી ફાજમાં લશકરનો વધારો થશે અગર નહીતો થોડા લશકરે કરી માહરાજ મેહરાજથી શેકશતે પામીશું. એ મીશાલે બેઅકલીથી અદેશો કરી પોતાનાં ભાઈને શરનદીપમાં મોકલ્યો. એ તદબીર કરતાં ત્રણ દહાડા ગુજરી ગયા અને બંધે લશકરમાંથી કોઈ સવારે લડાઈનો કશદ કીધો નહી. જેવારે ચોથે દન રોશન આફતાબે પોતાનો જુડો પાહાડ ઉપરથી ઉઠાવ્યો તેવારે જમીન તથા જમાનો આરશીની મીશાલ રોશન થયો યાને બામદાદ થઈ તે વખત એ બંધે પાદશાહોએ પોતાનાં લશકરમાંથી ચાલીસ હજાર લડાયક સવાર તથા બાહારસો હાથી પોતાનાં સીપેહશાલારોને હવાલે કરી ફરમાવ્યું કે લડાઈની શરૂ બેએ. વળી બીજા એક હજાર હાથી લોહોડાંની પાખર સાથેનાં તથા ચાલીસ હજાર સવાર એક સીપેહશાલાર તુપાલ નામનો હતો તેને હવાલે કરીને કહ્યું કે લડાઈનું નગાઈ કરાવે. એ રવેશ રાજબહુના હોકમથી બહુ સીપેહશાલારોએ

તયાર થઈને ડાબી તથા જમણી તરફ લશકરની શસ્ત્ર સમારી, તેથી શવા-
રોનાં પોકારે તથા નગારાનાં આવાજે અને કરનાએનાં શોહરે કરી ઘોંગાટ
ઉઠી રહ્યો જેવારે જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે રાજ બહુનાં લશકરનો શોહરશાર
શાંભલ્યો તેવારે પોતાનું બખતર તથા ટોપ મંગાવીને પાદશાહ મેહેરાજને
કહ્યું કે તું તારા તમામ લશકર સાથે પાહાડ ઉપર બેસીને તમાશો જો, બ-
હુના લશકર સાથે હું કેવી રવેસ લડાઈ કરુંછું. એ શખુન શાંભલીને માહ-
રાજ મેહેરાજ પોતાનાં લશકર સાથે પાહાડ ઉપર જઈ બેઠો અને જેહાંપે-
હેલવાન કેરશાસપે પોતાનું લશકર મેદાનમાં તયાર કરીધું. તે લશકરની જ-
મણી બાજુનો શપેહશાહાર મેહીઆરને હવાલો શોંધ્યો, ડાબી બાજુ ઉપર
બેહેપુર પેહેલવાનને રાખ્યો અને આજરશને તથા ખોરજને લશકરની આ-
સપાસ તલાઆની મીશાલ ફરતા મેલ્યા. લશકરની કલબગાહ ગોરદાબને
શોંશી, કે તે પેહેલવાન કીનાને વખત પોતાની તલવારે કરી પાણીમાંથી
ખાક ઉડાવતો હતો ! લશકરની નેગેહબાની બીજા ત્રણ પેહેલવાનોને શોંશી,
તેમાં એકતો હોજબર, બીજો કરાહુન તથા ત્રીજો નશવાદ, અને લશકરની
હરોલમાં તમામ બાજુલી સવારોને રાખ્યા. તે લશકરનો તાલુકો પેહેલ-
વાન અરફશને આપ્યો પછે લશકરની પીઠ ઉપર હાથીની શસ્ત્ર ખેંચી અને
માહવતોને તાકીદ કરી કહ્યું કે અગર કોઈ શખસ એ લડાઈમાંથી પાછો ફ-
રીને નહાસે તો શેતાબ તેને હાથીનાં પગ નીચે રગડી પાએમાલ કરી નાખે.
એ મીશાલ તમામ લશકરની શસ્ત્ર જુદી સમારી. અવલ નેજા તથા તલ-
વારનાં મારનારા શવારોને મોહડાં ઉપર રાખ્યા, તે પછવાડે કમંદનાં નાખ-
નારા, તે પછવાડે તીરનાં મારનારા અને તે પછવાડે ગોરજનાં મારનારા
રાખ્યા. તે શસ્ત્રની હરએક તરફ જબરદસ્ત પેહેલવાનોને નેગેહબાનીને વા-
સતે મેલ્યા, જેહાંપેહેલવાન પોતે શેકારી શેર મીશાલ લશકરની શસ્ત્ર આ-
ગલ બેદેહેશત ઉભો. તેનાં શર ઉપર અજદાપેકર જુનંડો ઉડતો હતો, તેના
હાથમાં કીનાની તલવાર પકડેલી હતી. તેનો જુનંડો એટલોતો જિઓ હ-
તોકે જાણે તે આશમાન ઉપર જઈ પોંહોંચ્યો હોયની ! તે જેહાંપેહેલવાન ન-
જદીક બીજા ચાલીસ ઘોડા લોહોડાંની પાખડ નાખેલા તયાર ઉભેલા રાખ્યા
હતા. લડાઈ શીર થઈ, દલેરો મેદાનમાં આવી લડાઈ કરવા લાગા, તે મે-
દાનમાં હરએક તરફથી ગીરદ ઉઠવા લાગી, અંધે લશકરોના શવારોની ધર-
પકડનાં આવાજનો પોકાર ઉઠ્યો તથા ઘોડા હરનવા લાગા, જમીન દરીઆ-
વનાં પાણી મીશાલ લરનવા લાગી તાંબાનાં નગારાના અવાજે તથા પીતલની
કરનાએનાં આવાજે કરી જાણે આશમાન ઉપર આવાજ જવા લાગા, લડાયક
શવારોની કમંદ લશકરનાં દલેરાનાં શરને પેચમાં લાવતી હતી, તલવારોનો

ચલકાટ આશમાન ઉપર વીજની મીશાલ નજર આવતો હતો તે જંગમાં એટલુંતો લશકર માસ્યું ગયું કે તેનાં કપાઈ ગયલાં લશકરના લોહીની નદી હીનદુસતાનથી તે જેહુનનાં દરીઆવ સુધી જરી થઈ હતી ! તે મેદાનમાં ધરિની લોકો કમીગાહ કરી કમંદનાં પેચે હીંદુ લશકરને જમીન ઉપર નાંખતાં હતાં. જેવારે ધરિની લશકરે ઘણું વાર સુધી લડાઈ કીધી તેવાર પછે જેહાંપેહેલવાને પોતાનાં ઘોડા ઉપર સવારી કીધી અને હીંદી લશકરનાં સીપેહશાહાર તુપાલ અને તેનાં લશકર તરફ પાહાડની મીશાલ ચાલ્યો. તે નામદાર ગોરજ તથા તલવારે કરી વરશાદનાં કતરાની મીશાલ હીંદી લશકરનાં શવારોને ખાકમાં નાંખવા લાગો. તે નામદાર જે ઉપર ગોરજ મારતો તાંહાંથી પોકાર ઉઠતો અને જે જગો તલવાર મારતો તે જગોની જમીન પરવાલાંની મીશાલ શોરખ રંગની કરતો, તથા નેજની નોકે કરી હાથીને પાહાડની મીશાલ જમીન ઉપર નાખતો હતો, તે નામદાર એકજ હોમલામાં ઘણાંક શવારોને જેરોજખર કરી નાખતો હતો. એ મીશાલે મશતી કરતો આગલ ચાલી જે જગો હાથીની શ઼ ખેંચેલી હતી તે શ઼ ફાડીને શવારો તથા પાંઉપેઆદાઓ ઉપર જઈ પડ્યો અને જેમ ભુખ્યો શેર ગોશપંદનાં ગોવાલામાં પડે તે મીશાલ તે લશકરને પરાગદે કરી નાંખવા લાગો જેમ દરીઆવમાં તોફાન થાય અને એક કીશતી ખીજી કીશતી ઉપર જઈ પડે તે મીશાલ જેહાંપેહેલવાન એક હાથીને ઉઠાવી ખીજી હાથી ઉપર મારતો. જેવારે તુપાલ હીંદીએ એવી રસતાખેજ દીઠી કે એક સવારથી ખેશુમાર લશકર મારયું જાયછે અને ખાજે સવારો ઘણાંક જખમી થઈને નહાસેછે તેવારે તેણે પોતાનો ઘોડો લશકરમાંથી આગલ ચલાવ્યો. તે જોશથી ઘોડો ઉપટાવતો આવ્યો અને એક નેજે કેરશાસપનાં જખરાં શીનાં ઉપર માર્યો પણ જેહાંપેહેલવાનનાં તનમાં લોહોડાંનું અખતર પેહેલું હતું તેથી તેને કસો એલજમ પહેચ્યો નહી, પણ તુપાલનાં નેજની નોક લાગી ગઈ. પછે જેહાં પેહેલવાને તલવાર ઉઠાવી એક જખમ એવોતો તે હીંદી પેહેલવાન ઉપર માર્યો કે તે હીંદીને તેનાં ઘોડા સાથેજ ચીરી નાખ્યો તેજ તલવાર ઉઠાવીને તેનાં લશકર ઉપર જઈ પડી તેનાં સવારોને ખાકમાં નાંખવા લાગો એ મીશાલે એ પેહેલવાનની મરદાનગી જોઈને બહુનાં લશકરે નાહસવા માંડ્યું તેવારે રાજ બહુ તથા તેનાં સીપેહશાહારે જોયુંકે લશકર નાહસભાગ કરેછે તથા ખોવારીથી પોતાનાજ હાથીનાં પગ નીચે રગડાઈ જાયછે ! પેઆદાતો ઘોડાની ઠોકરે કરી ઊંધા પડેછે, એ રવેસ તમામ લશકર પરાગદે થાયછે. તેવારે મહારાજ બહુએ પોતાનાં પેહેલવાનને હોકમ કીધો કે શીતાખ તે લશકરમાંથી બાહર નીકલ્યો. તે લશકરનો સીપેહશાહાર

હતો; તેથી હાથમાં ગોરજ પકડીને પોતાનો ઘોડો ઉપટાવીને જે લશકર નાહસતું હતું તેની આગલ જઈ કેહેવા લાગો, કે એ લડાયક પેહેલવાનો તમો શાવાસતે નાઉમેદ થઈને નાહસોછો ?-તેણે એ મીશાલે ફરેખથી ઘણોક દેલાશો દેઈ લશકરને નહાસતું ઉભું રાખ્યું તે કેહેવા લાગો કે તમો જખ-રદશત સવારો છો ! અને એકસવારથી નહાસોછો તો તમોને શરમ નથી આવતી ? એતો નાપાક જેહાકમાં ઘણી જાડુછે તેથી ધરિની લશકરની લડાઈખી તમામ જાડુઈ ભરેલી છે ! તમો દલેરી કરીને સંપથી એકઠો હોમલો લઈ જઈ તેઓનાં મગજમાંથી મગજરીનો પવન કહાડી નાખો. એ રવેશનાં શખુન પોતાના સીપેહશાહારની જેખાનથી સાંભલીને સરવે કોઈ લશકરના સવાર કેહેવા લાગાકે હમો કાંઈ તમામ ધરિની લશકરથી ડરતા નથી પણ એક સવારે હમોને જેરોજખર કરી નાખયા છે. એ નામદાર તું નથી જેતો કે પેલા એક સવારે એટલુંતો લશકર મારયું છે કે આદમી તથા ઘોડા તથા હાથીની લોડે કરી તમામ જમીન ભરાઈ ગઈ છે. એ નામદારના જરખ આગલ હાથીનોખી આશરો રેહેતો નથી એટલું તે સીપેહશાહારનું સાંભલવું કે પોતે ફરીથી કેહેવા લાગોકે એ સવાર જેરાવરછેતો શું થયું તમો કાંઈ ઓરતતો નથી. જેવારે પોતાના સીપેશાહારના એવા શખુન સાંભલેયા તેવારે એક પેહેલવાન ઘણો જેરાવર આહો નામનો તુંડી ભરેલો હતો તેણે તમામ લશકરને હીમત કરી કહ્યું કે તમો એ મીશાલે ઘાભરા પડીને એક શખસની હદથી જાદા તારીફ શાવાસતે કરોછો. હું હવડાં તેની લડાઈમાં જઈ તેનાં ખુને કરી એ મેદાનમાંની ગીરદનો લાલ કીચલ કરે છું તેને એક લેખમાં મારીને નાંમ કાઢું છું એટલું કહી તે શેતાખ પવનની મીશાલે ઘોડો ઉપટાવતો મેદાનમાં આવ્યો અને ધરિની લશકરને અવાજ મારી પુછ્યું કે તમારો જખુલી જેહાંપેહેલવાન કાંહાં છે ? એ શખુન કેરશાસપે સાંભલયો તેજ વખત પાહાડની મીશાલ પોતાનો ઘોડો મેદાનમાં ઉપટાવતો આવીને એક ગોરજ આહો પેહેલવાન ઉપર એવોતો જેરથી માચ્છો કે તેનાં જરખે કરી તે સવાર તથા તેનો ઘોડો બધે ખાક સાથે બરાબર થઈ ગયા. ફરી પણ ગોસામાં આવીને ઘોડાને હાંદી લશકરમાં ઉપટાવ્યો અને એક હોમલાએ કરી તે લશકરમાંથી એકસો પેહેલવાનને ખાકમાં નાખ્યા તે નામદાર પેહેલવાન બુખ્યા શેર મીશાલ બખારીને કેહવા લાગોકે ઓ નાપાક હાંદી લશકર ! જેવાં તમારાં મોહોડાં શીહા છે તેવો તમારો દહાડોખી એ લડાઈમાં શીહા છે. તમો તમારા નામદાર માહારાજને બેવફા થઈને આશાયશમાં બેસનાર નથી તમોએ તમારું યકીન દુખાડ્યું છે અને નાફરમાનીથી સર ઉઠાવ્યું છે તેનો બદલો તમારા સર આ મેદાનમાં લોહીના

જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ સાથ જંગમાં જવા યુનગાવનું ના પાડવું. ૪૫

કીચલમાં તરયાથી વલનારછે. તમારું ધણું લશકર તથા ધણું હાથી છતાં મારી તલવારથી ખલાશી પામવાનાં નથી. અગર તમારું લશકર રેતી કરતાંથી જુઆદે હોયતો તેનો મને કસો ડર નથી. એક લેહેનમાં તે તમામ લશકરથી યુનની નદી બોખાર શેહેર લગી જરી કહું. જેવારે હીંદી લશકરે જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપની એ રવેશની દલેરી દીઠી તેથી પુરા નાઉમેદ થયા અને પોતાનો જીવ તથા તનનો ગમ ખાવા લાગા અને કોઈમાં એટલી તાકાદ રેહી નહી, કે જેહાં પેહેલવાનની મોકાબલ જઈ તેનાં મેદાનમાં હરીફ થાય ! બલકે એમ કરી ચાહતા હતા, કે કાંઈ કામુ પામેતો તે મેદાનથી શેતાબ નહાસે. એ ઉપરથી એ નામું જોડનાર શાહેર એમ કરી કેહેછે કે જે શખસનું દેલ ઠેકાણે હોય તેનાં તનને હીમત તથા ઓશતવારી હોય જેવારે દેલમાં ડર બેસે તેવારે હાથ તથા પાઉ શોસત થઈ જાય. એમ કરતાં હીંદી લશકરમાં એક શરદાર યુનગાવ નામનો ધણો જખરદસત હતો કે તેની લડાઈની દેહેશતે કરી અજદાળી ડર ખાઈને નહાસતા હતા. જંગી તે યુનગાવને સીપેહશાહાર તેવ કેહેવા લાગોકે એ જવાંમરદ એ વખત તુંને પોતાની નામદારી દેખાડવાનો વખતછે. એ જખુલી સવારનાં મેદાનમાં તુંને જવું જોઈએ, તારા જેવો હોનર તથા જેર કોઈ ખીજમાં નથી, અને એ કેરશાસપને તું મારસેતો બહુ પાદશાહ તારું નામ જેહાંપેહેલવાન કરી રાખશે અને તમામ હીંદોસતાનમાં તારી બરાબરીનો કોઈ ખીજે નહી કેહવાશે; તારી તલવારની દેહેશતે કરી પાહાડનાં દેલ ફાટેછે. એ તમામ શખુન સાંભલીને યુનગાવ હશયો અને તેવને કેહેવા લાગો કે એ વાત હરગેજ બનવાની નહી એ તારી ચાપલોશીનાં શખુન ઉપર હું મારું શર હરગેજ બરબાદ કરતો નથી; તે કરતાં આપણું પાદશાહનાં લશકરમાં સીપેહશાહારીતો તુંનેછે તો અવલ તું એ કેરશાસપની મોકાબેલ જ, તારી પછવાડે હુંખી હાજરછું. દનાવ લોકો ફરમાવી ગયાછે, કે દુર ઉભા રહીને શેરની લડાઈનો તમાશો જોઈએ તે આશાનછે પણ એકાએક નાદાની કરી શેરની નજદીક જવું એ નાદરોશતછે. આજરોજે હું કેરશાસપનાં મેદાનમાં જઈ તેને મારું તેવારે જખજખ વાત થાય જે બહુનાં એક સવારે કેરશાસપને મારયો એ મીશાલે બહુ નામદાર કેહેવાય; અગર એ કેરશાસપનાં હાથ ઉપર હું માર્યો જાઉંતો બહુ એમ કરીને કેહે જે મારા લશકરમાં એક સવાર હતોજ નહી ! હવે એવી નાદાની કરીને હું ફાડનારા શેરની લડાઈમાં જઈ પોતાનો જીવ બરબાદ કહું એમાં ફાએદો શું ?-એવો જવાબ યુનગાવની જોખાનથી સાંભલીને તેવ ગોસામાં આવી કેહેવા લાગો કે એ નામરદ હીજડા તારું દેલ લડાઈ કરવાથી ડરેછે તો હાથમાં તલવાર કેમ

પકડીછે ? તું પોતાના જીવથી ડરતો હોયતો હાલ તલવાર મેલીને પોતાને મકાન ચાલ્યો જા કે જે કોઈ મોતથી ડરે નહીં અને શખત લડાઈને વખત નામ ઉઠાવે તેને એ મેદાનમાં ઉભું રહેવું શખવારછે. મને એ જાણ્યુલીનો કસો ડર નથી. જેવારે હું લડાઈમાં જાઉં છું તેવારે એ કેરશાસપ જેવાતો મારી ખીદમતમાં ગોલામો દોડેછે! જેવારે હું મારા ઘોડાને તેજ કરીને મેદાનમાં નીકળું તેવારે કેરશાસપ ઝીવા એકસો પેહેલવાનને કમદનાં પેથે કરી પકડી લેઉં છું—વાસતે તું એ જગોથી જઈ પોતાનાં શર ઉપર ખુરખો નાખીને ઓરત લોકોની મીશાલ ચરકો કાંત. નાહેક પોતાનાં હાથમાં ગોરજ તથા તલવાર પકડીને મરદાનેમરદનાં મેદાનમાં શાવાસતે ઉભોછે ? એટલું કહ્યા પછે તેણે પોતાનો ઘોડો મંગાવ્યો અને ચુસામાંજ હાથમાં ગોરજ પકડી ઘોડા ઉપર સવાર થઈ મેદાનમાં જઈ જોલાંન લેવા લાગો તેને જોઈને કેરશાસપે પોતાની ચુગાલ ખોલી અને પાહાડની મીશાલનાં પોતાના ઘોડાને તે આગલ ચલાવ્યો તે નામદારના હાથમાં એક નેજે એકસો વામનો હતો, તે નેજે તેવ હીંદીનાં કમરખંધ ઉપર મારીને એકજ સપાટે તેને જીવ ઉપરથી ઉઠાવ્યો અને કેટલોકવાર તેને નેજા ઉપર ઉંચો પકડીને પછે હીંદી લશકરની શઙ્ખમાં જઈને તેને તે લશકર ઉપર એવા જોરથી ફેંક્યો કે તેથી એ દેલાવર ખીજા શખસ તથા તરીજે તેવ કરીને ત્રણ જણ જીવથી મુવા! ખીજા મરતએ પેહેલવાનકેરશાસપે પોતાનાં ઘોડાને બહુનાં લશકરમાં ઝાંકાવ્યો તે હોમલામાં લશકરનાં ઘણાંક ટોલાં માર્યાં તથા ગોરજે કરી કેટલાક હાથી તથા લશકરનાં સવારોને ગેરદાપેચ કરી નાખ્યા તે મુએલા લશકરની લોથ એક ફરસંગ લગી થઈ પડી હતી ! એ રવેશ ખુનરેજ કરતો તે સરદારજા જાણ્યુલી કેરશાસપ બહુની ખાશ ફોજ ઉપર જઈ પોંહોંચ્યો. ખબર બહુને થઈકે કેરશાસપ લશકર મારતો તેની છાવણીમાં આવી પોંહોંચ્યોછે તેથી બહુ શેતાખ બાહર આવ્યો તો જોય શું કે હરતરફથી હીંદી લશકર નહાસેછે. જેવારે તમામ દેરા ખાલી પડેલા દીઠા તેવારે તે બહુ આવજા મારીને પોતાના નાહાસતાં લશકરને કેહેવા લાગોકે એમીશાલ રેશતાખેજકાંથીછે અને એથોડાં લશકરથી તમો શાવાસતે ડરોછો ? તે સાંભલી હીંદીલશકરે બહુને દુરથી દેખાડ્યો કે પેલો સવાર જે પાહાડની મીશાલનોછે તેથી હમે તમામ લશકર ડરી નહાસીયે છેઈએ એનાં હાથમાં નેજેછે તેણે કરી આદમી તથા ઘોડા સરવેને તે આશાંનીથી ઉઠાવી લેછે. તે પોતાના ગોરજે કરીને તો હાથીના મગજ કહાડી નાંખેછે. એ શખુન સાંભલીને બહુ ગોસો કરીને કેહેવાલાગોકે શું દોજખમાંથી એહેરેમન નહાસી આવ્યોછે કે આપણે એથી ડરયે ? તમો એક લાખ સવારની ફોજછો અને એતો એક

જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપના હાથપર મારયો ગયો જંગી યુનગાવ. ૪૭

સવાર છે ! અગરજે તમે એક એક મુઠી ખાક એની ઉપર નાંખોતો તેથીજ એ સવાર દતાર્થ મરી જાય. તમેને શરમ નથી કે એક જખુલી સવારથી હજારો સવાર નહાસોછો ? એ શખુન સાંભલીને બહુનાં ખાશ લશકર-માંથી ત્રીસ હજાર સવાર ઘણું નાંખીયા આશુદા હતા તે લશકરે એક હોમલો જંગી કેરશાસપ ઉપર કીધો. જેવારે કેરશાસપે તે લશકરને જો-સથી આવતું દીઠું તેવારે એક પોકાર શેરની મીશાલ મારીને ઘોડાને તે લશકર ઉપર ચલાવેયો તેણે જેમ એક પાહાડ ઉપરથી ભારી પથર નીચે પડે તે મીશાલે પોતાનો ભારી ગોરજ તે લશકર ઉપર મારવો સીર કીધો તેથી તે લશકરના સવારો ઘોડા સાથેજ કુટાર્થ જવા લાગા. જેવારે તે કીનાની તલવાર મારતો તેવારે મજીદનાં રંગની મીશાલ શોરખ લોહીનાં ફેઆરા તે મેદાનના લશકરમાં જરી થતા ! એવી લડાઈ કરતાં એકાએક યુનગાવ પેહેલવાન પોતાનો ઘોડો પવનની મીશાલ ચલાવીને શેતાખ કેર-શાસપ સામે આવ્યો. તેણે એક છુટ લાલડી કેરશાસપ ઉપર મારી; પણ તે પેહેલવાનનાં તન ઉપર કારગત થયું નહી તેથી યુનગાવે ઘોડાની લગાંમ ફેરવીને પોતાનાં લશકરની તરફ નહાસવા લાગો પણ તેજ વખત જેહાં-પેહેલવાને તેનો દુમખાલો પકડ્યો. જેવારે ઘોડો તેની નજદીક પોંહુંચ્યો કે કેરશાસપે પોતાનાં ઘોડા ઉપરથી વાંકો વલી ચુગાલ મારી તેનો કમરબંદ પકડ્યો અને તેને જીન ઉપરથી ઉઠાવીને હવા ઉપર ઉંચો ફેંક્યો, પછે તે હીંદી પાછો નીચે આવ્યો કે તલવારે કરી તેના બે ટુકડા કરી નાખ્યા. એવીતો મરદાંજી તે નામદારે તે હીંદી લશકરમાં કીધીકે બાજે હીંદી પેહેલવાન તેની નજદીક ગોશપંદ મીશાલે ફરમાંબરદાર થઈ ઉભા ! પણ જે કાઈ શરકસી કરી લડતા હતા તેઓ ઉપર કેરશાસપ રોશતાબેજ ગુન્ન-રતો હતો. એવામાં જખુલી લશકર એકાએક કમીગાહ કરીને બહુનાં લશકર ઉપર આવી પડ્યું અને તલવાર તથા ગોરજે કરી બેસુમાર હીંદી લશકરની કતલ ચલાવી તેથી જેમ લાલાનો ચંમન નજર આવે તે મીશાલ તે હીંદી લશકરનાં લોહીએ કરી જમીન શોરખ રંગની નજર આવવા લાગી-એમકરતાં રાતનો વખત નજદીક આવ્યો અને આદ્રતાખ મગરેબની તરફ ગયો તેવારે તમામ લશકર મેદાનમાંથી પાછું ફર્યું. એ તરફ પાદ-શાહ મેહરાજ જેહાં પેહેલવાનની લડાઈ જોઈ પાહાડ ઉપર પોતાનાં લશકર સાથે ખુશી કરતો હતો. માહરાજ મેહરાજે જેવારે રાતનો વખત ગયેલો દીઠો તેવારે એક સવારને તે જંગના મેદાનમાં જેહાંપેહેલવાં કેરશાસપ નજદીક મોકલ્યો કે એ શરફરાજ પેહેલવાન હવે રાતનો વખત થયોછે તેથી તું લડાઈમાંથી પાછો ફર. રાતની શીહાઈએ કરી હવા ઘણી ગદલી

થઈછે અને દુશમનનું લશકર ધણું છે. તું બામદાદનો એખલો જાતે લડાઈ કરેછે તેથી તું ઠાકી ગયોછે. ઓ સફરાજ પેહેલવાન હવે લડાઈથી હાથ મોકુફ કરીને એ તરફ આવીને આશાએશ પકડ. તમામ ખલક એ લડાઈ જોઈને આજેજ આવીછે. એ મીશાલ પેગામ સાથે દુવાનાં શખુન કેહેવાડયા કે હરેક લડાઈમાં તારું બખત ફતેહમંદી સાથે ચાર હોજો અને તારા દુશમનનાં દહાડા શીહાં રાતની મીશાલ બેતુર હોજો. એ શખુન સાંભલીને માહરાજ મહેરાજ મજલેશમાં જેકોઈ બજેરગો હતા તેઓ શેતાબ પાહડ ઉપરથી નીચે આવી જેહાંપેહેલવાનને ધણીક આજેજ કરી મીનતથી તેનાં ઘોડાની લગામ પકડી લડાઈથી પાછો ફેરવ્યો. હવે પેલી તરફ જેકોઈ બહુનાં લશકરમાં જીવતા હતા તે સરવ કોઈ પોતાનાં મુવેલા લોકો ઉપર જરી કરવા લાગા. હરેક દેરામાંથી જખમી લોકોનાં પોકાર નીકલતા હતા તથા જેકોઈ સલામત હતા તેઓએ તમામ રાત જખમી આદમીઓનાં તનને પાટા બાંધ્યા અને મુવેલા લોકોને અગનીદાહ કીધા. તેઓ સરવ કોઈ પોતાના જીવથી નાઉમેદ હતા કે કાલ રોજે એ કેરશાસપની લડાઈમાં આપણો જીવ શલાંમત રેહનાર નહી. જેવારે બહુએ પોતાનાં લશકરને એ રવેસ જખમી દીધું તેવારે ઘણો ગમગીન થઈને પોતાનાં હાથનો પોંચો મોહોડાંમાં પકડીને દેલ સાથે કેહેવા લાગો કે અફશોશ ! અફશોશ ! ! અફશોશ ! ! ! એ મોલક તથા તખત તથા ખજાનો ધણાંક લશકરની કોશેશથી મારા હાથમાં આવ્યોછે તે તમામ આખરે દુશમનને હવાલે કરીને નહાસવું પડેછે. જેવારે બખત મદદગાર થાયછે તેવારે રંજ તથા શખતી એ કરી તમામ પાદશાહી અશબાબ મલી આવેછે. અફશોશ ! કે મે માહરાજ મહેરાજને જેર કરવાને વાસતે બેસુમાર ખજાનો ખરચ કીધો અને ધણાંક રંજ ખેંચ્યો તે મારો તમામ રંજ તથા ગંજ સરવે બરબાદ ગયોછે. હવે મને કાંઈ સુઝ પડતું નથી કે એ નોજેવાન છોકરાથી મારી ઉપર શી નીસબત ચુનરસે ? બેહેતર એછેકે જેહાંપેહેલવાનને ગંજ તથા એક બેટી આપવા કહીને એ જખુલીને હું મારા પોતાનાં હાથમાં લેવું એવો હોનર કરી હાલ તરત હું મોતથી બચું. પછે હરેક ચારાએ કરી એ જખુલી કેરશાસપને જીવથી માફ ! જવાંમરદને નોજવાંન ઓરત ઉપર ધણી ખાહેશ હોયછે—વાસતે તમામ કામ હવડાં એક કોરે મેલીને એ કામની તદબીર કઈ. અગર જવાંમરદને એક ગંજ બખશવા કહ્યે તે કરતાં નોજવાંન ઓરતની લાલચ દેખાડયેતો તે નાજનીન ઓરતનાં લોભમાં ફસે. નોજવાંન મરદને જે સ્ત્રી ઉપર ધણી ખાહેશ હોય તે સ્ત્રી તેને નજર કરયે તો તે ઉપર ફરેબથી જે કાંઈ કરવા ચાહ્યે તે કરયે. જવાંમરદ લડાઈ તથા

કીનાના લેનાર ઘણાખી જખરદશત હોય પણ તેનાં દેલને ફરેખ દેવું એ કાંઈ મુશકેલ કામ નથી. નોજવાંનની કમચકલને કાચો હોય તે કીનાનો લેનાર દુશમન ઘણાખી જખરદસત હોએ પણ તેને નરમી તથા શીરીન જેખાંએ કરી દોસત કરચે તો તે થાયછે જે કોઈ ઘણો બખીલ હોય તેની ઉપર તલ વાર ઉઠાવીને માંગે તો તે એક દાનો અનાજનો કોઈને આપે નહીં! એવો બખીલ પણ અગર આપણે તેની નજદીક જઈને તેને પસંદ આવે તેવા શખુન બોલચે તો તે એક ખારગી પોતાનો જીવ આપે. જે કાંઈ કામ મરદાં-નેમરદની તલવારથી થતાં નથી, તેવાં કામ ફરેખનાં દેનાર ખુરાં આદમીની મીડી જુખાન ને ફરેખભરી આજેજનાં શખુનથી થઈ શકેછે. એ મીશાલ રાજા બહુ તમામ રાત અદેશમાં હતો તેથી ગોયા તેનાં દેલઉપર એક ગમનો પાહાડ આવી પડ્યો હતો.

એ તરફ જેવારે જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપ લડાઈનાં મસમેદાનમાંથી પાછો ફર્યો તેવારે માહરાજા મેહેરાજ તેને એશતકખાલ ગયો તો તે જેય શું કે જેહાંપેહેલવાનને શીનો તથા ખાજુ વગેરે સરથી પગ તલગ લોહીમાં ગરક થયસો દીડો. તે નામદારનો ઘોડો તથા જીન લોહીએ કરી સુરખ રંગ થયાં હતાં તે જેઈ માહરાજા મેહેરાજે તે પેહેલવાંન ઉપર ઘણીક ભલી દુવા કીધી. પછે તેવીજ હાલતમાં તે માહરાજાએ તે નામદાર સાથે બગલગીરી કીધી માહરાજા જેહાંપેહેલવાન સાથે દરગાહમાં મળ્યો તેવારે તે માહરાજાએ તે મેહેલવાનની ખુશાલીમાં મજલેશ સમારી તમામ જખુલી તથા ઈરાની લશકર ને સીપેહશાહારોને પાદશાહી ખાનાથી જેઆફત આપી સરવે કોઈ ઉપર પોતાના ખ્યારો જીવ શીદા કરવા લાગો અને માહરાજાએ પોતે મેહદ ખુશી થઈ જઈને જેહાંપેહેલવાનને ઘણોજ નવાજ્યો. જેવારે ખાજુ ખાઈને તમામ જન તનદરોસત થયા તેવારે માહરાજા મેહેરાજ જેહાંપેહેલવાંન કેર-શાસપ તથા ખીજા શરદારો સાથે ખુશીથી શરાખની જાંમ ઉઠાવવા લાગો. તેણે પેહેલી જામ પાદશાહ જેહાકની યાદમાં નોશ કીધી. આ વખતે જે-હાંપેહેલવાને માહરાજા મેહેરાજની ખરાખર ખુશ દેલલગીથી પોતાની આગલ ગોરજ મેલીને હાથમાં શરાખની જાંમ પકડી ગોયા એક શાહનશાહ ખેસે તે મીશાલ દખ્ખખાથી શરાખની જામ ઉપર જામ નોશ કરતો હતો. જેવારે તે શરાખ પીધાથી મસત થયો તેવારે તે માહરાજા મેહેરાજને કહેવા લાગોકે-એ નામદાર માહરાજા મેં મારાં દીલમાં એક અદેશો કીધો કે હજુર દુશ-મનનું લશકર ખેસુમારછે—પણ આપણો એક શવાર તે દુશમનનાં એક હજીર શવાર કરતાંખી જાહે જેરમન છે. જેવારે લડાઈનો સામાન તઈ-આર કરી શક ખેચયે છેયે તેવારે તેનાં લશકરની પાસ આપણું લશકર

ગોયાં ચીનનાં દરીયાવ નજદીક શરેવર; એ મીશાલ આપણું લશકર દુશ-
મનના જખરાં લશકર પાસ નજર આવ્યું તેથી જમાનો મારી અજલ ઉપર
પોતાનો હાત લાંબો કરશે તો હું જીવ સલામત લેઈ પાછો એ જગો ફરનાર
નહી ! મગર એ આશમાન મારો મદદગાર છે, તો હવે એક લડાઈ હું એ-
વીતો શખત કંઈકે મારો ઘોડો બહુની રૂપર લેઈ જઈને એવા તેનાં ભારી
લશકરમાંથી તેને મારી કમંદનાં પેચે કરી તેના ઘોડા ઉપરથી તેને નીચે
નાંખી ખેંચતો ખેંચતો તું નામદાર માહારાજ તરફ લાવું ને નાહક બીજા
લશકરને આજ્ઞા દેવું નહી. ધારે છે કે જેવારે લશકર પોતાનાં રાજને પો-
તાનાં સર ઉપર ઉભેલો જોય તેવારે હીમત પકડીને લડાઈ કરેજ પણ જે-
વારે લશકરના સર ઉપર તેનો શરદાર નહી હોય તો તે તમામ લશકર ગોયા
વગરસરના આદમીઓ મીશાલ છે ! આ માહારાજ જાંહાંલગી કશતુરીમાં
ખુશબો હોય તાંહાંલગી તેને બોજરગી છે જેવારે તેની ખુશબો ગુમથઈ તેવારે
તે કશતુરી ખાક બરાબર છે. એ તમામ શખુન સાંભલીને માહારાજ મેહે-
રાજ કેહેવા લાગોકે એ નામદાર પેહેલવાન બહુનાં લશકરમાં એક સીપેહ-
શલાર છે તેહેની હીમત ઉપર તેનું તમામ લશકર તકી રહ્યું છે. બહુના લશ-
કરમાં ચાર શરદાર હતા તેમાં એક મીર, બીજો તેવ, ત્રીજો ખુનગાવ અને
ચોથો તુપાલ હતા તે મધેથી ત્રણ શરદાર તો તારા હાથ ઉપર મારેયા ગયા
પણ એક સીપેહશલાર મીર હજીતલગ હયાત છે તે લડાઈને વખત ઘણાંક
લશકરને બહરમ મારે તેવો છે ! બલકે ઘણાં લશકરને જેશે જિખર કરી હ-
રાવી નાખે છે. આજ રોજ તે પેહેલવાં લડાઈને વખતે તારી નજદીક
આવ્યો હતો તે મેદાનમાં કમીગાહ કરી ચાહાતો હતો, કે વખત બંગ ફાવે
તો તુંને શીતાબ મારી લે તેથી હું મારા ખુલદ ડેરામાંથી નેગાહ કરીને મનથી
એમ ચાહતો હતો જે તું નામદાર જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપની નજર એ
નાપાક ઉપર પડે તો શીતાબ તેનું શર ખાકમાં પડે. પણ તેની હયાતીનો દમ
હજી પણ બાકી હશે તેથી તે નાપાક ઉપર તારી નજર બીલકુલ પડી નહી. તે
સીપેહશલારથી એ બહુનાં લશકરનો તમામ ટકવો છે. અગરજો તે માસ્ખો
જાય તો તેજ વખત બહુનું લશકર પરાગંદે થાય તે સાંભલી જેહાંપેહેલવાં
માહારાજને કેહેવા લાગોકે હવે એ પાહાડ ઉપર બેસી બીજી મરતબે લડા-
ઈગાહમાં જોઈને તેહેકીક કરી તેજ વખત મને દેખાડ કે તેજ વખત તેનાં
તનથી તેનું શર જીવું કંઈ. આ માહારાજ તે મીરને દેખાડવાનું કામ તારું ને
તેને શીતાબ જીતી બેજન કરવાનું કામ મારું છે. તું બેફીકર રેહ આ જ-
ગના અંજામથી. માહારાજ એ શખુન સાંભલીને બેહદ ખુશી થયો જાણે
તે ખુશીમાં પોતાનાં શર ઉપરનું તાજ ઉતારીને જંગી કેરશાસપના શર

ઉપર મેલે એવો ઉલતમદં થયો. પછે મેહેરખાંન થઈને માહરાજાએ પોતાનાં તખ્તગાહની નજદીક એક મોટા શૂનાનો બાગ બનાવેલો હતો જેનાં ધુલ પરવાલાંના તથા ફૂલ ગોહરનાં બનાવેલાં હતાં. તે બાગમાં એક ચશમે ધણોજ ખુશબોદાર પાકીજે ગોલાબથી ભરેલો હતો, તેમાં રેતીની જગા તમામ મોતી તથા લાલ હતાં. તે બાગ તથા ચશમે તથા તે વગરે પોતાનાં ખજાનામાંથી ઘણીક નાદેર ચીજો માહરાજા મેહેરાજે પોતાનાં નામ તથા દબદબા પરમાણે મંગાવી શીતાબ જેહાંપેહેલવાનને શરપાવ સાથે આપ્યો તેવાર પછે પોતાના ખજાનાનો દરવાજો ખોલીને જંગી કેરશાસપ સાથે જે કંઈ લશકર હતું તેને પણ અશરશી તથા જર બખસીને હાલ કીધું, તેથી તમામ લશકર ગોયા નોરોજની ખુશાલી મીશાલ ખુશીથી ખીલ્યું. જેવારે રાત એ પોહર ચુજરી ગઈ તેવારે તમામ નામદારો તથા જંગી લશકર-કસોએ પોતપોતાની જગાઉપર જઈ આરમ કીધો જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપખી પોતાનાં દેરામાં આરામ લેવા ખાતર આવ્યો.

રાજા બહુનો એલચી જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપ નજદીક છુપો પેગામ લાવયો તે હકીકત.

જેવારે જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપનું પોતાના દેરામાં ખોઆબ કરવાં જતું કે તેજ વખત દેરાનાં દરખાંને આવીને તે નામદારને અરજ કીધીકે એક એલચી સરનદીપનાં રાજા બહુનો આવી આપણા દરવાજા ઉપર ઉભોછે, તે કેહેછે, કે હું એક જીવ્યાંની પેગાંમ લાવયોછું તે મારે જેહાંપેહેલવાનને ખાસ રૂબરૂ કેહેવોછે એ રવેસ તે સરનદીપનો એલચી કેહેછે. એ ખબર સાંભળીને કેરશાસપે તેજ વખત તેને દેરામાં ખોલાવ્યો તેથી તે એલચી તેના દેરામાં આવીને શેજદો કરી હીંદી જોખાનામાં દોવા કરી કેહેવાલાગો કે એ નામદાર પેહેલવાન રાજા બહુનું એક પેગામ નામું ઘણુંક કશમ તથા કોલકરાર સાચેનું લાવ્યોછું તે તું જેહાંનનો પેહેલવાન હોકંમ કરે તો અરજ કરી ફરું; પણ એ વાત આપણુ તરણુ શખસ વગર કોઈ ચોથો શખસ જાણે નહી. તેમાં એક તું નામદાર, ખીજે રાજા બહુ તથા ત્રીજે હું એલચી—એટલા જણ સીવાય ખીજે કોઈ જાણે નહી. તેનું એટલું કેહેતું કે જંગી કેરશાસપે પોતાનાં ખેદમતગારો વગેરે ખીજા ગોલામ લોકો જે કોઈ હતા તેઓને એશારત કીધી કે શેતાબ તેઓ તાંહાંથી બાહર જઈ ઉભા. તે જોઈ તે એલચી કેહેવા લાગોકે નામદાર અનજીમનનાં શરદાર હું રાજા બહુનો નવીશદોછું અને માં મું “મંગાવ”છે. રાજા બહુ જે સરનદીપ તથા

કનોજનો રાજાએ તે તુને શલામ કહેવાડ્યા સાથે એમ જનાય પેગામ ગુ-
જરેએ કે તું નામદાર જંગી પેહેલવાન બોજરગી ભરેલો થઈ નાહક મારી
સાથે લડેછે. તે તું નામદારને વાજેય નથી, મેં તારી સાથે કાંઈ બદી કીધી
નથી; તથા જેહાનનાં પાદશાહ જેહાક સાથે મેં કાંઈ શોખી કીધી નથી, તો
હવે તું એ રવેસ ગોસસો કરીને મારી ઉપર કીનાની કંમર બાંધેછે તેનું
કારણ શું? એ નામદાર ખીજનને વાસતે તું મારી સાથે લડાઈ શાવાસતે ક-
રેછે?—દાનાવો ફરમાવી ગયા છેકે કોઈ શખસથી તું ઉપર હરગેજ કાંઈ
બદી નહી પોંહોતી હોય અને નાહક તું તેની સાથે બદી કરવા ચાહે એ
વાત દાનેશમંદીથી પસંદ કે નામદાર નથી. જે કોઈને પોતાનાં જોરથી
લડાઈનો શોક ધણો હોય તે શખસ કાંઈસરવે કોઈશાયે લડતો ફરતો નથી,
અગરજો તું પાદશાહ જેહાકનાં હોકમથી મારી ઉપર કીનાની કમર બાંધી
આવ્યોછે તો તે પાદશાહ ઉપર લખી મોકલ કે તુંને માહરાજા મેહરાજ
હર વરશ જે કાંઈશલામી આપેછે તે કરતાં હું ત્રણ ધણો જાહે હદીઓ તથા
શલામી આપું. અગર એ કરતાંથી તું નામદાર જાહે માંગશેતો તેથી હું
કમુલ કરશ. તે કરતાં અગર તું જેહાંપેહેલવાન પોતેથી ગંજ તથા મોલ-
કની લાલચ રાખતો હોયતો તુનેથી તે બેહુ સીજ બક્ષીનદા કરું. તું કોલ
આપીને તારા લશકર સાથે મારી સાથે દોસતી કરીને એ જગા આવેતો
મારો તમામ ગંજ તથા મારી એક બેટી માહતાબ કરતાં રેશન ચેહેરાની
છે, તે પરીજાદ બેટી હું તારે હવાલે કરું અને તુંને મારો દામાદ કરીને મારી
બરાબર નામદારીમાં તખ્ત ઉપર બેસાડું. એ નામદાર તારી મદદે કરી હું
માહરાજા મેહરાજ ઉપર ફતેહ પામીને તેનાં શરને તનથી કાપુંતો તેનો ત-
મામ મોલક તથા ગંજ તથા તખ્ત અને તાજ તારે હવાલે કરું—અગર
તારો મનસુબો હશે તો આપણે બેહુ પાદશાહ એકઠા થઈ એતેફાકથી લ-
શકર લેઈ ઈરાનની તરફ જઈ તાંહાં શેરની મીશાલ મરદાનગી કરી નાપાક
જેહાકને મારી નીસ્ત નાખુદ કરશું. તું નામદાર ચાહેતો તમામ હફતેફેશવર
જમીનની પાદશાહી આપણે છતી લઈ એ જાદુગર જેહાકનું તખ્ત તથા
ગંજ સરવે હું તુને બખશું. મારી મોરદ એછેજે હું પોતે શાહાનશાહ યાને
તમામ જેહાનમાં પાદશાહોએ તેઓનાં શર ઉપર શાહાનશાહ થાજી. એ
વાતનું શોગંદનામું મંગાવવાને વાસતે આ એલચીને તારી ખીદમતમાં મો-
કલ્યોછે અને મેંથી એ વાતનું શોગંદનામું એ મંગાવને આપેલુંછે. કેહવાત
છે કે જંગલ દરમ્યાન ઓકાબ જાનવરને જે દ.હડે હરણ તથા શશલાનો
શેકાર મલે તે દહાડે તીતર તથા લાવાંની ખાએશ શાવાસતે કરે? જે કોઈને
પાદશાહી લેખાશના શમુરનાં કપડાંનો કોરતો, સીનાઈ કપડાંના શનજ-

ખવાલો, મલેતો તે શખસ કામલ તથા આરશીઓનાં કપડાં ઉપર ખાએશ શાવાસતે કરે? એ નામદાર, મેહેરાજનાં કરતાં હું તુંને હજાર ઘણો ગંજ તથા હીંદોસતાન તથા ઈરાનની પાદશાહીખી આપું છું તો મેહેરાજે બાજે થોડી ચીજ આપી છે તે ઉપર શું નજર કરે છે? એ પેગામનામું મોડે કહી એલચી મનગાવે પેલું શોગંદનામું કેરશાસપ નજદીક મેલ્યું તેવારે કેરશાસપ તે એલચીને ગોસસો કરી કેહેવાલાગો કે મારા જ્ઞેવામાં આવે છે જે બહુ હીંદીમાં કાંઈ હોશ તથા અકલ છેજ નહી. એ મનગાવ તું જા અને તેને કેહે કે અવલ તો મેં મારા એલચી પાસે પેગામ મોકલ્યો હતો કે આપણે સુલેહ કરયે તેવારેતો તેં કેહ્યું હતું કે મારી પાસેતો ગોરજ તથા શમશેર સીવાય કાંઈ બીજું નથી! તો હવડાં તુંને મારા ગોરજની ભારી હેખત લાગે છે તેથી તું એ શોગંદનામું મોકલીને ફરેખખાજના મકર રમવામાં કોશેશ કરે છે— જેકોઈ પાક યજ્ઞદાંથી નહી ડરે તે શખસને શોગંદ તથા કોલથી શું ડર હોય? તું નથી જાણતો કે તું એવા શેરની ચુગાલમાં પડ્યો છે તેમાંથી હરજેજ ખલાશી પાંખવાનો નથી. તુંતો એક ઊંડા દરીઆવનાં વચમાં પડ્યો છે, કે જેનાં પાણી તારાં માથાં ઉપર ફરી વલ્યાં છે તો હવે તું તેમાંથી શત્રાંમત કેમ નીકલે? તું એવોતો એચકલ છે કે તારા તન ઉપર નેજે આવ્યો છે તેને તું પોતાની નાદનીથી એમ કરી જાણે છે કે માતીને તંગ ફરમે થયો છું. જેવારે લડાઈનું કાંમ વધી પડ્યું તેવારે મને ફરેખથી એચારે થઈને કેહેવાડે છે કે તું લડાઈથી હાથ ઉઠાવેતો તું ચીન તથા હીંદોસ્તાન બખશેશ કરે! તો આએ વખત તુંને એ દાનાઈ કાંહાંથી સુજ પડી? એ દગલખાજ તારા તમામ શખુન તથા કશમ ફરેખભરેલાં છે તેથી એ વાત હવે હરજેજ ખનનાર નહી. હવે પછેતો તું પોતાનાં શર ઉપર મેલવા એક મુડી ખાક માંગેતો નહી આપું. તું મને હફતેકેશવર જમીનનો મોલક બખશવા નીકલ્યો છે! તો તું અવલ પોતાની પાસે પોતાની ધોર થાય તેટલીતો જમીન રાખી શકે? હું તારો મોલક તથા ગંજ છીણવી લેઈને તુંને માહરાજ મેહેરાજના ગોલામને બખશું. તુંને તોખસ વેરાન બનાખાનમાં નાખું કે તારું કલેજું વર ખાય ને તારા દીદા ગીદ લેઈજાય! એ બેહુનદી વાતો કરી તુંથી મને ફાંદામાં લેવાનો નથી; વાસતે એ ફાંદો શેતાખ ઉઠાવી લે ને એ વાતથી ચુજરી જા. તું મને તખત તથા તાજ કાંહાંથી આપશે? હવડાંતો હું મારો ભારી ગોરજ ઉઠાવીને તારું તખત તથા તાજ છીણવી લેઈ છું. એક શખસને હજુર ગામમાં પગ મુકવાની જગો નથી આપી, તેટલાં તે એમ કરી કેહે છે કે એ ગામનો શાહેખજ હું છું. એક હેમકતું ઊંઠ ગોવાલાંમાં મુજાં તેવારે તે કેહે છે કે મેં એ ઊંઠ ફકીરોને બખશ્યું! હું તારો દામાદ થવા ઉપર શાવાસતે ઉમેદ રાખું? કેમકે બદશીહા

ચીજને શકેદી સાથે કદી મેલાપ હોય નહીં યાને તું શીહા હોઈદી અને હું શકેદ
ધરાની. હોઈદુલોકોનાં દેલ કીનાંથી શાફ કદી હોયજ નહીં ! હોઈદુલોકોને શીહા
મોહ થવાથી તથા ફજેતીનીતો શરમ હોયજ નહીં ! એક કોહેલું તથા તુંટેલું
દોરડું લાવીને તું મને કોહેછેકે એ દોરડું પકડીને તું કુવામાં ઉતર ! તો હું
એ વાત કેમ કમુલ કરું ? તું મત્તમાં ગુમાંન લેધ જાયછેકે એ છોકરો ખાલ-
કછે તેથી હરેક વાતે ફરેખમાં નાખું, પણ એ શીહા મોહનાં હોઈદુ હુંતો અ-
કલ તથા દાનાઈમાં ખુદો પીરાનપીર મરદહું ! અગર મારી ઉમર નાંધલીછે
તો શું થયું ? મારી અકલની ઉમર ઘણી ખુદીછે ! એ નાદાન હોઈદી તું ચ-
કલાને પકડવાનાં ફાંધામાં ખાજ જનવરને પકડવા ચાહેછે ! તો હવડાં તું
મગરમજનાં મારનારા ગોરજ જોશે. તું જોલાનનાં પાદશાહ જોલાક ઉપર
કમર બાંધવા ચાહેછે અને તેને બદ જખાંનથી બોલેછે તો તે પાદશાહે તો
મને ફરમાવ્યુંછેકે તું શેતાખ જ અને કાગડાની મીશાલ શીહા રંગના બહુ
સાથે લડાઈ કરી તેને જીવતો પકડીને સુલી ઉપર ચલડાવ ! પણ તુંતો હવડાં
એ રવેશ પેગાંમ મોકલેછે અને મીદી જોખાંએ કરી મને ફાંધામાં લાવેછે !
તુંને એમ ગુમાંન છેકે જે મીશાલે માહરાજ મેહેરાજને ફરેખ દેઈ તેથી
નીમખહરામ થયોહું તે મીશાલે એ જખુલી કેરશાસપનેખી હું એનાં પાદ-
શાહથી ફેરવીને નીમખહરામ કરું પણ એ નાપાક તુંતો બદજ અને એ-
ખુનીઆદછે, તેથી કોઈતું હેશાંન જાણુતો નથી અને વરની મીશાલ પોતાનાં
પાલનારને ફાડી નાખવા ચાહેછે. તે કદી પોતાનાં પાદશાહ ઉપર કમર બાંધી
અને તેનો મુલક તથા ખજનો ખરાખ કીધો મગર તું મારી મારફતમાં
આવી માહરાજ મેહેરાજ પાસે માફ માંગતે તો હું તારી શેફારશ કરી તે
માહરાજ પાસે તારી તકસીર માફ કરાવતે, પણ હવેતો તું જીવતદાન માંગીને
પોતાની ગરદનમાં ફરમાંબરદારીનો પટકો નાખી માહરાજ મેહેરાજનાં પાં-
ઉને બોશો દેતો હું એ તારા તમામ ગુનાહની માફ માહરાજ મેહેરાજ પાસે
તને બખશાઉં; વાસતે અકલથી અંદેશો કરી એ મારી નશીહત ઉપર ચાલ.
અગરજો એ શીવાય મગજમાં ખાલી મગરૂરીનો પવન રાખીને જેમ આ-
ગલ આલ્યો તેમ શરકશીથી ચાલશેતો એમજ કરી જાણુકે તારી શાહીનો
છેડો આવ્યો. તું જેવો ખુશી તથા એશમાંછે તેવો તીર તથા સુલીને સવાધીન
થયો. કેરશાસપનાં શખુન સાંભલીને મંનગાવ એલચી શેતાખ પોતાનાં રાજ
બહુતરફ પાછોફર્યો અને આ તરફ જોહાંપેહેલવાન કેરશાસપ માહરાજ મે-
હેરાજ નજદીક ગયો. તેણે જેકાંઈ બહુનો પેગામ પેલા એલચીની જોખાંનથી
સાંભલ્યો હતો તે તમામ હકીકત કહી, પેલું શોગંદનાંમુખી તેને દેખાડ્યું !
એ હકાએત સાંભલ્યાથી મેહેરાજ ઘણો ગમગીન થઈ પોતાનાં દેલમાં કહે-

વાલાગોકે ઘણીક ચીજની લાલચ કરી કેરશાસપ મને પકડી મને મારા દુ-
શમનને હવાલે કરશે ! ગાએનો ગોવાલીઓ હોશીઆર તથા શેર મરદ જો-
ઈયે; નહીતો કોઈ બદમદ સારી ગાઓ હોય તેને જળે કરવા માંગે. જે કો-
ઈનો દાહડો ફરે તેની ખશલત તથા તખીઅતને ફરતાં વીલમ લાગતો નથી.
એ દુનીઆઈ ખખતનો એવો ખુરોછે, કે દુરખંદેશ આદમીને પણ દેવાનો કરી
દોસત સાથે દુશમની કરાવે. એવો અંદેશો કરીને કેરશાસપને કેહેવાલાગોકે
અએ નામદાર બોબેરગ ખાનદાનનાં પેહેલવાન એ નાપાકની બેહુંદી વાત
ઉપર દેલ ધરતો નહી. આદમીખતને પોતાની મતલબનું કાંમ પડે તેવારે
એકસો વાત કયુલ કરે પણ જેવારે તે કાંમ થયું તેવારે તે કામમાં એકશો
ખાંહનાં લાવે !—તે કરતાં દાનાંઓ ફરમાવી ગયાછેકે કોઈ પોતાના કાંમને વા-
સતે શીરીન શખુન બોલીને કાંઈક ચીજ આપવાની કયુલ કરે તેથી કદી
પણ કીનાનાં લેનાર દુશમનથી નચીંત રહે નહી ! નાપાક ભુતખી ફરેખ
દેવાખાતર મીઠી મીઠી વાતો કરી પ્રથમ આદમીને ભોલવેછે પછે તેને
જીવથી મારી નાખેછે. એ પેહેલવાન એ દુશમનનાં કેહેવાડયા ઉપર તું હર
જેજ લોખાતો નહી. અગર તારી ખાહેશ ગંજ તથા મોલક હોયતો એ
મારો મુલક તથા ગંજ સરવે તારોજછે. અગર તારી મોરાદ ગોહર તથા
ચાકુત ઉપર હોયતો જે જોઈયે તે મારા ખખનામાં ભરેલુંછે ! તુંને જેકાંઈ
બહુએ આપવા કયુલ કીધુંછે; તે કરતાં ત્રણ ધણું જીદે હું તુંને બખશવાને
રાજી છું. દુશમન આપણને મોહોખતથી બોશો દે તે કરતાં પોતાનાં દોસ-
તના હાથથી લાકડીનો માર ખાવો ઘણો બેહેતરછે. તે આજ લગી લડાઈમાં
રંજ બેઝ્યો અને તારા જોરે કરી પોતાની મોરાદને પોહોંઝ્યો તો હવે તું
ચોડાં સાડાં પોતાને બદનામ શાવાસતે કરેછે ? એવા નાઉમેદીનાં શખુન
જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ માહરાજ મેહરાજની જોખાનથી સાંભલીને હસ્યો!
તે કેહેવા લાગો કે એ રોશન બખતનાં માહરાજ તું દીલમાં કસો અનદેશો
તથા ગમ ના પકડ, હમારા જાખુલી બોજરોગો એમ કરી ફરમાવી ગીયાછેકે
પોતાનાં પાદશાહનાં હોકમથી ફરવું અને દીન તથા મજહબથી ફરવું એ
એ ચીજ ખરાખરછે. તું મને તાજને વાસતે શું કેહેછે ? મારા શર ઉપર
તારા કોલનું તાજ મેલેલુંછે ! અને તારાં ફરમાનનો તોક મારી ગરદનમાંછે !
હું જાંહાંલગી જીવશ તાંહાં લગી તું પાદશાહનો એક કમીનો ચાકરછું !! તું
હોકમ કરીને જે જગો મોકલે તે જગો દીદાએ કરી ચાલી જાજ ! તે કોઈ
શખસનો ગમ ખાવો લાજમછે કે જેવારે આપણુ ઉપર કાંઈ ગમ આવી
પડે તેવારે તેખી આપણાં ગમનો શરીક થાય. તે કરતાં જે કુવામાંથી આ-
ખણે શરખત જેવું પાણી કાઢી પીજ્યે તે કુઆમાં પથર કદી નહી નાખ્યે !

એ વગેરે માહરાજ મેહરાજને ઘણાંક દેલાશાનાં શખુન કહીને ને નામદારનાં દીલને ખુશી કીધું. પછે પોતે પોતાના દેરામાં ખોઆખ કરવા ગયો તેજ રાતે જંગી પેહેલવાન “કરાહુન” થોડાંક જામુલી લશકર સાથે બહુનું જે લશકર કેરશાસપની લડાઈથી નામતું હતું તેની પછવાડે જઈ તેનો શામન હુટી લાવ્યો તથા તે હીંદી લશકરમાંથી ખુદા તથા જવાન મલીને સાતશો અંદીવાન પકડી લાવ્યો. એ ખબર જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપને હતીજ નહી. જેવારે જંગી કેરશાસપે જાણ્યું કે સીપેહશાહાર કરાહુન જામુલી લશકર સાથે બહુનાં લશકરની પછવાડે જઈને ઘણાંક શામન હુટી લાવ્યો તથા કેટલાક સીપાઈને અંદીવાન કર્યાછે તે સાંભળ્યાથી જેહાંપેહેલવાને પોતાનાં લશકર ઉપર ગોસો કીધો કે તમો શીલા રાતને વખત કોણનાં હોકમથી દુશમનનાં લશકર પછવાડે ગયા હતા ?—બહુનું લશકર બેશુમાર પડેલુંછે અને તમો જુજખી તે ઉપર જઈ પડીને શામન હુટી લાવ્યા અગરજો તે હીંદીનું લશકર તમો આસપાસ ફરી વલીને વચમાં ઘેરી લેતે તો બેશક કામ વધી પડતે ! હવે પછી એવી નાદાની હરગેજ કરશો નહી. તમો જાણતા નથી કે બહુની સાથે ઘણાંક હીંદુ જોર તથા હોનરનાં રાખનારછે તેથી તે જોરમંદો તમોને મારી લેતેતો તમારા નાદાનીનાં કામથી મારું નામ શરમમાં પડતે ? હવે પછી જે કોઈ શખસ મારા હોકમ વગર લશકરમાંથી બાહર પોતાનો પગ મેલશે તેને હું મારી સજા ફરમાવશ. એ રવેસ કહીને તમામ લશકરમાં ઠંદેરો કીધો જે જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપના હોકમ વગર કોઈ શખસ લશકરમાંથી બાહર નીકલે નહી. પછે પેલા હીંદુ અંદીવાન કે જે કરાહુન લાવ્યો હતો તેઓને બોલાવીને માહરાજ મેહરાજની હજુર મોકલાવી દીધા.

હવે પેલી તરફ જેવારે બહુનો એલચી મનગાવ દેલાવર કેરશાસપનાં પેગામનો જવાબ લેઈને આવ્યો તેણે તમામ ખીના પોતાનાં રાજને કહી તે સાંભલીને બહુ ઘણાંક ગમગીન થયો. તે પોતાનાં લશકરના સીપેહશાહારો તથા દાનાવ પરધાનોને બોલાવીને કેહેવા લાગોકે એ પેહેલવાન કેરશાસપ જામુલથી નથી આવ્યો એતો ગોયા દોજખમાંથી આપણાં જીવ ઉપર એ-હેરેમન આવ્યોછે—જોકે આપણી સાથે હજુર બેશુમાર લશકરછે તોપણ એ જામુલી બલાની આગલ કોઈનો ચારો નથી ! મેં એલચી મોકલીને મારી પોતાની બેટી તથા ગંજ તથા મોલક વગેરે ખીજ ફેટલીક નાદેર ચીજો આપવા કેહેવાડી પણ એ કેરશાસપ કસી વાત ઉપર લાલચ રાખતો નથી, તેણે કેહેવાડું છેજે તું લડાઈને વાસતે તઈયાર રેહેજે. આ મારા દેલાવરો તમો જેમાંથી કોઈ એ કેરશાસપને પકડી લાવે અથવાતો લડાઈમો તેનું શર કાપી નાખે તેને મારો અરધો મોલક તથા તખત અને તાજ આપું અને તેને મારી

એટી જે સ્વરગની અપહર મીશાલ ખુબસુરત છે તે એટી સાથે તેના નેકા કરી આપી મારો દામાદ કરી રાખું! તે શખસ જે કાંઈ મારી ઉપર હોકમ કરે તેનો હોકમ હું અમલવાવું!—બલકે તે શખસને હું પોતાનો પાદશાહ કરી બાલું. એટલું કહી રાજ બહુ પોતાનાં દીદામાંથી આંગુનાં કતરા વરસાવવા લાગે એવામાં “મીતર” પેહેલવાન ઉડીને હાથબક્ષ કરીને કેહેવાલાગે કે એ નામદાર માહારાજ એ બાબુલી શવારથી તું ખાલી ડર શાવાસ્તે આવશે? કાલરોજે આમદાદને વખત હું કાબુલી ઘોડા ઉપર સવાર થઈ હાતમાં હીંદી તલવાર પકડી એ જવાન બાબુલીની લડાઈમાં જાઉં અને જાંહાંલગી તેનાં શરને તનથી ગુદુ કરી નેજની નોક ઉપર ઉંચુ ચઢવીને તું માહારાજ નજદીક લાઉં નહી તાહાં લગી મેદાનમાંથી ઘોડાની દરજેજ લગામ પાછી ફેરવું નહી. એ રવેશ “મીતર” તો કેહેતો હતો, પણ તેનું મોત છુપુ તેની ઉપર પોતાની ચુગાલ મારતું હતું, તેની તેને ખબર હતી નહી. એ મીશાલ તમામ રાત બહુએ પોતાનાં પેહેલવાનો સાથે ગોફતેગોફ કરી ચુક્યો.

ખીજી લડાઈ કીધી જેહાં પેહેલવાન કેરશાસપે રાજબહુનાં હીંદી લશકર સાથે તે હકીકત.

હવે જેવારે એ આબનુશી રંગનાં એહેવાન ઉપરથી આફતાએ તમામ ખીલોરી પેચાલાં ઉઠાવી નાખ્યાં યાને આફતાબ તલુ થયો તેથી શેતારા ચુમ થઈ ગયા—તેવારે “મીતર” સપેહશાહાર પોતાના હાથમાં કીનાતી તલવાર પકડીને રાજબહુ નજદીક આવી કેહેવાલાગે કે તું જેવો નેકબખત માહારાજ મારા શર ઉપર છે, તો હું આજ રોજે જંગના મેદાનમાં જઈ મરદાનગીએ કરી પોતાનું નામ આશમાન લગી જાહાઝ—અને તમામ ઈરાનીઓને જાંહાં લગી મારી કાઢું નહી તાંહાં લગી એ મેદાનથી ઘોડાની રેકાબમાંથી કદી જમીન ઉપર પગ ધરું નહી!—એટલું કહી પોતાનાં લશકરમાંથી બખતર પેહેરેલા એક લાખ સવાર તલવાર મારનારા તઈયાર કીધા અને લોહોડાંની પાખર નાંખેલા છ હજાર હાથી શમારીને કેટલાક કોશ લગી લડાઈની શરૂ ખેંચી! તે સફ્રમાં કરનાએ તથા નકારાંના આવાજ કીધા તેથી લશકરનાં સવારોનાં ઘોડાની નાલે કરી જમીન આજેજ આવવા લાગી! તે સફ્રની બેશુમાર ગીરદ ઉઠ્યાથી આફતાબ તથા માહાતાબ ગોચાયુમ થઈ ગયા! તે તમામ હીંદી લશકર સફ્ર ખેંચીને હાથમાં નેજ તથા તલવાર પકડી ઉભું, એવામાં માહારાજ મેહુરાજે પહાડ ઉપરથી નેગાહ કરીને “મીતર”ને જોયો તેજ વખત એક સવારને કેરશાસપ પાસે મોકલીને કેહેવાડયું કે બહુનો સપેહશાહાર જે

“મીતર” છે જેની આપણે કાલ રોજે વાત કીધી હતી, તે ‘મીતર’ તે પેલો શખસ છે. જેનાં શર ઉપર જરદ રંગનો જીલ્હનડો ખાસ ઉડે છે. તે અબલખ ઘોડા ઉપર સવાર છે. તેના હાતમાં તલવાર પકડેલી છે અને લશકરની કલખ-ગાહમાં ઉભો રહીને તમામ લશકરની સફ અચ્છીરીતે શમારે છે. તેનાં તનમાં ચીની દેખાનું એકશો પડનું અખતર પેટેલું છે. તે અખતર ઉપર સીંહનાં ચરમનો કુરતો પેટેલો છે. તેના હાતમાં લોહોડાંનો કપળને કરેલો છે, તેનાશર ઉપર શુનાની તોપ મેલી તે ઉપર અખાશી રંગનો પેચો લપેટેલો છે. તેની એ બાજુ શાહાલીની મીશાલ છે. તેની આસપાસ બીજાં ઘણાંક સવારો અખતર પેટી હાથમાં છુટલાલડી તથા નેજા પકડી ઉભા છે. એ તમામ હકીકત પેલા સવારે જઈ જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપને કહી. તેણે જંગી મીતરની નીશાન દેખાડીને ઓલખાવ્યો પણ જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે તે સવારને કસો જવાબ દીધો નહી. સખખ પોતે લડાઈમાં મશગુલ હતો પણ પેલા મીતરને જોઈને ખુબ યાદ રાખ્યો તે મીતરની ડાબી બાજુ ઉપર ગોચા એક લશકરનું જંગલજ હતું! તેની જમણી બાજુએ એક લશકરનો ગોચા દરીઆવજ હતો. અને તે દરમયાન મીતર પોતે ગોચા એક પાહાડજ હતો. મીતરે ફરમાવ્યું કે લશકરમાંથી કોઈ શખસ એક કદમ આગલ ચાલે નહી. લશકર પછવાડે પાહાડ ઉપર દીદખાનો એસાડયા કે મખાદા ઈરાની લોકો પછવાડેથી આવી લશકર ઉપર કમી-ગાહા કરીને મારો ચલાવે તો શેતાબ ઘાંટનાં આવાજો કરી દીદખાનો લશકરને હોશીયાર કરે. હવે પેલી તરફ માહરાજા મેહેરાજા પાહાડ ઉપર તખત માંડી પોતાની આસપાસ લશકરની સફ ખેંચીને પોતાનાં જંગી પેહેલવાનો સાથે એશીને તે લડાઈ ગાહનો તમામ તમાશો જોતો હતો! તે પોતાના મન સાથે કહતો કે જોઈયે આજરોજ જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ મેદાનમાં શી રવેસ મરદાનગી કરે છે? એવામાં એક મરદ કે જેનું નામ “ગવાજેહ” કરીને હતું અને જે એક પેહેલવાન હતો તેને મીતરે બોલાવીને ઘોડા ઉપર સવારી કરાવીને જે જગો પાહાડ ઉપર માહરાજા મેહેરાજા એસી નેગાહ કરીને લશકરનો તમાશો જોતો હતો તાંહાં તેને મોકલ્યો.— પેહેલવાન ગવાજેહ તાંહાં જઈ ખુલ્લું અવાજે માહરાજા મેહેરાજાને આપો-કાર કેહેવાલાગોકે—એ નોજવાન બેટી તુંને કોઈથી શરમ છે કે નહી?—તું પોતે જાતે આરત છે અને પોતાની શરમને દુર કરી હીંદોસતાનનાં મરદોને નાપસંદ કરીને ઈરાનથી પોતાનો મરદ મંગાવ્યો તેસાથે મોજ કરે છે પણ તું હવડાં પડદામાં બેઠી છે અને તારો મરદ કેરશાસપ લડાઈમાં હેરાન છે એ તું કેરશાસપની આરતને ઘટે નહી!! એ રવેસ તે ગવાજેહ પેહેલવાન

મેદાનમાં ઉભો રહીને ખુલ્લું અવાજે માહરાજ મેહરાજ ઉપર તાંના મારી મશખરી કરતો હતો, તે સામળ્યાથી માહરાજ મેહરાજને પોતાનાં લશકર નજદીક ધણી શરમ પેદા થઈ તે પોતાનું શર નીચું નાખીને બેઠો અને તેનું તન પશીને તમામ ગરકાવ થઈ ગયું. એવામાં એક જખુલી સવાર કમીગાલ કરી ઉભેલો હતો તેણે શેતાબ કમ્બાન ઉપર ખદંગી તીર ચઢાવી આપ્યાદ નીશાંન કરી તે ગવાજેહની જોખાંન ઉપર એવો મારયો કે શીતાબ તેની જોખાંન તથા હલક શીવીજ નાંખ્યો. તેથી ગવાજેહ સવાર એકાએક ઘોડા ઉપરથી ખાકમાં પડ્યો તેનું ખાકમાં પડ્યુંકે માહરાજ મેહરાજનાં લશકરમાં એક પોકાર ખુશીનો ઉઠ્યો તેજ વખત માહરાજ મેહરાજે પેલા તીરનાં મારનાર જખુલી સવારને બોલાવી શરેપાવ બખ-શયો ! જેવારે બધે લશકર શક શમારી રહ્યું તેવાર પછે લડાઈનાં નકારાં તથા કરનાએનાં આવાજ નીકલવા લાગા તેથી તમામ જંગલ શુર ભરેલું થયું.—એવામાં એક પેહેલવાન બન્નેરગ ખુનીઆદને જેહાંપેહેલવાંનનો પીતરાઈ ભાઈ હતો જેનું નામ પેહેલવાંન “ જરદાદેહે ” કરી હતું તે પેહેલવાંન લડાઈનાં હોનરમાં ખીજ પેહેલવાંનો કરતાં એકસો ઘણો જાહે હતો તે પેહેલવાંન મેદાનમાં નીકલી મીતરનાં લશકર તરફ જઈહીંદી લશકર ઉપર અવાજ મારી કેહેવાલાગોકે જે કોઈ લશકરકશ જખરદસ્ત પેહેલવાંન હોય તે શેતાબ મારાં મેદાનમાં નીકલે. એટલું કેહેવું કે રાજ બહુનાં લશકરમાંથી એક પેહેલવાન તે જરદાદેહેનાં મેદાનમાં આવી ઉભો. પછે બધે બન્નેરગીભરેલા સવારો મસ્ત શેરની મીશાલ લડાઈ કરવા લાગા તે બધે પેહેલવાનોએ પોતાનાં જીવની આશા મેલી તલવાર તથા ગોરજ તથા નેજ તથા કમદ તથા તીર વગેરે તરાંહ તરાંહની લડાઈ કરતાં જર-દાદેહે પેહેલવાને એકાએક પોતાના ઘોડાને તેજથી તે હીંદી ઉપર ચલાવ્યો અને પોતાની જેહેરી પાંણી પાયલી તલવાર ખેંચી તેનાં શર ઉપર મારી, તેથી તેનાં શર ઉપરની ઢાલ કાપીને તેનાં શર ઉપર ઉતરી અને તે તલવારે કરી તે પેહેલવાનનાં ચાર ટુકડા કરી નાંખ્યા; તેથી માહરાજ મેહરાજનાં લશકરમાંથી ખુશીનાં નગારાંનાં અવાજ નીકલ્યા અને ઈરાની લશકરનાં તમામ પેહેલવાંનોએ જરદાદેહે ઉપર દોવા કરી શાખાસ—શાખાસ કરી કેહેવા લાગા. એવામાં બહુનાં લશકરમાંથી એક ખીજે પેહેલવાંન જર-દાદેહેનાં મેદાનમાં આવ્યો તે દલેરીથી પોતાનો અચ્છો હોનર દેખાડવા લાગો—તેને જોઈ જરદાદેહે એક જખમ એવોતો તેની કમર ઉપર માર્યોકે તુરત તેનું અરધું તન ખાકમાં પડ્યું અને બાકીનું અરધું તન ઘોડાની પીઠ ઉપરજ બેઠેલું રહ્યું આ આજયબ હોનર જોઈ સરવે કોઈ

તે નામદાર ઉપર આફરીન કરવા લાગા. એમ કરતાં એકએક ઉપર બીજા દસ પેહેલવાન જરદાદેહેનાં હાથ ઉપર મારયા ગયા. જેવારે સીપે-હશાલાર મીતરે એ રવેસનો તમાશો જોયો કે એ જગરો જાગુલી સવાર કોઈથી આજેજ થતો નથી તેવારે પોતાનો એક એટો ઘણો લડાએક ને જોરેમંદ હતો કે જેનો હમનખરદ હીંદોસતાનમાં બીજો કોઈ પેહેલવાન હતો નહી તે જે એટો એટલુંતો જોર રાખતો હતો કે મહસત હાથીનાં શરને પકડી પોતાના હાથે કરી ઉખેડી નાખતો હતો ! તે જોરેમંદ ચીતાનાં પંજા ઉપર ચુંગાલ મારીને તેને ચીરી નાંખતો એવો તે જોરાવર હતો. તે મેદાનમાં આવ્યો અને તેનાં હાથમાં એક નેજો પકડેલો હતો તે આખાદ સરફરાજ જરદાદેહે ઉપર મારયો તેથી નામદાર જરદાદેહેની તુરત આખર આવી. તે નેજો એવો આખાદ જોરથી લાગોકે તે દુતીમાં થઈને પીઠ પછવાડે નેજાનું નોક ફુટી નીકળ્યું તેજવખત નામદાર જરદાદેહે પોતાનો ખ્યારો જનન હકતાલાને હવાલે કીધો, તે પોતાના ઘોડા ઉપરથી જમીન ઉપર પટકાઈ પડ્યો. તેજવખત ઈરાની લશકરમાંથી થોડા જંગી સવારો સીતાખીથી દોડતા આવ્યા ને જંગી જરદાદેહેને જમીન ઉપરથી ઉઠાવીને તે પેહેલવાનના ગુજરી ગયલા તનને તેના દેરામાં લઈ ગયા. જેહાં પેહેલવાન કેરશાસપ ઘણો આજોરદે થયો તે પોતાનાં દીદામાંથી આંબુની જગો લોહીનાં કતરા વરસાવવા લાગો. જેહાંપેહેલવાને કહ્યું કે કશંમ એ ફરતા આશમાનના અને એ ખરકરાર જમીનનાં કે આજ રોજે લડાઈમાં જઈ મારા પીતરાઈ ભાઈ જરદાદેહનો કીનો લેઉં. એ નામદારનાં કીનામાં તેનાં તન ઉપરનાં એક એક ખાલે ખાલે એક એક હીંદીને ખાકમાં ઉંધા નાખું. તે શેતાખ પોતાનાં જાગુલી ઘોડા ઉપર સવાર થયો. એક નેજો હેંસી વાંમનો પોતાનાં હાથમાં પકડી કીનાંબરેલો મીતરનાં એટાની તરફ ધસતો ચાલ્યો જેવો તાંહા ગયો તેવોજ તે નેજો તે મીતરનાં એટાની કમર ઉપર મારી એક મોરગની મીશાલ તેને જીન ઉપરથી ઉઠાવી લીધો !—પછે તે નેજાને ઉઠો કીધો તેથી તે નેજાનાં નોકમાં તે જંગી હીંદી ગોચા શીખમાં ગોરખરનાં ખોસાતા કવાખ મીશાલે થયો ! તેને કેટલોક વાર પોતાનાં ખુલંદ શર ઉપર ફેરવીને એક પોકાર મારી મીતરનાં લશકરની તરફ ફેંક્યો તેથી તે હીંદુનાં તનનાં પુરજે પુરજા થઈ ગયા. જેહાંપેહેલવાન ગોસાથી ઘોડા ઉપડાવતો ફરીથી હીંદી લશકરમાં જઈ પડ્યો તેણે જરદાદેહના કીનામાં તમામ મેદાન સીપાઈઓની લોથે કરીને ભરી નાંખ્યું. જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્ત્રે પોતે બખતર પેહેરેલું ને ઘોડા ઉપર પાખર નાંખેલી તેથી તે જાણે ગોચા એક શીહા વાદલ ઉપર એક દેવ બેસીને હરતરફ દોડતો હતો !

તેની તલવાર ગોચા મોતનાં દરવાજાની કુચી હતી !—તે જંગી કેરશાસ્ત્રે એક હોમલામાં ચાલીશ હાથી તથા ત્રણસો સવારને ખાકમાં નાખ્યા. તેણે તે હીંદુ સીપાઈઓના લોહીએ કરી તમાં જંગલ લાલાનાં ધુલની મીશાલ રંગીન કરી નાંખ્યું. પેલી તરફ જેવારે મીતરે પોતાનાં બેટાને એ રવેસે ખુરો હાલ દીઠો કે તેનાં દરદથી ધણીક જરૂરી કરવા લાગો. તે પોતાનાં શર ઉપરની કોલાહ ખાકમાં નાંખી જરૂરી કરી રહ્યા પછે ભારી કીના ભરેલો થઈને પોતાનાં જંગી લશકર સાથે જેહાંપેહેલવાંન ઉપર આવી પડ્યો. તેને જેઈ પહેલવાન કેરશાસપે પોતાના ઓકાળ જનવર મીશાલના ઘોડાને જેલાંન આપી વીજલીની મીશાલ દોડતો આવીને એક જખમ તલવારનો એવાતો જોરથી મીતરની કમર ઉપર માર્યો કે તેજ વખત તેનાં તનનાં બે ટુકડા થયા. જેવારે મીતર સપેહશાહાર તુકડા થઈ જમીન ઉપર બેજન પડ્યો તે જેઈને માહારાજ મેહેરાજ બેહદ ખુશ થયો તે ઉલટમાં તે માહારાજ દેવાના આદમીની મીશાલ કુદવા લાગો ! તેણે હોકમ કરી શાદીનાં નકારાં વજાબ્યાં. મીતરને ખાકમાં પડેલો જેઈ મેહેરાજનું લશકર કેરશાસ્ત્ર ઉપર આફરીન કરવા લાગું જેવારે બહુનાં લશકરે પોતાનાં સપેહશાહારને મુવેલો દીઠો તેવારે સરવે કોઈ પોતાનાં જીવથી નાઉમેદ થઈને એક હોમલો કરી જેહાંપેહેલવાંન ઉપર આવી પડ્યા. તેવારે કેરશાસપે એક પોકાર બાહારનાં વાદલની મીશાલ માર્યો ને બંધે હાથમાં તલવાર પકડીને ડાખી તથા જમણી તરફ મારતો ગયો. તે જેઈ ઈરાની તથા જાણુલી લશકરેથી હીંદી લશકર ઉપર હોમલો કીધો તેથી બેહુ તરફની એવીતો લડાઈ શરૂ થઈ કે તેની ધર પકડ ને બાંધ મારનાં પોકારથી જાણે આશમાનથી ધુન્નવા લાગો. તે બેહુ તરફનાં લશકરમાંથી હાએ અફશોસના શોર ઉઠવા લાગા. શીહા હીંદુ તથા શફેદ ઈરાની એક એક સાથે બેલાઈ ગયા ! સરવે કોઈનાં મગજ ગોસ્સાભરેલાં તથા દેલ કીનાંભરેલાં થયાં. તે જોશે કરી દીલમાંથી લોહી ઉડવા લાગું. એમ કરતાં બપોરનો વખત નહી થાય તેટલા વારમાં હિન્દી લશકર બે હીસાખ મારયું ગયું તથા જખમી થઈ ખાકમાં પડીને સાંપની મીશાલ પેચ ખાઈ મોહમાંથી જીવ બાહર કાઢાડવા લાગું. મેદાનમાં હાથીની પીઠ ઉપર એટલાતો તીર તથા નેજ પેટેલા કે તેની પીઠ “શીશોડ” જનવરની મીશાલ કાંટા ભરેલી નજર આવતી હતી. તાંહાં હરએક તરફ સીપાઈઓના મુરડાંના ટેકડા થયા હતા તેમાં કોઈના શર નહી અને કોઈના યા હાથ પગ નહી. એવામાં એકાએક જોશથી પવન વાગવા લાગો તેથી ભારે ગીરદ ઉડી અને તે પવન ઘોડા તથા આદમીઓને જાણે જમીન ઉપરથી ઉઠાવી નાખતો હતો. હીંદી લશકરમાં એકતો ઈરાની લશકરની તલવાર ચાલતી તેની

દેહેશત તથા ખીજે તે શખત પવન કુકાતો, તેથી તે લશકર ઉપર પથર તથા રેતી ગોચા તીર મીશાલ લાગતી હતી તેથી તે તમામ લશકરે આજેજ થઈ લડાઈના મેદાનમાંથી નાસવા માંડ્યું તેઓ જંગલ તથા પાહાડ ઉપર ઉંચે નીચે ભરાવા લાગા. જેવારે રાજા બહુએ જોઈયું કે લશકર નાસેછે, તેવારે પોતે હાથમાં તલવાર પકડી પોતાનાં લશકર સાંમે થઈ કહેવાલાગે કે એ દલેરો શાવાસતે તમે નાસોછો—? અએ નામદારો મેં તમારો હોનર લડાઈને વખત સારી રવેસ જોયો કે તમે નાસવા સીવાય કાંઈ ખીજે હોનર ધરાવતા નથી જે વખત તમે ખાંણું ખાવા શોફરા ઉપર બેસોછો, તે વખત રોટી ઉપર તેજથી ચુગાલ મારોછો. એટલું કહીને લશકરનાં સવારો કે જે કોઈ નાસતા હતા તેઓને જોશથી પકડી પાછા ફેરવ્યા બલકે એ તરણ સવારોનાં શર પોતાને હાથે કાપી નાખ્યાં. રાજા બહુએ એ રીતે પોતાનું લશકર નાસતું હતું તેને પાછું ફેરવ્યું અને પોતે જાતે ફરીથી એક લડાઈ શરૂ કરી. તે દાહાડે રાત સુધી કોઈ જંગીના હાથ જખમ મારવાથી બેકરાર હતા નહી. જેવારે સીંહા રાતનો વખત થયો અને આશમાન ઉપર જડાવદાર ખીજાનું ખીજાયું યાને શેતારાનીકડ્યા કે અંધે તરફનાં જંગી લશકરે પોતપોતાના મઠક ઉપર જઈને કમર છોડીને કરાર પકડ્યો. એ રાતનાં રાજા બહુ પોતાનાં લશકરમાં કેટલાક દલેર તથા દાનાવ હતા તેઓને બોલાવીને કહેવા લાગે કે હવે એક મરતબે સરવે કોઈ એક એકની પોશતી કરીને એક લડાઈ ધણી શખત કરો;—શાવાસતે કે હવે લડાઈખી એકજ કરવી પડશે. જોઈયે હવે અખતથી શું બની આવેછે? આપણે સરવ કોઈ એક મરતબે પોતાનાં જીવ મેદાનમાં મેલયે. એ લડાઈમાં આપણી મોરાદ બર આવે અથવા આપણે સરવ કોઈ પોતાનાં જીવ આપયે એ વગેરે ધણીક ગોફતેગોહ કરી. તેવારે સરવ કોઈએ રાજા બહુને કહ્યું તું હમારો માહરાજા છે—જે કાંઈ તું ફરમાવેછે તે મુજબ કરશું. એટલું કહીને સરવ સરદાર કોઈ પોતપોતાનાં મકાન ઉપર ગયા તેઓ તમામ રાત સુતા નહી પણ લડાઈના અશબાબ તઈયાર કરીધો.

લડાઈ કીધી જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસ્ત્રે રાજા બહુ ને તેના હીંદી લશકર સાથે તે દાસતાન.

જેવારે સીંહા રાત પોતાનાં અમલથી તાગીર થઈ અને આફતાબે પોતાની શનદ જેહાંનને દેખાડી યાને રાત ગુજરી રોશન રોજ જાહેર થયો. તેવારે તમામ જંગલ હીંદી લશકરે ભરાઈ ગયું. તાંહાં નદારાં તથા ધાંટનાં આવાજો નીકલવા લાગા તેથી જાણે કોહેકાફ લરજતો હોય તેવો બનાવ થઈ

પડ્યો ! તે હીંદી લશકરનોતો શુભાર હતોજ નહી. રાજા બહુએ તેમાં આર હજાર હાથી જખરદસત લડાઈમાં તઈયાર કીધા, તે હાથી ઉપર લોહાડાંની પાખરો તથા જુલો નાંખેલી હતી. તે ઉપર જંગી તીરંનદાજ લોકોને સવાર કીધેલા હતા. તેવા હાથી તથા હીંદુ લશકરની શસ્ત્ર ખેંચાઈ તેથી જખરી ગીરદ ઉડવા લાગી. તે લશકર તથા હાથીએ કરી દશ દ્રસંગ તલગ જમીન ભરઈ ગઈ હતી. સદ્માં આગલ સર્વારો નીકલી ઉભા, તેની પછવાડે હાથી હારબધ રાખ્યા. પછે ખીજા ચાર હાથી ઘણાંક જહવેરથી શમારેલા જેની ઉપર દેખાનાં કપડાંની જુલ નાંખેલી હતી. તે હાથીનાં ગલામાં સુનાનાં તોક, દાંતમાં સુનાનાં ખોલાં, ગરદનમાં સુનેરી શાંકલ તથા કાનમાં ખેકીમતી ગોહર ને મોતીની બાલી એ શીંગાર પેહરાવ્યો હતો ! એક હાથી રાજા બહુની સવારીનો હતો તે ઉપર માહાતાબની મીશાલ શફેદ માહીનાં દાંતનું તખત માંડી તેમાં રાજા બહુ પોતાના લશકરની કલબગાહમાં આવ્યો હતો તેનાં શર ઉપર એક ઝુનડો સુનેરી શાહાજ શાયેનો હતો જે ઉપર શીમુરગ તથા બાજ જાનવરની સુરત ચીતારેલી હતી. તે ઝુનડા આસપાસ તમામ ખેકીમતી મોતીની લરો લટકતી હતી—એ મીશાલનો માહ કીમતી ઝુનડો રાજા બહુના શીર ઉપર ઉડતો હતો.

આ તરફ માહરાજા મેહરાજા પોતાનાં લશકર સાથે પહાડ ઉપર ખેસી ઈરાની ને જખુલી લશકરની મરદાંનગી જોતો હતો. તે નામદારની નજદીક એક ઝુનડો હાથી સુરતનો ઉભો કીધેલો હતો. તેને તમામ ગોહરનો જડાવ જડીને આફતાબની મીશાલ રોશન કીધેલો હતો. તાંહાં એક તખત ચાકુતનું માંડી તે ઉપર માહરાજા મેહરાજા પોતાના શર ઉપર જવાહેરનું તાજ મેલી ખેઠેલો હતો. એ રવેશ એક તરફ માહરાજા મેહરાજા પહાડ ઉપર તથા ખીજા તરફ હીંદી રાજા બહુ કલબગાહમાં રેહીને લશકરની મરદાંનગી જોતા હતા. એવામાં જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે લડાઈનો હોકમ કીધો તેથી કીનાનાં નકારાનો અવાજ થતાંજ હરતરફથી સવારોએ ઘોડા મેદાંનમાં ડપડાવ્યા. લડાઈ શરૂ થઈકે કેરશાસપનાં લશકરમાંથી દસ પેહેલવાનોને એક એક તાલુકો આપી હરતરફ રાખ્યા. જખુલી લશકરને કલબગાહમાં રાખ્યું પછે કેરશાસપે હોકમ કીધો કે એક મરતબે સરવ કોઈ લડાયકે પોતાની કમાનને ચીલો ચઢાવીને બહુનાં માહવતો હાથીની શસ્ત્ર ખેંચી ઉભાછે, તેઓ ઉપર મારો ચલાવવો કે આપણે પેહેલી બહુના લશકરની ખરાખી બહુનાજ હાથી પાસે કરાવવે પછે બહુના લશકર ઉપર જઈ પડયે. તેના લશકર તથા હાથી તથા તખત તાજની તમો કશી દરકાર રાખતા નહી—હમણા હું બહુને તેનાં હાથી ઉપરથી પકડીને માહરાજા મેહરાજા નજદીક લેઈ જઈને

મેલુંધું. એ હોકમ સાંભલીને ઈરાની લશકરે તીર ચઢાવ્યા અને જોરથી કમાનનાં ચીલ્લા ખેંચીને પદેરપે તીર ગોચા ઉડતાં જનાવરોની મીશાલ રાજ્ય બહુનાં લશકર ઉપર છોડવા લાગા. જેવારે હીંદી લશકરે એવી રોશ-તાખેજ દીઠી, તેવારે સરવ કોઈ તલવારો ખેંચી ઈરાની લશકર ઉપર આવી પડ્યા; તેથી તે દીન ગોચા કેઆમતનો હોય એ મીશાલે પોકાર તથા શોહાર ઉઠવા લાગે. તાંહાં એ મીશાલની ખુનરેજી થઈ કે તે જોઈ આશમાનથી જરી કરવા લાગે. તે જગે કરીને ગોચા જમીનમાંથી લોહીનાં ડુવારા જરી થયા! તે જંગલના મેદાનમાં ખેસુમાર ખદંગી તીર ઉડવા લાગા તેની દેહેશતે કરી આશમાન ઉપર આક્રતાખ પોતાની રાહ ભુલી ગયો હોય એમ દીસવા લાગું. ભારી ગોરજે પેહેલવાનનાં શર ઉપરની પોલાદી ટોપ ઉપર પડતા હતા તેથી ચક્રમક મીશાલે આતશ રોશન થતો હતો! તેણે કરી તે મેદાનમાં આક્રતાખની જગો ગોચા આતશની રોશની નજર આવતી હતી. તે બાંધ, માર, ધર, ને પકડનાં શોરશારથી જંગલમાં વાધ તથા વરખી નાસતા હતા. એ સુલતાની લડાઈમાં બંધે તરફથી ઘણુંક લશકર ખરાબીમાં આવ્યું પણ હીંદી લશકર એટલુંતો મારયું ગયુંકે તેનાં લોહીએ કરી જંગલમાં પાં-ણીની મીશાલ ચશમાં ભરાઈ ગયા. પેલા ઈરાની લશકરનાં દશ પેહેલવાનોએ હરેક તરફ એકઠી લડાઈ ઉઠાવી હતી. પેહેલવાન “કરાહુન” પોતાનાં ઘોડાની નાંલેકરી તમામ જોહાન જેરોજખર કરવા ચાહતો હતો. પેહેલવાન “ખેહેપુર” ખખર જનવર મીશાલે આદમીનાં શર ઉખાડતો હતો “આજશ” અને “જોરજ” એ એ પેહેલવાનો તલવારે કરી સવારોનાં હાત પગ કલ-મની મીશાલ કાપી નાંખતા હતા. જે જગો પેહેલવાન “જોરદાખ” હો-મલો કરતો તે જગો દુશમનનાં લોહીએ કરી જંગલનું મોહ શોરખ રંગનું કરતો હતો. “નશવાર” અને “અરખશા” એ એ દેલાવર પેહેલવાનો પોતાના નેજની નોકે કરી સવારોને જીન ઉપરથી ખાકમાં નાંખતા હતા. જેહાંપે-હેલવાન કેરશાસપ પોતે હાથમાં જખરદંસ્ત ગોરજ પકડી લશકરની કલખ-ગાહમાં જઈ પડ્યો હતો. તે નામદાર ભારી ગોરજે કરી સવારો તથા હાથી ખાકમાં નાંખતો. તે સ્તાખેજ જોઈ હીંદી લશકર હરતરફ નાસવા ચાહાતું હતું. જેહાંપેહેલવાનની પેચદાર કમાન જેહેરી અજદા મીશાલની હતી તે ગોચા શાંપની મીશાલ સવારોની ગરદનમાં લપટઈ એક દમમાં તે-ઓને ખેંચી લેતી. તેની તલવારનો ચમકાટ જાણે અશમાન ઉપરની વીજલી પડતી હોયની! તેનાં નેજની નોક ગોચા આદમીઓના સુતેલાં મોતને જગા-ડતું હતું તેનો ખદંગી તીર હીંદી લોહીએ કરી જમીન ઉપરની રેતીને લાલ પોશાક પેદાવતો હતો. એક હોમલામાં એકશો સવાર કરતાંખી જદે

લશકરને મારતો પણ તે દ્વેર પેહેલવાન પોતે હરગેજ આજેજ થતો નહી. જાણે કે તેનું તન એક લોહોડાંનાં પાહાડની મીશાલનું હતું. તે નામદાર જેહાંપેહેલવાને આગલ તથા પછવાડેથી મલીને એટલુંતો એસુમાર લશકર મારયું કે તેથી એવો દેખાવ થઈ પડ્યો કે બસ—બસના ગેળી આવજા આવવા લાગા ! માહરાજા મેહેરાજા પાહાડ ઉપર એસી લશકરનો તમાશો જોતો હતો, કે જેહાંપેહેલવાન હાંદી જખરદસ્ત પેહેલવાનોને સેજમાં બેજન કરી તે મેદાનમાં નાંખતો હતો. તે મસ્ત હાથીનાં મગજમાં ગોરજ મારી ગોયા પાહાડના તુકડાજ જમીન ઉપર નાંખતો હોયની એવી આશ્ચર્ય રાજા બહુના લશકર ઉપર વરસાવતો જોઈને માહરાજા મેહેરાજા પોતાનાં લશકર માંથી શાદીનાં નગારાં વજાવતો હતો. જ્યારે રાજા બહુનાં હાથીનાં માવતોના શરદારે જોયું કે પોતાના રાજાનું બખત બરગસતે થયું છે અને જેહાંપેહેલવાન ફેરશાસપ પોતાની બાજુનાં જોરથી તેનું તખત તથા તાજ છીણવી લેશે. બખત બરગસતે થાય તેવારે ચારો તથા ફરેબ કીધાથી ફાયદો થતો નથી. એ ફરતા આશમાન સાથે કોઈથી લડી શકતું નથી, એ અદેશો કરી તેણે બીજા માવતોને એશારત કરીને ધણુંક હાથી હતા તેમાં એકશો હાથી ધણું જખરદસ્ત ને એમુલા હતા તે સાથે લેઈને જેહાંપેહેલવાન નજદીક આવી જીવતદાન માંગીને તે બેકીમતી હાથીનો હદીઓ નજર કીધો ! તે માવતોનો સરદાર બોલ્યો, આજથી હું તારો ચાકર છું. તેવારે ફેરશાસપે તેને ધણુંક દેલાશો દેઈ પોતાના લશકરની તરફ રવાને કીધો. તેને સરન આવતો જોઈ માહરાજા મેહેરાજાની તે માવતનાં શરદારને પોતાની નજદીક બોલાવી નવાજ્યો.

પેલી તરફ જેવારે રાજા બહુએ જોયું કે હવે બખત પુર બરગસતે થયું છે તેથી ગોસો કરી બીજા માવતોને કેહેવા લાગો કે તમો શું જોયા કરો છો ? તમોબી એ હાથીઓને લેઈને માહરાજા મેહેરાજાને નજર કરો. તમો મારેથી કશો ડર રાખો નહી. એ મીશાલ રાજા બહુએતો ગોસાથી કહ્યું પણ તેનાં તમામ લશકરે તે ખરંજ જાણ્યું કે રાજા બહુ જેહાંપેહેલવાન ફેરશાસપની લડાઈથી આજેજ થયો છે તેથી તે સાથે સુલેહ કરવા ચાહે છે માટે એ મીશાલે એખલાશના શખુનોથી આપણને હોકમ કરીને માહરાજા મેહેરાજાની જનાબમાં જવા કહે છે. એ અવાજે તેના તમામ લશકરમાં ઉઠ્યો કે રાજા બહુ આજેજ થયો તેથી ફેરશાસપની નજદીક એકશો હાથી જે કાંઈ ધણુંજ દીલાવરી કરનારા હતા તે તે પેહેલવાનને શોગાત મોલકયા, અને લડાઈ બંધ પાડીને સલાહ કરવા ચાહે છે. એ અફવા ફેલાયાથી તમામ માહાવત લોકો રાજા બહુનાં લશકરમાંથી હાથીઓ ફેરવીને શેતાબ

માહરાજ મેહેરાજ નજદીક લેઈ ગયા તે જોઈ ધણુંક લશકરખી માહરાજ મેહેરાજ પાસે જઈને જીવતદાન માંગવા લાગું ! એ ખબર રાજ બહુને થઈ કે તારા કલ્યાણી તમામ માહાવતો આપણું લશકરમાંના હાથીઓ લઈને માહરાજ મેહેરાજ પાસે ગયા તે ખબર સાંભળીને રાજ બહુ પોતાનાં બોલ્યા ઉપર પશોમાંન થવા લાગો. તે રાજ બોલ્યો, મેં તો ગોસ્સાથી કહ્યું હતું પણ શું કરું લાચારે લડાઈતો કરવી પડશે. પછે પોતેથી હાથી ઉપરથી ઉતરી ઘોડા ઉપર સવાર થઈ લશકરને હીમત આપવા વાસતે હાથમાં તલવાર પકડીને લડાઈ કરવા લાગો. રાજ બહુએ ઘણુંએક ચારાથી તે દાહાડે સાંજ લગી લડાઈ જરી રાખી. જેવારે રાતનો વખત થયો તેવારે બેહુ તરફનાં લશકરમાંથી આશાએશનાં નગારાંના આવાજો નીકલ્યા; તે સાંભળીને તમામ લશકરે હથીઆરો મેઆંન કરી પોતપોતાનાં મકાન ઉપર જઈને કમર છોડી. આ વખતે રાજ બહુ તો દેવાના આદમી મીશાલે ગાભરો થઈ ગયો હતો, તેથી અદેશામંદ થઈને પોતાના મન સાથે કેહેવા લાગોકે મને મોટા અદેશોતો એ લાગેછે કે માઈ લશકર આખરે જાબુલી કેરશાસપની તલવારથી આજેજ થયજુંછે તે પોતાના ક્ષાએદાને વાસતે મને પકડી બેહુ હાથ બાંધીને દુશમનને હવાલે કરશેજ. નાહાસવાની જગોખી રહી નથી, કે તાંહાં જઈને કાઈની પનાહ પકડીને બેસું અથવા એટલી તાકત રહી નથી કે દુશમન સાથે મેદાનમાં નીકલીને લડાઈ કરું એ રવેશે રાજ બહુ મોટી શીકર ને અદેશામાં હતો.

લડાઈ કીધી જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસ્ત્રે છેલ્લી મરતબે રાજ બહુના ખેદમતગાર હબશી સાથે તે હકીકત.

રાજ બહુની ખીદમતમાં એક હબશી શીહા દેવની મીશાલનો હતો, તે હબશી હમેશે રાજ બહુની રેકાખ પકડીને જે જગો તે જતો તે જગો તેની સાથે ખેદમતમાં દોડતો હતો તે એવોતો જોરાવર હતો કે પહાડનેખી ઉખેડીને ઉઠાવવા ચાહતો હતો. તે દોડમાંતો તુરકી ઘોડાઓનેખી પાછલ નાંખતો તથા આમદાદથીતે બપોર નહી થાય તેટલાંમાં સાહાહ ફરશહંગ લગી ચાલતો હતો. તે કુદવામાં એક જોરાવર પેહેલવાંન જીયો તીર મારે તેટલો જીયો કુદતો હતો. તે છલાંગ મારવામાં એવો તો ચાલાક હતો કે ચાર હાથી એકએકની પીઠ ઉપર ઉભારાખીને તે ચારે હાથીને છલાંગી જતો હતો. તે કદમાં એવો જીયો હતો, કે જેવારે રાજ બહુ ઘોડાઉપર સવાર થતો, તે વખતે તે હબશી તેની રેકાખ આગલ પેઆદો ચાલતો તે રાજ તેનાં શર ઉપ-

રના કરતાં છતરની ખરાબર ઊંચો નજર આવતો હતો. જેવારે તે હબસીએ પોતાનાં રાગને ગમગીન તથા અદેશા ભરેલો દીઠો તેવારે તે કેહેવા લાગોકે એ માહરાજાએના માહરાજા આ જામુલી પેહેલવાનની લગાધનો તું કશો અંદેશો નાં કર તે જામુલી કેરશાસપનો ચારો મારી પાસેછે; તે તારા દુશમનનાં અંનદેશાથી હું તું નામદારને હમણા છોડવું છું. તું એક નામું ઘણી આજેજી તથા મીનત કરી જીવતદાન માંગીને લખ કે તે નામું હું એલચી થઈને તે જામુલી કેરશાસપની નજદીક લેઈ જઈ. અને એક ખનજર ઘણું તેજ જેહેરી પાણી પાયણું મને આપ કે તે ખંજર હું મારી આશતીનમાં છુપુ રાખું પછે જેવારે હું તેની નજદીક નાંમું લેઈ જઈ તેવારે એમ ચારો કરી કેહુંકે રાજા બહુએ ઘણીક હકીકત જોયાનીથી કેહેવાડીછે કે તે હકીકત નામામાં લખાય નહી વાસતે મારી જોયાંએ કેહવીછે. એ રવેસ ગોઠવણુ કરીને તેની નજદીકથી ખેદમતગારો તથા ગોલાંમોને દુર કરાવયા પછે આસ્તે રહીને તેનાં કાંનમાં છુપી વાત કેહેવાને યાંહાંને તેની નજદીક જઈ શેતાખ ખંજર ખેંચીને તેની પેહેલુમાં મારું. એ મીશાલ ગોઠવણુ કરીને તે જામુલીનાં તનમાંથી જીવ કાઢી નાખું પછે હું શેતાખ તેનાં દેહેરામાંથી બાહર નીકળીને એવોતો નાહશુંકે અગર મારી પછવાડે યાંમદાદનો પવન દુમખાલો કરેતો તેથી મને પકડી શકે નહી. તે કરતાં શીહા રાતને વખત હું એ કાંમ કરશ તેથી એકાએક એ ભેદ ઢોઈને ઉતાવલો માલમપડશે નહી. એ શખુન સાંભલીને રાજા બહુ કેહેવા લાગોકે અગર બખત કુશાદે હશેતો એ શખત કાંમ તુથી બની આવશેતો તું એમ કરી જાણુજે કે જેવાર તે જામુલી કેરશાસપને મારીને તું મારી નજદીક આવે તેજ વખત શરનદીપ શેહેરની પાદશાહી તારે હવાલે કરી તમાંમ હીનદોશતાંનનાં બોજેરગો ઉપર હું તુને બોજેરગી આપું. એટલું કહીને રાજા બહુએ એક નામું જેહાં પેહેલવાન કેરશાસપ ઉપર ઘણીક ચાપલોશી ચલાવીને ફરેખથી લખાવ્યું. તે નામાં ઉપર પોતાની મોહોર કરીને પેલા ખુની હબસીને હવાલે કીધું. તેજ વખત તે હબસીએ જામુલી કેરશાસપનાં લશકરની તરફ રાહ માપવા માંડી.

હવે પેલી તરફ જામુલી લશકરમાં પેહેલવાંન કરાહુન તે રાતનાં તલાએઓ ફરતો હતો. તેની ચોકીમાં પેલો બેહુનદો હબસી પડયો તેથી તેને પકડીને શેતાખ સીપેહશાહાર કેરશાસપની નજદીક લેઈ ગયો. જેહાંપેહેલવાને તે હબસી ઉપર નજર કીધી કે તેણે તેને એક દેવની મીશાલનો દીઠો. ગોયા એક ખુલંદ જાહાડ હોય તેવો ઊંચો ! તે હબસી આવીને જેહાંપેહેલવાંનને શેજદો કરી જમીનને બોક્ષો દેઈને કેહેવા લાગોકે અએ નામદાર પેહેલ-

વાન એક નામું મારા રાજ બહુનું હું તારી ઉપર લાવ્યો છું તે સાથે તે રાજ્યે તું નામદાર પેહેલવાન ઉપર કેટલીક હકીકત છુપી જોખાનીથી કહેવાડી છે; વાસતે તારો હોકમ હોયતો તે નામું તારી ખેદમતમાં બદો હાજર કરે. છુપી જોખાની કહેવી છે અગરજો તારા તમામ ખેદમતગાર તથા ગોલાંમો આહર નીકલેતો તેપણ કહેવામાં આવે. તેજ વખત જોહાંપેહેલવાને હોકમ કીધો તેથી તમામ લોક દેરામાંથી આહર નીકલી ગયા તેવારે પેલા હબશીએ નામું કહાડીને આપ્યું તે નામું કેરશાસપે પેહેલેથી છેલે તલગ તમામ વાંચ્યું. તે પછે હબશી જોખાની પેગાંમ કહેવાને બહાને જોહાંપેહેલવાંનની નજદીક ગયો તેણે આશતીનમાંથી પેલું ખંજર ખેંચ્યું કે ખેમાલુમ પોતાના રાજના દુશમન કેરશાસપને મારે એવામાં પેહેલવાંન કેરશાસપની નજર તેનાં હાથની તરફ પડી, તાંહાં જોય શું કે ખુનનું પીનારું નાતરસ ખંજર દીઠું! તેજ વખત તેણે મસત શેરનીમીશાલ તે જગોથી કુદીને તે ખંજર સાથે હબશીનો હાથ પકડી લીધો; અને પછે તે નામદારે એક મુકા જોરથી તેનાં મગજમાં મારીકે તેથી તે હબશી પોકાર મારી પછાડ ખાઈ જમીન ઉપર પડ્યો અને એહોશ થઈ ગયો. તે હબશીનો પોકાર કેરશાસપનાં ખેદમતગારો કે જે દેરાની આહર ઉમેલા હતા તેઓએ સાંબલ્યો તેથી સરવ દોડતા આવ્યા તો જોય શું કે તે હબશી ઊંધો પડેલો અને તેનાં મોહોડાંમાંથી તથા કાંન તથા નાખમાંથી પાંણીની મોરીની મીશાલ લોહી વેહેતુ દીઠું! તે દીલાવર ખેદમતગારોએ ચાલું કે એ હબશીના તન ઉપર ખીજા જરબ મારે, પણ જોહાંપેહેલવાન તેની આગલથી ખીસયો નહી તે નામદારે પોતાનાં ખીદમતગાર લોકોને મનાં કીધા કે હવે કોઈ એ હબશીને હાથ લગાડતા નાં. એમ કરતાં કેટલેક વારે તે હબશી પાછો હોશમાં આવ્યો તેવારે તે ધુંજવા લાગો તેણે ચાલુંકે ઉઠી ઉભો થાય પણ તેનેથી ઉઠાઈ શક્યું નહી. તોપણ તે હબશી ઘણાક જોર કરીને કેટલેક વારે ઉઠ્યો પણ પેલું નવધાર વેહતું લોહી બંધ થતું હતું નહી. તેથી ઘણા કાંપવા લાગો. એમ કરતાં કેટલેકવારે તે લોહીથી બંધ થયું.

કેદ પકડાયો રાજ બહુ જોહાંપેહેલવાન કેરશાસ્ત્રના હાથ ઉપર તે હકીકત.

જોહાંપેહેલવાને તે હબશીને પુરી તાકાતમાં આવેલો જોઈને કહ્યુંકે એ નાપાક તું મારી તલવારથી પોતાનાં તનની શલામતી ચાહતો હોયતો મારી સાથે આવીને મને રાજ બહુનાં દેરામાં જવાની રાહ બતાવ. અગરજો આજની રાત તું મારી મરજી માફક ચાલીને રાજ બહુનો દેરો મને દેખાડે

અને હું ખંજરે કરી બહુનું શર તનથી દુર કરું તો તુને મારા લશકરમાં ખીજી શપેહશાહારોની મીશાલ બોજરગી આપું. એ શખુન સાંભલ્યાથી તે હબશી ખુશી થયો તે પોતાનાં દેલ સાથે કેહેવાલાગો કે દુનીઆમાં એથી શું બેહેતરછે, કે એકતો પોતાનાં જનથી બચવું અને ખીજું શરદારી પાંમવું ! એ અંદેશો કરીને તે હબશી જેહાંપેહેલવાનને કેહેવાલાગોકે એ જેહાંપેહેલવાન તું કેહેછેતો તે રાજ બહુને આજ રોજ સુતેલો હું તારે હવાલે કરું. એ રવેશથી તુને તેની જગો ઉપર લેઈ જાઉં, કે એકાએક તું નામદારના આબ્યાની કે ઈરાદાની કોઈને પણ ખબર પડે નહી. હબશીને સાંભલીને જેહાંપેહેલવાને પોતાનાં દેલમાં અંદેશો કીધોકે પગે ચાલીને દુશમનનાં ઘરમાં જવુંછે, તેથી પોતાનાં તનમાં બખતર પેહેર્યું અને હાથમાં જેહેરી પાણીની તલવાર પકડી અને તે હબશી સાથે લેઈ શેતાબ પોતાના લશકરમાંથી બાહર નીકલી તે આગલ ચાલ્યો. હબશીએ તો શેતાબ પવન મીશાલ રાહ માપવા માંડી તેવારે પેહેલવાન કેરશાસ તેને કેહેવાલાગોકે એ હબશી તારી ચાલ ઘણી ઝરફનીછે વાસતે ઘણો દોડ નહી તું આસતે ચાલ. તારા પગ કઈ મોરગનાં પરછે કે તેની મીશાલ શેતાબીથી ઉટેછે ? હું તારાં કદમને જમીન ઉપરતો જેતોજ નથી ? એ શખુન સાંભલીને તે હબશી કેહેવા લાગોકે જેવારે હું રાહમાં શેતાબીથી ચાલું છું તેવારે મારી બરાબરી ઓકાબ જાનવરખી ઉડી શકતું નથી ! તેજમાં હું આરખી ઘોડા કરતાંખી જીઆદછું. હું એક હોમલામાં ત્રણ મંજલ લગી ખેલ કરતો ચાલું છું એ શખુન સાંભલીને કેરશાસ હસ્યો અને કેહેવા લાગો કે તું કેહેછે તે દરશતછે પણ હમણું તારી ખાહેશ માફક જેમ જેરથી દોડતો હોય તેમ ચાલ અને હું તારી પછવાડે બખતર તથા હથીઆરનાં ભાર સાથે દોડું અગરજે તું પકડું નહીતો મને મરદ કરી કેહેતો નહી. તે સાંભલી તે હબશી પરદાં મોરગની મીશાલ દોડવા લાગો તે જેઈ જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ તીરની મીશાલ તેની પછવાડે દોડ્યો અને એક જોશમાં તેની પછવાડે જઈ પોંહ્યાંચીને જેમકે શેર હરણ ઉપર ચુંગાલ મારે તે મીશાલ તેનાં બેહુ કાંન પકડી તેને જમીનઉપરથી અતરંગ કીધો ! જેમ દોડ શરતનો ખેલ કરતાં રાજ બહુનાં લશકરની તરફ તેઓ જઈ પોંહ્યાંચ્યા અને ખુબ તદખીરે કરી બેદેહેશત રાજ બહુનાં દેરા અંદર દાખલ થયા તાંહાં તખત ઉપર રાજ બહુ એ બલો ખોઆબમાં હતો. તે જગો જતાંવાર જે કોઈ ચોકીદાર લોકો હતા તેઓના હલક પકડીને ભચડી મારી નાંખ્યા ! જેવારે જંગી કેરશાસપે રાજ બહુનો દેરો ખાલી દીઠો તે આસપાસ કોઈપણ ચોકીદાર દીઠો નહી તેવારે શેરની મીશાલ તેનાં તખત ઉપર ગયો તેનો હલક પકડીને મોહોડાંમાં ફુચ્યો

મારયો અને તેની ઉપર ચાદર નાખીને તેને તખત ઉપરથી ઉતારયો. કમંદે કરી તેના બેહુ હાથ આંધીને તેજ વખત પેલા હબશીની ખાંધ ઉપર નાખી લેઈ શેતાબ તેના દેરામાંથી બાહર નીકળ્યા કે તાંહાંથી શીતાબ રાહ કાપતા અંધે જણા દોડતા પવન મીસાલ નીકલી ચાલ્યા.

એ નામાનો જોડનાર શાહેર આ રાજ બહુ ઉપર વીતેલા બનાવથી નશી-હત કેહેછે કે શેકારગાહે જતાં; તથા રાહમાં ચાલતાં તથા લડાઈગાહ તથા ખોઆબ કરતાં પાદશાહોએ પકા બદોબસ્ત વગર રહેવું નહીં જોઈયે.

હવે પેલી તરફ હીંદી લશકરમાં ત્રણસો જબરદસ્ત પેહેલવાનો તલાયા દાખલ ફરતા હતા તે ચોકીમાં પેલો હબશી અને કેરશાસપ અંધે જણા પડ્યા; તેવારે દેલાવર કેરશાસપ એક પોકાર મારીને તે તલાયાઓને પોતાનું નામ કહ્યું અને તલવાર ખેંચીને તે તલાયાઓની તરફ દોડી પોહાંચીને કેટલાંક પેહેલવાનોનાં શર ખાકમાં નાંખ્યાં. જેવારે તે તલાયાઓ એ નામદાર કેરશાસપનું નામ સાંભળ્યું અને કેટલાક સવારોને મારેલા દીઠા તેવારે સરવ કોઈ પોતાનો છવ લેઈ તાંહાંથી નાહસવા લાગ્યા. જેવારે જેહાં પેહેલવાન કેરશાસપ રાજ બહુને તેનાંજ હબશીની ખાંધ ઉપર ચહડાવીને પોતાનાં લશકરની તરફ લેઈ આવ્યો અને પોતાનાં જખુલી સીપેહશાહાર “નશવાદ” હવાલે કીધો; તેવારે તે પેહેલવાન પોતે રાજ મેહેરાજની નજ-દીક ગયો, તાંહાં રાજ બહુએ અવલ હબશી સાથે મશલહત કરીને કેરશાસપને મારવા મોકલ્યો હતો તે તેમ બીજા જે કાંઈ હકીકત આગલી રાતે જુ-જરી હતી તે તમાં અવલથીતે અખેર લગી તફશીલવાર બયાન કરી કહી. જેવારે માહરાજ મેહેરાજ એ વધારનાં શખુન જેહાં પેહેલવાન કેર-શાસપની જુબાનથી સાંભળ્યા કે રાજ બહુને પકડીને જખુલી લશકરમાં લાવ્યોછે તે ખુશીમાં માહરાજ મેહેરાજ ઘણાજ મસ્ત થયો. કોઈ આદમ-ઘણો શરાબ પીએ અને મસતીએ કરી જમીન ઉપર પડે તે મીસાલ બેસુ-માર ખુશીની મસતીએ કરી માહરાજ મેહેરાજ પોતાનાં તખત ઉપરથી નીચે તુડી પડ્યો. તે માહરાજએ તેજ રાતનાં એક મજલેશ ઘણીક પાકીજે શમારીને એશ અશરતમાં મશગુલ થઈ બેઠો. તે મીજલશમાં માહરાજ મેહેરાજ જેહાં પેહેલવાનને કેહેવાલાગો કે અએ નામદાર મારી બાહેશ એછેકે હું રાજ બહુને ખોહારીથી આંધેલો આજ રોજે મારી નજરે જોઉં. વાસતે આપણે એ ખુશીની મજલેશનો અશબાબ તેની નજદીક લેઈ જઈને તેને આપણી નજદીક મુશકા આંધેલો ઉભો રાખીને આપણે સરવ કોઈ શરાબની કે આએ જામ ઉપર જામ ઉઠાવયે. માહરાજના શખુન સાંભલીને જેહાં પેહેલવાન કેહેવા લાગો રાજ તું એ જગો ઉપરજ કરાર પકડ. તું એમ વાત શા

વાસ્તે કરેછે ? જેવારે દુશમનને બાંધીને આપણું લશ્કરમાં લાવ્યા છઈયે તેવારે ગાયા તે આપણી નજદીકજે એમ જાણવું જોઈયેછે. માહરાજા તું નામદાર પોતાના તખ્ત ઉપર બેસીને શરાબની જામ ઉઠાવ; તેકરતાં તારી મરજી હોય તો તું પોતાનાં પાદશાહી તખ્ત ઉપર બેસી રહે. હું તારા દુશમનને હવડાં તારી નજદીક મંગાઉછું. માહરાજા મેહરાજ જેહાંપેહેલવાંનનાં શત્રુનને માંન સાથે કબુલ કરીને પોતાનાં બુજરેગો ને જેહાંપેહેલવાંન સાથે શરાબની જામ ઉઠાવવા લાગો. જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે ફરમાવ્યું તેથી કેટલાક છડીદરે જઈને રાજા બહુને બંદે બાંધેલો ખોહાર તથા બેઆબર કરતા બેંચી લાવ્યા—તેને જોઈને સરવે મજલેશનાં દીલાવરે ને અમીર ઉમરાવો એ કેરશાસપ ઉપર દુવા કીધી. આ વખતે માહરાજા મેહરાજે શેતાબ તખ્ત ઉપરથી ઉતરી હાથમાં શરાબની જામ પકડીને પેહેલી જામ પાદશાહ જેહાકની યાદમાં નોશ કીધી પછે બીજી જામ પેહેલવાન કેરશાસપ રાજા બહુને પકડી લાવ્યો તેની બુશીની પીધી. ત્રીજી જામ જેહાંપેહેલવાનની હમેશાં ફતેહમંદી થવાની શલામીમાં નોશ ચલાવી. ચોથી જામને નામદાર માહરાજાએ પોતાની મજલેશનાં તમામ બજેરેગાની શલામતીમાં પીધી. એ રવેશ ચાર જામ શરાબની ઉપરા સાપરી નોશ કીધા પછે પોતે પાછો પોતાનાં તખ્ત ઉપર બેઠો. તે માહરાજાએ ધણીક દુઆ જેહાંપેહેલવાંન ઉપર કીધી, કે અએ પેહેલવાંન તારું નામ જેહાંનનાં દરમેઆનમાં જાવેદાંન લગી સરવ કોઈ ઉપર નાંમદારી લરેલું મશહુર રહેજે ! તું જંગીના તાબામાં જમીન તથા જમાનો હમેશાં હોજે. જાણુલશતાનનો મુલક હમેશ તુંથી આબાદ રહેજે, જે કોઈ તુને ગમ તથા રંજ ચાહે તે શખસ હરજેજ બુશીનું મોહ જોતોજ ના. જેકોઈ તારો બદખાહ હોય તે હમેશાં બહુ મીશાલે કદ ને બંદીબાને પડેલા રહેજે. એટલું કહીને ગોરસો કરી રાજા બહુ ઉપર ચીરડાઈ કેહેવાલાગોકે એ નાપાક નીમખહરાંમ તું મને કેહેકે મેં તાહારી સાથે શું મારું કીધુંછે, કે તું બીજા બદકારો ઉપર કમર નહી બાંધતો ને મારી સાથે લડીને મારી પાદશાહી લેવા માંગેછે ? એ બદ બુનીઆદનાં તેં દુનીઆમાં એવી બદજતી તથા નીમખહરાંમી કીધીછે કે હવે તું મારા હાથથી કોઈ જમાને નેકી જોવાનો નથી. મારો બાપ મને હરજેજ નશીહત કરતો હતો, કે એ બેટા મારા બુજરેયા પછે, તું એ સરદાર બહુને કોઈબી શરદારી આપીને વધારતો ના. મનેતો એ બહુની પેશાંનીથી એવું માલમ થાયછેકે એ વરૂની ખાશીઅતનો અને અજદાની ખશલતનો નજર આવેછે. જે કોઈવરને પાલે તથા અજદાને દુધ પાઈ મોટા કરે, તે આકેબત પોતાના પાલનારને ફાડી નાંખે, તે મીશાલનીજ એ

અહુની ખાશીઅત જણાયછે. જેવારે હું એવા નશીઅતનાં શખુન મારા-
 આપની જોખાંનથી સાંભલતો હતો, તેવારે હું તે વાતને હશી નાંખતો હતો.
 હું ઉઘટો એમ કરીને કેહેતો હતોકે એ આપ અહુ જેવા હોશયાર અને
 વક્ષાદાર આપણા લશકરમાં ખીજો કોણ મરદછે ? એવા મેહેરખાંની ભરેલા
 શખુન કેહેતો હતો. જેવારે મારા આપનો વાકો થયો તેવાર પછે મેં મારા
 આપની નસીહતથી ઉઘટી રીતે એ અહુને મારા મોલકમાં જે ધણું મોટું
 શેહેર શરનદીપ તે હવાલે કીધું અને એના શરને બોજરગીથી આશમાંને
 લગાડયું. ઓ ચશમ ચોર અહુ હીંદોસતાન તથા સીંધનાં આદમીઓ સારી
 તરેહ જાણેછે કે તારી યુનીઆદ બદરજલીછે. તું મારા આપનાં વખ-
 તમાં મારી બેદમતમાં ખીજા ખીદમતગારો કરતાંખી કમ મરતબો રા-
 ખતો હતો, અને ઘોડાનાં ચારવાદારની મીશાલ પોતાનું ગુજરાણ ચલાવતો
 હતો. પણ મેં મેહેરખાંની કરીને તુંને એક મુલકનો સાહેબ કીધો. તુંને શર-
 ફરાજ નવાજને તખ્ત અને તાજ આપયુંતો તેનાં હેશાનનાં અવેજમાં
 તુંને એજ પસંદ પડયું કે મારી પાદશાહી છીણવી શરગરદાન કરે ? બોજ
 રગ લોકોની નશીહતછે. કે કમીનાં ચાકરની ઉપર ઘણી મેહેરખાંની કરીને
 એકાએક તેને વધારયેતો તે ચાકર પોતાના સાહેબને પોતાના તાબામાં રા-
 ખવા માંગે ! જે કોઈ બેયુનીઆદ હોય તેને એકાએક બોજરગી આપીને
 વધારવો એ કાંમ ધણું નાદાંનીઅત ભરેલું છે. જે કોઈએ બદજાદ આદમીને
 અમલ આપીને વધારયો તેણે ગોયા પોતાને હાથે પોતાના શર ઉપર બ-
 લાની ચાદર ખેંચી ! જે કોઈ કામ મરતખાનું આદમી થઈ પોતાને ઘણી બો-
 જરગી ચાહે તે ઉતાવલો પોતાના શરને ખરબાદ કરે, વાસતે એ અહુ તું
 જો કે તેં શોખી કીધીછે તેનાં બદલામાં હમણાં શું ફેજ પામયોછે ? એ મી-
 શાલ માહરાજા મેહેરાજની જોખાંનથી શખુનો સાંભલીને અહુ કેહેવા લા-
 ગોકે દુશમનને ખાંધી મંગાવીને તે ઉપર તાનાંજની કરી જેવા પોતાના દી-
 લમાં પસંદ આવે તેવા શખુન કેહેવા ઘણાં આશાની ભરેલાછે તથા જે
 કોઈ બેચારો હોય તેને આપણે જેવા ચાહ્યે તેવા બદકાર શખુનો બોલ્યે
 અને જેવારે ખીજા ઉપર ફતેહ પાંમયે તેવારે જેવા નાલાએક શખુન બો-
 લવા પસંદ પડે તેવા બોલી શકાય. તે કરતાં તારી ખાશીઅત ઘણી બદ
 હતી તેથી તુંને પાદશાહીએ કોણ બેસાડતું હતું ? એ તો મેં તુંને પાદશાહી
 તખ્ત ઉપર બેસાડયો. તે તમામ હીંદોસતાંનનો મુલક મેં મારી તલવારને
 જોરે તારા તાબામાં કીધો, તેથી તું માહરાજા કેહેવાયોછે. અગર તું મને
 હવડાં કેહેછે કે તારી યુનીઆદ બદછે તો શું મોજકોછે ? મારી યુ-
 નીઆદ નથી પણ મારામાં હોનર ધણોછે, તેથી ખીજા પાદશાહો વીગેરે

સરવે કોઈ મને આહતા હતી, પણ તારા બાપની મેહરબાની મારી ઉપર હદથી જીઆદે હતી પણ મારી કંમબખતી લાગી, કે તારા બાપનો વાકો થયો, પછે હું તારી ખેદમતમાં રહેયો અને હું તારો તમામ મોલક પાછો તારા ફરમાનમાં લાવ્યો. તું કેહેછે કે મેં તુંને પાદશાહી આપી; તો એ તારી તમામ વાત ગલત છે. જેનું બખત રેશન હોય તેને બીજા કોઈની આદમીની મેહરબાની વગર પાદશાહી મળે છે. બાકી કોઈ જોર તથા હોનર પાદશાહી મલતી નથી, પણ પાદશાહીનો પોતાનાં બખતનાં જોરથીજ મલે છે. મારામાં હોનર ઘણું છે અને બખત રેશન નથી તો હમણું તાહારા હાથમાં કેદ પડ્યો છું જેવારે હોનર હોય પણ બખત રેશન નહીં હોય તો આદમી કશી વાતે આશાએશ દેખે નહીં. તથા જે આદમીમાં બેશુમાર હોનર હોય અને તેનું બખત બરગસતે હોય તો તમામ હોનર ગોચા નકામ છે. જે કોઈને હોનરથી હોય અને બખતથી રેશન હોય તો તેને પાદશાહી તખત અને તાજ જેવું આપે છે. તે મીશાલ મારું બખત રેશન હતું તો મને શરનદીપની પાદશાહી મલી તે કરતાં તારો બાપ પોતાની હર્ષઆતીમાં મને હોનર તથા દાનાઈમાં ઘણું હોશીઆર જોતો હતો તેથી મારી અદેખાઈ કરી તું નશી-હત કરતો હતોજ એ બેટા તું કરતાં બહુ હોનરમાં ઘણું આલાક છે તેથી એકાએક એને બોજરગી આપીને વધારતો ના ! તે કરતાં હાંદોસતાનની પાદશાહીનો મને શમવાર હતી, કે હું તારા કરતાં દાનાઈ તથા હોનર ઘણું રાખું છું અને તેથી મારી હોશીઆરીથી શરનદીપનો હવાલો મને આપ્યો અને તે પોતેજ ડર ખાઈને મને પોતાનાં મેહરથી દુર મોકલ્યો. દાનાવ-લોકો ફરમાવી ગયા છે કે જે ઓસતાદમાં એલમનો હોનર કમ હોય તેનો શાગેરદ હોશીઆર હોય તેવારે તેને શબ્દ દેવામાં હરેક વખત દખલ કરે; તે મીશાલે તું ડર્યો કે મારા કરતાં બહુમાં દાનાઈ તથા બખરદારી ઘણી છે તેથી રખે બીજા દાનાવ લોકો મારી એવું કરે કે મેહરાગ્ન પોતાને પોતે માહરાગ્ન કેહેવાડે છે પણ બહુ સીપેહશાહાર કરતાં તો હોનર તથા બખર-દારીમાં ઘણું કમ છે. એવી પોતાની મશખેરી થાય તેથી તે પોતાનાં દેલમાં સમજી મને દુર કહાડ્યો હતો. મને મારવા ઉપર તું ફરેવ રમ્યો પણ તુંથી કોઈ બન્યું નહીં. જેવારે મને બખરથઈ કે માહરાગ્ન મે-હરાગ્ન મારો જાન લીધા ઉપર ઘણી કોશેશ કરે છે એ સાંભલીને હું ડર્યો તે સખમે મેં તારી ઉપર લશકર મોકલ્યું. મેં પોતે તો તારો મોલક તથા બખતનો પરાગનંદે કરી નાખ્યો ને તારી પાદશાહીનો મારા હાથમાં આવી હતી પણ આ જેહાંપેહેલવાં કેરશાસપ આવી પોહોંચેયાથી તારું કાંમ શરમજન પોહોંચ્યું. અગરજે એ જગી કેરશાસપ તારી મદદે આવતે

નહી, તો આજતો તારી જડ બેખ કાંઈ રહેતે નહી અને તદન પાયામલી થઈ ગઈ હતે. હમણાં જેમ હું તારી નજદીક લાઈલાજ છું તે મીશાલ તું મારી નજદીક અદના મીશાલે બેચારો હતે.

એવી તમામ વાત સરકશ રાજ બહુની જોખાનથી સાંભલીને માહરાજ મેહરાજ કેહેવા લાગોકે એ તમામ વાત તું ગલત બોલેછે. રાસતીની નજદીક જુહું બોલનારને કશું વજણુ છેજ નહી. પરથમ તાહરો બાપ “જુનાજ” મારા બાપની ખાશ શવારીનાં હાથીનાં માહવતનો માંમે હતો, તે માહવતે પોતાનાં માંમાંની શેફરશ કરીને તારા બાપને મારા બાપની ખેદમતમાં લાવી રાખ્યો એમ કરતાં તેણે મારા બાપની ખેદમત ઘણી સારી રીતે કીધી અને મારા બાપે તેની ચાકરી વફાદાર અને સારી જોઈ તેવારે મેહરબાંન થઈને પોતાની નજદીકનાં ખાશ છડીદાર લોકોના દરોગા દાખલ તેને નેમ્યો યાને જમાદાર કીધો. એમ કરતાં જેવારે મારા બાપની મેહરબાંની ઘણી વધી તેવારે તેને સુખેદાર કીધો. સેવતે જેવારે મારા બાપની તે ઉપર પુરી મેહરબાંની થઈ તેવારે તેને શરનદીપ શેહેરનો હવાલો આપી તાંહાંનો અમલદાર કીધો. જેવારે તારા બાપનો વાકો થયો તેવારે મેં મારા બાપની રમશ ઉપર નેગાહ કીધીજે મારા બાપની મેહરબાંની બહુનાં બાપ ઉપર ઘણી હતી, વાસતે એ બહુને એનાં બાપનીજ જગો આપીને શરનદીપનો હાકેમ કર્. એ રવેશ અંદેશો કરી મારાં દેલની મેહરબાંનીથી શરનદીપ શેહેર તુંને બખશેયું અને તુંને રાજનો ખેતાબ આપી મારા તમામ અમીરો ઉપર તારી બોજરગી વધારી. તો હવડાં તેનાં અવેજમાં માંહે તખત તથા તાજ લેવા ચાહતો હતો ! જે કોઈનાં દીલમાં શરમ નહી હોય તેને જખુન શખુન બોલયાથી કશો ડર હોય નહી.

જેવારે રાજ બહુના આગલ કહેલા શોખીથી ભરેલા શખદો જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે સાંભલ્યા તેવારે ગોસામાં આવી બહુ ઉપર એક આવાજ મારી તેણે પેહેલવાનોને હાકમ કીધો કે એ નીમખદરાંમ બહુના મોહ ઉપર તમાચા મારે અને એને એ જગો રશવા કરે. એ શખુન સાંભલતાંવાર જખુલી સરદારોએ બહુની ગરદનમાં રશી નાખી તાંહાંથી આગલ ચલાવીને તમાચા મારી બેઆબર કીધો. પછે બંદીવાન મીશાલ કોઠડીમાં બંધ કરી તેની ઉપર ઘણાંક શવારોની ચોકી મેલી.

એવામાં પેલો હબશી જે બહુનો પેગામ લેઈ કેરશાસપની નજદીક આવ્યો હતો તે હબશી ઉઠીને જમીનને બોશો દેઈ કેહેવા લાગોકે એ પેહેલવાન તારું બખત રોશન હતું તેથી બહુને પકડવાનું કાંમ ઘણું સખત હતું તે તુંથી બની આવયું તથા તેનાં દેરા તરફ જવાનો રસતો મેં તુને દેખાડ્યો.

તું નામદારને હું તેની જગો ઉપર લેઈ ગયો અને જેવારે તે તેને બાંધ્યો તેવારે મેં તેને ઉઠાવી પોતાની બાંધ ઉપર લીધો અને દોડતો એ જગો લેઈ આવ્યો. તારી મુકી મારા મગજમાં લાગી તેનો જખમ હજુર હું વિસરતો નથી. જીવશ તાંહાંલગી તે તારી મુકીનાં જખમની ભમરી મારા મગજમાં રહેશે; વાસતે તુંને લાયક છે કે જે વખત આપણે બહુને લેવા ગયા તે વખત તે જે કાંઈ મને કહ્યું છે તે શખુન યાદ કરીને હું જે તારો ગોલાંમછું તે ઉપર મેહેરબાંન થા. તે વાત સાંભળ્યાથી જેહાંપેહેલવાનને હસવું આવ્યું પછે પોતે હાકમ કરીને ઘણાક શરેપાવ તથા ઘોડો મંગાવી તે હબશીને આપીને ઘણાક નવાબ્યો ને પોતાનાં લશકરમાંથી કેટલુંક જખરદસત લશકર તેને હવાલે કરી સીપેહશાહારીનો ખેતાબ આપ્યો અને તે લશકરનો પોશાગ તથા તેનો ઝુનડોખી જુદી તહરેનો કીધો કે શેતાબ માલુમ પડેકે પદબ્રશટ થએલા રાજ બહુના હબશીના તાલુકાની ફાજનાં તે શીપાહી છે.

હવે શાહેર એમ કરી કેહે છે જે એ દુનીઆં હેવીજ છે એથી વખત ઉપર કીનો તથા વખત ઉપર મેહેરબાંની હોય છે. એક શખસ પાસે ખેસુમાર ખજાનો હોય તેને મેહેનત તથા રંજમાં નાંખે છે તેથી તે ખજાનાં તરફ જેવાથી ખેનશીબ થાય. એકને વગર મેહેનતે એટલોતો ખજાનો આપે છે કે તે શખસ હમેશા એશ અશરતમાં રહે છે. એ આશમાનનું કાંમ લડાઈ તેમ સુલેહનું છે-યાને જે જગો ઘણી સુલેહ અને એતેફાક હોય તાંહાં લડાઈ કરાવતાં વીલાંમ લાગતો નથી. તથા જે જગો લડાઈ તથા કીનો હોય તાંહાં એખલાશ કરાવતાં વાર લગાડતો નથી જે કોઈ ઉપર મેહેરબાંન થઈને બજેરગી તથા સુખ આપે છે તેને વહી તેની પછવાડે ગોરસે થઈને દરદ તથા મેહેનતમાં પણ નાંખે છે. જે કોઈ એ આશમાનની નીચે પરથમથીજ સુખી હોય તે શખસને પછવાડે ઘણો રંજ તથા જેહમતમાં નાંખે છે; વાસતે એ નામદાર મરદ અગર તારી ઉપર એ દુનીઆમાં દરદ અથવા ખુશી પોંહોંચે તે ઉપર શખર કરજે કારણ એ ફરતાં આશમાનનું ચકર છે તેમાં આદમીબતનો ચારો રેહતો નથી.

જેવારે બહુને લેઈ જઈને પાછો બંદીખાને નાખ્યો તેવારે માહરાજ મેહેરાજ ઘણો ખુશી થયો. તે તમાંમ રાત જેહાંપેહેલવાન સાથે શરાબ પીવાની બેકમાં હતો. એમ કરતાં રમનાં પાદશાહનું લશકર આવ્યું તે સપેત કોલાહ વાલાં લશકરે તમાંમ હબશીનાં લશકરને પરાગદેહ કરી નાંખ્યું. યાને શેશન રોજ જાહેર થયો તેથી રાતની શીહાઈ બરતરફ થઈ. બાંમદાદને વખત ફરી રાજ બહુનાં લશકરે લડાઈનો કશદ કીધો તે લશકરે બહુનાં દેરાની નજદીક આવી ફરતી શદ ખેંચી ઉભા જેવારે દાહડો ઘણો ચ-

હયો તેવારે કેટલાક સીપેહશાહારો દેરામાં જઈ જોવા લાગા તાંહાં તે જગો તખ્ત ઉપર રાજ બહુને દીડો નહી તેવારે સરવે કોઈએ ગાબરા પડીને ખીજી તરફ જોશતેજો કીધી પણ બહુની કાંઈ નીશાંણુ પામ્યા નહી. તેવારે તમામ લશકરને ગુમાં આવ્યું કે રાતને વખત લશકરમાંથી બહુ નીકલી નાહોછે ! યા નહીતો જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપનાં હાથથી ઘણો આજેજ આવ્યો હતો તેથી રાતો રાત માહરાજ મેહેરાજ પાસે જીવતદાન માંગવા ગયોછે. એ અદેશો કરી તમામ લશકર નાંઉમેદ થઈ પોતાના હથીઆર તથા દેરા તથા સામન સરવે તે જગો પડતો મેલી પોતાનો જીવ સત્તામત લેઈને જંગલ તથા પહાડ તરફ નાહસવા લાગા.—એ તરફથી જેવારે ઈરાની લશકરે જોયું કે હીંદી લશકરનાં ટોલેટોલાં હરતરફથી નાહસેછે તેવારે શેતાબ ઘોડા ઉપર સવારથઈ તે નાહસી જતાં લશકરનો દુમખાસો પકડ્યો અને પછવાડેથી નેજની તોડે કરી તેમાંથી એટલાંબધાં ટોલાં જમીન ઉપર નાંખ્યાંકે તરણુ ફરશહંગ લગી તે મેદાન હીંદી લશકરના મુઠાંથી ચીકાર થયું હતું. દેરા તથા કેનાતો તથા ઘોડા તથા ઊંઠ વીગેરે ખીજ સામને કરી ગોયા તે તમામ જંગલ ભરાયું હોય તેવો ખનાવ થયો હતો. તે તમામ સામન જે દેરા તથા જરી ખીજાણાં તથા હજરો ખખતરો તથા એસુમાર ખખતો અને તોપો તથા કમરબંધ તથા જરીની જીનો વીગેરે તમામ ચીજોને એકઠી કરતાં બે મહીનાં લાગા ! તે સામન એટલોતો એકઠો થયોકે ગોયા એક પાહાડ સરીખો નજર આવતો હતો તે તેનો ઘેરાવો એટલોતો થયોકે એક ઘોડેસવાર આમદાદથીતે હરધી રાત સુધીમાં ફરી વલે તેટલો હતો ! તે ટેકરો જેવામાં ગોયા તમામ જેહાંનની ચીજ લાવીને તાંહાં એક પાહાડ ખનાવ્યો હોય તેવો હતો. તે સામનમાંથી માહરાજ મેહેરાજે એક હીરસો પોતે રાખ્યો અને બાકી તરણુ હીરસા તમામ ઈરાની તથા જામુલી લશકરને ખખશયા. તાંહાં એક હફતા લગી હરરોજ નવી જીઆફત તે તમામ લશકરને આપીને ઘણાં દહાડાની લડાઈની ચઢેલી થાકથી આશુદા કીધા. જેવારે એ મીશાલ એશ અશરતમાં એક હફતો તમામ થયો તેવારે જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે માહરાજ મેહેરાજને કહ્યું જે આ માહરાજ આ ફતેહને શીરોજગારી જે મલીછે અને દુશમનને પુરી શકસત દીધીછે તે તમામ મુશકેલ આશાન પાદશાહ જેહાકનાં રોશન ખખતનાં જહલકાટે કરી થયુંછે. વાસતે હવે જેકાંઈ તાર ખીજી કામ હોય તે મને ફરમાવ કે તે કાંમખી તારી મોરાદ માફક કરી આપીને હું ઈરાન તરફ જઈ. આ માહરાજ અગર હવે પછેખી તુને કોઈ કાંમ આવી પડેતો શેતાબ મને બોલાવજે, હું તારી ખેદમતમાં હાજરહું. દુરદરાજ રાહાનો કશો અદેશો

કરતો નહી એવા દેલાશાનાં શખુન સાંભલીને માહરાજ મેહેરાજ કેહેવા લા-
ગાકે એ જેહાંપેહેલવાન મારોતો પાદશાહખી તું અને સીપેહશાહારખી તું.
અલકે એક મરતએ તને મારો ખોદા કરી કેહુંતો તેમ કેહવું પણ મને શ-
બ્દવારછે—એ વખતમાં તું નામદાર પેહેલવાનની મરદાનગીનાં સાહેબાથી
મારા હાથમાં હીંદોસતાનનો મુલક કાયમ રહ્યો અને મારી રાજધાણી દુશ-
મનના લશકરથી છુરજીયર થતી ગયીછે. પણ હવે એક કાંમ એ રહ્યુંછે
કે એ બહુતો આપણાં હાથમાં આવ્યો પણ એનો એક છોકરો તથા ભા-
ઈછે, તે શરનદીપ શેહેરમાં બેસીને દમર કરેછે વાસતે આપણે તાંહાં જઈ
મરદાનગીએ કરી તેઓ પાસેથી શરનદીપ શેહેર મેલાવયે. એટલું કહીને
પછે જે કેઈને બહુનાં લશકરમાંથી ઈરાની લોકો બંદીવાન દાખલ પકડી
લાવયા હતા તેમાંથી જે કોઈએ માહરાજ મેહેરાજ સાથે બેઅદખી તથા
શોખી કીધી તેઓને શુલી ઉપર ચઢાવયા અને જે કોઈએ આજેજી અને
મીનત કીધી તેઓને જીવતદાન બખશીને કહાડી મેલ્યા. રાજ બહુને એક
પાહાડ ઉપર સખત કીદ્દો હતો તાંહાં બંધ કીધો અને તે ઉપર જે કોઈ
માહરાજ મેહેરાજનાં પુરા નેકખાહ હતા તેની ચોટી મેલી. પછે તમામ લ-
શકરનો મુશારો ચુકવી આપીને માહરાજ મેહેરાજ તમામ વાતથી ફારેગ
થયો. જેહાંપેહેલવાને માહરાજની મરજી શરનદીપ ઉપર ચઢાઈ લઈજવાની
જોઈતેથી તેણે માહરાજ સાથે શરનદીપની તરફ કુચ કરી. તે રાહ દર-
મ્યાન આગલ જતાં દરીઆવનાં કીનારા ઉપર એક જાંજીરો હતો તાંહાં
જઈ પોંહોંચ્યા.

દરીઆવની પડોશના જાંજીરા મધેની અખએખ

સરીખી હકીકત.

જાંજીરામાં ઘણાંક પાહાડ તથા તેનાં જંગલમાં તમામ જાહાડ અગ-
રનાં તથા જવગુજ બદામનાં હતાં. તે જંગોનાં પાહાડમાં હીરા તથા ક-
થીરની ખાંબ બેસુમાર હતી. તેના જંગલમાં નાપાક નેશનાશ દેવનું રે-
ઠાણ હતું તાંહાં એકતરફ દરીઆવનો કીનારો આવેલો હતો, તે કીનારા ઉ-
પર હમેશાં દરીઆવનાં પાણીની મોજ આવતી હતી. તે દરીઆવ કી-
નારા ઉપર બેસુમાર પાદશાહી મોતી ભરેલી સીપ પડી હતી. તે જોઈને
તમામ લશકરે તે સીપ ફાડી તેથી તમામ લશકરનાં હાથમાં બેસુમાર
મોતી આવયાં. તે એકકુ મોતી એક એક પાદશાહી લાએક બેકીમત
હતું ! તીસ હજાર મોતી પાદશાહોનાં તાજમાં જડવામાં આવે તેવાં હતાં;

તે તમામ મોતી એકઠાં કીધાં તે જોઈને જોહાંપેહેલવાન ધણો ખુશી થયો. તે પેહેલવાને તેમાંથી એથો હીસો માહરાજ મેહરાજને નજર કીધાં તે પણ માહરાજએ પાછાં જોહાંપેહેલવાનનેજ અખશયાં. તે દરીઆવની રાહે આગલ ચાલયા તો રાહમાં જતાં એક પાહાડ આવ્યો તેનું નામ “જાત-આહોમ” કરીને હતું. તે પાહાડ ઉપર સરવે કાઈએ આશાએશ કીધી. સરનદીપની નજદીક ખીજે એક પાહાડ ધણોજ ખુલ્લું જંગલ તથા ખેતીવાંન લોકોથી ભરેલો દીરો. તાંહાં એક હજાર દરીઆવમાંથી મોતી કાહાડનાર તારા દરીઆવ કેનારે ઉભેલા હતા. તેમાંથી ધણાંક આદમી દરીઆવમાં શીપ કાહાડવા ઉતરેલાં અને કેટલાંએક આદમી તે કેનારા ઉપર બેસીને શીપમાંથી મોતી કાહાડેછે. તેઓ નજદીક જોહાંપેહેલવાન કેરશાસપ તથા માહરાજ મેહરાજ બાળે પેહેલવાનો સાથે તમાશો જોવાં ઉભા. તે મોતીમાંથી જે કાંઈ જોહાંપેહેલવાનને પસંદ આવ્યાં તે તેણે લીધાં. બે લાખ મોતી કરતાંખી જીઆદે તે તારાઓ પાસેથી લેઈને તે તમામ માહરાજ મેહરાજ નજદીક મેલયાં. માહરાજએ કહયું કે મારી પાસે એવાં મોતી ધણાંછે વાસતે એ મોતીખી તું નામદારનેજ અખશયાં. જોહાંપેહેલવાને તે મોતી લશકરને અખશયાં. એવામાં જોહાંપેહેલવાનનાં લશકરમાંથી એક પોકાર ઉઠ્યો કે એકાએક જંગલની જમણી તરફથી બે દેવ તેમાં એક નર તથા બીજી માંદા એવોએ દોડતાં આવી આપણા લશકરમાંથી આદમીઓ ઉઠાવી જંગલ તરફ લેઈ જઈ ફાડી નાંખ્યા. એ હકીકત સાંભલીને જોહાંપેહેલવાને શેતાખ અખતર પેહેલ્યું અને હાથમાં ગોરજ પકડી તે જંગલ તરફ જવાનો એરાદો કીધો તેવારે એક શખસ તે જગોનો વાકેફકાર હતો તેણે જંગી કેરશાસપને કહયું કે એ પોકાર થાયછે તેની તરફ દેલેરી કરીને ના જતો. એ દેવની વસતીછે કે જે “નશનાશ” કરી કેહેવાયછે. એ દેવો જીઆઈમાં મનારા મીશાલે અને બદન ઉપર ગોશપદનાં જેવાં બાલ ધરાવેછે. તેની પેશાંની લાલ તથા રોખશારા જરદ હોયછે. એ નાપાક “નસનાશ” દેવોને ચાર આંખ હોયછે તેમાં બે આંખ સરવે કાઈની મીશાલ મોહોડાં ઉપર અને બે આંખ પીઠ પછવાડે થાયછે. એ “નશનાશ” દેવો નર તથા માંદા આએ જંગલમાં રહેછે. ખાંધામાં હાથીનો ખોરાક રાખેછે. એક હાથીમાંથી ફક્ત બે “નશનાશનો” ખોરાક થાયછે જખરી ભુખના રાખનાર તે દેવોછે એ દરેક દેવ લડાઈ વખતે એકશો પેહેલવાંનનાં જેટલું જોર રાખેછે તેમજ દોડવામાં અરખી ઘોડા કરતાં ધણાં તેજદારછે. એ શખુન સાંભલીને જંગી કેરશાસપે તે મરદને ફરમાવ્યું કે તું આગલ ચાલ અને મને તે નશનાશ દેવોની રાહ દુરથી દેખાડ, કે હું મારા

ભારી ગોરજે કરી એક લેહેજામાં તે નાપાક દેવોથી એ જંગલ પાક કરી નાખું. અગરજો તે એક લાખ નશનાશ એકઠા થઈને ભારી નજદીક આપશે, તોખી હું તેથી ડરનાર નથી અને તેમાંથી એકપણ નશનાશને શલામત જીવતો જવા દેનાર નહીં.

એટલું કહીને પેલા મરદ સાથે જેહાંપેહેલવાન આગલ ચાલયોકે પેલાં બે નશનાશો તેને દોડો તેવારે તે બંધે એખદાં થઈ દોડતાં આવી કેરશાસપની આસપાસ ફરવા લાગાં; એવામાં જેહાંપેહેલવાને દોડી જઈને તે બંધેનાં હલકમાં ખંજરનાં જખમ માસ્યાં તેથી તેઓ હલકમાંથી તે છેક ડીલગી ચીરાઈ પડ્યાં ! તેનાં સર પોતાના લશકરમાં લાવી ખીજત પેહેલવાનોને દેખાડ્યાં. તે જોઈ સરવે ઢાઈ ભારી અજબ થઈ જેહાંપેહેલવાન ઉપર આધૂરીન કરવા લાગા. પછે જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે હોકમ કીધો તેથી તે નશનાશનાં ચાંમડાં ઉખેડીને કીશતીમાં લેઈ જઈ મેલ્યાં. માહરાજ મેહરાજે તો બધી મલીને હરએક તરફથી ખીજી કીશતી મંગાવીને એકશો સાહાઈ કીશતી ઈરાની લશકરને હવાલે કીધી. ખીજી એકશો સાહાઈ કીશતી ઉપર, માહરાજ મેહરાજ પોતાનાં લશકર સાથે સવાર થયો. જેવારે તે કીશતી દરીઆવમાં જોરથી ચાલવા લાગી, તેથી ગોચા તે દરીઆવમાં એક પાછલ એક ગોચા પાહાડ જોરથી ચાલતા હોય તે રવેશ તે કીશતી નજર આવતી હતી. તેની ચાલની નજદીક જાંણે વાદલખી પોહોંચી શખતું નહીં હોય, એ રવેશ કીશતી ઉપર શવાર થઈ માહરાજ મેહરાજ ને જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ પોતાનાં હાંદી, ઈરાની અને જાંણુલી લશકર સાથે શ્રી સરનદીપ તરફ આગલ ચાલ્યા.

૬ પકડાયો રાજ બહુ કેરશાસપને હાથે તે ખખર તેના બેટાને થયાથી તેણે લડાઈનો અશખાખ તઈયાર કીધો તે દાસતાન.

હકાએત એવી જાહેર આવીછેકે તે તરફ બહુનો બેટો તથા બહુનો ભાઈ એ બે જણાં બહુનાં હોકમથી શ્રી સરનદીપની નેજેહાંની વાસતે રહ્યા હતા તે બેજણુને કાંઈ મીનાંકેશો પેદા થયો તેથી બહુનો બેટો હરેક વાતે દગાથી પોતાના કાકાને મારવા ચાહતો હતો. તે કાકો પણ પોતાના ભતરીનને મારવા સાડ વડે મીશાલે કમીગાહ કરી રહ્યો હતો. કાકા ભતરીન દરમેઆન કીનાંકેશો ઉઠયાથી બેહુ જણાએ આમણુ શામણુ લશકર એકઠું કરીને ભારી લડાઈ કીધી, પણ આદેખત બહુનો બેટો ગાલેખ થયો તેથી

તેણે પોતાના કાકાને મારયો અને પોતે પાદશાહી તખ્ત ઉપર બેઠો. એવામાં તેને ખચર પડી કે તેનો બાપ રાગ્ન બહુ માહરાગ્ન મેહેરાજનાં હાથમાં કેદ પકડાયોછે એ ખચર સાંભલીને પોતાનાં બાપનાં દરદથી ઘણો ગમગીન થયો. તે તે આદ્રતભરી ખચરથી એક હફતા લગી શોગમાં બેઠો. જેવારે હફતો તમાંમ થયો તેવારે તેણે ઘણુંક લશકર તઈઆર કીધું અને ખળ્લનાનો દરવાજો ખોલી સરવે લશકરને સરેખંદી આપી. પછે એકસો કીસતી મંગાવી તે ઉપર સવાર થઈને માહારાગ્ન મેહેરાજ તથા જેહાંપેહેલવાંનની શામણે લડાઈને વાસતે આગલ ચાલ્યો. આગલ એક પાહડ હતો, તાંહાં જ્ઞઈ પોંહોંચ્યો કે પેલી તરફથી માહરાગ્ન મેહેરાજ તથા જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ સાથે મોકાળલા થયો અંધે તરફ લડાઈનો સામાન તઈયાર થવા લાગો તેવારે જેહાંપેહેલવાને કીનાંની કમર બાંધીને ઈરાની લશકરમાંની સાહાઈ કીશતી પોતાની સાથે રાખી અને સરવે કોઈએ નેજા તથા તલવાર ઉઠાવીને નગરાંનાં આવાજ કરાવ્યા તેથી જેમ લડાઈનાં મેદાનમાં શવારેનાં ઘોડા જોલાંન કરે તે મીશાલ દરીઆવમાં કીશતીઓ દોડવા લાગી તાંહાં આદમીનાં લોહીએ કરી તે દરીઆવની માહીનાં બીગડાંએ પરવાલાંની મીશાલે ભાલ રંગ પકડ્યો. જે મીશાલ પતજડીનાં વાયે કરી બાગમાં પાકેસો મેવો જલહાડ ઉપરથી ખરી પડે તે મીશાલ આદમીનાં શર તથા હાથ તથા પગ કીશતીમાં પડતા હતા. દાખી જમણી તરફથી લોહી ભરેલી તલવારનો વરશાદ વરશવા લાગો તેથી હરએક કીશતીમાં આદમીની લેયનાં ટેકડા થવા લાગાં. તાંહાં ઘોડાકવારમાં એટલુંતો લશકર માચ્યું ગયુંકે તે દરીઆવમાંની માહીએને છમહીનાંનો ખોરાક થયો. આવખતે જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ એક કીશતી ઉપરથી બીજી કીશતી ઉપર અને બીજી પરથી તરીજી પર કુદતો હતો અને પોતાના ભારી જોરજે કરી આદમીઓનાં મગજ ફેડી નાખતો હતો. એમ કરતાં હીંદી “જંગાવે” ની કીશતી તરફ તે જઈ પોંહોંચ્યો. તેને રોતાળ ઉઠાવી લેઈને તેનાં તનને મગરમછનાં મોહડાંમાં સોંક્યું! દરયાવમાં દુશમનનાં લશકરની એ લડાઈમાં જેહાંપેહેલવાને આલીશ કીશતી આલી કીધી, તે રોશતાખેજ જોઈ બીજા હીંદી લશકરે પોતાની કીશતીનાં મોહ શરનદીપ તરફ કરી નહાસવા માંડ્યું. તેનો દુમબાલો ઈરાની લશકરે લીધો. તેમાંથી આલીશ કીસતી લશકર તથા શામાન તથા હથીઆર ભરેલી પકડીને જેકાંઈ ઘણું જખરદસત હતા તે સીપાઈએને દાર માર્યા અને ઘણુંકને કેદ પકડ્યા તેમાંથી હીંદુ જુજબી શલામત ગયા બાકી તમાંમ તે દરયાવની જંગમાં ખખ્યાં, કેદ પકડાયા તથા જખમી થઈ દરીઆવમાં ગરક ગયા. જેવારે એ ખચર શ્રી સરનદીપમાં

સરવ કોઈને થઈ તેથી તમામ શહેરમાં માહેતમ પડી. જેવારે રાત્ર બહુનાં બેઠાએ બેયું કે હવે દાહડો પુરો બરગસતે થયો તેથી પોતાનાં બેશ-કપીલાને લેઈ કીસતી ઉપર સવાર થઈને જંગલાર તરફ હબશીનાં પાદશાહ પાસે શરણે ગયો અને શ્રી સરનદીપ શહેર છોડ્યું.

જંગલારનાં હબશીઓની હકીકત.

જંગલારનાં હબશીઓનાં તન ઉપર એ કપડાં રહેતાં હતાં તેમાં એક ગરદન ઉપર તથા બીજું કમર ઉપર. તે શહેરમાં કોઈ શખસ પાસે ઘોડો નહીં અને કોઈને સવારી કરવાનો શોકળી નહીં. લગ્નને વખત તેઓનાં હાથમાં હથીઆરની જગો માલીનાં કાંટા તથા લાકડાંનાં કુતકાં તથા પથર એ વીગેરે બીજાં હથીઆર પણ તેઓ પાસે મલે નહીં. જે કોઈ તે હબશી લોકોનો પાદશાહ હોય તેને એક યુલ્દ તખત ઉપર બેસાડીને ચેઆર હબશી તે તખતને ઉઠાવીને જે જગો બનું હોય તાંહાં લેઈ બનય. પાદશાહનાં કલાવંત લોકોનાં હાથમાં તમબોરાની જગો લાકડી સાથે તુમડી બાંધીને વજનતર બનાવેલાં! જેવારે પાદશાહ પોતાની આશબાંહધરીમાં કોઈને પોતાનાં શહેરમાં બોલાવે તેવારે તેની પાસે પોતાની ગરદન ઉપરની લુંગી તથા પોતાનાં હાથની અંગોડી મોકલતો હતો તેથી બીજા આદમીઓને પુરો એતેઆર આવતો કે પાદશાહે મારી બાંહધરી ખરાં દેલથી કાપીછે! એ રવેશ તે જંગલારનાં મુલકની રશમ હતી. હવે જેવારે તે જંગલારના પાદશાહને બહુનાં બેટાની ખબર થઈકે તે રાત્ર બહુનો જબરો બેટો જંગી કેરશાસપથી આજેજ થઈને નાહોછે તેથી એ જગો પનાહ પકડવા આવયોછે. એ ખબર સાંભલીને જંગલારનાં પાદશાહે શેતાબ પોતાની ગરદન ઉપરની લુંગી તથા અંગોડી તે બહુનો બેટો જે શરણે આવયો તે પાસે મોકલી, કે તું ખાતેર જમેથી મારી રાજધાણીમાં આવ. એ વીગેરે પોતાનું તખત મોકલ્યું તે તખત ઉપર તેને બેસાડી ચાર હબશી ઉઠાવી તેને ઘણીક આબરથી લાવી પાદશાહનાં તખતની નજદીક ઉતારયો. તેવારે તે હબશીનાં પાદશાહે તેને ઘણેક દેલાશો દેઈ નવાજ્યો. એમ કરતાં તે બહુનાં બેટા ઉપર જંગલારનાં પાદશાહની મેહેરબાની ઘણી થઈતેથી પોતાનાં તમામ લશકરનાં સીપેલશાહારો ઉપર તેને યુજ્જેરગી આપીને લશકરનો તમામ તાલુકો તેને સોંપ્યો તેને પોતાની બેટી સાથે નેકા કરાવ્યા તેવારે બહુના બેટાની ખાતેરનીશાં પુરી થઈકે હવે મને એ પાદશાહથી દગો મલે એવો કશો ડર રહ્યો નહીં. તેની સાથે બીજા બેશ કપીલાના લોકો હતા તેઓ-એબી બીજા દરબારના હોદ્દાર હબશીઓની બેટી સાથે નેકા કરીધા.

જઈ પોહયવું જંગી કેરશાસ્ત્રનું શ્રી સરનદીપ માહારાજ મેહરાજ સાથે.

જેવારે પેલી તરફ જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્ત્ર તથા માહરાજ મેહરાજ લશકર સાથે શ્રી સરનદીપ શહેરની નજદીક જઈ પોહોંચ્યા તેવારે તે શહેરનાં જેકોઈ દાનાવ હતા તે સરવે કોઈ એકઠા થઈ ઘણોક હદીઓ લેઈ માહરાજ મેહરાજ તથા જંગી કેરશાસ્ત્ર નજદીક એશતેકબાલ આવ્યા, અને તે તમામ નજરાંણું હતું તે નજર કરીને તેઓ ઘણીક આજેજી તથા મીનતથી કેહેવાલાગાકે અએ નામદાર માહરાજ, અએ નામદાર જેહાંપેહેલવાન અગર બદબખત બહુએ નીમખહરાંમી કરીને તારી સામે કમર બાંધી પણ હમો સરવે કોઈ એ વાતથી નાખુશ હતા. તેં રાજ બહુને બોજરગી આપીને પોતાના તમામ શહેરોમાંથી જે ઘણું બુલંદ શહેર શ્રી સરનદીપ તેં તેને બખશયું પણ હમોતો તે વખતથી તું નામદારનેજ હમારો પાદશાહ કરી જાણુતા હતા. તે નાપાક બહુતો પોતાની નીમખહરાંમીનાં બુરાં ફેલે કરી ગેરફતાર થયો તેની જગોએ તું હમો બેચુનાહ લોકો ઉપર કીનો શાવાસતે રાખેછે ? અગર તારી મરજીમાં એમજ ઉતરતું હોય જે તમામ શહેરને ખરાબ કરે તો અવલ એ જગોથી હાકમ કરી હમારાં શર કાપી-નખાવ, પછે શહેરમાં જઈને હમારાં બાલગોપાલ અયાં કયાંઉપર જે આ-હેતે કર. અગર હમોને જીવતદાંન બખશ યા જીવથી માર. તું પાદશાહછે જેકાંઈ તારા નેક અદેશમાં આવે તે કર. એ મીશાલે તે લોકોની જોખાં-નથી આજેજી ભરેલા શબ્દ સાંભલયા તેથી માહરાજ મેહરાજને મેહ-રખાંની છુટી તે માહરાજ જેહાંપેહેલવાનને કેહેવાલાગાકે એ લોકો જે કે-હેછે તે તમામ દરોશતછે. ખોદાતાલાની ખલકની શી તકશીર ! જેકોઈ બદ કેરદાર હતો તેતો બુદ બદીમાં ગેરફતાર થયો. નામદાર જેહાંપેહે-લવાન આજથી શ્રીસરનદીપ શહેર મેં તુંને બખશયું તેથી જે કાંઈ તું નામદારના મનમાં નેક સુજે તે મીશાલ એ તાલુકાની હાકમીને ખલકતનો ફરજો કર. મગર શહેરનાં લોકોની કાંઈ તકશીર નથી. એ શખુન સાંભ-લીને જેહાંપેહેલવાને તે લોકોની તકશીર માફ કીધી. તેણે પોતાના ખ-જનામાંથી કેટલીક નાદેર ચીજો મંગાવીને તે લોકોને શરપાવમાં બક્ષી પછે પોતે તથા માહરાજ મેહરાજ પોતાના તમામ લશકર સાથે તે શહે-રમાં દાખલ થયા અને રાજ બહુનાં ખજનામાંથી ઘણોક ખજાનો લશ-કર પાસે લુટાવયો. એ મીશાલ શ્રીસરનદીપનો કબજો લેઈ બીજો જેકાંઈ ખજાનો તથા ઘણીક નાદેર ચીજો હતી તે માહરાજ મેહરાજ જેહાંપે-

જંગી કેરશાસ્ત્રે સવાલ જવાબ કીધા બરેહમન શેવડા સાથે. ૮૩

હેલવાન તથા ઈરાની લોકોને બખ્સેશ કીધી. શ્રીસરનદીપના રાજમેહેલમાં માહારાજ તથા જેહાંપેહેલવાન એક મહીનાં લગી મજલેશ સમારીને હર-રોજ જીઆફત કરી શરાબની જામ ઉઠાવવા લાગા. જેવારે એક મહીનો તમામ થયો તેવારપછે એક મોખારક દાહડો જોઈને જેહાંપેહેલવાન કેર-શાસપ “શરદ્દુ” નામનો એક પાહાડ શ્રીસરનદીપની નજદીક હતો તે ત-રફ ચાલ્યો. તે પાહાડને વાસતે એમ કરી કેહેછેકે, જેવારે હકતાલાએ આદમને પોતાના બેહેશતથી દુર કીધો તેવારે પરથમ એ પાહાડ ઉપર તે વાખામાં ગીરફતાર આદમ ઉતર્યો તેનાં પગની નીશાની હજુર તે પાહાડ ઉપરછે. એક આદમીનાં શીતેર કદમ થાય તેવું તેનું એક એક કદમછે. તાંહાં જેહાંપેહેલવાન જઈ પોંહોંચી જોય શુકે તે પાહાડ ઉપર હજારો તરે-હની રેહાંન તથા ભાંતભાંતનાં ફુલ, તાંહાં ફુલનાં જાહડો ઉપર ખુલખુલ તથા ખીજાં જાંનવરો શરોદ કરતાં હતાં. હરતરફ મીઠાં પાંણીનાં ચશમાં તથા નેહરો જરી હતી. તે પાંણીમાં માહી પરીજાદી મીશાલે તરતી હતી. તે જગો એસુમાર અગર તથા કપુરનાં જાહડા હતાં. તે પાહાડ ઉપર જરી રંગતુ ઘાસ ઉગેલું હતું. નીલગાવ યાને જે ગાયતું ગોખર અંખર કેહેવાયછે તે તથા કશતુરીના રંગનાં હરણુ તાંહાંના ચમન દરમીઆન ચરતાં અને રમતાં દીસતાં હતાં.

જઈ લાગો જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્ત્ર આદમનાં કદમની નજદીક તાંહાં એક બરેહમન શેવડા સાથે કેટલીક પુછ પરછ કીધી તે હકીકત.

(સવાલ પેહેલો.)

તે પહાડ ઉપર એક બરેહમન ઘણાં વરશનો ખુદો હતો, તેનાં તન ઉપર હાડકાં ને ચામડી સીવાય કાંઈ ખીજું હતું નહી. તેનું તન તમામ જાહડ-ડનાં પાતરાંએ કરી ઢંકાએલું હતું. તે ખુદાને જોઈ તાજુબ થઈ નામદાર જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ તેને બાજે શખુન પુછવા લાગોકે.—એ વાંકી પીઠ ને સાચા દીલનાં મરદ એ બેહેશત મીશાલનો પહાડ કોણુ નામદારથી છે ? અને એ ઉપર કોણુના કદમની એ નીશાણુ છે ?

એ શખુન સાંભલીને તે બરેહમન કેટલીક દુઆ કરી કેહેવા લાગો કે તું એ જગોએ ઘણીક અજાણેય તથા મેવા અને કપુર તથા અગર તથા ભાંતભાંતનાં ફુલનાં ઝાડ જોયછે તે વગેરે તહરેવાર જાંનવરો જોયછે તેનો સખખ એછેજે એ જગો આદમનું ખુખારેક કદમ દ્રશ્યુ છે તેથી એ પહાડ

ધણી ખુશ તથા તમામ ચીજે કરી ભરેલોછે. બાવા આદમનાં કદમની નીશાણી એ જગોએછે કે જે તું આગલ ચાલીને જોશે. આપણુ સાધારણુ આદમી લોકોનાં સીતેર કદમ અને બાવા આદમનું એક કદમ બરાબર આવેછે. એજગોથી દરીઆવ એ કાશ દુરછે તે જગો આદમ જવા ચાહતો હતો, તો એ દગલાંમાં તે દરીઆવનાં કીનારા ઉપર જઈ ઉભો રહેતો હતો. તેની ચાલખી લાંબી હતી. ખીજી અજ્ઞએખી એછેકે હરેક રાતને વખત એક વાદલ દરીઆવમાંથી ઉચું આવી પોકાર કરીને એ આદમના કદમ ઉપર વરસીને શેતાળ જતું રહેતું! તે ખીજી જગો ઉપર એક કતરે પાંણીનો નાખતું નહીં! જેવારે બેહેશતમાંથી આદમ પરથમ એ જગો ઉપર ઉતરેયો તે દહાડેથી હાથ મારીને હમેશ મોતીની મીશાલના આંગુ વરસાવતો હતો. એ રવેશે ૨૦૦ વરસ રડ્યા કીધો હતો. તે એ તોળાઓ જનરી કરીને હકતાલાથી પોતાની તક્ષીરની માફ માંગતો હતો. જેવારે ૨૦૦ વરસ તમામ થયાં અને તેની જનરી તથા ફરીઆદ કુદરતનો આવંદ કે જે હકતાલાએ તેની દરગાહમાં પોંહ્યાંયી તેવારે તે સાહેબે પાક શરોસને વધાર્ષ આપીને આદમની નજદીક મોકલીને બશારત કીધીકે હવે તારાં દેલની મોરાદ રવા થઈ. વાસતે એ રવેશ પોકાર તથા જનરી કરવાથી તું હાથ ઉઠાવ! હકતાલાનો એ રીતનો પેગામ જેવારે આદમે સાંભલ્યો તેવારે તેની ખુશીમાં આવીને હરશેજ જે આંગુ વરસાવતો હતો, તે કરતાં પણ જનરી તથા ફરીઆદ ઘણી કરવા લાગો. તેની આંખમાંથી બેસુમાર પાણી જમીન ઉપર પડ્યું તેથી એ ખુશનુંમાં સુનેરી રંગનું ઘાસ એ જગોએ ઉગ્યું છે તથા આગલ બશે વરસ લગી જનરી કીધી તેનાં આંગુ આદમની આંખમાંથી એ જમીન ઉપર પડ્યાં તેથી તમામ ડુલ તથા ભાંત ભાંતનાં ઝાડ એ જગા ઉપર ઉગ્યાં છે. પેલી તરફ જેવારે આદમની ઓરતને “જુદા” શેહેરની નજદીક એક પાહાડ હતો તે પાહાડ ઉપર ઉતારી હતી, તેથી તે આદમની ઓરતખી હમેશાં ગમગીન રહેતી હતી. જેવારે તેથી ખાંણું ખાવાની હાજત થતી તેવારે દરીઆવમાંથી માહી પકડીને તેને આફતાખના તાપથી પકાવી ખાઈને પોતાનું ગુજરાણુ કરતી હતી! બસ તે રાત દીન પોતાનાં આવંદની યાદ ને જુદાઈમાં રડ્યા કરતી હતી. હવાની જુદાઈના ગમમાં આદમખી જનરી કરતો હતો, એમ કરતાં હકતાલાએ મોખારક કદમનાં શરોસ સાથે એક પથર ઈઆકુતની મીશાલનો શુરખ નામે “ ખાંને આબાદ ” તેં તેઓ ઉપર મોકલ્યો તે પથરને શરોસે લાવીને તમામ જેહાંનનાં ત્રાહ્યમાં યાને વચમાં મેલેયો ને હાકમ કીધોકે તમામ એતેકાદથી એ પથરની પરશતેશ કર. જેવારે આદમને એક હજાર વરસ

તમામ થયાં તેવાર પછે એ જોહાનથી આદમને હકતાલાની દરગાહમાં જવાનો હોકમ આવ્યો ! યાને ગુજરવાનો વખત નજદીક પોંહોંચ્યો તે વખત શરોસે આદમને ફરમાવયું કે પથરમાં તું તારી ઓરત સાથે મલ. તેવાર પછે તારો વાકો થયો, ને તું ને હકની દરગાહમાં લેવામાં આવશે. એ-ટલું કહીને “ જુદા ” જવાનો રશતો દેખાડ્યો તેથી આદમ તાંહાં જઈને પાછો પોતાની મોહરદાર સાથે મલ્યો પછે આદમનો વાકો થયો તેવારે શરોસે કફન લાવીને તેને દફન કીધો. તેનાં દોખમાંની તે નીશાણુએ જોકે તે દોખમાંના એ હીરસાતો દરીઆવમાં ગરક ગયાછે. જેવારે આ જોહાનમાં “ તુલું ” પેગમખરતું આવવું થયું તેવારે એ જગોએ રહીને તેણે આદમનાં “ હાડ ” પાહાર કાઢીને “ દજલુત ગંગ ” નામનાં પાહાડ ઉપર દફન કીધાં. એ પહાડ ઉપર તે આદમનાં કદમની નીશાંણુએ, તેથી એ પાહાડ ભાત ભાંતનાં ડુલ તથા ગોહરે કરી ભરેલોછે, એ પાહાડ કરતાં જોહાનમાં કોઈ ખીજો પાહાડ મોટો નથી. એ જગો સીવાય ખીજી જગોએ ઈઆકુતની પેદાએશ નથી. ખીજી જગોનાં દરીઆવમાં મોતીની પેદાએશ ઘણીછે પણ એ પાહાડની પાસેનાં દરીઆવનાં મોતીની બરાબર કીમત પાંમતાં નથી એવાં બેકીમત મોતી એ સમુદરમાં નીપજોછે.

પુછયું જોહાંપેહેલવાન કેરશાસપે પેલા બરેહમનને અને જવાબ દીધો બરેહમને કેરશાસપને તે હકીકત.

(સવાલ ખીજો.)

જોહાંપેહેલવાન કેરશાસપે બરેહમનને પુછયું કે એ યજ્ઞદાંપરસત ગુજરગ હું એ જગોથી ઉતર દશાની તરફ નેગાહ કરું છું તેવારે તે તરફ મારી નજરમાં ઘણોક અખએખ દેખાવ નજર આવેછે તે શું છે ?

બરેહમને જવાબ દીધો, કે એ પાક અકલનાં જવાન ઉતર તરફ આખા-દીતો કમછે પણ તે લાંથી અલશે કોસ દુર એક ઝાડછે તેને તહરેવાર ફલ તથા ડુલ લાગેછે તાંહાં વસતી જુદીજ ભતનાં આદમીઓનીછે. તે લો-કોનો ખોરાક મેવો તથા ઘાસછે, તેઓની સુરત તથા મોહ તથા હાથ તથા પગ તમામ આદમી મીશાલેછે, પણ તેઓનાં તમામ તન ઉપર દુમખાંની મીશાલે ઉનછે ! તથા એક ખીજો ટોલોછે તેઓને શરથી તે કમર લગી ખાલછે, તેઓનાં તન શફેદ કાગજની મીશાલનાં અને મોહ શીલા હબશીની મીશાલનાંછે ! તે લોકો બેગાના આદમીને જોયછે તેવારે જંગલ તરફ નહા-સેછે તેઓ દોડવામાં પવનથીખી ઘણી તેજી રાખેછે. તે જંગલમાં અગર

તથા કપુર તથા મજીઠનાં ઝાડો ખેસુમારછે, તાંહાં એક જંજીરો ધણો ભારીછે તેમાં ધણુંક આદમી જોરાવર તેમજ ખુની તથા સેતમગાર અને આઝરનાં દેનાર રહેછે. તે જગો કોઈ બીજી જાતનું બેગાનું આદમી જાયછે તેને શેતાખ મારી લેછે. જંજીરાની નજદીક એક ભારી જંગલછે તેમાં જહાડના પાતરાં કરતાંબી વડે તથા હાથી ધણું રહેછે. જેવારે તે જંજીરાનાં આદમીઓનો ખોરાક થઈ રહેછે તેવારે કેટલાંક આદમીઓ એકઠાં થઈને તે જંગલમાં જઈ કમીગાહ કરી કેટલાક હાથીને મારી શેતાખ પવન મીશાલ પાછાં આવી તે જંજીરા ઉપર પોતાની જગોએ કરાર કરેછે. સખખ તે જગોનાં હાથી જેવારે એક હાથીને મુવેલો જોયછે તેવારે પોકાર મારેછે તેથી આસપાસથી બીજા હાથી દોડતા આવી તે જંગલની જમીન જેરોજખર કરી નાંખેછે અને આસપાસનાં ઝાડોને પોતાના દાંતે કરી ભાંજી નાખી શુડે કરી જડમેખથી ઉખેડી નાંખેછે. જેવારે તે હાથી સુસ્ત થઈને પાછા જંગલમાં જાયછે કે પેલા લોકો પાછા જનજીરા ઉપરથી જંગલમાં જઈને પેલાં ભાગેલાં ઝાડ ઉપરથી મેવો તોડી લઈને ખાયછે. તે જગા ઉપર કોઈ ખેતીવાડી કરતા નથી. તાંહાં કાંઈ પણ અનાજ પાકતો નથી. તે લોકોનો ખોરાક મેવાનો ને હાથીના ગોશતનોછે, તેનાં બીજાંના પણ હાથીનાં ચામડાંનાંછે. જેવારે તે લોકો મરણ પામેછે તેવારે તે મરનારની સંગાથે પથર બાંધીને તેને સમુદ્રમાં હોમેછે. તેઓનાં રહેઠાંણુની આસપાસ એક ફરસહંગ સુધી હાથીદાંત અને વરનાં હાડકાં વીગર બીજાં કાંઈ જેવામાં આવતું નથી. હીંદુસથાનમાં ખેસુમાર દવાઈ આવેછે પણ એ જગોના જેટલી ગુણુગારી તથા દ્રાએદેમદ દવાઈ બીજી જગોની નથી.

પુછ્યું જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્ત્રે પેલા ખરેહમનને અને જવાબ દીધો ખરેહમને તે હકીકત.

(સવાલ ત્રીજો)

જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્ત્ર તે ખરેહમનને પુછવા લાગોકે, એ દાના મરદ તું એ જગોએ એકાંત એકલો શાવાસતે બેઠોછે? અને તારા ખોરાક તરીકે તું શું ચીજ લાવેછે? પેહેરવાસમાંતો ઝાડનાં પાતરાં હોદીને તું બેઠેલોછે.

ખરેહમને જવાબ દીધોકે, આ પહાડની ઉપર વીસ વરસ થયાં હું બેઠેલો છું. મારો ખોરાક તથા પોશાક જહાડનાં પાતરાં અને ઘાસછે. હું કોઈનો ઝોરયાલો નથી, મારું કાંમ પાક ચજદાં સીવાય કોઈ બીજા સાથે નથી.

હું રાતદીવસ તે ખારેતાલાની બંદગીમાં બેઠેલો છું. મારેથી કોઈને રંજ પોં-
 હોંચતી નથી તેમજ મારી ઉપર કોઈનો જુલમ પણ નથી. એ ઉપરથી
 તારે નહીં જાણવું કે આ જગોપર હું એકલો બેઠીમત બેઠો છું પણ મારે
 હીમાએતી ખોદા સાહેબ છે. તે સાહેબથી હું એટલી અકલ ધરાવું છું કે જે-
 વારે મારું દીલ ગમભરેલું થાય છે તેવારે અકલે કરી સખર કરું છું એટલે
 મારે સઘલો ગમ દુર થાય છે. એ જે કોઈ તનમાં ફરબે હોય તેને વખતે
 ખાધા વગર ચાલે નહીં પણ મારાં તન ઉપરતો માતરે હાડકાં ને ચામડાં
 સીવાય બીજું કંઈ નથી વાસતે મને વખતે ખાધાનીબી હાજત રેહતી
 નહીં. જેવારે એ દુનીઆ એક જવ બરાબરથી કીમત રાખતી નથી તો
 એ દુનીઆમાં આદમીજનને ખાધા તથા પેઢવામાં ધાસ ગનીમત છે. સારે
 ખોરાક ખાવા ઉપર ખાએશ કરીને તનને શાવાસતે ફરબે રાખવું જોયે
 શું? આકેબત તે તનને જનવરોનો ખોરાક કરાવવા ખાતર? અએ જેહાં-
 પેહેલવાન પોતાનાં તનને પાલીને ફરબે કરચે તે કરતાં પોતાનાં રવાનને
 પાલી ફરબે કરવું તે બેહેતર છે. જે કોઈએ બેક અંદેશાએ કરી પોતાનાં
 રવાનને પાલ્યું તો તનતો આખેર કોઈ વખત મરવાનું છે પણ તેના રવાનને
 હરગેજ મરવાનું નહીં, આપણું તન ગોયા બંદીખાનાંની મીશાલે છે તે બં-
 દીખાનાંમાં રવાનને બંધ કરી રાખયે છે, તો હવે તું અંદેશો કર કે જે કોઈ
 બંદીખાનાંમાં પડ્યા હોય તેની ચોકીને વાસતે આદમી હોશીઆર રેહે છે
 તેમ એ તન બંદીખાનાંની મીશાલનું કે જેનું મુલ કોઈ એક મુઠી ખાકબી
 નહીં આપે તે ઉપર નાહક રંજ ખેંચી પોતાને દોજખી કરવો એ વાજેબ
 નથી. તું પોતાના તન ઉપર તથા એ જેહાં ઉપર શાવાસતે મોહબત
 કરે છે? તારી સાથે એ તન તથા એ જેહાં બેમાંથી કાંઈપણ હરગેજ
 આવનાર નથી. એ જેહાંમાં નેકી તથા બદી ભરેલી છે. બાહરથી
 જાહેરમાં દોશત તથા અંદરખાનાંમાં દુશમનની મીશાલે છે, એ જેહાં
 ગોયા મેવા તથા ફલ ભરેલા બાગની મીશાલની છે. જેવારે આદમીજનને એ
 ઉપર પોતાનું દેલ બાંધ્યું તેવારે એ જેહાં પોતાનો રંજ તથા ચેહેરાને
 ફેરવી નાખતાં વીલમ લગાડતી નથી એવી એ જેહાં બેવફા છે. અગ-
 રજે તારી પાસે પાદશાહોનાં જેવા ઊંચા પોશાકો છે તો તે ઉપર તું નાઝ ના
 કર, સખબ એક દન તું કાગ અને બીજા જનવરોનો ખોરાક થશે. તે સ-
 ધણું છોડીને તે દનનોતો તું અંદેશો કરતોજ નથી. તું એ દુનીઆમાં ચારા
 તથા રંજ ખેંચી ધણોક ગંજ એકઠો કરે છે, પણ આકેબત તે ગંજ કોઈ
 બીજાનાં હાથમાં જશે અને તુતો એક બીચારા આદમીની મીશાલ ખાલી
 હાથે જતો રેહેશે. વાસતે એ દાંનામરદ સરવ વાતે અંદેશો કરીને ચાલ,

અગરબ્ને તું ચાહે કે મને બધે જોહાંન હાથ આવેતો પાક યજ્ઞદાંની યાદમાં હમેશ મશગુલ ને ખડો રેહ.

પુછ્યું જોહાંપેહેલવાન કેરશાસપે પેલા ખરેહમનને હકતા-
લાની હસતી વાસતે અને જવાબ દીધો ખરેહ-
મને કેરશાસપને તે હકીકત.

(સવાલ ચોથો)

સીપેહશાહાર કેરશાસપે પુછ્યુંકે ખાતેન, જાહેર તથા છુપામાં ખોદાતા-
લાની હસતીનો શાહેદ કોણુછે? તેની નીશાણુ શુંછે? તેની તારીફ કેમ કરીયે ?
તું તેને દુનીઆમાં પોતાનો રહેનોમા હાકેમ જાણુછે ? તે વાસતે જોકાંઈ તું
જાણુતો હોએ તે મને બયાન કરીને કેહ. એ ખોદાતાલાતો જીવ તથા અ-
કલ કરતાં ખરતરછે. તે જોવા ભેદ ભરપુર શાહેબને શી ચીજે કરી સારી
તરેહથી ખીજીનીયે ?

તેવારે બહરેમને જવાબ દીધોકે ખોદાતાલાની આપેલી જે પાક અક-
લછે તેણે કરી જાણુવું જે આશમાનથી તે જમીન તલગ જે કાંઈ ચીજછે
તે પાક યજ્ઞદાની હસતી ઉપર ગુવાહછે. એ ગુવાઈઓ રાસત ખોલનારછે
પણ ખામોશછે. યાને તે તમામ ખુદરત પોતે જોખાંથી ખોલતી નથી. આ-
શમાન, શેતારા, તથા આદમીઓમાં ચાર ચીજ મેલીછે, તે સરવે કોઈ
કબી નીચે તથા ઉંચે પોંહોંચેછે, ને હરએક શાએતમાં ખીજી તરેહ ફરેછે
તેથી જો આહારનો વખત આવેછે ત્યારે એ દુનીઆ એક શાએતમાં જી-
વાન તથા ખુદી થાયછે તથા એક એક લેહેજમાં આશમાન પોતાનો રંગ
જીદી જીદી રવેસનો પકડેછે. તે રાતદન શુલેહ તથા કીનાંનાં કાંમ ઉપરછે;
તથા એ દુનીઆમાં મોત તથા જીંદગી તથા બદી તથા નેકી તથા ગમ
તથા ખુશી એ તમામ ઉપજ નીપજ જે ઉપર લખીછે તેથી એ દુનીઆ
એકદમ ખાલી નથી. એ તમામ હોનારત હમેશા જોરદશમાંછે તો એ સરવે
હકતાલાની હસતીની ગવાહીજાછે યાને સરવે ચીજનો પેદા કરનારો હક-
તાલાછે. એ હકતાલાની જેવાર તેં હસતી જોઈ ત્યારે એ શાહેબને એક
પોતાની જાતે હસતી કરી જાણુ અને આકી શરવ ચીજ ફના જાણુ. બેશક
હકીકતનો તું જીનહાર ઈનકાર કરતો નહી. જાંહાંલગી તું અવલ તેને પીછા-
ણુશે નહી તાંહાંલગી તારા દેલનું શુમાન ભાગશે નહી. જેવારે તારા મગ-
જમાંથી શુમાન ઉઠી ગયું તેવાર તે હકતાલાજ તુંને હરતરફથી રહેનોમા-
ઈનો રસતો દેખાડનાર થયો જાણુ.

પુછ્યું કેરશાસ્ત્રે પેહેલી પેદાએશને વાસતે કે તે શી રવેશે
બનીછે ?—અને જવાબ દીધો બરેહમને તે હકીકત.

(સવાલ પાંચમો.)

જેહાંપેહેલવાને ફરીથી બહરેમનને પુછ્યુંકે એ દાંનાઈ તથા અકલનાં
બરેલા ખુદા મરદ પાક યજ્ઞદાંએ એ જેહાનને શા થકી બનાવી અને તેને
હેતું શું કાંમ આવી પડ્યું જે ખાસ કરી એ જેહાન બનાવી અને આશમાન
તથા શેતારા ફરતા કીધા ?

તેવારે બહરેમને જવાબ દીધોકે એ નામદાર પેહેલવાન ખોદાતાલાએ
અવલ એક ગોહર તોખમનું પેદા કીધું અને પછે તે તોખમને ખાલેશ
કીધું અને પોતાની રેશનીનાં તાપે કરી પીગલાવીને ખાલેશ પાંણીની મી-
શાલ કીધું. પછે તે તોખમ જેશનાં તાપે કરી આતશ તથા પવન પેદા
કીધો. પછે તે આતશની બોખારે આશમાન પેદા કીધો અને તે ઉપર શે-
તારા પેદા કીધા તેની મુજબાંથી પાહાડ તથા ગાર કીધા તથા જમીન તેનાં
કફની કીધી. આગલ દાનાવ લોકો થઈ ગયા તેઓથી મેં બીજી રવેશ
સાંભલ્યુંકે કે હકતાલાએ પરથમ અકલ પેદા કીધી અને અકલને દરમે-
આન રાખીને પોતાનો હોકમનો દાએરો તે અકલની આસપાસ એંચ્યો
અને તેમાં જીવનું ગોહર જાહેર કીધું. જીવ પછે બીજી ચાર ચીજ, તેમાં એ-
કતો પવન તથા બીજોતો ખાક તથા ત્રીજું તો પાણી તથા ચોથોતો આતશ
એમ તે ચાર અનાશરો પેદા કીધાં. તે ચાર ચીજ પછે આસમાન તથા
શેતારા પેદા કીધા. તે પછે એક જીમએશ પેદા કીધી તે જીમએશે જેવારે
હલવાથી કરાર પકડ્યો તેવાર પછે તેમાંથી શરદી જાહેર થઈ તેજ જીમએ-
શમાંથી ગરમી પણ નીકલી તે ગરમીથી ખુશકી પેદા થઈ અને શરદીમાંથી
તરી પેદા થઈ. જેવાર ખુશકી તરી સાથે મલી તેથી જમીન ખુશકી તથા
શરદીબરેલી પેદા થઈ, પછે ખુશકીમાંથી ગરમી નીકલી. અને શરદી
તથા ગરમીમાંથી પાંણી જાહેર થયું.—એ રવેશ દુનીઆ તથા તેમાં આ-
બાદી કરીને આદમી ઉપર પેગમબર ગોયા રાહનુમા મીશાલે ખબર દેવા
મોકલ્યો કે નેકી તથા બદીથી શરવકોઈને તે ખબર કરીને રહેનોમાઈ કરે.
જેકોઈ રેશનીની તરફ યાને ખોદાની રાહ ઉપર ચાલે તે શખસ ગુનાહથી
પાક થાય અને તેનાં ગુજરયાપછે તેનાં રવાનનો હેશાબ સુમાર કરે અને તેને
તમામ ગુનાહથી પાક જોય તેવારે હકતાલાનાં હોકમથી તે શખસને રે-
શન બેહેશતની તરફ જગો આપે, જેકોઈ ઊંધા બખતનો રાતદન ગુનાહ-
નાંજ કાંમો કરી ઉમર ગુજરતો હોય તેનો હેશાબસુમાર કરે જે તેને

ગુનેદગાર દેખેતો શેતાખ તેને શીહા જગોનો હોકમ થાયછે યાને દોજખમાં તેની જગો મુકરર થાયછે. તે નાપાક શીહા મોહનાંને ચીનવદ પુલ રાહ આપતો નથી. તે નાપાક પોતાનાં ખુરાં ફેલે કરી કેઆમત લગી દોજખમાં હેરેમનની સાથે મકાંત કરી ભાંત ભાંતનાં અજળ દેખેછે; વાસતે પનોતો તે શખસ કે જેકોઈનો જીવ ગુનાહથી પાક હોય તો એ જેહાનથી ગુજર્યા પછે રેશન બેહેશતમાં પોતાના શોખથી શોરખરો થઈ ચાલીને જાય. દુનીઆમાં એક ટોસો દેહેરીઆ લોકોનો કેહેવાયછે તે બેવકુફ લોકો એમ કરી કેહેછે. કે એ આસમાન તથા જમીનનો પેદા કરનાર કોઈ છેજ નહીં. એ દુનીઆતો હમેશથી ચાલતી આવેછેતે એજ રવેશે આલ્યા કરશે. ધુનાહ તથા શવાખ એવું કાંઈ હોયજ નહીં, ગુનાહ તે શું? અને શવાખ તે શું? એતો તમામ ફાંફાંછે. એ વીગેરે તે નાપાક ગુમરાહ લોકો ઘણાંએક નાલાએક શખુન બોલેછે કે એ દુનીઆતો પોતાની મેલેજછે! એનો ખનાવનાર કોણુછે? એ રવેશે કેહેછે પણ તે કમળખત લોકોને એટલી સમજણ પડતી નથી કે એક ચીજ કેવારે તઈયાર થાય કે તેનો કોઈ પેદા કરનારો કારીગર હોયતો તે ચીજ અને અગર નહીંતો પોતાની મેલે તે ચીજ ખનતી નથી.

પુછ્યું કેરશાસપે બરેહમનને અને જવાબ દીધો

બરેહમને તે હકીકત.

(સવાલ છોડો.)

પુછ્યું કેરશાસપે કે એ જગોથી ખાશે શેહેર કેહેવાયછે તે કયુંછે? કે ખુલ્લું પાહડની નીચે એક શેહેર આપાદછે અને તે શેહેરને વચે દરીઆવ અને તે દરીઆવનાં કીનારા ઉપર એક જંગલ ડરાંમણુંછે તે જંગલમાં આદમીઓની વસતીછે પણ આખેર જંગલમાં એકાએક એક મરત હાથી આવીને પેલા આદમીઓમાંથી બાજે આદમીને ઉઠાવી લેઈ જાયછે. જે કોઈ પાસે કીશતી તથા રાહનો તોશો યાને શાંમન હાજર હોયછે તે શખસ ખુશી સાથે પેલે પારનાં શેહેરમાં જઈ બેસેછે પણ જે કોઈ પાસે કીશતી તથા રાહનો શાંમન જમાવ નથી તે શખસ પેલા દરીઆવમાં ગરક થઈને પોતાનાં બેશથી દુર પડેછે. તે જંગલમાં જે કોઈએ ખેતીવાડી કીધી હોય તેનો નફો પેલે પારનાં શેહેરમાં જાય તાંહાં મલેછે તે શેહેર કાંહાંછે?

એ શખુન સાંભલીને ધાંના બરેહમન કેરશાસ્ત્રને કેહેવા લાગોજે એ જેહાં-પેહેલવાન જે શેહેર વાસતે તે પુછ્યું તે શેહેર તે પેલી જેહાંન અને જંગલ તે આ જેહાન છે. તે દરમીઆન દરીઆવ તે જમીનથી તે આશમાંન

લગીની હવા છે. મસ્ત હાથી તે મોત છે. ખેતીવાડી તે નેકી બદી છે. કીસતી જે છે તે અકલ છે. તોશો જે છે તે શવાબ છે અને ખેતીવાડીનો બદલો તે એ છે કે આ જેહાનમાં જે કાંઈ કર્યે તેવો તેનો નફો તે જેહાનમાં પાંચમે વાસતે તું હરદમ હરએક સાથે નેકી કરતો રહેજે.

પુછ્યું કેરશાસપે બરેહમનને અને જવાબ દીધો બરેહમને તે હકીકત.

(સવાલ સાતમો.)

જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે બરેહમનને પુછ્યું કે ડોઈ એ ઘોડા કેહેવાય છે તેમાં એક ઘોડો શફેદ તથા બીજો કાલો. તે ઘોડા હમેશાં દોડમાંજ રહે છે. તે બંધો ઘોડા એક શાએતખી કરાર પકડીને ઉભા રહેતા નથી. તે ઘોડાઓનાં શવારોખી હમેશાં ઘોડાઓને ડપડાવીને પોતાની રાહ માપે છે, પણ જોઈએ તેવારે એક સવાર આગલ અને બીજો સવાર પછવાડે રહે છે. તેઓ પોતાની જગો ઉપરજ રહે છે. આગલ ચાલતા નથી તે શું છે ?

જવાબ દીધો બરેહમને કે એ ઘોડા તે દાહડો અને રાત છે. તેનાં સવાર તે દુનીઆના સઘલા આદમી છે. તેની રાહ તે આપણુ લોક ઉપર છે અને આપણુ લોકોમાંથી ડોઈ તે જગો ઉપર પોંહ્યાંએ છે અને બાજે તેથી બેનશીબ રહે છે.

એ જવાબથી કેરશાસપે ખુશી થઈને ફરીથી પુછ્યું; એક મેહેલ જે હમેશા ફરતો છે. જેનો ફરશ જગો ઉપરથી હીલતો નથી. તેના શેહેનમાં ચાર અજદા એકલા બેલા થઈને બેઠા છે. તે ચાર અજદાથી દુનીઆમાં ડોઈને આજર નથી પણ ડોઈ વેલાએ વલી જીવથી ખલાશીખી નથી. તેનાં ફરશ ઉપર એક શોફરો ખાણાંનો સમારીને ખુમચો મેલ્યો છે અને તે શોફરાનાં ખાનાર બેસુમાર લોક છે તે શું છે ?

બરેહમને જવાબ દીધો કે જે મેહેલ કહ્યો તે એ આશમાન છે. ફરશ તે એ જમીન છે. તે ફરશ ઉપર શોફરામાં લાખો તરેહનું ખાંણુ છે તે તમામ આદમીની ખલક છે. જે ચાર અજદા પુછ્યા ચાર અજદાથી સરવે ડોઈ બંધમાં છે. તે અજદાથી ડોઈને આજર નથી મગર તે ચારોમાંથી એક જોશ કરે તેવાર આદમીને નુકશાન કરે છે. તે ચાર અજદા હ તે પવન ખાક, પાણી તથા આતશ છે એ બારથી દુનીઆનો બંદોબસત ચાલે છે. એ ચારથી ડોઈ શખસ જીવથી બેઆજર નથી, પણ જેવારે એ ચારમાંથી એકથી ચીજ ગલબો કરે તેવારે આદમીનાં જીવને નુકશાન કરે છે. એક

ગંજને વાસતે પુછ્યું કે તેમાં છુપાં મોતી એસુમારછે અને તે ગંજમાં ખીજાં મોતી ઉમેરયે તોખી ભરાતો નથી તેમ ગમે એટલો કાહડયે તોપણ તે ખાલી થતો નથી. તે ગંજ તે દેલની આરશીછે. યા દેલછે તે આરશીની મીશાલનુંછે તેણે કરી બે જોહાનને જોઈ શકયે. એ દેલમાં અકલનો ગંજછે.

પુછ્યું કેરશાસપે અને જવાબ દીધો બરેહમને તે હકીકત.

(સવાલ આઠમો.)

આદમીની પેદાએશને વાસ્તે પુછ્યું કેરશાસપે બરેહમને કે બાજે આદમીઓ કહેછે કે અવલ આદમનું તોખમ મીટીછે તથા બાજે લોકો કહી ગયાછે કે હકતાલાએ આદમને એક જાહાડની અંદરથી પેદા કીધો અને પછે ફરેશતાએને ફરમાવ્યું તેથી તે જાહાડને ફાડ્યું તેમાંથી આદમ બાહર નીકલ્યો ! એ વાત અજબ લાગેછે કે જાહાડ આદમીજદને જાણમ આપે. એ શખુન અકલ પસંદ નથી, વાસતે એ બરેહમને એ વાત ઘણી શખતછે તેથી અગર તુને એ માલમ હોયતો મને કેહે ?

બરેહમને જવાબ કેહેવાલાગો કે આસમાંન તથા જમીન તથા ખીજા ચીજની કશી નીશાન હતી નહી તેને જે શાહેએ પેદા કીધી તો જાહાડમાંથી આદમને પેદા કરે તેની અજબએબ નથી. એક ચીજ જોયાથી અજબ લાગેછે પણ એ તમામ અજબએબ આપણુ આદમીજદને લાગેછે તે બનાવ બનાવવો તે કુદરતના શાહેએ હકતાલાને કાંઈ મુશકેલ પડતું નથી. જેણે કાંઈ ચીજ હતી નહી તે ચીજને જોયથી જાહર કીધી તો એક ચીજમાંથી ખીજા ચીજ કરે તેની અજબએબી શુંછે ? વાસતે એ હકતાલાની કુદરતથી બને એ વાત દરશતછે. અગર તારી ખાતેરમાં એમ ઉતરેછે કે આપણી તથા આદમની પેદાએશ મીટીથીછે તો તે આદમને તો હકતાલાએ પોતાને હાથે પેદા કરીને તેણેજ પોતાના બેહેશતમાંથી બાહર કાહડી મેલયો હતો તે તમામ વાતતો દરશતછે પણ કોઈને કેહેતાં આવડતું નથી. હું કેહું તે સાંભલકે એ જોહાન એક બુસંદ જાહાડની મીશાલનીછે તેની જડ જમીનછે. તેની શાખ આશમાનછે. એસુમાર શેતારા એનાં ફુલછે. તમામ ખીજા પેદાયશ એનાં પાતરાંછે, તથા આપણે આદમીજદ તેનાં ફલછીયે. ઉપર આદમને વાસતે લખ્યું છેકે આદમને જાહાડમાંથી પેદા કીધો તો તે જાહાડ તે એ જોહાનછે. જે પણ તોખમ જમીનમાં નાંખયે તેજ તોખમ ઉગે. જેવાર આદમનું તોખમ જાહાડથી હોયતો આદમ પોતેથી જાહાડજ હોતે પણ તે જાહાડ તે એ જોહાનનો અનદાજે લીધો.

તેનાં ફક્ત આદમીજાત છે. આદમીની પેદાએશ એશક મીટીથીજ છે એ વાત એ જંગી જવાંમરદ દરસત કરી જાણુને.

પુછ્યું કેરશાસપે અને જવાબ દીધો બહરેમને તે હકીકત.

(સવાલ નવમો.)

જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે પુછ્યું કે એ અકલનાં દરીઆવમાંથી મોતીનાં કાહાડનાર યાને ધણી અકલનાં રાખનાર બુદ્ધા, પરથમ તમામ ચીજ કરતાં બેહેતર શી ચીજ છે? તથા તે ચીજ કેઈ કે તેને જાણી નહી શકયે? આ જેહાનમાં આપણને ધણું નજદીક શું છે? તથા ધણું દુર શું છે! આપણો ધણો નેક દોસત કોણ છે? અને હરએક દરદ કરતાં તનદરોસતી શાસખએ હોય છે? બધી અકલ તે કેઈ છે? જે આદમીની કીરતી ફેલાવે છે ને નામદાર કરે છે? તે અકલની તરફ જવાનો રસતો કીયો છે? કોણનું દેલ હમેશા ગમગીન રહે છે? પોતાના જીવ સાથે આજીવથી નચીંત કોણ છે? તે ચીજ કેઈ કે તેને હરગેજ મદદગાર હોયજ નહી. તે ચીજ કેઈ કે તેનાં દોસત ધણાં હોય? દુનીઆ દરેમીઆનમાં ધણું નેક તેશું? તે ચીજ કેઈ કે તે જાએ તે ફરીથી આવે નહી? આપણમાં ધણું કમતર તે શું? તથા તે ગોહર કયું કે દુનીઆનાં તમામ ગોહરો કરતાં બરતર છે? તે ચીજ કેઈ કે લોહોડાં કરતાં ધણી શખત હોય? આદમીઓમાં ધણું બદખખત આદમી કોણ? શીહા ચીજ કરતાં ધણું શીહા તે શું છે? હકતાલાથી બે-ઉર કોણ શખસ છે? ભારીમાં ભારી તે કેઈ ચીજ છે? જોરાવરમાં જોરાવર કોણ છે? રોજ ને અકલને કેહી ચીજ ઘટાડે તથા કેહી ચીજેકરી આદમીજાતને ધણો ગમ પોહોંચે છે?

જવાબ દીધો બહરેમને જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પને કે એ ખુબેરગ ખાન-દાનનાં જેહાંપેહેલવાન તારી નેક પુરશેશનાં જવાબમાં સાંભલકે અકલમાં મોટી અકલ તે છે કે જેણે કરી અવલ હકતાલાને પીછાણ્યે એ જે ચીજ પુરી જાણી નહી શકયે તે આપણા હકતાલાની ખોબેરગી તથા ખુબી છે. આપણી ધણું નજદીક આપણું મોત છે. તેથી આપણને હરગેજ ખલાશી નથી. આપણથી દુર તેછે કે જે ચીજ ચુજરી ગઈ. આ જેહાનમાં બે ચીજ ધણી નેક છે, તેમાં એક જવાની તથા બીજી તનદરોસતી. જે ચીજ જાય છે તે પાછી આવતી નહી, તે જવાની ગયલી પાછી આવતી નથી. તનને ઉર ધણું ખાંણું બેઅંદાજે ખાધાથી હોય છે બલો દોસત તે કે પોતાની ખુશ ખશલત અને નેક કેરદાર. કીનાનાં લેનાર દુશમન કર-

તાંખી બદ તે પોતાની બદ ખસાવત. પોતાના જીવ સાથે બદીથી નચીત તે શખસ છે કે દુનીઆમાં સરવ કોઈ સાથે શલુક રાખી નેકીથી ચાલે. આદમી ઘણું ગમગીન બે ચીજથી તથા બે આદમીથી હોય તેમાં એક ચીજનો એજ પેદાએશ થોડી અને ખરચ ઘણો હોય. તથા ખીજીચીજ એજ હરેક કામમાં ખતા દેખે. બે આદમીઓમાં એકતો નાપાક બદકાર ઓરતનો ખાવંદ તથા બદફેલ અને ખુરાં ફરજંદનો ખાપ એ જોવો ગમગીન ખીજો કોઈ નહી. ઘણી શખાવતનો કરનાર તે શખસને જાણુવોકે જે બખશેશ કરતી વખત કોઈને કેહી નહી જાણુવે અને હાજેતમંદ આદમીને માંગવા કરતાં છુપી રીતે અગાઉથીજ આપે. દુનીઆમાં ઘણો નેકનામ તેને કેહયેકે જેનાં ફેલ નેક અને બોલવું રાસત હોય. ઘણો દેલગીર તેને જાણુવોકે જેને અદેખાઈ તથા લોભ ઘણો હોય, જે કોઈ શખસ ખીજા આદમીની નેકી તથા સાઈ દેખીને અદેખા પડે તે શખસ ગોયા પોતાને હાથે વગર આતશમાં બલીને મરેછે અને ઘણો તવંગર તેછેકે જેકાંઈ વખત ઉપર મલી આવે તે ઉપર શખર કરે. ઘણો બોજરગ તેછે કે પોતાનાં ખાપદાદાનાં નામને બોજરગીથી બોલાવીને પોતે એવાં કામ કરે કે તમામ જેહાન તેની ખુખી બોલે. ઘણો જોરાવર તે શખસ છે, કે જેવારે ઘણો ગોસો તથા જહુનુન આવે તેવારે ધયાણુ પોંહોંઆડીને બરદાસત કરી જાય— તથા જેહાનનાં દરમયાનમાં ત્રણ ચીજને ઘટાડેછે તેમાં પરથમ એક શરમ આદમીનાં માલ મતાને ઘટાડેછે. ખીજા મગરૂરી રોજીને ઘટાડેછે અને તીજા આલશાઈ અકલને ઘટાડેછે. શીહામાં શીહા તે છે કે જે શખસ પોતાની દીન ઉપર એતખાર લાવે નહી અને પોતાની દીનની મશખરી કરે તથા પાક યજ્ઞનાં સુકરાનાં નહી બજલાવે તે શખસનાં દેલ જેવું ખીજું શીહા કાંઈ નથી. લોહોડાં ને પથર કરતાંખી ઘણું શખત તે બેશરમ અને બખીલ આદમીનું દેલ છે. તમામ ગોહરોમાં ઘણું બેકીમત ગોહર તે રોશન અકલ છે કે જેમ તેને તું ચલાવા માંગે તાંહાં અકલ આલી શકે જે પોતાને બેહેશતમાં લેઈજવા આહયે તો અકલનું ગોહર બરતર છે. અગરજો અકલ જીઆદે હોયતો એવાં કાંમ કરયે કે એ જેહાંનમાં નેકનામી રેહ તથા પેલી જેહાનમાં બેહેશત પામીયે. હકતાલાનાં ડરથી નચીત તે શખસ હોય કે જેવારે આ જેહાંનથી પોતાનો અશખાબ ઉઠાવે યાને એ જેહાનથી યુજરે તેવારે તેને કાંઈ ગુનાહ કીધો નહી હોય તે મરદ બેડર છે. બદ તથા ગુમરાહ શખસ તેને જાણુવોકે જે શખસ પોતાનાં પેટને વાસતે ફકીરી લેઆશ પેહેડીને રાતદન લાલચ રાખે પણ તેનો બદલો બે જેહાનમાં ગમગીની વગર ખીજો જોય નહી.

એ જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ જેકાંઈ મને ખબર હતી તે મેં તારી નજ-
દીક રાસતીથી ખયાન કરી કહ્યું. હવે જો એ કરતાં તું નામદારમાં બીજી
નેકી તથા ખુબી હોયતો પાક યજ્ઞમાંથી ડરીને હર એક વાતે દુનીઆમાં
નેકકામ કરતો રહેજો. મને તારા ચેહેરાથી માલુમ પડેછેકે તું પોતે જાતે
દાંનાવ તથા ઘણો અકલમંદછે. બીજા બહરેમન બાજે નશીલતનાં કરનાર
દાંનાવછે તેકરતાંથી તું બેહીશાય દાનાવ ને દુરઅદેશછે.

**જંગી કેરશાસપ બહરેમનનાં ચરને પડી આગલ ચાલ્યો
રાહમાં તેણે બીજી ઘણીક અજબેબ ચીજો
દીધી તે તથા એક જંજીરાનો એહેવાલ.**

બુઢા બરેહમને જે વરણુન કહી સંભલાવયું તે સાંભલી પેહલવાંન કેર-
શાસપે તે ઉપર ઘણીક આફરીન કીધી. પછે પોતે આજેજીથી કેહેવા લા-
ગોકે એ દાંનાવ બહરેમન તારી દાંનાઈ ભરેલી નશીલત સાંભલ્યાથી
મારી અકલ રોશન થઈ અને જે અકલ મારામાં હતી, તેથી જીઆદે અકલ
હું તુંથી શીખ્યો પણ તુંથી એક ઉમેદ રાખું છું કે જેવારે તું પોતાની
પાક અકલ સાથે પોતાનાં શરને હકતાલાની બંદગીમાં પાક ઉપર મેલે
તેવારે તું મારે વાસને માંગજે કે મારે જેકાંઈ યુનાહ હોય તે પાક યજ્ઞમાં
મને માફ કરે. આગલ રાહ ઘણી શખતછે તેમાં મને હકતાલા મદદગાર
થઈને શેતાબ મને મારા વતન જામુલસ્તાનમાં પોંહોંચાડે. એટલું કહીને
નામદાર કેરશાસપે પોતાનાં બેહુ દીદામાંથી પાંણીનાં કતરા વરસાવયા અને
બુઢા બરેહમનનાં કદમને બોશા દેઘ તાંહાંથી આગલ ચાલ્યો. અને પોતાનાં
લશકરની તરફ કીશતી ઉપર આવ્યો. જેહાંપેહેલવાંનની કીશતી ઉપર
એક નાબોદા હતો તે નાબોદા દરીઆવ તથા જંજીરાઓની રાહમાં ઘણો
ખબરદાર હતો. તે તમામ દરીઆવની ખબર રાખતો હતો જે ફલાણા
દરીઆવમાં ફલાંણી ચીજછે અને ફલાણા જંજીરામાં ફલાણુંછે. તે
બાજે શેતારાઓની ચાલબી જાણતો હતો. જે જગો દરીઆવમાં પાંણીની
અજમાએશ કરવી પડતી તે જગોની હવાની તે પોતે ખુશબો લેઈને કેહેતો
કે એ જગોએ પાંણી કમછે યા જીઆદાછે. જેવારે દરીઆવમાં તોફાન
થતું તેવારે તે નાબોદા પાસે એક જામ હતી તે જામ પાંણીએ
ભરતો અને આરશીમાંથી જેમ તમામ તન તથા ચેહેરો નજર આવે તે
મીશાલ તે જામમાંથી જેકાંઈ બનવાનું હોય તે પેલા નાબોદાને નજર આવતું

તેવાર તે બીજા લોકોને ખબર કરતો કે ફલાણા બનાવ બનશે. એવા હોશીઆર નાખોદાને માહરાજ મેહેરાજે બોલાવીને જોહાંપેહેલવાન કેરશાસપને હવાલે કીધો અને કહેણકે એ નાખોદા તમામ હીંદુસ્તાનના સાગર માહસાગર તથા જંગલમાં ફરયોછે. માહરાજ મેહેરાજ તથા જોહાંપેહેલવાન લશકર સાથે આગલ ચાલ્યા તો રાહમાં એક જંગલે ધણીએક ખુશ હવાબરેલો હતો તાંહાં જઈ પોંહોંચ્યા તેનું તમામ જંગલ મેવાએ ભરેલું હતું. તાંહાં મીઠાં પાણીનાં ચશમા હતા તે આશપાસ ધણીએક જાતનાં ખુશખોદાર ફુલનાં જાડાડ હતાં. તે જંગલની જમીન એવીતો ખુશી ભરેલી હતીકે અગરજો તમામ જોહાનનો ગમખાર આદમ તે જગો જાય તો તેજ વખત તેનું તમામ દેલ ખુશી ભરેલું થાય તાંહાં વરશાદે કરી હવા સખી લોકોનાં હાથની મીશાલ હતી. જંગલમાં હરતરફથી રાંમશગરોનાં, તંમખોરાનાં તથા શાકી લોકોનાં આવાજ આવતા હતા. પણ કોઈ રાંમશગર તથા શાકી તે જગો નજર આવતું નહીં!— જાણે ગોયા તે જંગલ પરીજનની મીજલેશ હોય એવી તલેસમાતી હતી કે કોઈને તે રંગરાગ નજર આવતો નહીં હતો. તે મીશાલ તે જગોનાં લોકોખી કોઈને નજર નહીં આવતાં હતાં. તાંહાં હર વખત પોકાર ધણો ઉઠતો કે “અએ શાકી લોકો શરાબનાં દોર શેતાબ ફેરવો” —એ રવેશનાં પોકાર સાંભલીને જોહાંપેહેલવાનનાં દેલમાં અજબ લાગું. તે ધણોએક ધભરાઈ ગયો. પોતે હરજગો ફરતો અને કાન કરતો હતો જે એ આવાજ કાંહાંથી આવેછે? પણ કોઈ આદમી તથા મોરગ તથા પરી તથા દેવ કાંઈ તે જગો નજર આવતું નહીં. તે રાંમશગરો તથા વજનતરના આવાજ કમ નહીં થતા હતા. તે તમાશો જોઈને જોહાંપેહેલવાન કેરશાસપ ધણો અજબ રહીને પેલા નાખોદાને પુછવાલાગોકે એ અજબએબ ભેદ શુછે? તેવારે તે બુદ્ધો નાખોદા કેહેવા લાગોકે રોજે અવલથી તે આજલગી એ ભેદ કોઈને માલમ નથી પડ્યો. તેવાર પછે તે શીહા રાતને વખત તે જંગલમાં દુરથી એક રોશન ચેરાગની રોશની મીશાલની રોશની નજર આવી! તે રોશનીને વાસતે જોહાંપેહેલવાને ફરીથી પેલા નાખોદાને પુછ્યું. તેવારે તે નાખોદાએ જવાબ દીધોકે એ જગો દરીઆવમાં એક ગાવ ધણી મસત રેહેછે. તે ગાવ રાતને વખત દરીઆવમાંથી બાહર નીકલેછે અને એક ગોહર રોશન ચેરાગની મીશાલનું પોતાનાં મોહોંમાંથી જંગલમાં જમીન ઉપર મેલેછે તે ગોહરની રોશનીએ કરી તમામ જંગલમાં તે ગાવ ચારે કરેછે યાને ખોરાક ખાયછે. જેવારે બામદાદનો વખત થાયછે તેવારે શેતાબ તે ગોહર પાછું પોતાનાં મોહમાં લેઈને દરીઆવમાં જઈ પડેછે. જેવારે

કોઈ વખત શેર તથા ચીતા અથવા કોઈ શેકારી આદમી કમીગાહ કરીને તે ગાવ તરફ જાયછે તેવારે તે શેકારી આદમી તથા ફાડીખાનારાં જનાવરની બો તરણુ તીર વાર દુરથી એ ગાવનાં મજખમાં પોંહાંએછે તેથી શેતાખ દોડતી જઈને દરીઆવમાં પડેછે. એ અન્નએળી સાંભલીને કેરશારખ ધણોજ અજખ રહ્યો. તે જગો એક રાત રહીને જેહાંપેહેલવાન ખામદાદને વખત લશકર સાથે કીનારાની રાહે ખુશકીમાં આગલ ચાલ્યો તાંહાં એક જાંજીરો ધણોક ચમતકાર ભરેલો હતો તાંહાં તે જાંજી જઈ પોંહાંએચો. તે જાંજીરાની પાસે એક દરીઆવ હતો, તેમાંથી બેસુમાર અમખર તે જગો પડેલું તથા તેની પાસે એક જાંજીરો દીઠો, તેની આશપાશ માહરાજ મેહેરાજ તથા જેહાંપેહેલવાન તમામ લશકર સાથે ફર્યા. તે જાંજીરાની જગોનું ધાસ જેહેરી દીઠું યાને તે ધાસ એવું જે કોઈ પણ તે ખાય તો જેહેર લાગે. પણ તાંહાંજ ખીજી તરફનું ધાસ તે એવું કે જે તે ઝેરી ધાસ ઉપર તે ખાય તો શેતાખ જેહેર ઉતરી જાય ! તે જગોએ કેરખાની પેદાએશ બેસુમાર હતી, પણ તે જગો એક અન્નએળ જોવી હતી કે પથરોમાંથી ભાંત ભાંતનાં કુલ ખીલેલાં અને તેની ખુશબો બે ફરશહંગ લગી જતી. તે પથરમાંથી તરેહવાર મેવો નીકલેલો, તે મેવો તમામ લશકરે ખાધો પછે તેની નજદીક એક જાંગલ વાંસ, જાહાડ તથા પાંણીએ ભરેલું દીઠું તે પાંણીને કોઈ પીતું તેને જલદ શરાખ ખીએ ને ફેરી થાય તે મીશાલની કેફ ચઢતી હતી. બલકે બેઅખતીઆર થઈને જમીન ઉપર પડતાં તે કંઈક વારે પાછા પોતાની હોશમાં આવતાં હતાં. તે જગો એક એવી જાતનું ધાસ હતું કે તે ધાસને જે કોઈ હાથ લગાડે તો તે શખસને તેજ વખત બેસુમાર હુંધ આવતી ! તેથી તે ફેરી આદમીની મીશાલ જમીન ઉપર લેટી જતો હતો. જેવારે તે ધાસને પકડનારે શખસ તેને હાથમાંથી નાખી દેતો તેવારે તેજ વખત હોશીઆર થતો તથા એક ખીજી ધાંસ શફેદ રંગનું જેનાં કુલ લાલાનાં કુલ કરતાંખી શોરખ રંગનાં હતાં. તે ધાંસ ખાંમદાદથી તે આફતાખ ગરક થતો તાંહાં લગી શીહા ધુવાંનાં રંગની મીશાલ નજર આવતું હતું. તેજ ધાસ શીહા રાતને વખત રોશન ચેરાગની મીશાલ નજર આવતું ! તાંહાં એક ખીજી જાતનું ધાંસ એવું હતું કે જે મીશાલે ચમકનો પથર લોહોડાંને બેચી લે તે મીશાલ તે ધાંસ શુનાંને પોતાની તરફ બેચી લેતું હતું ! તાંહાં તે જગો ધણાંક પથર પડેલા હતા, તે પથરને જે કોઈ હાથમાં પકડતો તે શખસ તેજ વખત ખુદા આદમીની મીશાલ વાંકો થઈ જતો હતો અને જેવારે તે પથરને હાથમાંથી નાખી દેતો તેવારે તે પાછો સીધો થતો હતો. તાંહાં એવી તરાંહનાં કુલ હતાં કે જે કોઈ તે કુલની ખુશબો લેતું તે જાંજી

આદમીની મીશાલ એઅખતીઆર હશયા કરતું હતું. તાંહાંજ એક ખીજી જાતનાં ફુલ એવાં હતાં કે જે કોઈ તેને શુંગતું તે વગર હાય અફશાશે માહેતમ કરી જરબેજર રડતો હતો ! એ વગેરે ખીજી તરાંહનાં એટલાંતો અળએળ જેવાં ફુલ હતાં કે તેની તારીફ થઈ શકે નહી. જે કોઈને ખાએશ થઈ તે શખસોએ તેમાંનાં કેટલાંક ફુલ પોતાની પાસે મુશાફરીની અળએળી તરીકે લેઈ રાખ્યાં—તાંહાંથી આગલ ચાલતાં કેટલાક ટેકડા અમખરના દીઠા. તે અમખરનો એક એક ટુકડો હાથી ખરાખરનો હતો. વજનમાં એક એક કટકો એકશો મણુને અનદાજે હતો ! તે તમામ અમખર માહરાજ મેહરાજે જંગી કેરશાસપને ખખશયું. માહરાજ કેહેવાલાગો કે એ મીશાલનું અમખર જેહાનમાં કોઈ જગોએ પણ પેદા થતું નથી. મગર મારા દેલમાં એકીન છેકે એવી અળએળ ને નાદેર ચીજે જે આપણાં હાથમાં આવેછે તે પાદશાહ જેહાક તથા તારા ખખતનાં જહલકાટથી મલેછે. તેવાર પછે તે જગો એક ચશમો દીઠો, તે ચશમાંથી દશ કદમ દુર એક શુરાખ હતું; જે કોઈ અંદર ઉતરીને ડુખડી મારતો તે શખસ વાદળની તે અશમાંની મીશાલ શેતાખ હવા ઉપર ઉડી જતો હતો તે કેટલીક શાયત પછે ઉપરથી જેમ ધુઈ આવે તે મીશાલ આવીને પેલાં શુરાખમાં જતો. તે શખસને હવા ઉપરથી નીચે આવતી વખત તેનાં તન ઉપરથી પાણીનાં કતરા વરશાદની મીશાલ જમીન ઉપર પડતા પણ કોઈને ખખર નહી હતી જે એ પાણી કાંહાંથી આવેછે ? તે પાણી જે કોઈ પીતો તે શખસ હરગેજ ધરાતો નહી ! માહરાજ ને જેહાંપેહેલવાન પોતાના રસાલાને લશકર સાથે તે જગોથી ખુશી સાથે આગલ ચાલ્યા પછે શરંજ શેહેરની તરફ એક જંજીરામાં જઈ પોંહિંચ્યા. તે જંજીરે ઘણેજ ખુશીભરેલો, ઉંચો તથા પોહાલ-ધમાં બહશો ફરશહંગ કરતાંખી જીઆદે હતો. તે શરંજ શેહેરમાં એક પાદશાહ ઘણાંક લશકર સાથે દખલ્યા ભરેલો હતો. જેવારે તે પાદશાહને માહરાજ મેહરાજ તથા જેહાંપેહેલવાનનાં આવ્યાની ખખર થઈ તેથી શેતાખ ઘાસ કાઢી તથા સરવે શામાન જે કાંઈ પાદશાહને લાયક ઘટે તે મોકલીને પોતે લશકર સાથે તેઓને એશતેક્યાલ ગયો અને પોતાનાં શેહરમાં માહરાજ મેહરાજ તથા જેહાંપેહેલવાનને લાવી તમામ લશકર સાથે એક હફતા લગી જીઆફત આપીને મેહેમાન દાખલ રાખ્યા. તે પાદશાહ પોતે રાતદન ફરમાખરદારીની કમર બાંધીને તેઓની ખેદમતમાં ઉભો રહેતો હતો. તે પાદશાહ હરરોજ મીજલશમાં એટલોતો ખળનો ખરચ કરતો હતોકે તે ખરચ જેઈને માહરાજ મેહરાજ તથા જેહાંપેહેલવાન

ધણા અજબ રહેતા હતા. જેવારે હકૂતો તમામ થયો તેવારે ધણીએક નાદેર ચીજો તથા ખેસુમાર ખજાનો માહરાજને તથા જેહાં પેહેલવાનને તેણે નજર કીધો, વલી ધણેક ખજાનો લશકરને પણ અખશયો તેણે કરી તમામ લશકર ખુશ ખુશ થઈ ગયું. તે ખજાનાએ કરી કીસતી એવી ભારી થઈકે તેને ઉઠાવવાની તાકાદ દરીઆવનેખી રેહી નહીં ! તેમાં કપુર, અગર, અમબર, કશતુરી, અશરરી, ઈઆકુત, પાદશાહી લાએકનાં મોતી, જવાહર, એક તાજ કેરખાનુ, એક તખત શીરોજનું, જરી ખીછાંણાં, પરવાલાંની કુરશી, અખતર, તલવાર, છુટભાલડી અને એ વગરે તમામ હથીઆરો ગોહરનાં જડાવ સાથનાં તથા ખીજી ધણીક ચીજ ભાંતભાંતની તથા ધણાંએક ઘોડા તેજ પવનની મીશાલ ચાલનારા તથા કેટલાક ગોલામો ખુબસુરત જરી કમરબંધ સાથના તથા પરીની મીશાલ નાજ તથા નખરાં ભરેલી કેટલીક ખાંડી વગરે ધણેક શાંમન લાવીને માહરાજ તથા જંગીને નજર કીધો. તે શાંમનની તદ્દશીલ અગરજો બયાન કરી કહયેતો એક જુદું નામું ભરાય ! માહરાજને જેહાં પેહેલવાન પોતાના લશકર સહીત તે જગોથી ધણીક ખુશી-સાથે આગલ ચાલ્યા. ચાલતાં એક જંજીરામાં જઈ પોંતોંચ્યા તે જંજીરાનું નામ એરમંદ કરીને હતું. પણ જાણે તે જગો ગોયા રોશન બેહેસત હતું. તેની હરતરફ પાહાડ તથા જંગલ હતું. તે જંગલમાંનાં જાહાડો ઉપર ખેસુમાર અજબોજો લપેટાઈ ગયલા હતા. તે જગોની જમીન તમામ કપુરે કરી ભરેલી હતી. જેવારે આફતાબ નીકલતો તેવારે તેની શકેદીએ કરી ગોયા જમીન ઉપર શફિદ ચાદર ખીછાવેલી હોય તે મીશાલ તે સરજમીન નજર આવતી હતી તાંહાં જમીન ઉપરથી પેચદાર શાંપ રશીની મીશાલ હરતરફ ફરતા હતા. હરએક જગો કપુરનાં ટેકડા એકઠા થયલા હતા તેઉપર ધણાંક અજબોજ જનવરો ખેરીને ખુશ આવાજ કરતાં હતાં. તે જનવરોને વાસતે પેલો નાખોદા એમ કરી કહેવા-લાગોકે જેવારે તે જનવરો પોતાનાં કોઠામાં બેડાં મેલતાં, તે બેડાંમાંથી જાહાંલગી બચાં નહીં નીકલતાં તાંહાંલગી હરરોજ પેલા અજબોજમાંથી ધણાંક શાંપ આવીને ચાહતાકે તેનાં કોઠામાંથી બેડાં લેઈજાય તેવારે તે બેડાં શેતાબ કોઠામાંથી ઉડીને તે શાંપનાં શર ઉપર જોરથી જઈ પડતાં તેથી તે શાંપ આજેજ થઈને નાહસતા હતા. જેવારે બેડાંની મુદત તમામ થતી તેવારે તે જનવરો બેડાંમાંથી બચાં કાહાડતાં અને તે બેડાંનાં કોટલાંને પોતાનાં કોઠામાં ખાડો કરીને તેમાં રાખતાં, સબબકે પેલા શાંપ તે માલામાં બચાંને મારવા આવેતો પેલાં બેડાં જોતાંજકે તેની દેહે-શતે કરી પોતાનો જીવ લેઈ નાહસે. એ રીતે તે બચાંઓ જીઆન પોંહાંચી

શકતો નહીં ને ઉધરી મોટાં થાયછે. એ મીશાલની અજાણ્ય વાત સાંભ-
લીને જેહાંપેહેલવાંન અજાણ્ય રહેયો એવામાં તે જગોની નજદીક એક
શીહા પાહાડ નજર આવ્યો તે પાહાડનું શર ઊંચાઈમાં ધણું હતું. તે પા-
હાડની ઉપર એક ખુલ્લું જાહાડ ધણું ઊંચું હતું. તે જાહાડ પોહોલા-
ઈમાં એઆલીશ ફરશંગ લગે હતું ! તે જાહાડનાં શર ઉપર એક હેવાંન
શનદલ તથા અગરનાં લાકડાંનું બનાવેલું હતું. તે જાહાડને વાસતે પેહે-
લવાન કેરશાસપે પેલા નાખોદાને પુછ્યુંકે એ જાહાડ ઉપર એ મીશાલનું
એ હેવાંન કોણનુંછે અને એવી બોલદં જગો ઉપર કોણની બેઠકછે ? તેવારે
નાખોદાએ જવાબ દીધોકે એ જગો “શીમોરગ” જનવરનીછે. શીમોરગ
ખીજાં જનવરો ઉપર પોતાને પાદશાહ કેહેવાડેછે, તેથી એ જગો જેકાંઈ
ખીજાં જનવરોછે તે એ શીમોરગનાં ડરથી એક એક સાથે લડતાં નથી.
એ શીમોરગની ખાશીઅત એછેકે પાહાડ ઉપર અજદાહને જોય અથવા
ખીજાં જનવરોને જોય તેવારે શતાબ્દ ઉડી જઈને તે જીઆંગાર જનવરને
પોતાનાં નખે તથા ચાંચે કરી ફાડી નાંખે ! ખીજાં એકે એ શીમોરગ જે-
વાર જંગલમાં કોઈને રાહ ભુલેલો જોય અને જાણેકે એ શખસ પાસે
કાંઈ ખાધાનું હાજર નથી; તેવારે શેતાબ્દ એ જનવર ઉડી જઈને ખીજાં
જંગલમાંથી હરએક મેવો લાવીને તે શખસની નજદીક મેલેછે !! જેવારે
તે આદમી મેવો ખાઈને ધરાયછે તેવાર પછે તેને પોતાની ચુગાલમાં પકડી
એ શીમોરગ ઉડેછે, તે હરએક જગો આદમીની આખાદી હોયછે તાંહાં
લેઈ જઈ આસતે રહી તેને જમીન ઉપર મેલીને પોતે પાછું આવી પો-
તાનાં એ હેવાંનમાં બેસેછે, જેવારે તે શખસ પોતાને ઠેકાણે જઈને કરાર
પકડે તેવારે એ જનવર ધણું ખુશી થાયછે. એ શીમોરગ જનવરમાં
એવી નેક ખશલતછે. એવી વાત પેલો નાખોદા કરતો હતો તેવામાં તે શી-
મોરગ નજર આવ્યું તેનાં પરનાં તરેહવાર રંગે કરી આશમાંનખી નકશી-
દાર ખીજાણાંની મીશાલ નજર આવવા લાગે. તે જનવરના ઉડવાથી
જાણે તે પાહાડ લાલાનાં ફુલથી ભરેલો હોય એવો દેખાવા લાગે ! તેની પાં-
ખની હવાએકરી દરીઆવની ખુશ મોજખી તેની યરોયરી નહીં કરતી કે
જાણે તેવી મોજ દરીઆવમાંખી નહીં હોય ! તેનાં પોકારેકરી જંગલમાંથી
જનવરો નાહસતાં હતાં. જેવારે તે શીમોરગ નજદીક આવી પોંહોંચ્યું
તેવાર શરવ કોઈ જોયશું કે એક ભારી મગરમજ તેને પોતાની ચાંચમાં પા-
કડેલું તથા એક અજદાહ એઆલીશ વામ કરતાંખી લાંબો તેને પોતાની
ચુગાલમાં પકડેલો ! તે આસતેઆસતે શેહેલ કરતું આવી પોતાની જગા-
ઉપર બેઠું અને શર ફેરવીને ચોતરફ નેગાહ કરવા લાગ્યું. એ તરેહની

તમામ અજાણ્ય ચીજો જોઈને જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ હકતાલાની અંદગીમાં ઉભો રહી કેહેવા લાગો કે એ જહાનના પેદા કરનાર શાહેજ, તમામ અજાણ્ય ચીજોનો પેદા કરનાર તુંજ છે. તમામ છુપા બેદનો જાણનાર પણ તુંજ છે—એ સાત આશમાંની તે તારી કુદરતે બનાવ્યાં છે. અને ચાલખી તેંજ આપી છે અને જમીનને પાણી ઉપર સ્થીર પણ તેંજ કીધી છે. જેહાનની તમામ પેદાએશને તેં ચાર ગોહરથી બનાવી તેમાં પેહેલી ખાક, બીજી પવન, ત્રીજું પાણી તથા ચોથો આતશ. એ ચાર ચીજમાંથીજ ભાંત ભાંતની હજારો કરામત પણ તેંજ પેદા કીધી છે. હરએક આદમીનાં ચેહેરા જુદીજુદી શીકલના તેંજ સમાસ્યા છે. બલકે જેકાંઈ તેં ચાલું તે કીધું અને ફરી પણ તું જે કંઈ ચાહશે તે કરશે. તારી રાસ્ત રાહ તથા તારી અવલ પેદાએશ કરવાની હકીકત તું વગર કોઈ બીજો જાણતો નથી. મીટીનાં કાલજુદમાં જીવખી તું મેલે છે. અને હરજાનાં પેટમાં શીહા લોહીને ખુશખોદાર કશતુરી પણ તુંજ કરે છે. તેં જેકાંઈ કીધું છે તેની શરૂઆત કોઈને માલુમ પડતી નથી. પણ જેકોઈએ તારી તરફ નેગાહ નહી કીધી યાને તારી ફરમાંબરદારીથી શરૂ ફેરવ્યું તે શખસ એ જેહાનમાં ખોહાર છે. જેકોઈ તારા બેદથી વાકેફ નહી થયો અને તારા શોકરાંનાં બળ નહી લાવ્યો તે શખસ દેલનો આંધલો છે. એ શીમોરગ જનવર જે ભારી પાહાડની મીશાલનું છે તેને શેતાબ પવનની મીશાલ ઉડવાનું કહવત તું આપે છે કે તેનાં પરનાં વાએ કરી દરીઆવખી આજેજ થવા ચાહે ! એ રવેશની એક તેંજ એને ઊંચી આપી છે. એ જનવરનાં પર એકશો રંગનાં બનાવ્યાં છે ! એવી અજીમ કુદરત તું રાખે છે. એ રવેશે જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે અંદગી કરી પોતાનું શરૂ ખાકમાં ધરી હકતાલાની દરગાહમાં ઘણીએક આજેજ કરી પોતાનાં ગુનાંહથી તોખાહ કરી ગુનાહ બખશાવતું માંગતો હતો. જેવારે જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ અંદગીથી ફરેજ થયો તેવારે તેણે લશકરને હોકમ કીધો કે જેઓથી લેવાય એટલું અગર તથા કપુર લે તે હોકમ સાંભલીને જેથી જેટલું લેવાયું તેટલું તે લીધું અને તે જગોથી બીજા જંજીરા તરફ આગલ ચાલ્યા.

બીજા જંજીરાની હકીકત.

આગલ ચાલતાં એક જંજીરે ઘણીએક ખુશ હવાથી ભરેલો હતો તેની નજદીક જઈ પોહોંચ્યા. તે જગોનાં જહાડો તથા કુલની તારીફ આદમીબદથી હરગેજ યઈ શકે નહી. તે જંજીરા સીવાએ કોઈ બીજા જંજી

રાની તારીફ આદમીઓનાં મોહમાં નહી હતી. તે જંગરાને વાસતે પેલો નાખોદા જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપને કેહેવા લાગો કે જે કોઈ શખસ એક વરશ લગી એ જગોની આખોહવામાં રહે તો તે મરદ હરગેજ ખીમારખી નહી થાય અને ખુદોખી નહી થાય. અગરજે તે મરદ ઉપર હીમ પડે ઈઆ ગરમીથી તેને લુ લાગે તોખી તેને કશું નુકશાન નહી પોહોંચે ! જેહાં પેહેલવાને તે જગો ખુશ રંગના તથા ખુશ શરોદનાં લલકારનારાં મુરગો દીઠાં. તેવારે જેહાંપેહેલવાને કમાનનો ચીલસો ખેંચીને ખદંગી તીરે કરી ટલાક મુરગો મારયાં તેવારે નાખોદા કેહેવાલાગો કે એ નામદાર એકે મોરગને હરગેજ મારતો નાં. હવે એથી હાથ ઉઠાવ. શાવાસતે કે એ જગોથી આગલ ચાલતાં એક દરીઆવ ધણો ઊંડો આવેછે તેની રાહ કોઈ નાખોદા લોકોને માલુમ નથી. જેવારે તે દરીઆવની નજદીક જે કોઈની કીશતી જમ્યછે તેવારે એ જનવરોમાંથી કેટલાંક જનવરો ઉડીને તે કીશતીની આગલ પોકાર કરતાં ચાલેછે; તેનાં આવાજ ઉપર તે લોકો કીસતી ચલાવેછે. વાસતે આપણી ફેકર મને લાગેછે કે તુંતો બેદેહસત એ જનવરોને મારેછે અને આપણુનેતો તે ઊંડા દરીઆવમાંથી આગળ જવુંછે. વાસતે તે જગો આપણુને રસતો કાણુ દેખાડશે ? આપણી કીસતી તે જગો ગરક થશે. એ શખુન સાંભલીને જેહાંપેહેલવાન દેલમાં અનદેશો કરવાલાગો અને તે જનવરો મારેયાથી ધણોક પશેમાંન થઈને પછે તે જનવરોમાંથી કેટલાંક જનવરને જીવતાં પકડીને પોતાની કીસતીમાં માહવજતથી રાખ્યાં કે મયાદ તે દરીઆવમાં વખત ઉપર તે જનવર હાજર નહી થાય તો એ જનવરની મદદે કરી આપણે શલામત નીકલી જઈયે પછે તાંહાંથી એ જનવરને ઉડાવી મેલશું તેથી આપણુને રસતો દેખાડશે એવો અદેશો કરીને તે જનવરોને સાથે લીધાં. આગલ ચાલતાં એક જંગરામાં જઈ પોંહોંચયા. તે જંગરામાં રૂપાંની ખાણુ હતી તાંહાં ધણુંક મેવાનાં જહાડો તથા ભાંત ભાંતનાં પુલો હતાં. તે જગોની જડી ખુટી તરેહવાર હતી—તે પુલ તથા મેવા એક લાખ તરેહ કરતાંખી જીઆદે હતા. તે જંગલમાં બેસુમાર કેશર પાકતી હતી. તેથી જાણુ તે જગોનાં જંગલમાં ખાલેશ સુનાનું ખીછાણું ખીછાવેલું હોય એમ દીસતું હતું તથા તે જંગલમાં એક જહાડ હતું તે જહાડની ખાશીઅત એ હતીકે જેવારે પુરવની તરફથી આફતાખ નીકલતો તેવારે તેને જોઈને તે જહાડનાં પુલ શેતાખ ખીલતાં હતાં અને જે તરફ આફતાખ ફરતો તે તરફ તે પુલખી આફતાખની મીશાલ મોંહ રાખીને ફરતાં હતાં ! જેવારે આફતાખ ઉતર દશાએ ઉતરી જતો તેવારે તે પુલનું જહાડ ખીમાર આદમી ધુંજે તે મીશાલ ધુંજવું હતું

અને જેમ એક દોસત પોતાની મેહેબુબીથી જુદો પડે તેથી તે આખમાંથી આંજી વરસાવે તે મીશાલે તે જાહાડનાં ફુલમાંથી ગોળા પાંણી વરસતું હતું ! તાંહાં બીજાં જાહાડો હતાં તેનાં ફુલમાંથી કશતુરીની ખુશબોઈ નીકલતી હતી. બાજેમાંથી અમરની ખુશબોઈ નીકલતી હતી. બાજે જાહાડનાં ફુલો હતાં તે આફતાબ નીકલતો તેવારથી તે બપોર લગી ખીલેલાં રહેતાં અને બપોર પછે જેમકે આદમી જોઆબ કરે અને પોતાની આંખ વીચે તે મીશાલ પાછાં બંધ થઈ જતાં હતાં તેમાંથી પાંણીના કતરા જેમકે આદમી જમી કરે અને આંખમાંથી આંજી નીકલે તે મીશાલ નીકલતા હતા. એ મીશાલે તે ફુલમાંથી પાણી રાતલગી નીકલતું હતું. જેવારે રાતનો વખત થતો તેવારે તે ફુલ ખરીને જમીન ઉપર પડતાં. બીજાં જાહાડ ઘણાંક મેવાલરેલાં હતાં તે જાહાડને એક વરસમાં એવાર ફલ આવતાં હતાં તેમાં એક ફલનાં ફલમાંથી મધ નીકલતું હતું અને બીજા ફલનાં ફલમાંથી ખાંડ નીકલતી હતી. એ વગેરે બીજાં ભાંતભાંતનાં ફુલ તથા ફલ હતાં. તે જંગલમાં પરનદાં મોરગને શર ઉપર ગેનડાની મીશાલ એક એક શીંગડું હતું ! એવી અજબોબી જોઈને જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ અજબ રહીને હોંદુસયાનનાં મુલક ઉપર આફરીન કરી કેહેવાલાગો કે જેહાંનનાં દરમેઆનમાં જે કાંઈનાદેર ચીજછે તે પાક યજદાંએ હોંદુસ્તાનના લોકોને બખશીછે. એ હોંદુ લોકોનાં મોહોડાં તથા સુરત જેવામાં શીહા દોજખની મીશાલનાંછે પણ એ લોકોનું વતન જેવામાંતો રોશન બેહેશતની મીશાલ ખુશી ભરેલુંછે. એવી અજબોબ ચીજો તથા એવી ખુશ હવા બીજા મોલકમાં નથી. હું તમામ હોંદુસ્તાન ફરી વલયોહું પણ એ અઈયામમાં કોઈને મેં બીમાર તથા શોસતી ભરેલો તથા આજરભરેલો જોયો નથી ! અગરજે બાજે લોકોને વરસ પોંહેંચ્યાંછે તેના સખબે બુઢા થયલાછે, પણ તે લોકોનાં તન ઉપરથી શીહા બાલ જેવુંહું. તેજ તથા તુંદીમાં જવાન મરદની મીશાલના દલેર નજર આવેછે. એમ કરતાં તે જગો બે હફતા લગી રહીને તમામ અજબોબ ચીજો જેઈ માહરાજ ને જેહાંપેહેલવાન પોતાના તમામ લશકર સાથ આગલ ચાલયા.

ત્રીજા જંજીરાની હકાએત.

આગલ જતાં એક બીજા જંજીરાની નજદીક તે નામદારો પોંહેંચયા. તાંહાં જોય શુંકે તાંહાં તે જંજીરામાં કાંટા તથા કચરા સીવાય કોઈ બીજું દોહું નહી. તાંહાં હરતરફની જમીન ખારી તથા પાણીથી ખારાં, તે ખારી-

જમીન ઉપર એક તરફ એક બાગ દીઠા તેમાંનાં ફુલ તમામ ખુશબોમાં દેલની મુરાદ તથા જોક વધારે તેવાં હતાં. જાણે તે બાગ નહીં હતો પણ ગોયા બેહેશતની જગા હતી. ગોયા તે જંગલમાં હકતાલાનાં બેહેશતમાં જે કાંઈ નાદેર ફુલ હતાં તે તમામ ફુલનાં જાહાઝ લાવીને તે બાગમાં રાખ્યાં હતાં. તે બાગ દરમયાન એક ચશમો ખાલેશ પાણીનો જેમાંથી ગોલાબની મીશાલ ખુશબો આવતી હતી, તેને જોઈને માહરાજ મેહેરાજ જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપને કહેવા લાગો કે એ ચશમામાં ઘણું અન્નએય જેવું છે. એટલું કહીને તે નામદારે હાકમ કીધો તેથી તે બાગમાંથી ઘણાંક ફુલો તોડી એક ચાદર ઉપર મેલીને તે ચશમા નજદીક ધરયાં તેજ વખત તે ચશમામાંથી એક જોશ ઉઠ્યો તે જોશમાંથી એકાએક આતશ રોશન થયો ! તે આતશે કરી પેલી ચાદર ઉપરનાં તમામ ફુલ બલી ગયાં અને તે ચાદર શલામત રહી. તે તમાશો જોઈને જેહાંપેહેલવાને ફરીથી પુછ્યું કે એનો ભેદ કેમ જણાશે ? આપણે એ જગો ફરીહરીને એ વાતની જોશતેજો કરયેતો ઠીક. તેવારે માહરાજ મેહેરાજે કહ્યું જે એ હકતાલાની કુદરતનો ભેદ આજ લગી કોઈ પામ્યું નથી, કે એ પાણીમાંથી આતશ શી રવેશે નીકલે છે ? અને તે આતશે કરી કેમ ફુલ બલી જાય છે ને ચાદર નથી બલતી તે શું છે ! એ ભેદનો જાણનાર પરવરદેગાર સીવાય કોઈ ખીજો નથી. આદમીજાદની શી કુદરતકે એવા ખારીક નુકતાનો ભેદ જાણે ? પછે તે જગોથી એક પાહડ તરફ ચાલયા તેની નજદીક એક જંગલોરો “શંઘુને” નામનો હતો. તે પાહડ ઉપર એસુમાર ચમપેલીનાં ફુલ હતાં. તે જંગલોરો આસપાસ શેરદીનું જંગલ હતું તે જગો અનાર, તોરંજ ને નારંજનાં જાહાઝો એ સુમાર હતાં. તે અનાર તથા તોરંજ તથા નારંજ એવાંતો મોટાં હતાંકે તેમાંનું એક ફલ ઘણાજ જોરથી ઉઠાવી શખાતું હતું તથા એક એક તોરંજ એવુંતો મોટું હતુંકે બેહાય સાથે મલતા તેવારે જોરથી તે જમીન ઉપર ગોઠવાતું. તે પાહડ ઉપર એક રાહ તારીક યાને અંધારી તથા તંગ હતી. તે રાહમાં આગલ ચાલતાં એક કોટ સખત પથરનો બાંધેલો હતો. તે કોટ દરમયાન એક તલાવ ઘણું ભારી હતું. તે તલાવ આસપાસ ખુલ્લું એહવાંનો તથા આગાશીઓ બનાવેલી હતી. તે એહવાંનોની પાસે એક ગુમબજ પથરનો હતો તેમજ તેનાં થામખી પથરનાજ હતા. તે ગુમબજનાં દરવાજા અગરનાં લાકડાંનાં બનાવેલા હતા. તેમાં નકશ કોતરીને તેમાં માહીના દાંતના ટુકડા જડેલા હતા તે ગુમબજનો એક એક પથર એવો તો જબરદસ્ત ભારી હતોકે તેનાં ભારે કરી એક કીશતી ગરક થવા ચાહતી હતી તેનાં એક થાંભાને એકસો પેહે-

હવાન એકઠા મલતા તેવારેજ જરા કોરભાર કરતા ! એ મીશાલનો ભારી ગુમખજ જોઈને માહરાજ મેહેરાજ જંગી કેરશાસપને કેહેવા લાગો, કે એ ગુમખજને એક મરદ તથા એક ઓરતે મલીને થોડા દાહડામાં બનાવ્યો છે. તે બે જણ પાહડ ઉપરથી પથર લાવતાં ગયાં અને બાંધતાં ગયાં એમ તે બેજણે મલીને એ ગુમખજ બાંધ્યો છે. તે બેજણમાં મરદનું નામ “ મારેન ” તથા ઓરતનું નામ “ મારનીને ” કરી આખાં હાંદુસથાનમાં મશહુર કેહેવાય છે. જેવારે તેઓએ એ જગો બનાવી તેવારે તેને કોઈ બીજું આદમી મદદગાર હતું નહી તેમ એ કામ ઉઠાવી લેવામાં તેઓને કોઈ બીજાં આદમીનું કામ પડ્યું નહી. — એવાત સાંભલીને જંગી કેરશાસપ ધણો અજબ રહી કેહેવાલાગો કે એ મીશાલનો જોર ને કહવત મેં આજ સુધી સાંભળ્યું નથી. હવડાં જોઈશું કે એ ઈમારતનો એક પથર કોઈપણ જોરાવર મરદથી ઉઠાવી શકાય નહી. એવું જોર આપણાંમાં કાંદાં છે ? અને આપણેતો આજના એટલાં જોરે કરી આપણને મરદાંને મરદ કરી કેહેવાડયે છીએ. પછે આગલ જતાં તે પાહડ ઉપર ચાલ્યા. તાંડાં બહોળા બહોળા એક ગોઝામાં મીજલેશ કરી બેઠેલા દીઠા. તેઓની નજદીક જઈને જેહાંપેહેલવાંન પુછવાલાગો કે એ બુદા બહોળા એ કોટ તથા એ ગુમખજ ઉપર તમારે આ રવેશ જપતપમાં બેસવાનું શું કાંમ છે કે તમે એ વાએજહાન જગો મકાંન કરી બેઠાં છે ? તેવારે તે બહોળામાંથી એક બુદો જવાબ કેહેવાલાગો કે એ નેકબખત પેહેલવાન એ મકાન હમારી લગતી બંદગી કરવાની જગો છે, એ ઉપર રહીને હમો સરવે કોઈ પાક યજ્ઞાંતી પરશતેશ કર્યે છીએ આ એકાંત ને આદમજનતથી દુર વેરાન જગોમાં તે યજ્ઞાનની બંદગીમાં ધ્યાણ લગાડવાથીજ ચાહી રીઆજત થાય છે. આ જગો ઉપર તે બુદાવંદની ખાલેશ ખુદરત સીવાય બીજી કોઈપણ બદી કે લાલચના દેખાવ નથી કે તે નજરે પડવાથી બીજી તરફ ધ્યાન રોકાય અથવા તો કોઈ જાતની સંસારી ગરબર સરબર નથી કે બંદગીમાં ધ્યાન લાગવાથી બે ધ્યાન થઈએ ? તેની પરશતેશને વખત એ જગો કોઈ બીજાં આદમીની વસતી નથી. વહી એ જગોની તારીફ એછેકે અગરજો કોઈએક શખસ કોઈ સાથે ગેરઈનસાફથી લડાઈકરે અને તેનો કજીઓ ઈનશાફતી રાહે કોઈ ચુકવી નહી શકે તો તે બે દાવાદાર એ જગો આવી એ ગુમખજમાં બેસીને હયાં બાગેબુલદ આવાજે કરી પોતાની હકાકત જાહેર કરે તો જેકોઈ બુદાને ગેરવાજબી હોય તેને શેતાબ તાપ આપે ને તેજ શખસ પોતાની મેલે જરજર રડે અને આંખે આંધલો પણ થાય. તે શખસ ફરી આંખે ક્યારે જોતો થાય કે જ્યારે તે પાક યજ્ઞાંતી ડરીને પોતાનાં દાવાદારની દાદ

લેઈને તે ઉપરથી જુદું બોહોતાંન ઉઠાવી લઈ તેને રાજી કરે તોજ. અગર નહીતો હમેશ આંખે અપંગજ રેહ. વલી ખીજી તારીફ એછે કે અગરજો કોઇને ઘણું દાહડાની ખીમારી હોય અને આરાંમ નહી થાય, તે શખસ રાતને વખત આવીને એ ગુમખજમાં આરાંમ કરે યાને એક રાત એ જગો ખોઆખ કરે તે શખસને ખોઆખ કરતી વખત હમો લોકો તેનો એહેરો ગોલાખ તથા કશતુરીનાં ખુશબોદાર પાંણીએ કરી ઘોઈને ખેસાડયે છીએ. જો તેની ઉમર દરાજ હોયછે તો તેજ રાતમાં તેને સરવ વાતનો આરાંમ થઈજાયછે ને ફરી જાંહાં લગી તે શખસ જીવેછે તાંહાંલગી તેને તે દરદ થતું નથી અગરજો તે મરદની આખેર આવી હોયછે તો તેજવખત ખોતાનો જાંન તેના પેદા કરનારા હકતાલાને હવાલે કરેછે. મતલબ એજે પેલો શખસ ઘણું દાહડાના આજરની શખતી ભોગવતો હોય તે આ કે તે પાર શેતાખ છુટેછે. એરવેશની તારીફનાં શખુત સાંભલીને જેહાંપેહેલવાંન અજખ રહીને પેલા ગુમખજમાં ગયો તાહાં તે જગોએ તે નામદારપેહેલવાને પરવરદેગારની બંદગી કરી ખોતાનું સર ખાકમાં ધચ્ચું પછે હોકમ કરીને કેટલુંક અગર તથા કપુર તથા અમખર તથા કશતુરી મંગાવીને તે જગો આતશ ઉપર મેલી, તાંહાંથી ઉતરીને માહરાજન ને જેહાંપેહેલવાન ખોતાના તમામ લશકર સાથે એક જંગલ ઘણું ભારી હતું તે તરફ ચાલ્યા.

દમકરનાં જંજીરાની યાને ચોથા જંજીરાની હકાએત.

તે ખીઆખાનમાં આગલ ચાલતાં એક પાહાડ દીઠો, તે ઉપર એકાએક એક મોરગ આવી ખેરીને શરોદ ગાય તે મીશાલનો આવાજ કરવા લાગું. તેનાં નાખ તથા ચાંચમાંખી ઘણાંક શુરાખ હતાં તેથી તેનો આવાજ તહરેવાર નીકલતો હતો. તે મોરગ અવાજ કરતું જેહાંપેહેલવાંનની નજદીક આવી લાગું, પણ તહરેવાર આવાજ કરતું તેથી સરવકોઈ તે શરોદ ઉપર દીવાના થઈ ગયા. જેહાંપેહેલવાને તે મોરગની નજદીક જઈ તેનાં શુરાખ ગણ્યાં તેથી પચાસ કરતાંખી જીઆદે માલમ પડયાં, વાસતે જેવારે તે મોરગ એક દમ મારતું તેવારે પચાસ તહરેનો આવાજ નીકલતો ! જેમ પખવાજ તથા ચંગ સાથે વાગે, તેમીશાલ વજનતરનોખી આવાજ તેમાંથી નીકલતો હતો ! તે આવાજનાં સાંભલ્યાથી લશકરનાં ઘણાંક આદમીઓ ખુશીનાં જોશમાં આવીને ખેહોશ આદમીની મીશાલ જમીન ઉપર પડયાં બાજે લોકો એવાતો ખુશીમાં આવ્યા હતા કે ખેસુમાર હશવાથી તેઓનાં જીવખી નીકલવા ચાહતા ! તથા બાજે લોકો તેનાં આવાજ સાંભલવામાંથી ગભરાઈ

ગયા. એ રવેશ સરવે કોઈ એઅખતીઆર ઉભા રહીને તેનો આવાજ સાંભલતા હતા. એમકરતાં કેટલીક શાએત ગુજરી તેવાર પછી તે મોરગ પાહડ ઉપરથી ઉડ્યું અને જંગલમાંથી કેટલીક કાઠી પોતાની ચાંચમાં લાવીને એક જગો એકઠી કીધી. પછે પોતે તે કાઠીના ઢગલા ઉપર બેસીને પોતાની પાંખનાં વાએકરી તેમાં આતશ રેશન કીધો તે આતશે કરી પેલી કાઠી બલવા લાગી. જેવારે આતશ પુરો રેશન થયો તેવારે પોતે તે આતશની આહમાં પડીને બલી ગયું ! તે તમાશો જોઈને તમાં લશકર અબજ રહ્યું તે મોરગનાં મુવાથી સરવ કોઈ અદ્દસોસ ખાવા લાગા કે એવો શરેદ આશમાંનનો ગવઈઓ જે શુકર શેતારોછે, તેનોખી નથી !—તેવાર પછી પેલો નાખોદા જંગી કેરશાસપને કેહેવાલાગોકે અએ જેહાંપેહેલવાંન તેં અબજએખી જોઈ તે જનનવરનું ઠેકાંણું અશલ “૩મ” શેહેરેમાં હતું. તે જગોથી બેવતંન થઈને એ જગો આવી રેહ્યું હતું. એ જનનવરને જોઈું નથી તથા એને નર માંદા ઉપરખી કશે મદાર નથી. જેવારે એ મોરગને એક હજાર વરશ તમાંમ થાયછે તેવારે દુનીઆં તથા પોતાનાં જીવથી પોતે ધરાઈને એ મીશાલ લાકડાંની આહમાં પોતાંને બાલી નાખેછે !—પછે તેનીજ તે રાખમાંથી બીજું એવુંજે મોરગ પેદાથાય છે. “૩મ” શેહેરનો રાગ તમાંમ દુનીયાંના મુલકનાં રાગ કરતાં જે ઉમદા ને મનરીજ કેહવાયછે તે એટલા વાસતેજ ધણો પસંદછે, કે એ મોરગનો શરેદ તે જગોનાં ૩મી ગવઈઆ લોદોએ ચોરયોછે તેથી તે જગોનાં રાગને “અરગનુન” યાને ધણો ખુશ રાગ કરીને કેહેછે. જેવારે ત્રણ દાહડે દરીઆવમાં શીધો પવન પેદા થયો તેવાર કીસતીઓ ઉપર સવાર થઈ માહરાજ મેહરાજ ને જેહાંપેહેલવાન કેરશારપ પોતાના તમાંમ લશકર સાથ ખુશીથી આગલ ચાલયા. તે આ દરીઆવ તથા ખુશકીમાં જેકાંઈ અબજએખ વાત સાંભલતા તે જગો જઈ જતે તમાશો જોતા હતા. એ રવેશ શેહેલ કરતા આગલ ચાલતા હતા. પરંદામાં બે પગાં તથા ચાર પગાં ઉડતાં જનનવર તથા આદમીજદમાં દેવની સુરતનાં એક આદમીને ઘોડાનાં જેવું મોહો અને આદમીનાં જેવું તન તથા એક આદમીનું મોહ હાથીની મીશાલ શુંડું તથા કમર લગી આદમીની મીશાલનું અને કમરની નીચે વરૂની મીશાલનું તથા એકનું તન લીલું તથા મોહડું લાલ ફુલની મીશાલ શોરખ તથા એકનું શર ધહુંની મીશાલનું તથા શેકલ તમાંમ મગરમછની મીશાલની તથા એકનું શર આદમીની મીશાલનું પણ તેનાં શરઉપર રંગીન શીગડાં અને તન ઉપર ગોશપંદની મીશાલનાં બાલ હતા. એ વગેરે દરીઆવ તથા ખુશકીમાં ધણાંક અબજએખ આદમી તથા

જનવરો દીઠાં. પછે તે જગોથી પેલા નાખોદાએ શેતાખ ચાલવામાંડયું તેવારે જેહાંપેહેલવાને તેને પુછ્યું કે તું એવડી શેતાખી શા વાસતે કરેછે ? શું એ જગો ઉપર કાંઈ ડરછે ?—જે હોય તે શેતાખ રાશતીથી કહે.

લડાઈ કીધી કેરશાસપે જંગલનાં ગેણુડાઓ સાથે તે વગરે બીજે હેવાલ.

પેલો નાખોદા કેહેવા લાગોકે એ નેકખખત કેરશાસપ એ જગો ઉભા રહેવાનું કાંમ નથી. કારણ એ જંગલમાં એશુમાર ગેણુડાઓ રહેછે. તે ગેણુડા કદમાં હાથી કરતાં ઊંચા તથા કઠવતમાં જળરા સીંહ જનવર કરતાં ઘણાં જોરાવરછે. તેની પીઠ પથર કરતાંખી શખતછે. તેનાં શર ઉપર શીંગડાં પેહેલવાન લોહોની રાન કરતાંખી પોહલાંછે. તે લાંમખાંતો ગાયા સરવનાં જાહાડ મીશાલ શીધાંછે અને તે શીંગડાની નોક નેજનાં નોકની મીશાલની. તેના પગ લોહોડાંના થાંમ મીશાલનાંછે. તે ગેણુડા પોતાના શીંગડાંનાં જખમે કરી મસત પાહાડને ઉખાડી નાંખેછે તે હાથીને તો એક જખમે કરી મારીને પોતાના શીંગડાં ઉપર ઉઠાવી લેધજાયછે.—એર-વેશની હકીકત સાંભલયાથી જેહાંપેહેલવાન પોતાના મોતથીતો કાંઈ ડરયોજ નહી. પણ શેતાખ તેણે તે જેઆંનગારની લડાઈ ઉપર જવાની કમર બાંધી. જેહાંપેહેલવાન કેહવાલાગોકે રોજે અવલથી મારા ખખતમાં રોજી હરએક લડાઈનીજ લખીછે, તેથી મનેખી જે વખત શખત લડાઈ આવી પડેછે તેવારે ખુશી પેદા થાયછે. રાત દન મારી મોરાદખી લડાઈ કરવા ઉપરજછે, વાસતે એ નાખોદા તું મને એવડો ડર દેખાડીને શાવાસતે વાત કરેછે ? મેં પરથમ બાળપણમાં મસત અજદાહને માર્યો તેથી હું ડર્યો નહીતો એવાં જનવરથી મને કશો ડર આવનાર નથી. એટલું કહીને કમાન ઉપર ચીલો ચહડાવી કીશતી ઉપરથી નીચે ઉતર્યો. એવામાં એક ગેણુડો જંગલની તરફથી દોડતો જેહાંપેહેલવાનની તરફ આવ્યો તેને જોઈજેહાંપેહેલવાને શેતાખ તીર ક્રમાં ઉપર ચહડાવીને એવો તો જોરથી માર્યો કે તેની જોખાંન તથા હલક વીંધીને બાહર નીકલી તેની પછવાડે બીજે ગેણુડો આવતો હતો તેને લાગો; તેથી જેમ દરજી એ ટુકડાને એકઠા શીવે તે મીશાલે એક તીરે કરી જેહાંપેહેલવાને બંધે ગેણુડાને શીવી લીધા. એ મીશાલે નામદાર કેરશાસપે તમામ દાહડો ગેણુડાઓ સાથે લડાઈ કીધી તેવાર આડતીશ ગેણુડા જેહાંપેહેલવાનનાં હાથ ઉપર મારયા ગયા ! પછે ખંજરે કરી તે ગેણુડાનાં શર

કાપીને માહરાજ મેહરાજની નજદીક લેઈજઈ મેલયા. તે માયાં જોઈ ત-
મામ લશકર સાથ માહરાજ મેહરાજ ઘણો અજાણ રહ્યો. માહરાજ તથા
તમામ જામુલી, હીંદી ને ઈરાની લશકર એ મીશાલની મોટી મરદાનગી
જોઈને સરવકોઈ જોહાંપેહેલવાન ઉપર આફરીન કરવા લાગ્યા. તાંહાંથી
આગલ ચાલતાં “ હર હીર ” નામનો એક જાજરો હતો. તેની નજદીક
જઈ પોંહોંચ્યા, તાંહાં જઈ જોય શુંકે તાંહાં એક શેહેર આપાદ નજર પડ્યું
તે શેહેરનો પાદશાહ ઘણાંક લશકર સાથે દખ્ખાથી તેજગો પાદશાહી કરતો
હતો. તે પાદશાહને ખબર થઈ કે માહરાજ મેહરાજ જોહાંપેહેલવાન
કેરશાસપ સાથે કીશતી ઉપર સવાર થઈને આવી પોંહોંચ્યોછે—એ ખ-
બર સાંભળીને તે પાદશાહ શેતાખ પોતાના લશકર સાથે તે નામદારને
એશતેકખાલ આવ્યો અને તે નામદારને પોતાના એહેવાંનમાં લાવી હરરોજ
પાદશાહી મજલેશ કરતો અને તમામ લશકરને મેદાનમાં ઉતારે આપીને
કેટલોક ગંજ હરરોજ ખરચતો હતો. એ મેદમાનદારી એક હકીતા
લગી ચાલીને તે જગો જુઆફત તથા શેકાર તથા ચોગાંનદદી વગેરે ખીજ
એશ અશરતખાજ ચાલુ થઈ રેહી હતી. તાંહાંથી ખુશવખતે જોહાંપે-
હેલવાન કેરશાસપે માહરાજ મેહરાજ સાથે શેકાર કરતા ને આગલ ચા-
લતાં એક શીહા જંગલ દીઠું. તેમાં એક પાણીનો ચશમો દીઠો, તેમાંનાં
પાણી મોરગની માંજર મીશાલે શોરખ હતાં. તેમાં ઘણીક માહી જો-
શથી દોડતી હતી, પણ તે માહીઓ તમામ લાલ રંગની હતી. તેને જોઈને
જોહાંપેહેલવાનનાં માણસોએ હરતરફથી જઈ જલ નાખી તે માહીઓ
પકડી પણ માહીને પાણીમાંથી બાહર કાઢાડ્યા પછે પવન લાગતો કે તે
માહી શખત પથર મીશાલ થઈ જતી હતી ! તે અજાણખી જોઈને
અજમાએશ વાસતે ખીજ ઘણીક માહી પકડી પણ કોઈનાં હાથમાં પથર
સીવાય માહીની જાત આવીજ નહી ! એ તાજુખી જોઈ તરેહવાર અતકલ
કરતા આગલ ચાલ્યા તાંહાં એક જંગલ દરમેઆનમાં એક ખુલ્લું જાહાડ
હતું તેની ખુલ્લુંખી ગોચા આશમાન લગી ગયલી હોય તેવી લાગતી હતી.
તે જાહાડનો શાયો એ તીર વાર કરતાંખી જુઆદે જમીન ઉપર પડતો
હતો. જેવારે સખત પવન વાગતો તેવારે તે જાહાડનાં ફલ તથા પાતરાં
એ સરવે નીચે પડીને પવનના જોશે કરી હવા ઉપર ઊંચે જતાં હતાં
તેવારે તે તમામ પાતરાં તથા ફલ એક એક મોરગની સુરતનાં થઈને ખુશ
આવાજ કરતાં હતાં, પણ જેવારે તાહાડની રત થતી કે તે જાનવરમાંથી
એક જાનવર પણ જીવતું નહી રેહેતું હતું ! તે જગોનાં પાહાડ ઉપર એક
ઘેર દીઠું, તેની નજદીક એક પાદશાહી એહેવાંન હતું તેને જોઈને જોહાં-

પેહેલવાન પુછવાલાગો કે એ જગો કોણુની એકકછે ? તેવારે પેલા નાખોદાએ જવાબ દીધો કે એ જગો એક શીહા પથરની પુતલીછે, તે પરશતેશ કરવાનીછે. તે પુતલીનું શર ગમગીન આદમીની મીશાલ હમેશાં નીચું રેહેછે તે પોતાની પીઠ વાંકી તથા દોઆનાં હાથ આશમાન ઉપર ઉઠાવેલા રાખેછે. જેવારે હરરોજ આફતાબ મગરેબની તરફ જાયછે તેવારે એ પુતલી એક પોકાર કરીને હાએ મારેછે—જેમકે એક દોસ્ત પોતાની મેહબુબથી દુર પડે અને આંખમાંથી આંશુનાં કતરા વરસાવે તે મીશાલ તે પુતલીની આંખ-માંથી આંશુના કતરા વરશેછે ! તેવાજ તેની ખીદમતમાં કેટલાક બહરેમનો રેહેછે, તે બહરેમનો શેતાબ ખાલી તાશ તેની આંખની નજદીક ધરેછે ને આંશુ ઝીલી લેછે. તે આંશુને સરવકોઈ હીસા પાડીને વેંહેંચી લેછે. તે આંશુનો નફા એ છે કે દરદ તથા બીમારી હોય તથા દીલમાં ગમ તથા આંખે કમ દેખાતું હોયે તે સરવ દરદ દફે કરેછે. તે આંશુનું પાણી રોશની તથા ખુશાલી બખશેછે. જે તે પુતલીને તેની જગો ઉપરથી પાંચ કદમ બાહર લઈજઈ મેલે તો પોકાર નહી કરે અને હાએબી નહી મારે ! એ વગેરે તે જગો બીજી ધણીક અળએળ જેવી નવઈની ચીજો હતી; તે તમામ જોઈને તે જગોથી માહરાજ તથા જેહાંપેહેલવાન આગલ ચાલ્યો. એમ કરતાં વલી એક બીજા પાહાડની નજદીક જઈ પોહોંચ્યા તે પાહાડની ખુલ્લો માહાતાબ સાથે જઈ પોહોંચેલી હોય તેવી દીસતી હતી !—તે પાહાડ ઉપર ધણીક ખાંણુ ગોહરની હતી. તે જગો દેવની સુરતનાં આદમી બેસુમાર હતાં. એક ટોલો અળયબ આદમીઓનો હતો, તેઓની આંખ શીહા તથા કદમ ધણાં ઊંચાં હતાં. તે આદમીઓનાં મોહોડાંમાંનાં આગ-લનાં દાંત ભુહુનડની મીશાલનાં મોટા અને બેહદ બાહર નીકલેલા હતા. તે લોકોની જગો ઉપર ઉડતાં મોરગોથીબી જઈ શખાતું હતું નહી. તે લોકોની જોખાનબી કોઈને માલમ પડતી હતી નહી. તે લોકો દરીઆવમાં માહીની મીશાલ તરતાં તથા ડુબકી મારતાં હતાં. તેઓ દુરથી કીશતીની નજદીક આવતાં વીલમ લગાડતાં નહી. તેઓનો પેશો એ હતો કે પો-તાના હાથમાં એલમાશનાં લોહોડાંનાં ખંજર પકડીને દરીઆવમાંથી શીપ કાહાડીને તે ખંજરે કરી શીપમાંથી મોતી કાહાડે અને જે કોઈ શોદાગર આવતો તેને પેલાં મોતી આપીને તેનાં અવેજમાં લોહોડું લેતાં હતાં. તે લોહોડાં શીવાય કોઈ બીજી ચીજને ચાહતાં હતાં નહી. મગર કોઈને એટલી ખબર નહી હતી કે લોહોડું ખરીદ કરીને તેઓ શું કરેછે. જેવારે માહરાજ મેહરાજ તથા ઈરાની લશકરની કીશતી તે લોકોએ પાહાડ ઉપરથી દીઠી, તેવારે બેસુમાર મોતી તથા ગોહર લેધને તે કીશતી નજદીકમાં આવી

પોહોંચયા અને પછે લશકરમાંથી લોહોડું ખરીદ કરીને તેનાં અવેજમાં પાદશાહી લાયકના મોતીઓ આપ્યાં. તે મોતી લીધાથી તમામ લશકર તવંગર થઈ ગયું અને દરેક માણસના દીલમાં આ બનાવથી ખુશી ઉપજી.

પાંચમા જંજીરામાં અજઘાની અખએખ શરીખી હેકાએત.

તેવાર પછે તે જગોથી આગલ ચાલતાં એક જંજીરો નજર આવ્યો કે તે જગો અજઘા સીવાય કાંઈ બીજું હતું નહી. તે જગોનાં અજઘા હેવા તો કદાવર હતા, કે એ કોશ દુરથી પોતાનાં દમે કરી મસ્ત હાથીને ખેંચી લે-
ધને ખાઈ જતા ! તાંહાં તેનાં જેહેરે કરી તે જગો તથા જંગલ તમામ શીહા થઈ ગયલું હતું. તેનાં દમની જેહેરી ધુઈ આસમાન લગી જતી હતી. એ રવેશનાં જેહેરી અજઘાઓથી તમામ જંગલ ભરાયલું હતું. તે અજઘા-
ઓનાં મોહ શીહા ગારની મીશાલનાં હતાં. તેનાં મોહોડાંમાં જીભ ગોચા .
દરીઆવમાં જાહાજ તરે તે મીશાલે હીલતી હતી. કોષકનાં પુછડાં હેવાંતો વાંકાં હતાંકે ગોચા ફાંદાની દોરી પેચ દેધને મેલી હતી ! તેનાં મોહોડાંમાંનાં દાંત એક એક સાથે ધસાતા તેણે કરી તેનાં મોહોડાંમાંથી આતશનાં ભબુકા નીકલતા હતા ! આજેને ગરદન ઉપર બુનડની મીશાલનાં શખત ખાલ હતા. એવા ડરામણા અજઘા દુરથી જોઈને જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપે સેતાખ પોતાનું ખખતર મંગાવ્યું. તે નામદારે હાથમાં કમાન પકડી તીરનો ભાથરો પીઠ ઉપર લટકાવ્યો તેવારે તમામ જાગ્યુલી ને ધરાની પેહેલવાનોએ કેરશાસપની દામાન પકડી, કે એ શરદાર હમો તારી પાસે અરજ કરયેછીએ કે તું એ વાતથી હાથ ઉઠાવ. તેઓ કેહેવા લાગાકે તું પોતાને પગે ચાલીને શાવાસતે હેવા જીઆંગાર અજઘાનાં મોહમાં જાયછે ? અગરજે તું ગયો તો એમ કરી જાણુકે આજરોજે તારા જીવ ઉપર રોશતાખેજ થશે. તું નથી જાણુતો કે એ જગોનાં અજઘા પોતાના દમે કરી મસ્ત હાથીને ખેંચી લેછે. તું જેહાંપેહેલવાને આગલ ખાલ નાદાનીનાં વખતમાં જે પેલો મોટો અજઘા મારયો તે અજઘા કરતાંતો એ અજઘાઓ ધણાજ બલવાન દીસેછે, વાસતે એ જગોના અજઘા સાથે લડવું અને પોતાને હાથે કરી પોતાનાં મો-
તને જગાડવું ખરાખરછે. તે પેહેલવાનો સાથે પેલો ખુદો નાખોદાખી કેહે-
વા લાગાકે એ જેહાંપેહેલવાન તું પોતાનો મીઠો જીવ આપવા ઉપર કોશેશ-
ના કર. દુનીઆ દરમેઆનમાં સરવેકોઈ પોતાનો જીવ બચાવી દોલત મે-
લવેછે, અને તું ખશુશન પોતાનો જીવ આપવા ઉપર ખુશી થધને ધણું

દાહડાની જે દાહત મેલવીછે તેને ખોહવા માંગેછે ! તું જાણતો નથી પણ એ જગોનાં અજદા ભારી જેહરી છે, કે પરથમ તેનાં જેહેરે કરી આદ-મીને પાણીની શોખાર જરી થાયછે તેથી તે જાંહાં લગી મરે તાંહાંલગી બેસુમાર પાંણી પીએછે. તે જેહેરે કરી મોહોડાંનો ને તનનો રંગ તહરેવાર બદલાયછે એ જંગલમાં બાજે અજદા તો એવાછેકે તેને નજરે જોય તો આદમી તેની દેહેશતે કરી તરતજ મરણ પામેછે—વાસતે આ નામદાર જેહાંપેહેલવાન તું એથી હાથ ઉઠાવ અને કીસતી ઉપર સવાર થા. આપણે એ જગોથી સેતાળ ઉડતાં મોરગ મીશાલ આગલ નીકલી જઈશું. એવા શખુન પોતાનાં લશકરનાં સપેહશાહારો તથા સીપાહાના સાંલલીને જેહાંપેહેલવાન ગોસસો કરી કેહેવા લાગોકે તમો સરવેકોઈ મને એ અજદાની લડાઈથી મને કરોછો પણ એ ફરતો આશમાન મને દેહેશતમંદ નથી કરતો, કે તું એ જંગથી હાથ ઉઠાવ. મગર એક વખત ઉપરથી આસમાનખી આવાજ ભારીને મને કેહકે “એ કેરશાસ્ત્ર એ લડાઈથી હાથ ઉઠાવ,” તોપણ એ લડાઈથી હું પાછો નહી ફરું તો તમો મને સમજવશો તેથી હું કેમ પાછો ફરશ ? જેણે આસમાનને વગર થાંબે ઉભો કરીને આ ચોખુન જેહાનના સર ઉપર ફરતો કીધોછે તથા જેણે જમીનને પાણી ઉપર સથીર રાખીછે, તે કુદરતનો જે પાક યજદાંતાલાછે તેનાં કશાંમ લેધને કે-હેવુંધું કે એ લડાઈથી પાછો હું જીનહાર ફરનાર નહી. એ જગોનાં તમામ અજદાને માફ અથવાતો મારો પોતાનો જીવા તેને હવાલે આપું તોજ એ જંગનો ખ્યાલ મેલું. એટલું કહી તેણે કમર બાંધી અને તીરનો ભાથરો ફરીથી તીરે કરી ભરયો ને જેમ શેર શેકાર ઉપર જવાનાં જોશમાં આવે, તે મીશાલ ગરમીના જોશમાં આવ્યો. તે તાંહાંથી બાહારનાં વાદલની મીશાલ પોકાર ભારીને આગલ ચાલ્યો અને તે જગો બાંચે નીચે ફરીને તે અજદાઓમાંથી છ અજદા બણાં ભારી હતા તે ભારીને તલવારે કરી તેનાં તનથી શર જીવડાં કરીને પોતાનાં નેજા ઉપર ચઢાડવીને માહરાજ મેહેરાજની નજદીક લાવ્યો. તે અજદાનાં શર જોધને તમામ લશકરના લોકો અજળ રેહીને એક એક સાથે વાત કરવા લાગાકે એ જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે એ કામ શી મરદીથી કીધુંછે કે એવા ભારી અજદાની લડાઈમાં તે જાતે એખલો ગયો ને એ નાપાક અજદાઓનાં જેહેરથી ડરયો નહી. એ જવાંમરદ કેરશાસ્ત્રની લડાઈથી શું અજદા કે શું શેર તમામ ડરાંમણાં જાનવરો શલામત જતાં નથી. એ રવેસ સરવે કોઈ લશકરના સપેહશાહારો ને સીપાઈઓ એ જવાંમરદી પર આફરીન આફરીન કરવા લાગાં.

છઠા જંજીરાની જેવા લાયક હકાયેત.

આગલ ચાલતાં એક જંજીરાની નજદીક જઈ પોંહોંચયા તાંહા જોય શુંકે તે જેવો ખીજો જંજીરો કોઈ જોયામાં નહી આવયો હતો, તેમાં ખેતી-વાડીનાં કરનાર આદમી ધણાં હતાં. બાજે લોકોનો પેશો લગાઈતોખી હતો. તે જગો ડુલનાં બહાડ ધણાં હતાં, પણ તે જગો ખેતીમાં અડદ ધણા પાકતા હતા. તે જગો ઉપર એક માહી ધણી મોટી દરીઆવમાં મુવેલી પાંણીનાં મોજાએ કરી ડીનારા ઉપર બાહર કાહડી નાખેલી હતી. તે માહી ઉંચાઈમાં દેશી વાંમ કરતાંખી જીઆદે હતી તથા એઆલીશ વાંમ કરતાંને પોહોલી હતી. તાંહાં તે જગો એકે હજાર આદમી એકઠાં થઈને જખરદસ્ત રસીએ કરી તે માહીને આંધીને ખુશકીની તરફ ખેંચતાં હતાં, તે માહી એવીતો ભારી હતી, કે પેલાં એક હજાર આદમીઓ એકઠો જોર કરતાં તોખી ખેંચાતી હતી નહી અને દમ બદમ રસીઓ તુટી જતી હતી. એમ કરતાં ધણીક મેહેનતે જોર કરીને તે માહીને દરીઆવનાં ડીનારા ઉપરથી જંગલમાં લાવી નાંખી પણ તે માહીએ ખેશુમાર મોતી તથા અમયર ગણેલું હતું.—એ ખખર તે જગોનાં પાદશાહને થઈ તેથી પાદશાહનાં છડીદારોએ આવીને તે માહીનું પેટ ચીરાવીને જેકાંઈ તેનાં પેટમાં ચીજો હતી તે બાહર કહડાવી લીધી. તેનાં મોહડાંમાંથી દાંતખી ભંજવી લીધા. તે દાંત તથા તેનાં મગજ તથા આંખમાંથી ઘણુંક તેલ ખેંચી કાહડયું તેથી તરણુશો ધડા ભરાયા. તેવાર પછે જે કાંઈ માંસ રહયું તેનાં સરવ કાંઈએ હીસા પાડીને વેહેંચી લીધું. એ અજાએખી જોઈને ફેરશાસપ અજબ રહયો—પેલો નાખોદા કહેવા લાગો કે જે માહીને “ વાલ ” કરી કહેછે તે એ માહી છે. હર વરશ એ કરતાંખી એજાતની મોટી માહી એજ રવેશ મુવેલી હાંના ડીનારા ઉપર આવી પડેછે. એ ખુલદ આશમાનનાં શાહેબ વગર હેવી અજાએબ ચીજોથી કોઈ દુનીઆના લોકો વાકેફ નથી. જે કાંઈ તે ખુલદ શાહેબની ખાતેરમાં ઉતરયું, તે તેને બનાવતાં કરી વીલમ લાગતો નહી. તે સરવેના પેદા કરનાર પરવરદેગારનો હોકમ સરવે ચીજ ઉપર બાહલછે. તે સાહેબ એક પાણીનાં કતરાથી પાદશાહી લાએક મસ મોટાં મોતી બનાવેછે. એ તમામ અજાએબ કે જે આપણે જોઈ તે સરવે તેની કુદરત ઉપર ગવા-હછે. પછે તે જગોનાં પાદશાહની નજદીક એક હફતા લગી જેહાંપેહ-લવાન ફેરશાસપ તથા માહરાજ મેહરાજ મેહેમાન રેહયા તે તમામ હફતો શરેદ તથા શરાબમાં ગુજાઓ તે હફતો તમામ થયા પછે તેઓ ખુશી સાથે તાંહાંથી આગલ ચાલયા.

સાતમા જંજીરા આગલની અજઅેખ જેવી હકાએત.

તે જંજીરો શીતેર ફરશહંગ કરતાંને જીઆદે હતો. તે નેતર તથા શેરદીનાં જાહડે કરી ભરેલો હતો. તે મોટા જંજીરા આસપાસ એક જંગલ ઘણુંક જેખદાર તથા ખુશનોમા હતું. તે જંજીરાની જગો ખાક શુરમાંની મીશાલ શીહા તથા નરમ હતી. જેમ જમીન ઉપર ઘાંસ ભેલાઈને ઉગેછે, તે મીશાલે આદમીઓએ કરી તે જંગલ ભરેલું હતું. તે લોકોનાં શર તથા મોહો તથા તન તથા પગ તથા બાલ એ સરવે આદમીઓની મીશાલે હતાં, પણ તે લોકોના તન ઉપર માહીની મીશાલનાં ભાંગડાં હતાં. તે લોકોનાં તન ગોયા ગુજરેલાં આદમીનાં મુરદાર તથા લુલા તન મીશાલે લુલાં હતાં. તે જગોનું ઘાંસ રંગીન તથા ખુશબોદાર હતું. તેથી તાંહાંનાં લોકોને “ ઓશતોરંગ ” કરી નામ દેઈને દેહેતા હતા. તાંહાં ઘાંસમાંથી જેકોઈ એક જડ ખાય તો તે શખસ તેજ વખત પેલાં આદમીઓની મીશાલ મુરદાર તથા લુલો થાય. તે જગો બાજે ગાય પેલું ઘાંસ ચરતી. જેકોઈ તે ગાયને મારતો તે શખસખી તેજ વખત જમીન ઉપર પડીને પોતાનો ખ્યારો જીવ હકતાલાને હવાલે કરતો હતો. એ રવેશના અજઅેખ દેખાવ તે જગોએ દીઠા પછે લશકરનાં લોકોએ તે જંગલમાંથી ઘણીક શેરદી તથા નેતર ઉખાડી કીશતીમાં ભરી; પછે તે જગોથી ખુશી સાથે ત્રણ દાહડા લગી મનજેલ દરમનજેલ ચાલયા પછી જેવા લાયક એક જગો ઉપર સરવે કાફલો જઈ પોહોંચ્યો.

સુનાંની ખાંણના પાહાડની હકાએત.

તે જગો એક પાહડ હતો, તેમાં ઘણાં ઉહરા તથા મોટા ગાર હતા પણ તે ઉહરા તથા ગારમાં સુનાંની ખાંણ હતી. તે ઉહરાની આસપાસ ઘણાંક મહર ઉડતાં હતાં. તે મહર બાજ જનવર કરતાંખી જેરમાં ઘણાં જખરદસત ને ખુલ્દ તનખદનના હતા. તે મહરના એક એક ઝેરી ચટકાએ કરી જેમ તખીબલોકો આદમીને નશતર મારીને ફશ મેલેછે તેમીશાલ લોહી જરી થતું હતું; બલકે કોઈવાર આદમીઓ તેના એકજ ચટકાથી મરી જતાં હતાં. તે મહરનાં ચટકાએ કરી લશકરમાંથી એકશો કરતાંને જીઆદે આદમી તેજ વખત મરી ગયાં તે જગોનાં ઉહરામાં ખેશુમાર કીડી હતી તે એક એક કીડી બાલા રીછથી પણ મોટી હતી. તે કીડીઓખી આદમીને મારવા ઉપર શેરની મીશાલ દલેરી કરતી હતી. તેથી જેહાંપેહેલ-વાન કેરશાસપે ગોસામાં આવીને પોતાનો ગોરજ ઉઠાવીને તે તમામ બાલા

રીછની સીકલની કાડીએને છુંદી નાખી. તે જગોની જમીન ખાણવી તેવાર તે જગો સુનાંની ખાણનો દરવાજો નીકલ્યો તેમાં જઈ જોયશું કે તે તમામ જગો ઘાસની મીશાલ સુનું ઉગેલું ! લાંબાં સુનાંનાં ઢગલે ઢગલા પડેલા હતા. તાંબાં આગલ ચાલતાં તેવી ખાણનો એસુમાર નીકલી તેથી તમામ લશકરે તે જગોથી એસુમાર સુનું લીધું. પછે જ્યાંપેહલવાનનાં હોકમથી બીજા લોકોને અજાણ્યે ખાતર દેખાડવાને વાસતે તે મહર તથા કાડીઓમાંથી કેટલાક જનવર જીવતાં પકડી પોતા સાથે રાખ્યા તેવાર પછે ત્રણ હફતા લગી દરમનજેલ ખુશીથી આગલ ચાલ્યા.

લાનીશનાં પાહાડ ઉપરના આઠમા જંજીરાની હકાએત.

એક પાહાડની નજદીક જઈ પોંહોંચ્યા કે જેને લાનીશ કરી કેહેતા હતા તે જગો એક જંજીરો ઘણો ભારી દીઠો. તેનું શર એક મોલકની પોહલાઈ જેટલું મોટું હતું તેની નજદીકથી હમેશ “વાક વાક”નો આવાજ નીકલતો હતો. તાંબાં એવાં અજાણ્ય શરીખાં જાહાડ હતાં, કે તેનાં પાતરાં, બોલે અને તે પાતરાંમાંથી એ રવેશનો “વાક વાક”નો આવાજ નીકલ્યા કરતો હતો. તે દરએક જાહાડો શો ગજ કરતાં ઉચાં હતાં અને તેનાં પાતરાંનો રંગ શીલા તથા “ગીલાંન” શેહેરની દાલ કે જે ઘણી મસત થાયછે તે કરતાં પોહલાં હતાં. તે પાતરાંની શેકલ ગોચા આદમીનાં શરની મીશાલની હતી તેને આંખ તથા નાખ તથા કાંન તથા મોહોંડું એ સરવે આદમીનીજ મીશાલે હતું. તે જંગલમાં એકાએક તેજ પવન વાગતો તેવારે તે જંગલમાં એક આવાજ રેશતાબેજની મીશાલનો નીકલતો હતો તે પવને કરી તે જાહાડોની ડાલ કમાનની મીશાલ વાકી વલતી હતી. તેવારે પેલાં તમામ પાતરાં કે જે આદમીનાં શરની મીશાલના હતાં તે ખરી પડતાં ! તેજ વખત શેતાખ તે જાહાડની ડાલોમાંથી બીજાં તરેહવાર પાતરાં નીકલતાં હતાં તે પાતરાં તે વખતેજ “વાક વાક” બોલતાં હતાં. તે જેઈ શપેહસાલાર કેરશાસપે પેલા નેક અકલનાં નાખોદાને પુછ્યું કે એ દાંનાઈ ભરેલા ખુદા મરદ એ પાહાડ ઉપર એ રવેશનાં હજારો હજાર જાહાડો પણુ તમામ લીલાં તથા બાહારનાં વખતની મીશાલ તથા જાહાડો ઉપર આદમીઓનાં માથાંની મીશાલના ચીતારેછે એ જાહાડોની ડાલ એસુમાર ભારે કરીને પણ ભાગી પડતી નથી ? તેવારે નાખોદા કેહેવા લાગો કે હરરોજ જેવારે આફતાખ પોતાનાં રેશન ચેહેરાએ કરી આશમાન તથા જમીનને જેબદાર કરેછે તેવારે એ તમામ જાહાડોમાંથી એક પોકાર ઉઠેછે તેવારે એ તમામ જાહાડનાં પાતરાં નીચે ગલવા માંડેછે, તે જાંહાંસુધી આફતાખ ગેબ થાયછે

તાંહાં સુધી તે ગલેછે, તે પાતરાંની શેકલથી સરવે કોઈ આદમીજનદ ડર ખાઈને નાહાસેછે. જેવારે શીહા રંગની રાત જાહેર થાયછે તેવારે એ પાહાડ ઉપરથી તરેહ તરેહનાં હજારો જનવરો આવેછે અને એ જાહાડનાં તમામ પાતરાં કે જે નીચે પડેછે તેને ખાઈ જાયછે તેથી એ જગો ઉપર પથર વગેરે કાંઈખીજીતું તંબુ પણ રહેતું નથી. એ મીશાલ રાતને વખત જાંનવરે આવેછે. જેવારે આફતાખું નીકલવું થાયછે તેવાર તે તમામ જનવરો પાછાં દરીઆવની તરફ જાયછે અને એ જાહાડોખી પાછાં પાતરાંએ કરીને ભરાયછે. એ અગ્નએખ ભેદ પાક યજ્ઞદાં શીવાય કોઈ ખીજને માલમ નથી જે એ ભેદ શુંછે અને શાવાસતે એમ બન્યુંછે. જે ચીજ હકતાલાએ બનાવીછે તે કામને વાસતેજ બનાવીછે. કોઈ પણ વસ્તુ નકાંમી બનાવી નથી. તેની કદરનો જાણનારખી તેજ જેખી શાહેખછે. આપણને એ બીતર ભેદની જરાખી ખબર નથી પણ તે શાહેખની ગવાહી આપણે એટલી રાખ્યે છેએ કે આપણને પેદાનો કરનાર તથા રેહનો પોહોંચાડનારખી તેજછે. તેવાર પછે તે જગોએ આદમીઓનાં ટોળાં દીઠાં, કે તે જગલમાં હરતરફ દોડતાં હતાં, તેમાં બાજે આદમીને એક આંખ તથા અરધું મોહ તથા એકજ દાંત તથા એકજ પગ ! હેવાં અરધાં આદમી ઘણાંક હતાં, અને તે આદમી એક પગે દોડતાં તેવારે હરણ કરતાંનેખી ઘણી ઉપટ મારતાં હતાં. જેવારે એ આદમી એકઠાં સાથે ઉભાંરહેતાં તેવારે આપણ જેવું એ આંખતું એક આદમી થતું હતું ! પછે તે અરધાં આદમીઓ પોતાનાં હાથનાં આંગણાંલાંખાં કરીને મોરગ ઉડે તે મીશાલ ઉડતા લશકરની નજદીક આવી પોહોંચ્યાં ! પણ દુર ઉભાં રહીને હેવાંનની મીશાલ લશકરનાં લોકોને જોવા લાગાં. તેવારે ઈરાની તથા જાણુલી લશકરે શેતાખ હથીઆર ઉઠાવ્યાં. તેઓએ ચાહુંકે તે આદમીઓને મારી નાંખે. તે લગાઈનો કશદ જોઈને જેહાંપેહેજવાંન ગોસો કરી લશકરને કેહેવા લાગોકે ખબરદાર મારા હોકમ વગર કોઈ એ લોકો સાથે લડે નહી. તમો હેવાતે શું બેચકલછો જે અવલ નેગાહ કરીને જોતા નથી, કે એ તમામ આદમીઓમાંથી કોઈખી આપણી સાથે લડવાની ખાહેશ કરતું નથી. જે મીશાલે આપણે એ લોકોને જોઈ અજબ રહે છેએ તે મીશાલ એ ખીચારાંખી દુર ઉભાં રહીને આપણને જોઈ અજબ રહેછે કે એતે શી રવેશનાં આદમીછે ? એ આદમીતો હકતાલાની હસતીની ગવાહીછે જે એ લોકોને આજર દઈયેતો આપણે શેતમગાર કેહેવાઈએ. એ ખીચારાં લોકોનો ગમ એક હકતાલા શીવાએ ખીજો કોણ ખાય ? એ જેવાં આદમી દુનીઆમાં જોયાં નથી. અગરજે કોઈ દાંના મરદ હોય તે જાઈને એ આદમીઓ-

માંથી એક આદમીને હરેક તદખીરથી મારી નજદીક લાવેતો આપણે તેને કાંઈ ખોરાક ખવાડી જોઈએ કે જે કંઈ આપણુ લોકોના ખાધામાં આવેછે તેજ ખોરાક એ લોકોખી ખાએ છેકે નહી તે વીશેની તજવીજ કરીયે. એ શખુન સાંભલીને જખુલી લશકરનાં એક સવારે સેતાખ પોતાનો ઘોડો તેજ પવન મીશાલ તે લોકોની તરફ દોડાવ્યો કે તે લોકો ઉપર કમંદ નાખીને તેમાંથી એકુ એ આદમીને પકડી લાવે તે સવારને આવતો જોઈને પેલાં આદમી એક પગે એવાંતો નાહાં, કે પેલો શવારતો તે આદમીઓની ખરોખર દોડી શક્યોજ નહી. પછે તે જગોથી આગલ ચાલતાં ઊંડા દરીઆવમાં એક પાહાડ ખરફ કરતાંનેખી શફેદ દીઠો કે તે પાહાડ એવોતો રોશાંન અને ખાલેશ હતો, કે તેની રોશાની આધના મીશાલ એક ફરશંગ દુરથી નજર આવતી હતી. તેની જમીન એવીતો સાફ હતી કે અગરજો એક મોરગ તે ઉપર બેસતું તો તેનાંખી પગ ફશલાઈ જતા; તેથી તે જગો મોરગથીખી બેસી શકાતું નહી હતું. તે પાહાડ નજદીક જે ચશમો પાણીનો ખોખાર ભરેલો હતો, તેથી કોઈ શખસ તેમાં ઉતરી શકતો નહી હતો તે પાહાડનો શાએઓ પેલા ચશમમાં પડેલો હતો, તેણે કરી ગોયા દોલનો આવાજ નીકલે તે મીશાલ તે પાણીમાંથી જોશનો આવાજ નીકલતો હતો, તે ચશમાની આસપાસ રંગારંગ ઘણાંક મોરગ હતાં તે મોરગનાં શર ઉપર ગાએ મીશાલ શીંગડાં ઉગેલાં હતાં. તેને ચાર પગ તેમાં બે પગ શીના તરફ અને બે પગ પુછડાં તરફ હતા. તેની બે ચાંચ ગોયા લોહી મીશાલ લાલ રંગની હતી. તેની ચુંગાલ નશતર મીશાલે તેજ અનીદાર હતી. જેવારે તે તમામ મોરગોએ આદમીને દીઠાં, તેવારે તેઓ પોકાર કરતાં ઉડી જઈને પેલાં ચશમાનાં પાણી કે જે જોશ કરતાં હતાં, તે પાણી ઉપર જઈ બેસીને માહી મીશાલ તરવા લાગાં. એ ઉપર શાએત એક યુજરી કે પેલા પાહાડ ઉપરથી એકાએક એક શીલા વાદલ જોશથી નીકલ્યું તે પેલા ચશમાનાં શર ઉપર આવી ઉભું, તેજ વખત તે ચશમાનાં પાણી જે જોશ કરતાં હતાં તે થડા પડી ગયાં તેથી પેલાં તમામ મોરગ જે ઉપર તરતાં હતાં; તે તમામ ડુખડી મારીને નીચે ગયાં તેવારપછે પેલું વાદલ પાછું પાહાડ તરફ જઈને નાપેદા થઈ ગયું તે અજાએખી જોઈને જેહાંપેહેલવાન ધણો તાજુખ તથા હેરાન રહ્યો.

કોહિકાલુનનાં વમા જંજીરાની અજાએખ જેવી હકાએત.

જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ અને માહરાજ મેહરાજ રંજ અને શખતી ખેચતા એક મહીને કોહિકાલુનની નજદીક જઈ પોંહાંચ્યા. તાંહાં એક

જંગલો હતો તે ઉપર કાંટા તથા વાંશ તથા જાહાડ સીવાય એક કદમ મેલ-
વાની જગો ખાલી નહી હતી. તેની એક તરફ જંગલ હતું, તાંહાં પાંણીને
ચશમો હતો તેનાં પાંણી ઘણી બધી ભારતાં હતાં. તેવારે જોહાંપેહેલવાને
પેલા નાખોદાને પુછ્યું કે એ જગો શીશી અજાએખી છે તે મને જાહેર કર-
તેવારે પેલો નાખોદા કેહેવા લાગો કે “ એ પાહડ ” પછવાડે ઘણુંક લશકર
જોરાવર છે, તે લશકરના આદમીઓને “ શંગશાર ” કરીને કેહેછે. તે
“ શંગશારી ” લશકર લડાઈને વખત દેલેરી ઘણી રાખેછે, તેઓના એહેરા
મોત મીશાલનાં તથા મોહોડાં સગ મીશાલનાં છે. તેઓનાં તમામ તન ઉપર
બકરાં મીશાલ બાલ ઉગેલા રહેછે. તેઓનાં દાંત લુડની મીશાલના મોટા
તથા કાંન હાથીની મીશાલના છે. તેઓના તન શીહા ગલીને રંગનાંછે.
તેઓના મોહ હડતાલની મીશાલે જરદ રંગનાં છે. તે લોકોને માટે બીછાણું
તથા ફરશ કાંઈ છેજ નહી પણ સગ મીશાલ હમેશા જમીન ઉપર ખેસેછે
તેઓ ખોરાકમાં માહી તથા મેંવો ખાએછે. તેઓ એ જંગલમાં સુનું
તથા કથીર તથા મોતી તથા લોહોડું એકદું કરી રાખેછે. જેવારે કોઈ
શોદાગર એ જગો આવેછે તેની પાસેથી કાલી મણી તથા પરવાલાં લેઈને
તેનાં અવેજમાં શુનું તથા મોતી તથા કથીર તથા લોહોડું આપેછે પણ એ
એ ચીજ સીવાય કાંઈ બીજું ખરીદ કરતા નથી. વાસતે કાલી મણીની
લડો ભરીને એ જગોનાં લોકો પોતાનાં ગણાંમાં તથા શર ઉપર લપેટેછે.
પરવાલાંની લડો ઓરત લોકો પોતાનાં ગણાંમાં રાખેછે, એ લોકોના તમામ
ઘોડા એ જંગલમાં એક જગો એકઠા ચરેછે, પણ તે ઘોડા હજારો હજાર-
રછે. તે ઘોડા દોડવામાં તેજ પવન કરતાંબી ઘણાંજ જલદછે. તથા
લડાઈને વખત દરીઆવની મીશાલે જોશમાં આવેછે. જેવારે એ “ શંગ-
શારી ” લોકોને લડાઈનું કાંમ પડેછે તેવારે શેતાબ સરવે કોઈતે ઘોડાનાં
ચારીઆંની તરફ જાયછે અને હરએક કોઈ પોતાનાં ઘોડાઓને કમદે કરી
પકડેછે. તે ઉપર સવાર થઈ કીના ભરેલા વજ્ર મીશાલ લડાઈમાં જાયછે.
જેવારે ઘણી સખત લડાઈ કરવી પડેછે તેવારે સરવકોઈ એક એક લાકડાંનો
કકડો બે ગજ કરતાંને લાંબો હાથમાં પકડેછે અને તે લાકડાંનાં સર ઉપર
બે શાખ લોહોડાંની નેજાની મીશાલ નોકદાર જડેલી હોયછે તેઓ લાકડાંનાં
જખમે કરી એક મરતબે પાહાડનેખી જમીનથી ઉખાડી નાંખેછે. તે
લોકોની લડાઈને વખત આક્રતાબની આંખ લોહી ભરેલી થાય તેવો બનાવ
બનેછે. જેવારે એ લોકો લડાઈના જહનુનમાં આવેછે તેવારે જમીન ઉપ-
રથી ભારી જાહાડને ઉખેડી નાંખેછે. તેઓ એવોતો પોકાર મારેછે કે ગાય
સખત પથરનું દેલ ફાટી જાય. જેવારે દરીઆવની તરફ જાયછે તેવારે ભારી

મગરમઝને ચુંગાલે કરી પકડી ખેંચી કાઢાડેછે. જંગલનાં શેરોથીતો એ લોકો કદી ડરતાજ નહી. તે લોકોનાં મોઢોડાંમાંથી જંગલી ભુંડની મીશાલના દાંત બાહર નીકળેલા હોયછે તે દાંતે કરી પેટેલવાં લોકોનાં બખતર ફાડી નાંખીને તેઓના સીનાંને જખમ મારેછે તથા સવારોને ઘોડાનાં જીવ ઉપરથી શેતાખ ઉઠાવી લેઈને જીવતા નેજીવતા ખાઈ જાયછે જેહાંપેટેલવાં તે આજલગી પોતાના બખતની મદદે કરી ઘણીક શખત લડાઈ કીધીછે પણ એમ કરી જાણુકે એ “સંગશારી” લોકોની લડાઈમાંથી તું સહી સલામત આવવાનો નથી. એ લોકોની લડાઈ ઘણી શખતછે. એ વગેરે તે નાખોદાએ ઘણાક શખુત કહયા પણ શપેલસાલાર કેરશાસપ તેથી કશો ડર લાગ્યો નહી અને તે જગો દેરા મારી મકાંન કરી રહયો. જેવારે અખ-નુશી રંગનાં ગુમખજમાંથી આફતાખ બાહર નીકલયો. યાને બામ-દાદનો ખુશનુમાં વખત થયો તેવારે પાહાડ ઉપરથી જંગલમાં દેવની સુરતના “સંગશારી” લોકો તથા “શીલગોશા” (યાને હાથીનાં જેવા કાંનનાં આદમી) જેવામાં આવયા અને તે નાપાક લોકોએ કરી તે જંગલ ભરાઈ ગયું અને લડાઈનો ક્ષદ કરીને હેરેમનની મીશાલે તે આદમીઓ જોશમાં આવી પોકારો કરવા લાગ્યાં.

લડાઈ કીધી જેહાંપેટેલવાન કેરશાસપે “સંગશારી” તથા “શીલગોશા” ટોલાં સાથે તે હકીકત.

જેવારે પેલાં “સંગશારી” તથા “શીલગોશા” આદમીઓએ જેહાંપે-ટેલવાનનાં લશકરને દીઠું તેવારે લડાઈને વાસતે શેર મીશાલ દોડવા લાગ્યાં અને પેલા લાકડાંનાં કકડા ઉઠાવીને મેદાંનમાં આવી ઉભા. તાંહાં એકા-એક લડાઈ ઉભી થઈ તેણે કરી દરીઆવનાં પાણીની જગોએ જાણુ લોહીની મોજ જારી થઈ. હરએક ઈરાની તથા જામુલી પેટેલવાનો કમીગાલથી કુ-દીને મેદાનમાં દોડયા અને સંગશારીમાંથી ઘણાંકને ખાકમાં ઊંધા નાંખ્યા. શપેલસાલાર કેરશાસપેખી હાથમાં સમશેર પકડીને પોતાનાં ઘોડા ઉપર સવાર થઈ મેદાનમાં આવીને લડાઈ શરૂ કીધી. તે વખતે એવો દેખાવ થઈ પડ્યો કે જાણુ તે પેલાએ રશતાખેજ થઈ પડી હોય, તે મીશાલે તાંહાં શોરશાર ઉઠતો હતો. જેહાંપેટેલવાન જે તરફ હોમલો કરી ઘોડો જોલકા-વતો હતો તે જગો “સંગશારી” તથા “શીલગોશા” ની લોથનાં મસ મોટા ટેકરા કરતો હતો. એ રવેશની લડાઈ જેહાંપેટેલવાને કરીને તે નાપાક દેવની સુરતનાં જીઆનગર લોકોનાં મગજ કાલડી નાખીને રસતા દરમ્યાન તેઓનાં શર તથા કાન પાએમાલીમાં નાંખ્યા તોખી તે નાપાક લોકો ઈરાની લશકર

ઉપર ગાલેબ હતા. ઈરાની સવારો તેઓની નજદીક જઈને લડાઈ કરતા અને જેવારે તે લોકોને આજેજ કરતા તેવારે તે લોકોનાં ઘોડા એવાતો તેજ હતા, કે શેતાબપવન મીશાલ નાહારીને ખીજી જગો જઈ ઉભા રહેતા હતા. તીર તથા નેજ તથા છુટભાલડીથી તથા ગોરજ તથા તલવારથી તે લોકો ડર નહી રાખતા હતા. તેઓમાં એક શખસ ઈરાની લશકરનાં સવારોનાં હાથ પગ ઉમેડતો અને ખીજો શખસ ગરદન પકડી સવારને ઘોડા ઉપરથી ઉઠાવી તેને જીવતો ચાવી ખાતો. એ રવેશની ઘણીક લડાઈ કરીને ઈરાની લશકરમાંથી ઘણાક લોકોને જીવતા ખાઈ ગયા.—તેવારે જેહાંપેહેલવાને પોતાનાં લશકર ઉપર અવાજ મારીને કહ્યું કે એ દલેરો તમો સરવ કોઈ એક મરતખે એકઠા કમાનને ચીલો ચલડાવીને તીરની લડાઈ કરો તેથી એ નાપાક લોકો ખરતરફ થશે; એટલું કહી પોતેખી કમાન પકડી.—તેજ વખત ઈરાની લશકરે તલવાર તથા ગોરજ હાથમાંથી મેલીને સરવ કોઈએ કમાન ઉપર હાથ નાખ્યા અને તીરની લડાઈ શરૂ કીધી તેથી તે નાપાક “શંગશારી” તથા “શીલગોશાં” ઉપર જેહાંન તંગ થઈને એક પોહોરમાં તે નાપાક લોકોમાંથી એ હીરસા માણસ માર્યા ગયા. તેવારે જે કોઈજી વતાં રહ્યાં તે નાહરી જઈને દરીઆવમાં પડ્યાં. બાજે જઈને પાહાડની કઢ-ણમાં છુપઈ બેઠાં. જેહાંપેહેલવાને હોકમ કીધો તેથી તે જંગલમાં કાંટા તથા કચરો એકઠો કરી તે નાપાક લોકોની લોથને આતશ કરી બાલી નખાવી તેને લીધે તમામ જંગલ આતશ ભરેલું થયું. તેથી જે કોઈ “શંગશારી” તથા “શીલગોશાં” આદમી જંગલમાં જીવતાં હતાં તેખી તમામ બળી ગયા પછે તે આતશ શરદ થયા પછી જેહાંપેહેલવાને પોતાનાં લશકર સાથે તે જંગલ આસપાસ ફરતો હતો એવામાં પાહાડ ઉપર એક કોટ ઘણોજ મજબુત દીડો.

જઈ પોંહોંચ્યો જેહાંપેહેલવાને કેરશાસ્ત્ર “શીઆમક”^{**} નાં દોખમાંની નજદીક તે દાસતાને.

હકાએત એવી જાહેર થઈછેકે જેહાંપેહેલવાને કેરશાસપે જેવારે પાહાડ ઉપર એક કોટ દીડો, તેવારે તે પેલા નાખોદાને પુછવાલાગો કે એ બુદ્ધા દાંના મરદ એ કોટની અંદર શું તલેશમાતછે? તેવારે નાખોદાએ જવાબ

* “શીઆમક” એ શખસને કેટલાક લોકો “શીશ” કરીનેખી કેહેછે અને એના બાપને “જઈઆ મરદ” ને “બાવા આદમ” કરીને કેહેછે—એ વીરોનો ખોલાસો “શારેશતાંન” ફેતાબવાલો કરી બંધછે.

દીધો કે એ કોટની અંદર ઘણી નેક જગોછે તેમાં ખુજેરગ “શીઆમક” નું દોખમું છે. તે દોખમુંનો પાયો લોહોડાનો નાખીને સાત જાતની ધાતુએ કરીને તેની દીવાર બનાવીછે. તે દોખમાં ઉપર કથીરની બલી નાંખીને તેને ઢાંકેલું છે. જેવારે કેરશાસપ પેહેલવાને એવો શખુન સાંભલ્યો તેવારે તમામ લશકરનાં લોકોએ તે કોટ આસપાસ ફરવા માંડ્યું કે એ કોટનો દરવાજો શોધવાલાગા પણ એઆરો તરફ દીવાર સીવાય કાંઈ ખીણું નજર આવ્યું નહી. તેવારે નાખોદા કેહેવાલાગો કે એ પાક જગોનો દરવાજો કોઈને નજર આવનાર નહી. અગર જો તું નામદાર એ કોટ દરમ્યાન દાખલ થઈ “શીઆમક શાહ” નું દોખમું જેવાની ખાહેશ રાખતો હોયતો સરવકોઈ પોતાનાં કપડાં પાક પાણીએ ધોઈ ગોશલ કરો—પછે તે કપડાં પેહેરી પાક પગઢાંની બંદગી કરીને એ કોટ ઉપર નેગાહ કરો તેવારે તમોને એ જગોનો દરવાજો નજર આવશે. એ શખુન સાંભલીને કેરશાસપ તથા ખીજ જે કોઈને દોખમું જેવાની ખાહેશ હતી તેઓએ લડાઈનાં કપડાં તનમાંથી ઉતારીને પાક પાણીથી પોતાનું તનમન સાફ કરીને ખીજનાં કપડાં પેહેર્યાં અને ખોદા સાહેબની બંદગીમાં ઉભા રહીને ઘણીક આજેહ કીધી, તેવામાં તાંહાં એકાએક એક મરદ એવો હાજર થયો કે તે મીશાલના ખુશ સુરતી ભરેલાં આદમીઓ જેહાંનનાં દરેમેઆનમાં યોડાજ જનમ પામ્યા હોય તે મરદની ત્રણ આંખ હતી તેમાં એ આંખ સરવેને હોયછે તે મીશાલે હતી અને એક આંખ પેશાંની ઉપર વચમાં હતી. એ મીશાલના મરદે એકાએક આવીને ખુલ્લું આવાજે કરી પઢવા માંડ્યું તેનો હલક એવેતો ખુશ હતોકે તે ખુશ આવાજનાં સાંભલ્યાથી તમામ લશકરનાં લોકો પેલાં “શંગશાર” તથા “શીલેગોશાં” ઓની લડાઈથી ગમગીન હતાં તે સરવ કોઈતે આદમીના ખુશ આવાજની અશરથી આગલી ગમગીની વીસરી ગયા તેનાં આવાજની મીશાલનો પેલા કોટમાં ઘણોક આવાજ નીકલવા લાગો. તે કોટને હરતરફ દરવાજા નજર આવ્યા! તે દરવાજામાં જેહાંપેહેલવાન તથા ખીજ દાંના લોકો દાખલ થયા તે જગો એક બાગ રોશન બેહેશત મીશાલનો દીકો. તે બાગમાં અરદીબેહેશત મહીનાંનાં બાહારની મીશાલ ટુલ ખીલેલાં હતાં. તે બાગમાં એક ખુલ્લું જાડાડ હતું તેનું શર જાણે માહાતાય સાથે જઈ મલેલું હોય એવું ઊંચું હતું. તે જાડાડનું દડ લીલા રંગનું તથા તમામ ડાલ શીલા રંગની હતી. તેનાં પાતરાં સુનાંની મીશાલે જરદ રંગના હતાં. તે જાડાડનાં પાતરાં એક એક ઢાલની મીશાલે પોહોલાં હતાં તે પાતરાં ઉપર આદમીનાં એહેરાની શેકલ કાહાડેલી હતી. તે જાડાડનાં ફલ સાંખાં દોધીની મીશાલનાં હતાં. તે ફલ ઉધાં લટકતાં હતાં.

ફલ ખાધામાં શાકરની મીશાલે મીઠાં હતાં, અને જોવામાં લોહીની મીશાલ રાતાં હતાં—તે અન્નએય શરીરું જાહાડ જોઈને શપેહશાલાર કેરશાસપે પેલા ત્રણ આંખનાં મરદને પુછ્યુંકે એ અન્નએય જેવું જાહાડ શું છે? તેવારે તે મરદે જવાબ દીધો, કે એ જાહાડ ધણું પુરાણું છે. હકતાલાએ જેવારે એ જેહાંન પેદા કીધી તેવારે એ જાહાડને તમામ જાહાડોની અગાઉ પેદા કીધું હતું. એ ઉપર હમેશ મેવો દોધીની મીશાલનો જરી રેહે છે. એ મેવો ખાધામાં શાકરની મીશાલ મીઠો છે અને સુગંધમાં કશતુરી તથા અમખરની મીશાલનો ખોશખોદાર છે. એ જાહાડ ઉપરથી એક પાતરું તથા એક ફલ કમ થાય નહી. અગર એ એક ફલ અથવા પાતરું કમ થયુંતો તેજ વખત તે જગો ઉપર ખીજું પેદા થાય છે. અગરજે એ જાહાડનાં ફલને એક લેહેજ કરતાં જીઆદે વખત સુધી તું શુજેતો તારાં નાખ તથા કાનમાંથી તુરત લોહી જરી થાય પણ એ મેવામાંથી જે કોઈ એક ફલ તોડીને ખાયતો તે શખસને સાત દાહડા લગી ભુખ લાગે નહી. એ મીશાલની તે ફલની તારીફ સાંભળ્યામાં આવી તેથી તે જાહાડ ઉપરથી કેટલાંક ફલ તોડીને જેહાંપેહેલવાને ખાધાં અને જેકોઈ ખીજ પોતાની સાથે હતા તેઓનેખી ખવાડ્યાં તેવાર પછે તે આગમાં એક એવાંન હતું તેનો દરવાજો પેલા તરણ આંખનાં મરદે ખોલ્યો ને અંદર જઈ જોયશુંકે તે એવાંનમાં એક આશમાનની સુરત કાહાડીને તે આસમાન ઉપર બેજીમત ગોહરનો જગવ જડેલો હતો તેણે કરી તે જગો આફતાખ તથા માહાતાખની મીશાલ રોશની જરી હતી. તાંહાં તે જગોની દીવાર તથા જમીન તથા દરવાજા એસરવે મોતી તથા પરવાલાંએ કરી મઠી લીધેલા હતા. તે એવાંનમાં પાદશાહી લાએક એક તખત ખીલોરનું માંડેલું હતું. તે તખત ઉપર એક સુનાંની પુતલી તમામ ગોહર તથા મોતીએ સમારેલી હતી. તે પુતલીનાં હાથમાં એક ચાકુતની તખતી આપેલી હતી. પુતલીને તે ખુલંદ તખત ઉપર સુવાડેલી હતી. તેનાં શર ઉપર સુનાંનું એક “તાખુત” હતું, તે ઉપર મોતી તથા ગોહરની લઠો વીટેલી હતી. એ મીશાલનો તમાશો જોઈને જેહાંપેહેલવાન પેલા તરણ આંખનાં મરદને પુછવાલાગોકે એ નેક રાહનાં દેખડાવનાર મરદ એ પુતલીનો બેદ શું છે અને એ તમામ પાદશાહી લાએકનાં મોતી તથા ગોહરની લઠોએ વીટી લીધેલાં “તાખુત” માં કોણની જગો છે? એ પુતલીનાં હાથમાં ઈઆકુતની તખતી શાવાસતે આપી છે અને તે તખતી ઉપર શું લખ્યું છે?—તેવારે પેલો મરદ કેહેવાલાગોકે એ એવાંન તથા તખત તથા આગ સરવે પાદશાહ “શીઆમક”નું છે—અને એ સરવે તલેશમાત તે પાદશાહ “શીઆમક” નોજ ખનાવેલો છે. જાંહાં

લગી એ દુનીઆમાં તે હઈઆત હતો તાંહાં લગી તેણે પાદશાહી કીધી. એ તલેશમાતખી તે નામદાર પાદશાહે બનાવ્યો તેણે પોતાનાં લોકોને ફરમાવ્યું કે જેવારે મારો વાકો થાય તેવારે મારાં તનને એ “તાયુત” માં મેલીને પછે એ જગાનો દરવાજો બંધ કરજો. એ રવેસ તે પાદશાહે ફરમાવ્યું હતું તેથી તેના પાક તનને એ “તાયુત” માં મેલ્યું છે. જેવારે તે નેકબખત પાદશાહનો વાકો થયો તેવારે સરવકોઈ એમકરી દેહેવા લાગાકે હવે આપણે પાદશાહ શીઆમકનો રોશન ચેહેરો કાંહાં દેખીશું?—વાસતે આપણે પાદશાહ “શીઆમક” નાં ચેહેરાની એક પુતલી બનાવ્યે અને તેને એક તખત ઉપર બેસાડ્યે જેવખત આપણને પાદશાહ શીઆમકનો ચેહેરો જોવાની ખાઓશ થશે, તે વખત આપણે તે જગો જઈ પાક પાણીથી ગોશલ કરી પાક કપડાં પેહેરીને તે તલેશમની જગો જઈ એ પુતલીનો ચેહેરો જોઈ આપણો જીવ ખુશી કરીશું. હવે અંદેશો સરવ કોઈએ એક દીલથી કીધો અને એ પુતલી પાદશાહ શીઆમકનાં ચેહેરા જેવી બનાવીને તેને એ જગોએ તખત ઉપર આરામ કરાવ્યો છે. શાવાસતે કે જે દાહાડે તે પાદશાહ યાદ આવે તે દાહાડે એ જગોપર આવીને એ પુતલીનો ચેહેરો જોઈને ગમને દોંડે કરે. એ જોહાંબેહુલવાન એ જગો બીજી અજબ એબ જેવું એછે કે અગરજો કોઈ શખસ એ જગોથી દરએક ચીજ બાહરે લેઈજવા આહેનો અવસનો તે શખસને દરવાજો નજર નહી આવે અને તેનાં તનને પારાની મીશલ લરજો પેદા થાય. જેવારે તે શખસ પેલી ચીજને પાકી તેની જગો ઉપર મેલે તેવારે તેનાં તનનો લરજોખી ભાગે અને દરવાજો ગાઝુમ પડે તથા બીજી એછેકે પાદશાહ શીઆમકે પોતે ગુજરતી વખત ઘણી સારી નશીહત કહીછે, તેમાંની નશીહતનાં શખુન એ યાકુતની તખતી ઉપર નજર આવેછે.

શીઆમકશાહ પાદશાહે પોતાની અંતની ઘડીએ કહી સંભલાવેલી નશીહત.

અએ નેક બખત બેઠા—તું જે જગોએ આવ્યો છે તે જગો મારું દોખમુછે. હું બોજરગ બુનયાદનો પાદશાહ શીઆમક છું. મારો નામદાર આપ પાદશાહ ગઈઓમરદ હતો. મારા હોકમમાં હકીકેશવર જમીનનો મોલક હતો. તમામ દેવ તથા પરી તથા આદમી સરવકોઈ મારા તાઆમાં હતાં. મેં પોતાની તમામ ઉમર ખુશી શીવાય કાંઈ બદઅંદેશમાં ગુજારી નથી. બલકે દુનીઆની કોઈ લેહજત મારેથી ખાલી રેહી નથી. એ રવેસ ખુશી તથા

એશમાં મારી ઉમર એ દુનીયામાં (૧૧૨૪) અગીઆરશો ને ચોવીશ વર-
સનીયઈ. જો કે માર તાલુકામાં પાદશાહી ખજાનો ઘણો હતો, તોપણ જે
દહાડે માઈ મરણુ આવ્યું તે દાહડે સરવે કાંઈ પોતાને કેકાણે રહ્યું. હું ખાલી
હાથે મુદ્દસેશ ફકીરની મીશાલ થયો અને મારો કોષએ ગમ નહી ખાધો.
વાસતે એ બેટા તુંને જાહેર કરું છું કે એ દુનીયાં જેવકા તથા ફરેખ બા-
જછે. વલી તે કેવીછે કે અવસતો આપણુ આદમીજનને મીકાં શરખતનું
પેઆણું આપીને ખુશી કરેછે પણ પછવાડે જોહરની જાંમ નોશ કરાવેછે.
યાને અવલ હાંદગાની બખશીને તમામ નેઆમત સાથે મોજ કરાવેછે. પણ
પછવાડે એકએક છુપયું મોત આવીને ખાલી હાથે મોકલેછે. જેમ આપ
પોતાનાં ફરજાંદને જોદમાં રાખીને નાજથી રાખેછે, તેમ એ દુનીયા આ-
પણને પાલેછે. પણ પછવાડે દુશમનની મીશાલ લાત મારીને દુર કરેછે.
વાસતે અએ બેટા તું એ જેવકા જોહાન ઉપર દેલ બાંધીને આસતવાર ના
રહે. મારી ઉપર નેગાહ કરીને તું વીચાર કર કે એ દુનીયાએ મને પાદશાહી
આપીને તમામ મોલક ઉપર મોરાદ માફક હોકમ ચલાવનારો કરી જોહાન
જીતનાર ને રાખનાર પાદશાહનો ખેતાબ બખશ્યો, પણ તેણે પછવાડે મારો
કેવો હાલ કીધોછે તે તું જો કે ખાલી હાથે દુરવેશની મીશાલે બેચારો
કરી હાં ખાકમાં નાખ્યોછે. એ બેટા તું એ મકરખાજ તથા ફરેખકાર
દુનીયા ઉપર નચીત ના રહેતો. એ દુનીયામાં મારી રવેશ કોષએ એશ
અશરત તથા મોજ મજલ કીધી નહી હોય. હવે તું અદેશો કર કે જેવારે
એણે મારી સાથે વફાદારી નહી કીધીતો હવે પછે બીજા કોણની સાથે વફા-
દાર થશે ? હું કરતાં નામદાર પાદશાહ બીજો કોષ શખસ થયો નહી હોય
એવું હું ધારું છું. જોકે એવી નામદારી કીધા છતાં હાલમાં હું કેવો ખોહાર
થઈને આ જગો ઉપર પડ્યો છું.

એવી નશીહત ભરેલા શબ્દોનો વાંચ્યાર્થી કેરશાસપ પેહેલવાને પોતાની
આંખ મધેથી આંજીનો વરશાદ વરશાવ્યો અને ફરીને બીજા મરતબે પેલા
મરદને પુછયું, કે એ પાક દેલનાં દાનાવ મરદ એ વગેરે બીજા જે કાંઈ ન-
શીહત તું જાણુતો હોયતે મને કેહે કે જેવી નશીહતથી મને બે જોહાંનમાં
ફાયદો થાય અને હું જાંહાં લગી જીવું તાંહાં લગી તારું નામ કદી વીશરું નહી
તારી યાદગારી રાખુ. એ શબ્દો શાંભલીને તે મરદ કેહેવા લાગો કે એ નેક
બખત પેહેલવાંન આદમીજનને અવલ એ સખતવારછે કે હકતાલાની હસ-
તીથી વાકેફ થાય, યાને બેશક કરી જાણુ કે હકતાલા તે એકજછે. તારી
પોતાની જાતી અફઝથી એમ કરી જાણુવું જે તમામ ચીજનું જેડુંછે પણ
એખલા હકતાલાનુંજ ફક્ત જેડું નથી. તે સાહેબથી હરદમ ડરતો રહેજે

જેવારે તુને એ જોહાનમાં કાંઈ મુશકેલ આવી પોંહોંએ તેવારે તેની પનાહ માં-
ગજેકે તેથી તમામ મુશકેલ આશાન થાય અને તું હરામ ચીજથી પોતાનું
મોહ ફેરવેલું રાખજે, તું ગુનાહનાં કાંમથી ડરતો રહેજે. અગરજે તું પો-
તાનાં ઘેરમાં બેસીને ઘેરનાં દરવાજા બંધ કરીને છુપયો ગુનાહ કરશે પણે
જે તું એમ કરી ગુમાં લેઈ જશે કે મેં ગુનાહ કીધો તે કોઈ આદમી દેખતાં
કીધો નથી અને કોઈ જાણતું પણ નથી, એવું તું પોતાના દીલમાં જાણે પણ
એ નાંમવર તારો ગુનાહ અગરજે આદમીજને નહી જાણ્યો પણ ગેખી ખ-
બરનો જાણુનાર હકતાલા છે તે તમામ જોયછે. સરવે લોકોએ એ જાણેયથી
ડર આવો જોઈયે. આજેખત સરવે કોઈએ તે પાક દાવરની દરગાહમાં રજુ
થઈને જવાબ દેવોછે. આપણુ સરવેનાં તન સાથે તરણુ મુદ્દા ઘણાં ભારી
છે તેમાં એ તો તનની અંદરછે અને એક તનની બાહર. એ મુદ્દામાં એકતો
ગોસો તથા બીજો લોભ. ત્રીજો તનની બાહરનો મુદ્દા તે મસખેરીછે. એ
તરણુ ચીજને દાંનાવ લોકો નાપસંદ કરેછે. અગર તું ચાહેકે મને બીજો ગુ-
નાહ કરવા ઉપર દલેરી નહી થાય અને જે કાંઈ આગલ ગુનાહ થયો હોય .
તેની તોજેશ તું ચાહતો હોય તો એ તરણુ મુદ્દા કે જે ઉપર કહ્યાછે
તેને તારા નાખામાં રાખ યાને એ તરણુ ચીજ ઉપર દલેરી કરતો ના. પો-
તાની અકલે કરી ગોસો તથા લોભ અને કોઈની મશખેરી કરવાથી બંધ
રહેજે. તારું પોતાનું દેલ હકતાલા સાથે બાંધજે અને એ મકર તથા લોભ ભ-
રેલી દુનીઆ સાથે આશનાવ થતો ના. આ દુનીઆની તમામ આવ આજુગર
લોકોનાં ખેલની મીશાલનીછે. આજુગર લોકો દરએક ચીજ આપણને દેખાડે
પણુ પછવાડે તેનાં હાથમાં ખાક શીવાય કાંઈ બીજું રહેતું નથી. એ દુ-
નીઆ દરમ્યાનમાં જર અને ખર્ચનો મેલવતાં ઘણી સખતી તથા રંજ
ખંચવી પડેછે. જેવારે તે જર ખર્ચનો જવા ચાહેછે તેવારે એક લેહેજામાં
જતો રહેછે. એ દાંનાવ મરદ દરજેજ થઈને લોભ ના કરતો. વખત ઉપર
ખોદાતાલા જે કાંઈ આપે તે ઉપર શખર એખતીઆર કરજે. જે કમખ-
ખતને લોભ ઘણો હોય તે ગુરા શખસનાં તમામ દાહડા, વરસ તથા મ-
હીનાં હાથવાય ને બલાપા ભરેલા જાય. તે નાપાક અદેખા લોભીથી કોઈ બી-
જનું સાઈ તથા દોલતને આખર દેખી શખાય નહી. લોભી પારકાની અદેખાઈ
કરીને પોતાનાં જીવને વગર આતશે બાલેછે, વાસતે એ પેહેલવાન તું કોઈ
બીજની દોલત તથા મીલકત જોઈને અદેખાઈ ના કરતો. તું અકલથી
અદેશો કરીને જોકે જે શખસનો શેતારો શેશન હોય તે પોતાનાં બખ-
તને જોરે કરી દોલત પામેછે તો તું નાહક બેશીને બલાપો કરી શખખ શું
ગમગીન થાયછે. તે ફેકતના બલાપાએ કરી બલાપો કરનારનાં તનને આ-

બર પોહાંચેછે. હાએ અદ્વિશોશ કીધાથી તેની રોજી તથા ઉમર એ બંધે ચીજો કમ થાયછે. દુનીઆમાં જે કોઈ નેકી તથા બદી તારી નજદીક હોય તે ઉપર જીકર કસ્યાની જગો શખર કરી હકતાલાના સુકરાંનાં હરદમ તથા હરપક્ષ બળ લાવજે.

એ રવેસના નશીલત ભરેલા શખુન સાંભડ્યા તેથી જેહાંપેહેલવાન કેર-શાસ્ત્ર ધણો ખુશી થયો ને તેણે ઘણાંક નાદેર મોતી તથા ગોહર તે મરદની નજદીક ધરીને તે કયુલ રાખવાને આજેજી કીધી પણ તે ગોહર તથા મોતી પેલા મરદે કયુલ નહી કીધાં. તે કેહેવા લાગોકે એ હોનરમંદ પે-હેલવાન મેં તુંને તે ખજાનો આપ્યો તે પાક જીવનાં મરદ લોકોનાં મગ-જમાં પેદા થાયછે યાને દાંનાઈનો ખજાનો આપ્યો અને તેતો મને તે ચીજ આપીકે જેની પેદાએશ પથરમાંથી થાયછે. મેંતો તુંને પાક યજ્ઞદાની રાહ દેખાડીછે અને તેં તો મને નાપાક હેરમંનની રાહ લઈ જવાનો લોભ દીધોછે ! દુનીઆમાં જે શખસ મોતી તથા ગોહર જમાવ કરવા પડ્યો તે શખસ ખોદાતાલાની રાહ ભુલેછે. અગર મારી ખાહેશ મોતી તથા ગો-હર ઉપરજ હતે, તો એ જગો દુખમનું તમામ એવાંન એ એ ચીજો કરી ભરેલુંછે તેજ લેઈને હું કયજ કરું તો કોણ પુછનારછે ? મગર એ પેહેલવાન હું તેની તરફ નજરથી કરતો નથી. એ તારાં મોતી તથા ગોહરને હું એક મુઠી ખાક યરાયર ગણતો નથી. જે ખોદાની અંદગીનો ખરીદદાર હોય તેને દાંનાઈ તથા નશીલત પસંદ આવેછે તેને જંજ તથા ગોહર સાથે કાંઈ કાંમ નથી. અગરજે દુનીઆનાં ખજાનાંને આપ્યું હોયતો એની પેદાએશ ખાક તથા પથરમાંથી નહી હતે; ખોદાને પીછાનનારા પાકીજી લોકો દુની-આનાં જર ખજાનાને ખાક યરાયર કેમ ગણતે ? એ ખજાના ઉપર હરજેજ ખુશી રેહતું નહી. એ ખજાનો કેવો બદતરછે કે અગર એ શખસ જીવના દોસત હોય તેઓને એક એકનાં જીવનાં લેનાર દુશ્મન કરેછે. અગર તારી પાસે દોસત હોયતો તું તેને સાચવવામાં રાતદીન એવી ફેકર તથા અંદેશમાં પડેકે પક્ષ પણ ફરાર પામે નહી. તે દલબદલ વેહેમમાંજ મશગુલ રેહેકે રખેને મારી દોસતને ચોર લઈ જાય ! રખેને કોઈ છુટી લે. રખેને એકાએક આગ લાગે અને બલી જાય. રખેને વેપારમાં ખોટ આવે વગેરે તારાં દીસમાં ભાંતભાંતનાં અંદેશ તથા ફેકર પેદા થાય. દુનીઆ દરમ્યાનમાં તું એ રવેશ દોસતની પછવાડે રાત દીન રંજ ખેંચે અને જેવારે તારો વાકો થાય તેવારે તે દોસતતો તુને કાંમ આવે નહી. આ દુની જેહાન તે મીનુ જેહાંનનો અમખેશ પામવા ખાતરજ આદમીને જે મોટી દોસત છે તે અકલછે. જે કોઈ અકલે કરી નેકી તથા નેકનામીનો ખજાનો મેલવે તે જેવો બખ્ષાવર મરદ ચીજો કોઈ નથી. દોસતનો ખજાનોતો આપતા આપતા ઘટી જાય પણ

અકસનો ખમ્મનો કોઇને આપતાં ઘટે નહીં બલકે ઉલટો વધેછે. અવલ ને આદમીને અકલ હોયતો હરવખતની બંદગી હાથથી જવા દે નહીં. બંદગી કાઢાથી આદમીનું રવાન બેહેસતી થાયછેજે ખમ્મનો બેહેસતમાં કામ આવેછે તે ખમ્મનાં કરતાં બીજે ખમ્મનો કેમ બેહેતર હોય ? જેહાંનના દરમ્યાનમાં અકલ તમામ બીજ ઉપર મવકલછે. જેકોઇને અકલ નથી તે શખશનું તન ગોચા ગુજરેલાં આદમીની યરાબરછે. જે મીશાસે તું પોતાની માદરને પેટે અવતરયો. તેવારે તું નાગે તને આએ ફાની દુનીઆમાં જનમ પામયોછે તેજ મીશાસે તું ગુજરશે તેવારેથી નાગે તનેજ રખસુત લેવાનો, તો પછે દુનીઆઈ દાહી દોહતતો લોભ શા કામનો ? એ દુનીઆમાં જે શખસ ખાસે પીસે ને બીજને ખવાડસે ને પેહેરશે હોડશે અને બીજને પેહેરાવશે હોડાવશે તથા અખશેશ કરશે તે તે પોતે સાથે લેઈ ગયો કેહેવાશે. અખીકાઈ કરીને જે દોહત એખડી કરશે તે સઘલી વેયરથ જવાની. એસરવે સત કરીને બલુજે. દોહત આપણી સાથે આવવાની નથી ફકતનામદારી ને નેકા, એવો અંદેશો કરી જે મસેછેતે ખાકુંજુ ને પોશાકબી જેવો ખોદતાલા આપેછે તેવો દીલમાં પેહેડુંજુ. હીયાં એકબ્બાડાછેતે બ્બાડદાઈની મીશાલ માહારી પરવરેશ કરેછે જેવારે નહતે પાણીની પેચાશ લાગેછે તેવારે એ બ્બાડ પોતાની જડમાંથી મને પાણી આપેછે અને ગરમીને વખત મારા શર ઉપર છાંયો રાખેછે. એ બ્બાડનાં ફલ ખાકુંજુ અને પોશાકબી એજ બ્બાડના પાંતરાનો પહેરુંજુ જાંડાં તલગ હું જીવતોજુ તાંડાં લગી મને એજ રવેશે પસંદ પડેછે. એવી વાત પેલા ત્રણ આંખનાં મરદથી સરવ કાઈએ શાંલલી તેથી ઘણાં અજબ રહીને તે દાનાવનો શેજદો કરી બાહર નીકલ્યા.

જઈ પોહંચીયો જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્પ શાહનશાહ તેહમુરસ્પના દુખમાં નજદીક તે હકીકત.

પાદશાહ શીઆમકનાં દોખમાને શેજદો કરી તાંડાંથી બાહર નીકલ્યા અને બીજન જંગલ તથા પાહાડ ઉપર ફરવા લાગા. એમ કરતાં એક પાહાડ ઉપર જઈ પોહંચીયો તે પાહાડમાં હીરા તથા યાકુત તથા કેરબાની પેદાયશ હતી. તાંડાં તરેહવાર કુસો તથા જરી ખુરી તથા ભાંત ભાંતનાં મેવા રંગારંગી ઘાંસ, શંખુલ તથા એશુમાર શેરદી અને કેશર વગેરે બીજી ઘણીક નાદેર ચીજોની પેદાએશ માહારાજન મેહેરાજે દીડી, તેથી તેને અફશોશ આવયોકે એવી જગો હું કેમ હાથમાંથી જતી મુકું ? એવો અંદેશો કરી એક જવાંમરદને પોતાનાં લશકરમાંથી દશ હજાર શવાર હવાસે કરી તેને તે જગોની શરદારી

આ બીને તાંહાં કાએમ રાખયો અને ફરમાવયું કે તે પાહાડ ઉપર કોઇને દખલ આપે નહી. પછે જે કાંઈ લશકર હતું તેને કીશતી ઉપર ચલડાવયું ને કીશતીએ આગલ ચલાવી. દરમ્યાનમાં એક મહીનાં લગી રાત દીન કીશતીએ ચલાવી તેવારે એક પાહાડ અંદાજ નામનો ઘણો ભારી દીઠો, ત્યાહાં ઉતાર્યા તો જ્વેય શું કે તે પાહાડ ઉપર એક કોટ શીહા પથરનો બુલંદ દીઠો. તેની બુલંદી માહાતાજ સાથે જઈ પોંહોંએલી હોય તેવી જ્વેવામાં આવતી હતી. તે કોટનાં દરવાજા નજદીક શીહા પથરની તરબુસો શીડી ઉપર ચલડવાની મેલેલી હતી પણ પોહોંલાઈમાં તે શીડી ઘણી તંગ હતી. તે નજદીક એક સવાર પથરનો જ્વેવામાં મસ્ત હાથીની મીશાલનો ઉભો રહીને તે કોટની પાશઆની કરતો હતો. તે સવારે એક હાથમાં ઘોડાની લગામ પકડેલી અને બીજા હાથ ઘોડાની ડુમચી ઉપર મેલેલો હતો. એ મીશાલનો તમાશો જ્વેઈને જોહાંપેહોલવાન પેલા નાખોદાને પુછવા લાગો કે એ સવાર તથા એ શીહીડી કોણે બનાવીછે ? તેવારે નાખોદાએ જવાબ દીધો કે એ કોટની અંદર એક છુપો તલેશમાતછે પણ કોઈને માલમ નથી જે અંદર શું અન્નએય જેવુંછે. જેકોઈ શખસ એ કોટનાં દરવાજાની પેહોલી શીહીડી ઉપર પગ મેલેછે કે શેતાજ એ સવાર ઉભોછે તે પેલા શખસને તે જગોથી ઉડાવી લેછે. એ શખુન સાંભલીને જોહાંપેહોલવાને એક મરદને બખતર તથા દાલ તથા તલવાર તથા જોરજ વગેરે તમામ હથયાર અંધાવીને ફરમાવયું કે શેતાજ એ શીહીડી ઉપર ચલડીને દરવાજાની નજદીક જાએ. તે મરદ પહોંલી શીડી ઉપર ચલડયો કે પેલો સવાર જે દરવાજા નજદીક હોયે ઉભેલો હતો તેણે શેતાજ જોશમાં આવીને પોકાર કરીને એક ભારી પથર કાંચેથી નાંખયો. તે પથર સુધાં પેલો મરદ જ્વેજાન થઈ જમીન ઉપર નીચે પડ્યો. તેજ વખત બીજા મરદ લશકરમાંથી બાહર નીકલી હાથમાં તીર કમાન પકડીને તે શીહીડીની તરફ આગલ ગયો કે પેલા સવારને અંદગી તીરે કરી નીચે નાખે, પણ તેનું શીહીડી ઉપર ચલડવું કે બીજા પથર એવેતો ઉપરથી પડ્યો કે તે મરદબી ગરદાપેય થઈને શીહીડીથી દસ કદમ દુર જઈ પડ્યો. એ મીશાલે ચાર મરદ એકેક પછે ગયા પણ પેલી શીહીડી ઉપરથી પડીને એ શખસ માર્યા ગયા, અને એ શખસ જખમી થયા તેથી ફરીથી કોઈ બીજાએ જવાને હીમત પકડી નહી. જોહાંપેહોલવાને ગોરસો કરીને ફરમાવ્યા ઉપરથી બેલદાર લોકોએ તમામ શીડી ખાધી નાખી તાંહાં જ્વેયશું કે એક કુવો કે જે કોહોની મીશાલે કાંટો હતો, તે કુવાને માથે આશમાનની શેકલ બનાવેલી તેને એક સુનાની શાંકલ મોતી તથા ગોદરનાં જડાવે જડેલી હતી. તે શાંકલનાં એક છેડાનો આંકડો પેલા આશમાનમાં બેરવેલો તથા બીજા છેડો પેલા સ-

વારના કમરબધમાં ભેરવેલો હતો. જે વખત તે કુવો દેખાયો તેજ વખત પેલી શાંકલને આશમાન સાથે ખેંચી લેઈને તોડી નાંખી કે પેલો આસમાન શાંકલે કરી અંધાઈને અલગ રાખેલો હોય તેમ થયો અને પેલા ખેલદાર તે કુવામાં પડ્યા. તેજ વખત પેલો સવાર જે શીડી ઉપર ઉભેલો હતો તેખી જમીન ઉપર નીચે પડ્યો તે સવારનું નીચે પડતું કે પેલા કોઠનો દરવાજો પોતાની મેલે ખોલેલો થયો. પછે જેહાંપેહેલવાંન પોતાનાં લશકરનાં ખાશ લોકો સાથે તે કોઠની અંદર જઈ તેમાં હરતરફ નેગાલ કરી જેવા લાગેતો એક મકાંન રોશન બેહેશતની મીશાલનું નજરપડ્યું તેની આશપાશ ચાર એવાંન ખીલોરનાં બનાવેલાં હતાં અને એવાંનનાં કંચુરા ઉપર હરએક જાતનાં ખુશ રંગીન જાંનવરો બનાવીને બેસાડેલાં હતાં તથા તેની દીવાલ ઉપર આદમી, દેવ, હાથી, મગરમછ, ગોરખર, શેર, ચીતા તથા વડ વગેરે ખીજાં તમાંમ જાંનવરોની ચુરત ચીતારેલી હતી તથા ઘણીક સુનેરી તથા ખીલોરી શમેદાંતીઓમાં મોમબતી મુકેલી હતી અને તે બતીઓને માથે બે બે ચાકુત મેલેલા હતા તેમાં એક લાલ તથા ખીજું જરદ રંગનું હતું. તે ગોદરોની હેવીતો તારીફ હતીકે તેની રોશનીથી કરી તે જગો આક્રતાય તથા માહતાબની રોશની કરતાંનેખી ઘણી જુઆદે રોશની આપતી હતી તથા પેલા ચાર એવાંનની નજદીક એકએક સુનાનું જાહાડ બનાવીને ઉભું કીધેલું હતું તેનાં પાતરાં જમરોદનાં પાંનાંના બનાવેલાં હતાં. તથા ફુલ પરવાલાંનાં બનાવેલાં હતાં અને ફૂલ ચાકુતનાં બનાવેલાં હતાં તે ચારો જાહાડનાં શાહેઆ નીચે એકએક તખત કીમતી ગોદરનાં જડાવનાં મેલેલાં હતાં. તે તખત તથા તેનાં પાયા ગોદરનાં બનાવેલા હતા તથા તે એવાંનની જમીન હેવીતો સાફ હતીકે તેમાંથી ચારશીની મીશાલ આદમીનાં ચેહેરા નજર આવતા હતા. તે જગોથી આગલ ચાલતાં એક ઘર લાજવરદી રંગનું બનાવેલું પાકાજે બેહેશતની મીશાલનું દીકું. તે ઘરની આશપાશ તમાંમ પરદા જરી દેહેબાનાં હતા, જે પરદાઓની આશપાશ મોતીનાં તથા ચાકુતનાં જડાવ જડેલા હતા. તે પરદાઓમાં એક “ તાખુત ” બનાવેલું હતું અને જાંણે તમાંમ જેહાનની કશતુરી તથા અંબરની ખુશબો તે “ તાખુત ” માંજ ભરેલી હતી. કેરશાસપ પેહેલવાંને હોકમ કીધોકે એ તાખુતને ખુલું કરે કે તેમાં શું છે તે આપણે જોઈએ—પણ ઘણીએક હીકમત કીધા છતાંખી તે ખુલી શક્યું નહી. વલી તેમાં એવી કરામત હતી કે તે જગોનાં ગોદર, મોતી તથા ચાકુત અગર કોઈ શખશ ચોરી લેઈને એ જગોથી બાહર નીકલી જવા માગે તો તે શખશને દરવાજેજ નજર નહી આવતો. અગરજે તે શખસ ઘણીખી જોશતેજે કરતો પણ ગુ-

મરાહાની મીશાલ તેજ જગોએ ફરયા કરતો મગર જે ચીજ જે જગો ઉપરથી લીધી હોય તેજ જગોએ પાછી મેલે તેવારે તેને દરવાજે નજર આવતો ! તે જગોથી કેટલાક કદમ આગલ ચાલ્યાકે એક ઘણું મોટું ભોં-એરું જમીનની નીચે નજર આવ્યું તે ભોંએરાંમાં એક ધર શયરંગનુ તથા એક પાંણીનો ચશમો હતો તે ચશમાંનાં પાંણીનો રંગ શુનાનો હતો અને તે પાંણીમાં એકીમત ગોહરો આક્રતાબની મીશાલ રેશન હતાં જેથી તે ધરમાં રેશનીનું નુર નજર આવતું હતું. ચશમાંની નજદીક એક તખત હતું તે ઉપર એક ચુજરેલા મરદને મોહોડાં ઉપર ચાદર હોરાડીને શુવાડેલો હતો જેનાં હાથમાં એક તખતી યાકુતની હતી તે તખતી ઉપર તીશ ખત શુનાંનાં હરફે કરી લખેલા હતા. તેને જોઈને જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપે નાખોદાને કહ્યું કે એ તખતી ઉપરનાં હરફ વાંચીને એથી મને વાકેફકર કે એમાં શું લખેલું છે ? તેવારે પેલા નાખોદાએ તે હરફ વાંચ્યા તેથી તેનાં મોહોડાંનો રંગ ઉડી ગયો અને ચેહેરો જરદ થઈ ગયો. તેણે જરા દમ ખાઈને જેહાંપેહેલવાંને કહ્યું કે એ નેકનાંમ ઓજરગ યુનીઆદનાં શરદાર એ તખતીમાં એમ લખ્યું છે કે જેદાર્ઈ અકલમદ મરદ અમારી આરાંમ કરવાની જગો ઉપર આવે તે શખશને હું નશીહત કરું છું કે આ દુનીઆં પાંચ સાત દાહાડાની છે—વાસતે દુનીઆં ઉપર તું પોતાનું દીલ બાંધતો ના અને લાલુચ તથા લોભ કરી પોતાનાં તંને રંજમાં નાનાખતો. તું નેગાહ કરીને જોડે હું જેહાંનનો પાદશાહ “તેહેમુરશ” તે હોશંગ પાદશાહનો એટો છું. મેં હેવા હેવા ઘણા એક તલેશમાત ખનાવીને તેમાં એશુમાર ગંજ ખરચ કીધો છે—અગર તું એ જગોનું એક હલકું ગોહર જોશે તેનીખી કીમત એક મોલકનાં કરતાં છુઆદે હશે. એ મીશાલ એકીમત ગોહરો મેં એ જગોએ એકઠાં કીધો છે—અને એ એ શુમાર જર તથા ગોહરનો રાખનાર હું જેવો પાદશાહ જેહાંનમાં રહ્યો નહીં તો ખીજો દ્રાણ રહેવાનો છે ? વાસતે તું નાંમદાર પેહેલવાંન કે તુંને શરવે દાર્ઈ કેરશાસપ કરી કેહે છે અને તાહાર આવવું એ માહારા મકાન ઉપર થયું છે અને તુંખી માહારી ઓલાદનો છે વાસતે મારી તરફથી તારી ઉપર ઘણીએક દોઆ હોજે— કે તું મારા તોખમનો હતો તો એ જગો માહારાં દોખમાની નજદીક હાજર થઈ મારા રવાંનને ખુશી કીધું એટા તું માહરી નશીહત શાંભલ—અવલ એછેકે આક્રાની જેહાંન ઉપર પોતાનું દીલ ના બાંધતો તથા નચીતખી રહેતો ના કે મારી પાસે ગંજ તથા ખજાનો છે તો મને કશો ગંમ ઉપજવાનો નથી હેવો અદેશો હરગેજ કરતો ના. તું નથી જાણતો કે એ દુનીઆંતો એક બાહુગરની મીશાલની છે કે એક એક શાએતમાં તુંને તહરે તહરેની બાહુ દેખાડશે—વાસતે એ જેહાંનથી

પોતાનું મોહો ફેરવીને પોતે પાક યજ્ઞદાંનની તરફ રજુ રેહેજે અને તે પાક દાવરનાં ફરમાનમાં રહીને હરેક કાંમમાં પાક યજ્ઞદાંથી મદદ માંગજે કે તે પેદાનો કરનાર શાહેજ તારી તમામ નેક મોરાદ હંમેશ હાંસલ કરશે. અગર તારી પાસે તમામ દુનીઆની નીઆમત હાજર હોય તથા તમામ હકૂતે કેશવર જમીનની પાદશાહી હોએ તોખી તું તે ખોદાતાલાનો ખાકી બંદોછે એ વાત ખેશક કરી જાંલુજે. જે કોઈ હરેમનનો ફરેખ ખાઈને તેની મોરાદ માફેક કાંમ કરેછે તે એઅકલ મરદ આકેબતતો પશતાઈ હરેમન ઉપર લેઆંનત નાંખ્યા વગર રહેતો નથી વાસતે અગરજે તુંને એક મર-તખે હરેમન સીધી રાહ બતલાવે તોખી તું તે ખોદાતાલાની રાહને મુકતો ના પણ પોતાની અકલ દેકાંણે રાખીને રાત દીન એ દુનીઆની ઘણી લાલચનો અંદેશો ના કરતો શાવાસતે કે જે કોઈ દુનીઆમાં ઘણો અંનદેશો કરે તે શખશની ઉમર કોતાહ થાએછે કોઈ ખીજનું 'યુર' ના ચાહતો. જે ચીજ તુને પસંદ નહી આવે તે ચીજ તું ખીજને આપતો ના. તુને દુર દરાજ રાહમાં જવું હોય તો હોશીઆરીથી તે રાહનો તોશો કરજે. તારેથી કાંઈ ગુનાહ થયો હોય તો તેથી શેતાખ પશેમાન થઈ પુરી તોખા કરજે પણ એકદમ નાઉમેદ ના થતો કે માહારેથી ઘણો ગુનાહ થયલોછે તેથી હવે હું શવાખ ફર' તે શવાખ રદ જાએ વાસતે હવે શવાખ શા માટેકર' ? એવો અંદેશો કરીને ગુનાહ ઉપર ગુનાહ નાં કરતો. આ વાત ઉપર ઘણી કોશેશ કરજે કે જે દાહડે હકતાલા તુને પોતાની અદલ દરગાહમાં બોલાવે તે દાહડે તુંને તે જગો ઘણાં આદમીઓમાં પોતાનાં જામુન ગુનાહથી શરમ નહીઆવે. તે એ જગો શુંનાનું તામુત દીઠુંછે તેઉપર નજર ના રાખ અને તે ઉપર દશતદરાજ ના કર. તે તામુતમાં એક અંગોઠી, એક લાયનું કડું તથા એક ગોહર આફતાખની મીશાલનું રેશનછે. એ તરણે ચીજ તે શખશ લેઈ જશે કે જે બોજરોગ હકતાલાની પેગંમખરી કરશે તે શીવાએ કોઈ ખીજનની તાકત નહી કે એ ચીજની તરફ નેગાહ કરી જાએ. તે પોતાની જવાનીનાં તોરથી અનદેશો કીધો નહી અને એકાએક ફરમાવ્યું કે એ તામુતને ખોલું કરો કે એમાં શુંછે તે આપણે જોઈએ. એ બેટા અવલ અંદેશો કરીએ પછે જે કામ કરવું હોએ તે કરીએ—ખેર હવેતો જે બનવાની હતી તે બની પણ હવે પછે એ વાતનો કશો અંદેશો નથી.

એવા ખુખી ભરેલા શખુન શાંભલીને જેહાંપેહેલવાંન, માહારાજ મેહેરાજ તથા ખીજ જે કોઈ પેહેલવાંનો તે જગોએ હાજર હતા તે સરવે ગંમ-ગીન થઈ જરી કરવા લાગા. એકતો પોતાથી પેલાં તામુત સાથે એઅબ્બી થઈહતી અને ખીજુતો પોતાનાં વતન તથા ખેશ કબીલાથી દુર પડ્યાહતા

એ અંદેશાથી કેટલીક જ્વરી કાઢી. પછે પોતે તે જગો બેઅદબી કાઢી હતી તેનાં શખખથી કેટલોકવાર પાક યજ્ઞનાં નજદીક પોકારીને આજેજીથી માફ માંગી પોતાના ગુનાહની તોઆ કરી. તે પછે તે તામ્રુતને શેજદો કરી તે જગોથી પાદશાહ તેહેમુરશનાં રવાન ઉપર આફરીન કરતા બાહેર નીકલી પાછા કીશતીઓ ઉપર શવાર થઈ આગલ દુર દરાજ મનંજલ કરતા કેટલેક મહીને એક શેહેર “ તાંમલી ” નામનું હતું તાંહાં ખુશીસાથે જઈ પોંહોંઆ. તાંહાં દરીઆવનાં કીનારા ઉપર ઉતરીને જોય શું કે તે જગો ઉપર ઘણુંક આદમીઓ એકઠાં થએલાં દીઠાં—તે જમીન ઉપર ખેતીવાડી દીઠી—તે આદમીઓમાં એક મરદ ખુજેરગ અને ખુદો હતો તેનાં હાથમાં એક તાંબાની તખતી તથા એક મજ્જાનાં લાકડાંની પુતલી પકડેલી હતી અને તે તખતી ઉપર યુનાંની બાપામાં કરી ચાલીશ હરફ તથા સાત શેકલ કાહડેલી હતી તે બેહુ ચીજને લેઈ પેલા મરદે આશમાનની તરફ ઉંચી ધરી અને એક મરતબે શરવ કોઈએ ઉંચા હાથ કરીને એક પોકાર કાઢ્યો કે વરશાદ જ્વરી થયો તેથી તમામ આદમીઓએ પોતાની મશકો, કુખ તથા ખુમ પાંણીથી ભરયાં કે તેજ વખત વરશાદ બંધ થઈ ગયો ! જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસ્ત્ર એ તમાશે જોઈ ઘણો અજબ રહીને પુછવા લાગો કે એ નેક બખત આદમીઓ તમારા ભેદથી મને જરા વાકેફ કરો કે એ તમારો ભેદ શુંછે કે એ રવેશ તમોએ પોકાર કરી વરશાદ માંગી સરવેએ પાંણી ભરી લીધું એટલે વરસાદ ગુમ થઈ ગયો ? તે લોકો કેહેવાલાગાકે આએ જગો કુઆ અથવા તલાવ કે ચશમાં મીઠાં પાંણીનાં નથી અને જેવાર હમો લોકોના ઘરમાં મીઠું પાંણી થઈ રેહેછે તેવારે હમો લોકો પોતાનાં ઘરમાં ખરચ પરમાંણે મશક, કુખ અને ખુમ ખાલી લઈને આ જગો દરીઆવના કીનારા ઉપર આવી એ તખતીને આશમાનની તરફ ઉંચે કરીને એ પુતલીને એક શખશનાં માંથાં ઉપર બેશાડીએ છીએ અને હમો શરવ કોઈ હકતાલાની શેતાએશમાં ઉભા રહીએ છીએ અને એક મરતબે હકતાલાની નજદીક પોકાર કરી જ્વરી કરીએ છીએ, તે પોકારથી પાહાડ, તથા જંગલ તથા દરીઆવખી જોશમાં આવેછે. એમ કરતાં શાએત એક ગુજરેછે કે એક વાદલ જોશ કરતું આવીને એટલોતો વરસાત એ જગોએ વરશેછે કે તેથી ચીનના દરીઆવની મીશાલ પાંણીની મોજ મારેછે તેવારે હમો શરવે લોકો જેટલો ખરચ હોય તેટલુંજ પાંણી ભરી લીજીએછીએ તેજ વખત વરશાદ બંધ થઈ જનએછે વસી જેવાર પાંણી થઈ રેહેછે તેવારે એજ રવેશ એ જગો આવી હકતાલાપાસેથી પાંણી માંગીને ગુજરાંણુ કરીએછે. એવી હેરતભરી વાત સાંભલીને જેહાંપેહેલવાંન કેહેવાલાગો કે ફરીથી તમો એ બાજુ કરોતો હું

મારી નજરે જોઈ ખાતરી કરું. પરથમ મેં જોયું તેનું મને ધ્યાન નથી રહ્યું. તેસાથે હમણા વહી તમારા કહેવાથી મારી ખાએશ ઘણી થાએછેકે ખીજી મરતખે સારી તરેહથી એ ખેલ જોઉં—તેવારે તે લોકોએ કેરશાસપને જવા-ખ દીધોકે એ નેકનાંમ મરદ એ ખાજી હર વખત નહી થાએ પણ જેવારે સરવેનાં ઘરમાં મીઠુપાંણી થઈ રહે તેવારે શરવેકોઈ એકઠા થઈને એ જગો આવીને હકતાલાની શેતાએશ કરીએ છીએ તેવારે એ મોજેજો બનેછે નહીતો ગમે એટલી મેહેનત કરીએ પણ એક કતરે વરશાતનો આવે નહી અગરજો તારી ખાહેશ જોવાની હોએતો ઘણાંક દાહાડા આવે જગો મકાં-ન કરીને રહે અને તે દાહાડો આવે તેવારે એ તમાશો જોજો.

ચાલતા પાહાડની અચરત સરીખી હકાએત.

દરીઆવનાં કીનારા ઉપર એક પહાડ હતો તે પહાડ ઉપર તેઓ ચહડ્યા તે જગોએ ઘણું મોટું એક જંગલ તેઓએ દીધું તે પાહાડની સામે એક ખીજો પાહાડ એ કોશ લાંમજો દરીઆવની અંદર હતો તે પહાડની ખાશીઅત એ હતી કે જેવારે દરીઆવના મોજા આવતા તેવારે પહાડખી પાંણીની સાથે આગલ આવતો અને વહી પાંણીની સાથે પાછો જતો ! કોઈ વખત હા-થીની મીશાલે રેલાઈને શીધો ચાલતો હતો તો કોઈ વખત જેમ લડાઈને વખત શવારે જોશથી ઘોડાને છલાંગ મરાવેછે તે મીશાલ છલાંગ મારતો હતો તે પહાડને જોઈને શરવકોઈ એક એક સાથે કહેવા લાગાકે એ દરી-આવમાં એ ભારી “કાંટાશલીયું” જાનવરછે અને એની પીઠ ઉપર એવા જહાડ જેવા કાંટા ઉગેલાછે—તે શખુન શાંભલોને નાખોદા કહેવા લાગોકે એ જવાંમરદો તમો હેને કાંટાશલીયું જાનવર શું કહેછો એતો એક પહાડછે કે જેવો દુનીઆમાં ખીજો પાહાડ નથી. પછે જેહાંપેહેલવાંને તે નાખો-દાને પુછ્યુંકે એરવેશે ચાલતો પહાડ દુનીઆમાં કોઈએ શાંભલો નથી વા-શતે એ અખઅખ વાતની તુને કાંઈ વીગત માલમ હોએ તે કેહે ? તેવારે તે નાખોદા કહેવાલાગો કે એ શરદ્ધરાજ પેહેલવાંન તું એ પહાડને જોઈને અ-જખ શું રેહેછે પણ હું વાત કેહું તે શાંભલ. જંગખાર શેહેરની પાસે દરી-આવમાં એક જંજીરોછે તે ઉપર એક શેહેરનાં જેટલી વસતીછે વહી તે જગો પથર તથા કાંટા સીવાએ ખીજું કાંઈ નથી. તેથી તે જગો ખેતી-વાડીખી થતી નથી તથા તે જગો તરફ કીશતીખી જઈ શકતી નથી પણ તે શેહેરનાં લોકોનો ખોરાક હમેશ હકતાલા પોતાની અજમ કુદરતથી પોહોચાડેછે. તે જંજીરોથી એક દાહડાની દુર રાહછે તે જગોએ એક ખીજો જંજીરોછે તે જંજીરા ઉપર મેવો તથા ફલ તથા ભાંતભાંતની

તમામ નેઆંમત તથા ખેસુમાર ખોરાક તથા અનાજ પાકેછે. જેવારે બહારનો વખત થાએછે તેવારે દરીઆવનાં પાણીની મોજેએ કરી તે જંગુરો પોતાની જગોથી હીલીને કીશતીની મીશાલ શેતાબ ચાલીને પેલા તેની પડોશમાંના જંગુઆરની પાસેનાં જંગુરાની પાસે બરાબર જઈને ઉભો રહેછે તેવારે તે શેહેરનાં આદમીઓ ખુશી થતાં તે જંગુરાની નજદીક જઈતે ઉપરથી જેકાંઈ નેઆંમત મેવો, અનાજ ધાંસ તથા કાઠી પોતાના વરશ દાહાડા લગીનો ખોરાક તે ઉપરથી લીએછે—જેવારે સરવ લોકો પોતાની મોહતાજ મોઆફેક લેઈ રહે તે પછે તે જંગુરો પાછો કીશતીની મીશાલ જઈ પોતાની જગો ઉપર કાએમ રહેછે—એ રવેશ હર વરશ તે લોકોને હકતાલા રોજ પોહોંચાડેછે તેથી તે જગોનાં લોકોને પોતાની રોજ શોધી કાહાડવાનો કશો અંદેશો કરવો પડતો નથી પણ પોતાની જગો ઉપર બેઠા રહેછે અને તે પેદાના કરનારની યાદમાં હરદમ મશગુલ રહેછે. હેવા અજ્ઞએબ શખુન શાંભલીને જેહાંપેહેલવાંન તે નાખોદને કેહેવા લાગોકે તું નેગાહ કરીને જોકે જેવારે આફતાબ નીકલેછે તેવારે દરંનદાં, પરંદાં ચોપગાં તથા શેકાર વીગરે બીજાં તમામ જાંનવરો ભુખાં ઉઠેછે અને રાતને વખત શરવકોઈ પોતપોતાને જોઈતો ખોરાક ખાઈને તનદરેશત થઈ શુવેછે. તે શરવેને ખોદતાલા ભુખાં પીયાશાં રાખતો નથી તો આદમજનત ખોદતાલાની બંદગીનાં કરનાર હરજેજ ભુખાં રહેજ નહી. એ મીશાલે જેહાંપેહેલવાંને તથા પાદશાહ મેહેરાજે પોતાનાં લશકર સાથે તમામ દરીઆવની શેહેલ કરી દરેક અજ્ઞએબીનો તમાશો જોયો પણ હીનદોસતાનનાં મુલકનાં જેવી અજ્ઞએબ જગો બીજી દીડી નહી પછે દરીઆવની શેહેલગાહથી ફારગ થઈને ખુસકીની રાહે જંગલમાં ચાલતા એક મહીને ચીનનાં મુલકથી બાહર નીકલી આગલ ચાલ્યા તેવારે માહારાજ મેહેરાજે પોતાનાં દીલમાં એવો અંદેશો કીધોકે જેટલા મોલક હીંદસ્વસ્થાનની ખુશકીની રાહ મધે મારા તાબામાંછે તે તમામ મોલક જેહાંપેહેલવાંનને દેખાડું કે એ નામદારનાં દબ્બયાથી બીજા પાદશાઓ મહુને એશતેકબાલ આવી રજુ થાએ તેથી જંગી કેરશાસપબી જાણુકે મેહેરાજની હીંદસવસથાંનમાં હેવી દબ્બયા ભરેલી પાદશાહીછે. હેવો અંદેશો કરી ખુશકીની રાહે હીંદ સવસથાંનમાં આગલ વધીયા તે બપોર શાંભલીને જે કોઈ રાજાઓ મેહેરાજનાં તાબામાં હતા તેઓએ પોતાનાં શેહેરો શમારીને મોટા તથા નાંધલા અમીરો સાથે ઘણાએક હધીઓ તથા ફરશ તેમજ ઘણીક નાદેર તોફા ચીજો નજર લાવતા—એમ કરતાં હીંદશવસથાંનનો તમાશો જોતા આગલ ચાલતા. એક દાહાડે રાહમાં ચાલતાં એક જંગલમાં જઈ પોહોંચ્યા તે જગો ખેસુમાર

પોપટનાં ટોલે ટોલાં દીઠાં તેઓનાં તમામ તન જંગલની હલીઆરી મીશાલે લીલાં હતાં તથા ચાંચ અને ચુંગાલ અનાંરનાં ફૂલની મીશાલે શોરખ હતી—તે બેસુમાર પોપટે કરી તે જગોની જમીન ગોચા લીલાં કપડાં ઉપર મજકનો રંગ છાંટે તે મીશાલ નજર આવતી હતી તથા તે જંગલમાં એક ઝાડ નદીનાં કીનારા ઉપર ધણું મોટું હતું જેની તમામ ડાહલો ખુલ્લું હતી તથા પાતરાં શફ્ટ હતાં અને તેનાં ખી કાલાં ને ફલ બેદમોસકની મીશાલ ધણું મીઠાં અને ખુશબોદાર હતાં—તે ઝાડની તમામ ડાહલો ઉપર પોપટના એટલાતો માલા કીધેલા હતા કે તેથી તે ઝાડ નજર પણ નહી આવતું હતું. તે ઝાડની ખાશીઅત એ હતી કે જે કોઈ એક મરતમે તે ઝાડનો શાયો પોતાની ઉપર પાડીને બાહર નીકલેતો તેનાં તન ઉપર કાંઈ આજર અથવા મોરદાર લોહી એક વરશ લગી ગલ્યો નહી કરે—તે જગોથી આગલ ચાલતાં રાહમાં એક શેહેર દીકું તે શેહેરમાં ધણાંક આરાશતગીથી ભરેલાં દેહેડાં હતાં તે તમામ દેહેડામાં એક દેહેડું ધણું ઊંચું બનાવેલું હતું અને તેની તમામ જમીન તથા દીવાલ શખત પથરની બનાવેલી હતી. તેમાં ચીતાર તથા ખુશબો શીવાય કાંઈ બીજું નહી હતું. તેમાં એક પુતલી માહાતાબને ચેહેરેની હતી પણ તેને જર જેવર કાંઈ હતું નહી તે પુતલી તે દેહેડાંનાં ગુમબજમાં હવા ઉપર અતરંગ હતી. નહી ઉપરથી તાંગેલી કે નહી નીચેથી કાંઈ બેઠક આપીને બેસાડેલી—એ મીશાલ હવા વચ્ચે અતરંગ હતી તે વીગરે બીજાં પુતલાં ધણાં એક આદમીની સુરતનાં તથા મોરગની સુરતનાં હતાં તેનેખી પેલી પુતલીની આશપાશ ઊંચાં હવા ઉપર રાખેલાં હતાં. તે દેહેડાંમાં કેટલાં એક આદમીઓનું ટોલું અનજુમન કરી બેઠેલું હતું. તેઓનાં તન તમામ શીલા હતાં. તેઓ સર તથા દાહાડી મુઝાવેલા શેવડા લોકોના જેવા હતા. તેઓ તમામ પોતાનાં મોહોડાં ઉપર લુંગડાં ખાંધીને તે ગુંબજને આસપાસ એકીનથી બેઠેલા હતા. તે લોકોને હેતું ગુમાન હતું જે આશમાંન ઉપરથી બોદાતાલા આવીને એ જગોએ અતરંગ ઉભોછે અને તે પુતલીની આસપાસ બીજાં પુતલાં જે આદમી તથા મોરગની સુરતનાં અતરંગ ઉભાંછે તે તમામ ફરેશતા તથા પરીછે—એ મીશાલ તે લોકો પોતાનાં દીલમાં ગુમાન લાવીને સરવ કોઈને કહેતા હતા વલી એક અન્યએયી તે જગોએ એ હતી કે તે શેવડાઓનાં દેલમાં મોરાદ હોએ અને તે પુતલીની નજદીક જઈને પરશતેશ કરી તે પાસે મોરાદ માંગતાતો તેજ વખત તેની મોરાદ બર આવતી તે એટલા વાસતેકે તે લોકોનાં દેલમાં તેઓનું એકીન સાબેત હતું તેથી પોતાની મોરાદને પોંહાયતા હતા—બાકી તે પુતલી તો ફક્ત લોહોડાંની હતી અને તેની દીવાર, ગુંબજ તથા જમીન સરવ ચક્રમકનાં પથ-

રની હતી—તે ચક્રમકના પથરનાં ખેંચાનનાં શબ્દથી પેલી લોહોડાંની પુતલી હવા ઉપર અતરંગ રહી હતી કાંએકે તે લોહોડાંને છ તરફથી ચક્ર-મકનાં પથર પોતાની તરફ ખેંચતા હતા પણ આમનશામનના જોરેકરી તે એક પણ તરફ ખેંચાતી નહી હતી પણ તેથીજ તે પુતલી અતરંગ હતી. તે તમાશો જોઈને આગલ ચાલતાં એક શહેરમાં જઈ પોહ્યા ત્યાં તે શહેર ઘણું આરાશતગી ભરેલું અને ખુબી તથા દબદબા સાથેનું હતું તે શહેરની બહાર એક દેહેડું સુનેરી કાંમે કરી ચીતારેલું હતું તે દેહેડાંની દીવાલ તથા ચુમબજ સરવે ગોહરે કરી જડેલા હતા. તેનાં એવાંનમાં એક તખ્ત મા-હીદાંતનું હતું તે ઉપર એક પુતલી સુનાની બેકીમત ગોહરે શીંગારેલી તથા તેનાં ગલાંમાં જડાવદાર તોક, શર ઉપર હીંદસવશયાંની તાજ મેલીને દબદબા સાથે બેસાડેલી હતી તેનાં તખ્તની નજીક એક ઝાડ ઘણું ખુલ્લું ઉગેલું હતું તે ઝાડ ઉપર સાત તહરેનો મેવો લાગતો હતો અને તે મેવામાં એકતો અનજીર, બીજી દરાખ, તરીજી અમરૂત, ચોડું શેખ, પાંચમું અનાર, છઠું નારંગ તથા સાતમું બેદ— એ સાતે મેવા તે ઝાડ ઉપર લાગેલા હતા તેણે કરી તમામ ઝાડ ભરેલું હતું અને વરશમાં બે ભરતબે તે ઝાડને ફલ લાગતાં હતાં તે ઝાડનાં તમામ પાતરાં ઉપર પેલી પુતલીનો ચેહેરો નજર આવતો હતો. તે શહેરના જોકોઈ આદમી આજ્ઞરી તથા નાકઉ-અત થઈજતાં તે આદમી પેલાં ઝાડ ઉપરથી એક ફલ તોડીને ખાતાં તો તેજ વખત તેનાં તંન ઉપરથી આજ્ઞર બરતરફ થઈજતો તે ઝાડની ઉપર એક વાંકુ દાંતરડું એલમાશનાં લોહોડાંનું ઘણી તેજ રશીએ કરી ટાંગેલું હતું અને જોકોઈ હીનદુ તે પુતલી ઉપર પોતાનો જીવ ફેદા કરવા ચાલતો તે શખસ પેલું દાંતરડું પોતાનાં હાથમાં ભેરવીને પોતાના બેહુ હાથ નીચે કરતો તેથી જમકે ફાંશી દીએછે તે મીશાલ એક ભરતબે તેને જખમ હોવોતો શાફ લાગતો કે તેહેનું શર પેલાં દાંતરડામાં ભરાઈ રહેતું અને ધર જમીન ઉપર પડતું—જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપ પોતાનાં લશકરનાં બાજે નાંમદરો સાથે તે દેહેડું જોવાને અંનદર દાખલ થયો તાંહાં જોઈને સરવે તમાશો શારી રવેશથી જોયો પેલા ઝાડપર ગોયા બાગમાં તરેહ તરેહના ઝાડો ઉપર મેવો આવે તે મીશાલ તે એકજ ઝાડ ઉપર સર્વે મેવો જોય દેતો હતો. તે જગોથી આગલ ચાલતાં એક બીજું શહેર નજરે પડ્યું તથા એક દેહેડું દીડું તેની આસપાસ ઘણાક શેવડા બુદ્ધ તથા જવાંન બેઠેલા હતા પણ તેમાં એક પુતલી બીલોરને તન હતી. તેનાં તંનને ગોહર તથા મોતીએ સમારેલું હતું અને તેનાં શર ઉપર એક તાજ કેર-બાનું મેલેલું હતું પણ તેનાં તંન ઉપર એટલુતો જરીઆંન હતું કે ગોયા

કપડાંની જગો તેનાં તંનમાં જરીઆનજ પેહેરેજ હોએ તેમ માલમ પડતું હતું તે પુતલીનાં બેહુ હાથ તેનાં માયાં ઉપર મેલેલા હતા. તેમાં એક હાથ શુનાંનો તથા બીજો હાથ રૂપાંનો બનાવેલો હતો તેની નજદીક એક ટાંકું ખાલેશ પાંણીએ ભરેલું હતું. તે પુતલીનાં મોહોડાંમાંથી પાણી નીકલતું હતું તે પાંણી પેલાં ટાંકાંમાં જતું હતું અને તે શેહેરનાં લોકોને કાંઈ દરદ આજર થતો તેવારે તે ટાંકાંનાં પાંણીથી ગોશલ કરી પોતાનાં તંનને સારી રવેશથી પાક કરીને પેલી પુતલીની નજદીક તરણુ મરતમે પોતાનું સર જમીન ઉપર મેલતા તેજ વખત તેનાં તંન ઉપરથી જેકાંઈ દરદ હોએ તે દેડે થઈ જતું. અગરજો કોઈ હોંદુ તે પુતલી ઉપર પોતાનો જીવ ફેદા કરવા આહાતો તે શખશ પેલી પુતલીની નજદીક આતશની સગડી લાવી તે આતશ ઉપર લોખાંન અગર તથા કપુર વીગરે બીજી ખુશબોદાર ચીજો મેલીને પોતાનું મોહોડું તેની ધુંઈ ઉપર રાખીને એક શરખોશ હેતું મેલે કે તેનું માથું તમાંમ અંદર રહે અને તે શખશ દીલથી પેલી પુતલીને દુવા કરે. એમ કરતાં જેવારે આતશની ગરમી તથા ધુંઈએ કરી અગલ તેનાં બેહુ દીદા ગલી જાએ અને પછે એજ મીશાલે શખતીએ કરી જીવબી નીકલી જાએ. એ અજબ તમાશો જોઈને તમાંમ લશકર સાથે આગલ ચાલતાં રાદમાં એક શેહેર ઘણું એક ખુશ દીડું—તે શેહેરમાં એક દેહેડું હતું તેની અંનદર એક ઝાડ શીધાં સરવ મીશાલનું ઊગેલું હતું તે ઝાડ હમેશે ફલ ભરેલું રહેતું હતું તેના પાતરાં શુકાયા પછે તે જગોનાં લોકો, તેને વારીને શોરમો કરી આંખમાં આંજતાં હતાં અને તેની જડ કીમીયું કરવાનાં કાંમમાં આવતી. એક શખશને બીજા શખશ સાથે કજીઓ પડતો અને તેઓનો ઈનશાફ કોઈથી થઈ નહી શકતો અને વાત શોગંદ પર આવતી તેવારે લોહોડું ઘડવાની હીરણુને આતસમાં નાંખી સારી તહરેથી ગરમ કરતા કે તે લોહોડાંનો રંગ તથા આતશનો રંગ એક મલી થઈ જતો—એ મીશાલ ગરંમ કરી પેલાં ઝાડનાં પાતરાંમાંથી એકકું પાતરું પેલા બેહુ દાવાદરોનાં હાથ ઉપર મેલે અને તેઉપર પેલી ગરમ કીધેલી હીરણુ મુકતા. અગર જેકોઈ જુકો દાવો કરતો હોએ યા જુકું બોલી કોઈ ઉપર તોહોમત લાવતો હોએ તે શખશનાં હાથનો પોંહો-ઓ ગરમીએ કરી બલીજવા આહાતો તેથી તે શખશ તેજ વખત તે હીરણુ તથા ઝાહાડનાં પાતરાંને જમીન ઉપર નાંખી દેતો અને જે શખશ સાચો હોએ તેનાં હાથને કશો આજર નહી પોંહોંચતો. એ રવેશે તે ઝાડની ખુબી હતી તથા તે જગો લાલ તથા યાકુતની પેદાએશ હતી. તે જગોનાં જેવાં લાલ તથા યાકુત બીજી જગો નહી હતાં અને તે શેહેરનાં આદમીઓ અદનાં તથા આલા શરવકોઈ તેવાં લાલ તથા યાકુતને એકઠાં દોરીમાં બરીને તેની

લઠો પોતાનાં સર ઉપર વીટી રાખતાં હતાં તથા તે જગોનાં હીનદુ લોકો પુત-
લાંની પરશતેશ નહી કરતા હતા પણ શેતારાઓની પરશતેશ કરતાહતા.
એવીગરે ખીજી અજાએખીએ જોઇને તે જગોથી લશકર શાયે આગલ ચાલ્યા.

તરીખ પાહાડ ઉપરની અજાએખ શરીખી હકાએત.

રાહમાં આગલ જતાં એક પાહાડ કાલા પથરનો દીઠો તે પાહાડને એક
તરફથી ભોંએરાંની મીશાલે ડાતરીને ખીજી તરફથી બાહર નીકલવાનો દર-
વાજો મેલેલો હતો પણ તેની, અંદર ચાલવાની રાહ ઘણી શંકરાશની હતી.
તાંહાંના હીંદુ લોકોનો રવઈઓ એ હતો કે અગરજો કોઈ બેગાંનો મરદ બા-
હરથી આવીને એમ કરીકહેતો કે હું ખી હીંદુછું તેથી મને તમારા મજ-
હબમાં લેઓ તોપણ તે જગોના લોકો એકાએક તે શખશને પોતાના મજ-
હબમાં લેતા નહી હતા—શાવાસતેકે તે શખશ હીંદુની બુનીઆદનોછે કે
કોઈ બેગાંનોછે એ મીશાલ જેવારે તે લોકોના દીલમાં સંધે પડતો તેવારે
લોકો એતેફાક કરી પેલા બેગાંનાં મરદને તે પાહડની તરફ લેઈ જઈ તે
શખશનાં હાથ બાંધીને તેને કેહેતા કે તું એ ભોંએરાંમાં દાખલ થઈને પેલી
રાહે બાહર નીકલ—હેવું કહીને તેને તે ભોંએરાંમાં ઉતારતા હતા. અગ-
રજો તે મરદ શાયે અને પાક દીલનો હોએ તો તે શેતાખ પેલી રાહે શુરાખ-
માંથી આશાંનીએ કરી બાહર નીકલી જતો અને જે શખશ જુઠો અને
નાપાક હોએ તે શુરાખમાંથી બાહર નીકલી શખતોતો નહી પણ તે ભોંએ
રાંમાંની શુરાખમાંજ બંધ થઈ રહેતો. એ તમાશો જોઇને જેહાંપેહેલવાં-
ને હીંદુ સ્વશયાંનના મોલક ઉપર આફરીન કીધી. તે જગોથી આગલ ચા-
લતાં ખીજો એક બુલંદ પાહાડ દીઠો તે પાહાડ ઘણો ઊંચો હતો તથા એક
ખીજો અજાએખ જેવો લોહોડાનો એક પાહડ તે પાહડની નજદીક હતો
અને તે પાહાડનું લોહોડું વગર આતશે ગરંમ તથા લાલ રહેતું હતું તે એ
મીશાલેકે ગોચા આતસમાંથી તરત કાહાડયું હોએ. રાતને વખત તે પાહાડ
રોશંન આતશની મીશાલ નજર આવતો હતો તે પાહાડથી દુર એક જગો
પાંણીની નેહેર હતી તેમાં ચમકના પથરનો પાહાડ હતો. જેવારે વરસમાં
એક વાર તે પાહાડ ઉપરથી લોહોડું ગરમ થઈબાહર નીકલતું તેવુંજ પેલા
ચકમકનાં પથર ઉપર જઈ કેટલીએક શાયેત અઠડતું તેથી હકતાલાની
કુદરતથી એક તલવાર એલમાશનાં લોહોડાની બની રહેતી હતી—તે તલ-
વાર માહરાજ મેહરાજનાં શીલાખાંનાં શીવાએ કોઈ ખીજ પાદશાહોનાં
શીલાખાંનાંમાં નહી હતી—તે જગોએ માહરાજ મેહરાજની ચોડી મેલેલી
હતી તેથી તે તલવાર બનવાનો દાહાડો આવે તે દાહાડા ઉપર તે ચોડીદાર

લોકો તે જગો જઈ ઉભા રહીને તે તમાશો જોઈને પછે તે તલવાર તે જગોથી લાવી માહરાજ મેહરાજની આગલ રજુ કરતા પણ તે તલવારને હાથમાં ધરતાં ઘણી શખતી પડતી હતી તે તલવાર એવી અજાણ્ય શરીખી હતી કે જેકોઈને તે તલવારે કરી ગરદન મારતા તેનું લોહી જમીન ઉપર નહીં પડતું પણ તેનાં તંનમાં જ રહેતું હતું. એ વીગરે ઘણીએક અજાણ્ય થવા જોગ ચીજો માહરાજ મેહરાજે જેહાંપેહેલવાં કેરશાશપને એટલા વાશતે દેખાડી કે તે માહરાજનો દબદબો કેરશાશપ પેહેલવાં જોઈ પાદશાહ જેહાકની નજદીક તમાં વાત કરે તો તે માહરાજનો દરજ્જો જુઆદે થાએ. હેવી ખાહેશને વાસતે જેહાંપેહેલવાંને છ વરશ લગી હોંદ સ્વશયાંની તમાં અજાણ્ય ચીજો દેખાડી.

જઈ પોંહોંચયા જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપ તથા માહરાજ મેહરાજ કનોજ શહેરની તરફ તે હકીકત.

જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપને ઘણીક ઈજત શાયે માહરાજ મેહરાજે પોતાનાં કનોજ શહેરમાં દાખલ કરી અને પોતાનાં ખજાનાનો દરવાજો ખોલી તેમાંથી દેહેડા, કેનાત, ફરશ, કમરબંદ, તાજ, તથા તખત, જડાવદાર અખતર અને એ વીગરે એસુમાર યાકુત, મોતી તથા સુનાનાં શેર, શેકાર, મોર તથા બાજ જનવરો સરવે શાજ સાયેના કેરશાસપને અખશ્યાં. તે વીગરે એક દાખડો કપુરનો મોતીએ ભરેલો મીનાકારીનાં કાંમ સાયેનો હતો તે તથા પચાસ ઘોડા તમાં જરીપાખડ શાયેનાં જે પાખડો ઉપર હીરા તથા ગોહરનો જડાવ જડેલો હતો તે ઉપરાંત ખીજ એકશો ઘોડા સુનેરી સાજ શાયેનાં તથા એક હજાર અખતર, ચીલતર, છુટભાલડી, નેજ તથા ખંજરોહેવી હેવી ચીજોનોતો કાંઈજ સુમાર નહીં હતો વધી એકશો બાંડી ચીનતી ખુબસુરત તથા બશે ગોલાંમ પરીને એહેરેનાં તથા અશરશીઓ અને સુનું તથા બશે ઊંઠ કપડાંનાં તથા બેકામતી જવાહેરો—જેહેરી તથા પાવજેહેરીનાં ચાલીશ હાથીઓ તથા દશ શેહેર હીનદોશતાંમમાં ઘણાંભારી હતાં તેની શનદ કરી આખી તથા સુનાંના એકશો નેજનો તે ઉપર પાદશાહી ગોહર જડેલાં હતાં—તે નેજવોનું વજણુ ઘણું ભારી હતું. એક જાંમો જેહાંપેહેલવાંને હેવોતો માહરાજ મેહરાજે અખશ્યોકે તે જાંમાંની મીશાલનો ખીજો જાંમો દુનીઆનાં દરમેઆંમમાં કોઈ પાદશાહ પાસે નહીં હોએ. તે જાંમાંની અજાણ્યી એ હતાકે હર ઘડીએ તે જાંમાં ઉપર હજાર તહરેની રંગ એરંગ સુરત નજરઆવતી હતી તથા જેકોઈનું તંન દરદ તથા

ખીમારી ભરેલું હોએ અને તે શખસ તે જાંમો પેહેરેતો તેજ વખત તેનાં તનને તનદરેશતી તથા આરાંમ થતો હતો તથા તે જાંમો રાતને વખત લાલ નજર આવતો હતો અને દીવશનાં જરદ રંગનો નજર આવતો હતો તથા તે ઉપર પાંણીનાં કતરા અશર કરતા નહીં હતા તેથી તે પાંણીએ કરીને કદી ભીંજવાતોતો નહીં અને તેમાંથી વખતે વખત ભાંતભાંતની ખુશખો નીકલતી હતી અને અંધારીમાં રેશન મશાલનાં કરતાં તેની રેશની જ્યાદા હતી. એ મીશાલનો જાંમો તથા શરપાવ માહરાજ મેહેરાજે જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપને આપ્યો. ખીજા ઈરાની તથા જાન્યુલી શપેહશાહારને અને લશકરનાં આદમીઓને સરવેને અનદાજે શરપાવ આપી નવાજ્યા પછે હોકમ કરીને પાદશાહ જેહાકને વાસતેનો હદીઓ પોતાની નજદીક મંગાવ્યો તેમાં તરેહવાર રંગનાં દેહેરા તથા કેનાતો મંગાવ્યાં. તે દેહેરાવો ઉપર તમાંમ મુલકોનો ચીતાર પાડેલો હતો તથા એક બાગ સુનાંનો પાકીજે બનાવેલો હતો તે બાગનાં ઝાડ સુનાંનાં તથા ફુલ બેકીમત ગોહરનબનાવેલાં હતાં અને તેમાંનું એક એક ગોહર અગરજો રાતને વખત અંધારાંમાં મેલેતો તે જગો આફતાખની મીશાલ રેશની થાએ અને તે ઝાડનાં પાતરાં પરવાલાંનાં તથા ફલ મોતીનાં બનાવેલાં હતાં તે બાગમાં એક ઝાડ ઘણું ખુલ્લું હતું તેનાં પાતરાં શીરોજનાં તથા ફુલ પરવાલાંનાં તથા ફલ ગોહરનાં હતાં—તેવીગરે તેની હરએક શાખો ઉપર યાકુતનાં મોરગ હતાં અને તેની આંચ પરવાલાંની તથા લાલની હતી અને શખજ જનાવરની પાંખ બનાવેલી હતી અને જેવારે તે ઝાડને નીચે જોશથી પાંણી ફરતું તેવારે તે ઝાડ બાગનાં ઝાડની મીશાલ તાજુ થાતું હતું અને તેની શાખો ઉપર તમાંમ મોરગ જે બેશાડેલાં હતાં તે ખુશ આવાજે ભાંતભાંતનો શરોદ કાહડતાં ! એ મીશાલનો તે અજાએખી ભરયો બાગ બનાવેલો હતો તે બાગ તથા તે વીગરે બેસુમાર ખીજો શાંમાંન માહરાજ મેહેરાજે પાદશાહ જેહાકને વાસતે આપ્યો તે તમાંમ હદીઓ લેઈ જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે ઈરાનની તરફ પાદશાહ જેહાકની પાસે જવાનો કશદ કરી આગલ રશતો પકડ્યો. તેની બેદમતમાં માહરાજ મેહેરાજ કેટલીક એક મનજેલ સુધી મીનત તથા આજેજીથી વહેઆ કરવા ગયો હતો.

રવાનાં થયો જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસ્ત્ર હીંદથી તે વીશેનો એહેવાલ.

જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપનાં બાપ પાદશાહ “ અશરત ” ને ખબર થઈ કે તેનો બેટો કેરશાસપ હીંદ સવશયાનનો મોલક ફતેહ કરીને દબદબાથી

દર મનજેલ આલ્યો આવેછે પણ તેનો ઈરાદો પેહેલાં ઈરાન જમીનની તરફ પાદશાહ જોહાકની નજદીક જવાનોછે. એ વધાર્ધ શાંભલ્યાથી “અશરત”નાં દેલ ઉપર ખુશીનાં બાગનો તાજે બાહાર ખીલ્યો તેજ વખત પોતાનાં અમીરો સાથે લશકર લેઈ શેતાબ ઈરાન જમીનનાં રક્ષતા ઉપર આવી દેહેરા માર્યાકે પોતાનાં બેટાને અવલ જામુલશતાનમાં લઈ જાવે. હેવામાં જોહાંપેહેલવાંન કેરશાસપતુંબી તે જગોએ આવી પોંહાંયતું થયું તેથી તેણે પરથમ પોતાનાં આપનાં કદમને બોશા દીધા અને તેજ વખત શરવ કોઈએ કેરશાસપ ઉપર વધાર્ધ કરી તે પેહેલવાંન સાથે બગલગીરી કીધી. ખુબેરગ “અશરતે” કેરશાસપને કહ્યુંકે અએ બેટા આજ રોજે મારી ખુશી છેકે, તું પરથમ આપણા જામુલ શેહેરમાં આવે. તેવારે જોહાંપેહેલવાંને પોતાનાં હાથ જોડીને કહ્યુંકે જે કાંમથી તું જેવા ખુબેરગ આપતું દેલ ખુશી રહે તે કાંમ કરવાને હું હમેશ રાજી છું. પછે સરવેકોઈ તે જગોથી જામુલશતાન આવી પોંહોતા અને એવાંનમાં મજલેશ શમારી બેઠા તેવારે કેરશાસપે પોતાનાં આપની નજદીક તમાંમ અવલથીતે આબેર લગે બનેલી હીંદ સવશયાંનની હકીકત કહી. પછે માહરાજ મેહેરાજે પાદશાહ “અશરત” ને વાસતે જે કીમતી હદીઓ આપ્યો હતો તે તમાંમ પોતાના આપ અશરતને નજર કીધો અને પોતે જેકાંઈ હીનદોસતાંનથી ખજાનો તથા શરપાવ લાવ્યો હતો તે પણ તે પોતાનાં ખુબેરગોનાં ખજાનાંમાં મેલ્યો પછે તમાંમ અમીરો સાથે મજલેશ શમારીને હરરોજ રાંમશગીરી તથા શરાબની જાંમ શેવાએ ખીજે મશગુલો હતોજ નહી. એમકરતાં જેવારે એક મહીનો તમાંમ થયો તેવાર પછે કેરશાસપ પોતાનાં આપ પાસે રજા માંગીને પાદશાહ “જોહાક” ને મલવા ઈરાન તરફ આલ્યો—એ બબર જેવારે પાદશાહ જોહાકને થઈ કે જોહાંપેહેલવાંન કેરશાસપ તે પાદશાહની ખેદમતમાં આવેછે તેથી તે પાદશાહ જોહાક બેશુમાર લશકર સાથે શેહર બાહર નીકલીને જોહાંપેહેલવાંન કેરશાસપને એશતેકબાલ લેવા આલ્યો. જેવારે રાહમાં મોલાકાત થઈ તેવારે પાદશાહે ઘણીએક મેહેરબાનીથી કેરશાસપને બગલમાં પકડી ખેરઆશીઅતની બબર પુછી, તેના રોખશારા ઉપર મોહબતથી બોશા દીધા અને ઘણોક નવાજ્યો. પછે જોહાંપેહેલવાંન કેરશાસપે મેહેરાજશાહ વાલો હદીઓ હતો તે મંગાવીને પાદશાહની નજદીક મેલ્યો જે જોઈ પાદશાહ જુહાક ઘણોજ ખુશ થઈ ગયો. પછે એક હાફતા લગી ખુશી તથા નાજ સાથે પાદશાહની મજલેશમાં જોહાંપેહેલવાંન કેરશાસપ રહ્યો. જેવારે હકતો તમાંમ થયો તેવારે પાદશાહ જોહાકે ફરમાવ્યું કે એ નામદાર જોહાંપેહેલવાંન તેં હીનદોસતાંનમાં ઘણી

રંજ ખેંચીને શખત રાહા માપીછે વાશતે તું પોતાના આપની નજદીક જવાનો કશદ કર—એટલુંકહીને પોતાનાં ખજાનાંમાંથી એ તખત મંગાવ્યાં તેમાં એક કેરબાનું તથા બીજું બીજોરનું હતું અને એ તાજ મંગાવીયા તેમાં એક ચાકુતનું તથા બીજું પીરોજનનું હતું તથા એ બખતર તેમાં એક શીહનાં ચરમનું તે ઉપર તમાંમ ગોહરનો જડાવ જડેલો હતો તથા બીજું મગરમછનાં ભીંગડાંનું હતું તે ઉપરબી બેકીમત ગોહરનો જડાવ જડેલો હતો અને એ કમરબધ તેમાં એક પાદશાહા તેહમુરશખનો તથા એક પાદશાહા જંમશેદનો હતો તથા બશો ઘોડા તુરકી તમાંમ શુનાંનાં શાહાજ સાથેનાં તથા ચાલીશ ગોલાંમ પરીની મીશાલના ચાલીશ લોંડી માહાતાબની મીશાલ શફેદ ચેહેરાની હતી તથા એ દેહેરા શેર અને ચીતાનાં ચરમનાં હતા તે ઉપર તમાંમ જરકામ હતું, તેનાં થાંભ શુનાંનાં તે ઉપર મેખ રૂપાની હતી તથા બાર ઉંઠ અશરશીએ કરી ભરેલાં-હતાં તથા ચઉદ ઉંઠ દેવાનાં કપડાંથી ભરેલાં હતાં, એ વીગરે એક જુનડો તમાંમ જરીનો જે ઉપર આફતાબ તથા માહાતાબની શુરત ચીતારેલી હતી તેનાં સર ઉપર ચાકુતનું શીમોરગ બેશાડેલું હતું. એરવેશે ઘણાએક શરોપાવ જેહાંપેહેલવાંનને લાએકનો પાદશાહ જેહાંકે પોતાની તરફથી આખો તથા જે ધરિની તથા જાબુલી લશકર હીનદોસતાંન ગયું હતું તે સરવ કોઈને ઘણુંએક ધનાંમ આપીને કેરશાસપને જાબુલની તરફ બહુ આબરથી વીદાય કીધો. જેવારે, નામદાર જેહાંપેહેલવાંન જાબુલસતાંનમાં જઈ પોંહાં-એઓ તેવારે તાંહાં બે હફતા તુલીક રહયા પછી ખુશી સાથે એક દીને બાંમદાદને વખત પોતાનાં આપને કહેવા લાગો કે—અએખુજેરગ ને દાના આપ તારી રજા હોએતો હું એકલો બીજા મોલકની તરફ શફર કરવાની ખાહેશ રાખુંછું. એ શખુન શાંભલીને દાનાવ અશરત દીલમાં ગમગીન થઈ વીચારવા લાગોકે --હવે એ મારા જંગી બેટાને મખાદા પોતાનાં સંસારની ખાહેશ થઇ હશે તેથી એ સફરે જવા તૈયાર થયોછે. એટલું પોતાનાં દીલશાયે વીચારીને, પોતાનાં નામચીન ફરજદને કહેવા લાગોકે એ બેટા હવે તું મારી ઉપર ખુદાપાનાં વખતમાં શેતમ ન કર તું હેવી જુદાઈની વાત શાવાસતે કરેછે. હું તુંને મારી નજદીકથી એક કદમ દુર જવાદેઉ નહી શાવાસતેકે મારા મુદઈઓ ઘણાછે અને જે તું દુરની મુશાફરી જાએતો તે મુદઈ લોકો આવીને ખુદાપાનાં વખતમાં મને બેઆબર કરી જાબુલનો મુલક વેરાંન કરી નાંખશે. એ મીશાલ ઘણુંક બાંહાંનાંનાં શખુન કાહાડયા પણ દેલાવર કેરશાસ્ત્રે તે શખુનો કબુલ નહી કીધો. અશરતે કેરશાસપને કહ્યું કે—એ બેટા અગરજે તારી મરજી ખાહેર જવા ઉપર થઈછેતો

એલાશક જ પણ થોડાક દાહડા શખર કર કે મારીબી મોરાદ બર આવે તે કરતાં તું જાણતો નથી કે શદ્ધરમાં ચાલવાની બલા દોજખનાં અજબની મીસાલની છે અને તે જગો જન વીખ ઉપર આવે છે. તું શરદ્ધર બેટા મુશાફરીમાં રંજ એંચશે અને હું તારી જુદાઈનાં બલાપામાં આંખે માંજુર જેવો થઈ બેસશ. એ શાંભલીને કેરશાસપ કેહેવા લાગોકે એ નામદાર આપ હું તારી નજદીક રાસત શખુન કહું છું કે મારી ખાએશ ઝોરત કરવા ઉપર થઈ છે—હું હવે જવાનીને પોંહોંચ્યો તેથી બીજા દુશમન લોકો મારી ઉપર તાંણાં મારીને એમ કેહેશે કે—“અશરતનો બેટા જેહાંપેહેલવાંનમાં નાંમ કેહેવાડે છે પણ પોતે ઝોરતનો રાખતોજ નથી—વાશતે તેનું કારણ શું છે? શું નાંમરદ છે ઈઆતો હેની ખુનીઆદ નીચી છે તેથી હેને કોઈ પોતાની બેટી આપતું નથી?” એરવેશે મુદ્દા લોકો મારી ઉપર બીજા-જુદી તાંણાંજાણીનાં શખુન કેહેશે—વાશતે તું મને રજા આપ કે હું ઝોરત કીધાપછે તારી નજદીકથી હરજેજ દુર થાઉં નહીં. એ શખુન શાંભલીને ખુદો અશરત કેહેવા લાગોકે એ બેટા હું તુને કેહું તે શાંભલ કે ત્રણ આદમીને પોતાને ઘેરબેઠાં ઝોરત આવી મલે છે—તેમાં પેહેલો એકે જેની ખુનીઆદ બોજરગ હોએ, બીજો એકે જે મરદ જુવાંન તથા ખુખ-શુરત હોએ અને ત્રીજો તેકે જેની પાશે જર ખજણો ઘણો હોએ—એ ત્રણે આદમીને પોતાને ઘરબેઠાં જોડે આવી મલે છે તો હવે તું પોતાનાં દીલમાં અંદેશો કરકે તે ત્રણે ચીજ તારી પાસે છે. તું જાતે ખુખશુરત છે તથા પાદશાહ જમશેદની ખુનીઆદનો છે અને તારા જેટલો ખજનોતો હું ધારંચકે આ મુલકમાં કોઈ પાસે નથી. એ ત્રણે ચીજ તારી પાસે છે તો તું પોતાને ઘેર બેસે હવડાં હરેક જગોના પાદશાહનો પેગાંમ તાહારી સાથે પોતાની બેટીની શાદી કરવાને વાસતે આવી પોંહોંચશે. તું એમ-કરી જાણે છે કે હું પેહેલવાંન છે તેથી પોતાની બીજાનાં જેરેકરી હરેક તર-ફનાં પાદશાહની બેટી લાઉં પણ એ કાંમતો હકતાલાએ બખત ઉપર રાખ્યું છે—તેણે જેકાંઈ તારા બખતમાં કલાંમ માસ્યા હશે તેથી એક રજ કાંમ છુપાદે થનાર નથી પણ જે તારી ખાહેશ બાહેર મુશાફરીપર જવાની થઈ છે તો તું એખલો મા જા—પોતાનાં દખદખાથી ઘણાંક લશકર સાથે જા કે આપણાં ખુજેરજોનું નાંમ આલંમમાં મશહુર થાએ. એ શખુન શાંભલીને જેહાંપેહેલવાંન કેહેવા લાગોકે—અએ ખુજેરગ આપ—મને લશકરનું કે ખજનાંનું કાંમ નથી મને ફક્ત હકતાલાની મદદ ને તારી દોઆ બસ છે—પછે આશરત આજેજ થઈને તીજ મરતબે કેહેવા લાગોકે

—મને હેવો ઉધાં બખતતો શું કામ તે દાદરે કીધોકે પોતાનાં એક પુરાં ફરજંદને મારી નજદીક આશાએશથી બેઠેલો દેખી શકતો નથી. અએ બેટા—તું શું નથી બલુતો કે શફરની બલા ઘણી શખતછે. બાજે જગો હેવીતો મુશકેલ આવી પડેછે કે તે જગો પોતાનાં જાનનીજ સલામતી માંગવી પડેછે—વાસતે તુંને જે જગો જવાની ઓહેશ હોએ તોહાં જા પણ મારી નશીહતછે તે દેવથી શાંભલીને રહેજે અને સચુરી ઉપર અમલ કરજે કે તેણે કરી તુંને ફાયદો થાશે.

જંગી કેરશાસપને તેના બાપ અશરતે કરેલી નશીહત.

પરથમતો એકે તું પોતાનાં ઘોડા ઉપર અશવાર થઈને શફરમાં ચાલેતો મનજેલ ઘણી દુર કરતો ના તથા તું એમ ચાહેકે હું કેટલીક મનજેલ ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતરીને પાંઉ પેદાઓ ચાલુતો પોતાનાં ઘોડાની લગામ કાઢી બીજનાં હાથમાં આપતો નાં શાવાસતેકે તે શખશ થાકેલો તારા ઘોડા ઉપર શવારી કરેતો બીજે દંને તુંથી તે ઘોડા ઉપર શવારી થાએ નહી, એકતો તું પાંઉ પેઆદો ચાલેલો તેથી થાકેલો, બીજુતો તારા ઘોડાએ બે શખશની શવારી ભરેલી તેણે કરી તે ઘોડો ઘણો થાકેલો. એવો દાવ જોઈને મુદઈ આવીને મોકાખલે ઉભો રહે તો તારો તથા તારા ઘોડાનો તરત જાન લે તથા જે જગો પાહાડ ઉપર ચલડવું પડે તે જગો ઘોડા ઉપર અશવારી કરીને ચલડતો ના—તાંહાંતો પાંઉપેઆદો થઈનેજ ચાલજે કાંએજે પાહાડને આશપાસ ઉતડા ગાર ઘણાં હોએછે તેથી મખાદા ઘોડાનો પાંઉ આડો અવડો પડેતો તું તે ગારમાં નહી પડે. રાહનાં દરમેઆનમાં જે જગો મકાંન કરે તે જગો રાતને વખત આતશની રોશની રખાવજે કે દરદાં જાનવર આતશની રોશનીથી દુર રહે. જેકાંઈ રાહ તુંને માલુમ નહી હોએ તે રાહ ઉપર જવામાં એકાએક દલેરી મો કરતો તેમજ જે જગોનાં પાંણીથી તું પુરો વાકેફ નહી હોએતે પાંણી એકાએક પીતો મો. જે મનજેલ કરે તે પાંચ કોશ કમતી કરજે પણ જાંહાંલગી આખાદીની જગો મલે તાંહાંલગી જંગલમાં જઈને મકાંન નાં કરતો તથા શફરમાં ચાલતાં તુંને કાંઈ કામને વાસતે ઘોડા ઉપરથી ઉતરવું પડેતો અવલ આશપાસ નેગાહ કરીને પછે ઉતરીને જેકાંઈ કાંમ હોએ તે શેતાય કરીને પાછો ઘોડા ઉપર અશવાર થજે તું જંગલમાં રશતો ભુલેતો તે જગો તું ઉભો ના રહેતો પણ આગલ ચાલતો જજે અને પછવાડે જોતો જજે અને પોતા નાં કદમની નીશાણુ રાખતો ચાલજે કાંએજે અગરજે તુંને પાછું આપવું પડેતો તે કદમની નીશાણુ ઉપર પાછો આવીને સીધી રાહ પકડે. તુંને રસતે ચાલતાં રાહમાં

શાંહાંજ પડી જાએતો તેજ જગો જરા સખર કરી ઉભો રેહેજે. જેવારે આસમાં ઉપર શેતારા જાહેર થાએ તેવારે શેતારાઓની નીશાંજુ ઉપર ચાલજે કે ફલાંજાં શેહેરનાં શર ઉપર ફલાંજો શેતારોછે—તે નીશાંજુ ઉપર ચાલજે તથા જે જગો આજુબાજુ શેહેરમાં જાએ તાંહાંની આગ તથા હવા તુંને ઘણીખી ખુશ આવે પણ તાંહાં એક દાહાડાથી જાઆદે રેહેતો ના તથા રાહમાં ચાલતાં નકાંમો ઘોડાને જોલાંન દેઈને ચાકવતો ના. હેવું નહી ચાએજે નકાંમો ઘોડાને અગાઉ થાકવીએ અને પછવાડે કાંમની વખત સુસ્ત થઈને ઉભો રેહે—વાસતે મનજેલમાં તે ઘોડાને થોડોજ ચલાવજે તથા મુશાફરીમાં એ દાહાડાની રાહ હોએ તેને એક દાહાડે નહી કાપતો. બોજરગ લોકો એમકરી ફરમાવી ગયાછેકે શફરમાંતો ઘોડાને એક કોશ કમ ચલાવીએ—આપણેતો શવારી કીધેલી અને ઘોડાનેતો આપણો તથા આપણાં હથીઆરનો ભાર ઉઠાવીને ચાલવું એ એ રંજ ઘોડાનેછે વાસતે મુશાફરીમાં ઘોડાની બરદાશત આપણાં જાન કરતાંખી ઘણી કરીએ. રાહનાં દરમેઆનમાં તું જે જગો મકાંન કરે તાંહાં પોતાનાં ઘોડાને પોતાની નજદીક બાંધજે અને હથીઆરનેખી પોતાથી દુર ના મેલતો—બલકે તમામ રાત કમાનને ચીલલો ચડાવીને હોશીયારીથી બેશજે તથા રાહમાં કોઈ બેગાંતો મરદ મલે તેને એકાએક બેગારી દાખલ પકડતો નાં, અગર ઘણી જરૂરીઆત પડેતો તેનાં માથા ઉપર પોતાનાં હથીઆર મો ચડાવતો પણ તેને ખીજે શામાંન ચડાવીને પોતાનાં ઘોડાની આગલ ચલાવજે. તરણ ચીજથી ઘણી પહેરેજ કરજે તેહેમાં એકતો કોઈની મતા જુલમથી લુરી નહી લેવી તથા ખીજું એકે ચાલતા લગી કોઈશાયે ખીગાડ નહી કરવો—બલકે થઈ આવેતો ફેશાદ હોએ તેને ભાંજીને શુલેહ કરાવી તથા તીજું એજે કોઈને બેગુનાંહ જીવથી મારવો નહી. એ તરણે ચીજથી પુરી પરેહેજ કરજે તથા જે શેહેરની નજદીક રાતને વખત તું જાઈ પોંહોએ તાંહાં તેજ વખત શેહેરમાં દાખલ ના થાતો. તે શેહેરને બાહેર વાડી અથવા ઉતારાની જગો યા નદીનો કીનારો હોએ તાંહાં મકાંન કરજે તથા જે શેહેરની આબોહવા નરશ હોએ તે જગો ખાંજુ કમ ખાજે તથા જે કોઈબરકાર ભુડાં ફેલનો કરનાર હોએ તેને પોતાનો આશનાવ નો કરતો—આપણને ભુડો દોસત હોએ તે કરતાં એખલા બેશીએ તે બેહેતરછે. બદકાર મરદને તું પોતાનો આશનાવ કરશેતો સરવકોઈ તુંનેખી બદખશલતનો કરી ગણશે તથા મુશાફરીમાં તુંને શરાબની ઘણીખી ખાએશ થાએ પણ અનદાજે શરાબ પીજે—નહીતો તુંને નોકશાંન કરશે. પોતાનાં ઘરમાં યા બેગાંતી જગોએ શરાબ અનદાજે પીધામો ઘણો ફાએદો હો-

એછે. જે નદી તથા ચશમાનો ભેદ માલમ નહી હોએ તેમાં ઉતરવા ઉપર દહેરી નહી કરીએ. અગર એક મહીનાની રાહ દુર પડેતો ફરીને જઈએ પણ અણુજાની નદીમાં નહી ઉતરીએ. અગરજો તું માહીની મીશાલ તરી જાણુતો હોએ તોપણ કોઈ આદમી નદીમાં દુખતું હોએ અથવા વમલમાં પડીયું હોએ તેહેને કાઢાડવા ઉતરેતો તેની પછવાડેથી જઈને પકડજે પણ મોહોડાં ઉપર જતો મો. અગર આપણમાં જોર હોએ તે ઉપર મગફરી કરી બેવારેશ તથા બેચારા લોકો ઉપર શેતંમ નહી કરીએ—કાંએકે એ વાતમો આપણને કોઈ નેકનાંમ નહી કેહે. ખુખી તથા નેકી તેને જાણુવીકે પોતાને પાસે જે જર ખજાનો હોએ તે મીશકીન લોકોને બખશીને તેનું કાંમ સમરયું તેને નેકનાંમી જાણુવી તથા ખાણું ખાએતો એ રવેશથી ખાજેકે તે ખાધાથી તુંને ઈજા નહી પોહીંચે. તારી પાસે જર ખજાનો હોએ તેને તું પોતેખી વાપરજે અને ગરીબ અદનાં લોકોનેખી આપજે કે તેણે કરી તું એ જેહાંનમાં નાંમદાર થશે અને પેલી જેહાંનમાં બેહેશત પાંમશે. તું પોતાની પાસે માલ ખજાનો બખીલી કરીને એકઠો કરે તે કરતાં ખાએ તથા ખવાડે તે બેહેતરછે. દોલત જે છે તે આદમીજાદને ખાવા પીવા તથા પોશાક પેહેરવાને વાસતેછે નહીકે બખીલ થવું. અગર એ ચીજની હાજત નહી હોએતો તે દોલતની તરફ હરગેજ કોઈ નેગાહખી નહી કરતે. તું હરેક કાંમ કરવા ચાહેતો અવલ તે કાંમની આકેબતનો અંદેશો કરીને પછે તે કાંમ કરજે. આપણો દુશમંન ઘણી નરમી પકડે તેવારે ઘણી હોશીઆરીથી રહીને કામ લેઈએ કે તે કમીગાહ કરી આપણ ઉપર ગાલેબ નહી આવે. કોઈ શખસનાં રોખશારા દુનીઆદારીનાં ગમનાં શબખથી જરદ થએલા હોએ ને તે પોતાની ગરેગાંનીમાં બેઠેલો હોએ તો તેને એ મીશાલ જોઈને તું હરગેજ હશતો રખે કારણુ તને શું માલમકે તે ખીચારાને દુનીઆમાં શું દરદ હશે? જેવારે તારી ઉપરખી તેની મીશાલ દરદ પડે તેવારે તું તેનાં દરદની કદર જાણુ જે દરદ તથા ગમ તો એ મીશાલે થાયછે. જે શખશ તારી સાથે નવે દોસત થવા આવે તો તેની ખાશીઅત તુંને માલમ નહી હોાય તો તેની નજદીક પોતાનાં દેલનો ભેદ હરગેજ કેહેતો ના. તથા કોઈ શખશ ચોરીનો માલ લાવેતો તે માલ ઘણી કીફાએતે પડતો હોએ તોપણ તે માલ હરગેજ વેચાતો લેતો નાં. અગરજો તું લાલુચનો માસ્તો તે માલ લેશેતો પાંચે દાહાડે તે ચોરી પકડાએ તેવારે કેટલોક માલ સામો પોતાનાં ઘરમાંથી આપતાંખી તારો છુટક થાય નહી. જુઠા મરદ સાથે તું વાતો ના કરતો શાવાસતેકે તે નાપાક તારી નજદીક બોલશે કાંઈ અને ખીજાને

કેહશે કાંઈ તેથી તું રૂશવા થશે. જેવારે તુંને શરદાર લોકો સાથે વાત કરવી પડે તેવારે નરમીથી શયુન બોલજે. જે તારા કરતાં જેરાવર હોએ તેસાથે લડાઈની ખાહેશ રાખતો નાં. જેકોઈ ભુખો પીઆશો કે મુકલેશ હોએ તેને પોતાની અનાંમત રાખવા આપતો નાં. અને અદેખાઈ ભરેલા આદમીની નજદીક પોતાની દોલત તથા મરતબાની વાત ફરતો મો. વખત બેવખત ઘણું શુવું નાં કરતો—કાંએજે ઘણોવાર શુતાથી આદમીની તબે આલશુ થાએછે. ખુદી ઓરતની સાથે આશના થઈને તેનાં ફરેખમાં પડતો મો અને તે ઓરતથી પોતાને નેગાહ રાખજે કાંએજે ખુદી ઓરત જેછે તે ગોયા ચમકનાં પથરની મીશાલેછે—જેમકે ચમકનો પથર શખત લોહોડાંને પોતાની તરફ ખેંચી લેછે તે મીસાલે તે ઓરત મરદને ખેંચેછે. અગર મરદ ઘણોખી હોશીઆર તથા જેરાવર હોએ તોપણ તેને ફરેખ દેઈને પોતાની તરફ ખેંચી લેતાં વીલંમ લગાડતી નથી. વાસતે એ બેટા મેં જે કાંઈ તુંને નશીહત કીધી તે તમામ યાદ રાખીને તે ઉપર અમલ કરજે તેકરતાં તું દાનાવછે તેથી પોતાની દાંનાઈએ કરી વીચાર કરીને જેકાંઈ કાંમ કરવું હોએ તે કરજે—એટલું કહીને પછે પોતાનાં બેટાને બગલમાં પકડીને કેટલોક વાર આંખમાંથી આંબુ વરસાવી પછે જેહાંપેહેલવાન કેરસાસપે પોતાનાં દેલની ખુશી મુવાફેક શફર જવાનો શામાન તઈઆર કીધો.

જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસ્ત્ર રૂમ શેહેરની તરફ રવાના

થયો તે વગેરે બીજી હેકાયત.

જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપે પોતાનાં વીજલી સરખા ઘોડા ઉપર પાદ-શાહોની મીશાલ જરીની જીન કરાવીને પોતે પાક ચજદાંતુ નાંમ જેખાન ઉપર લેધ ઘોડા ઉપર સવાર થઈ એક ગોલાંમને ખેદમતમાં સાથે લઈ પોતે તે ગોલાંમ સાથે આગલ ચાલ્યો. એમ કરતાં પોતાનાં દીલમાં ખેઆલ લાવીને શાંમ શેહેરનાં જંગલની તરફ ઘોડો ચલાવ્યો. જંગલમાં જઈ પોંહોંચતાં તાંહાં ઘણાંક બહાડ ફલભરેલાં દીઠાં, તે જગોએ કશતુરીની ખુશબોની મીશાલેનાં ફુલો હતાં. એક ચશમો ખાલેશ પાંણીનો હતો તે ચશમાની નજદીક એક મશત શેર કમીગા કરી બેઠેલો હતો તેણે એક ગોરખરને પોતાની ચુંગાલે કરી જમીન ઉપર નાખ્યું—તે તમાશો જેઈને જેહાંપેહેલવાંને પોતાનાં ઘોડા ઉપર આવાજ મારીને શેતાખ તલવાર ખેંચીને એક જખમ હેવોતો જેરથી તેને મારયો કે તે શેર તથા

ગોરખર બેનાં ચાર ટુકડા કરી નાંખ્યા. પછે પેલાં ગોલામ પાસે કેટલાક કાંટા અને કચરો મંગાવીને તીરનાં પેકાંને કરી આતશ રોશન કરી પોતાનાં નેળમાં તે ગોરખરનાં કવાળ કીધા—એ કાંમમાં જેહાંપેહેલવાંન ગુતેલો હતો હેવામાં બે કાશદ દોડતા રાહ માપતા આવ્યા તેમાં એક કાશદ ખાવર જમીનથી તથા બીજો કાશદ રૂમ શેહેરની તરફથી આવતો હતો પણ તે બે કાશદોએ ઘણી મનજેલ કીધેલી હતી તેથી શોશત થઈ ગયા હતા તેથી આ શબ્દજથી તથા ફુલથી ભરેલી આરાંમની જગો દીડી તેથી તાંહાં ઉતારો કરી ઠાક ઉતારવાનો ઈરાદો કરી નજદીક જઈ જોએ શું કે એક દલેર મરદ બેઠેલો હતો જેની એક તરફ મશત શેર પડેલો અને બીજી તરફ ગોરખર પડેલું હતું અને તાંહાં આતશ રોશન થયેલો હતો તેની પાછલ એક ગોલામ ઉભેલો હતો અને નજદીક એક ઘોડો પાહાડનાં ટુકડાની મીશાલનો ઉભેલો હતો જેની ચાલ ઉપર પેચદાર કમાન નાંખેલી હતી અને જીનની ઉપર ભારી ગોરજ મેલેલો હતો. એ મીશાલનો અજબ તમાશો આ બીઆબાનમાં જોઈને પેલા બેઉ કાશદ જેહાંપેહેલવાંનની આગલ ગયા તેવારે જેહાંપેહેલવાંને બેઉને મેહેમાનની મીશાલ આપર આપીને પોતાની સાથે ખાણું ખાવા શોફરા ઉપર બેસાડ્યા અને સાથે ખાણું ખાવા લાગ્યા. તે બેઉ કાશદોએ એક એક કવાળ ખાધો નહીં એટલાંમે જેહાંપેહેલવાંને અરધો અરધ ઉપર ગોશત ખાધું તેથી તેનું ખાવું તથા બેઠક જોઈને બેઉ કાશદો અજબ રહ્યા કાંએકે મોટા લાગ ગોરખર જંગી કેરશાસપે ખાધું. જેવારે ખાણું ખાધાથી સરવે ફારગ થયા તેવારે જેહાંપેહેલવાં કેરશાસપે પેલા કાશદોને પુછ્યું કે તમોએ હરજગો અજબ અજબ ચીજો જોઈ હોએ તે મને કહો કે તે તરફ હું જઈ તે નજરે જોઉં.

પરથમ રૂમી કાશદે પોતાની વાત શરૂ કીધી કે અએ નેક બખત મરદ મે આએ જમાનાંમાં એક ઘણી અજબ અજબી એ દીડીછે કે રૂમનાં પાદશાહને એક બેટીછે તેનાં દીદાર જોઈને બેહેશતની પરીબી બેખખર થઈ જાએછે—કાંએકે તે બેટી નહીં પણ ગોયા એક પુનમનો ચાંદછે. કોઈથી તેની તરફ શારી તરેહ જોવાઈ શકાતું નથી પણ હરતરફનાં પાદશાહોનાં દીલ તે ઉપર લાગી રહેલાંછે તેથી પોતાનાં એવાનોમાં તે બેટીની તશવીર રાખીને રાત દીન તે ઉપર નેગાહ જોયા કરેછે—પણ તે ખુબસુરત બેટી ઉપર તેનાં બાપની ઘણીજ મોહબતછે તેથી તે બેટીની શાદી કોઈ સાથે કરવા ચાહતો નથી કાંએ જે તે એમ શમજે કે અગરજે કોઈ પાદશાહ સાથે નેકા કરાવશ તો એ બેટી મારી નજદીકથી દુર પડશે તારે માઈ જીવતું નથી. હેવું બાહાનું કરીને એક કમાન પોતાની દરગાહામાં ધરીછે અને પોતે શ-

ખત શોગંદ ખાઈને કોલ કરી બેઠાછે કે જે કોઈ એ કુમારને બેચે તે શખસ સાથે મારી બેટી સાથે નેકા કરું એવો કોલ તે પાદશાહે કીધોછે તેથી હર તરફનાં નાંમદાર પેહેલવાંનો તથા શાહાનદાઓ આઘ્યા પણુ કોઈથી તે કુમાર બેચાઈ નહી તેને લીધે તે નાઉમેદ થઈ પાછા ફરી ગયાછે. એ વાત પેલા કાશદની જોખાનથી શાંભલીને જોહાંપેહેલવાન પોતાનાં દીલમાં બાગનાં ધુલની મીશાલ ખીલી ખુશીથી સેતાબ ઘોડાની પીઠ ઉપર શવાર થઈ ઘણી ખુશી સાથે રૂમ શેહેર તરફ રાહ પકડી. એમકરતાં બે મન-જલ આગલ ચાલ્યો તેવારે એક જગો જઈ પોંહોંચ્યો તાંહાં બેએ શું કે ઘણુંક આદમી નાગાં પડેલાં દીઠાં તે આદમીઓ પડી નરબેનર રોતાં હતાં તેમાંથી બે હીસ્સા આદમી જખમીથએલાં અને બેએ હીસ્સા આદમીને ઘણાજ શખત મુશકે બાંધેલાં હતાં તેથી તે બીચારાં નાંગાં બે-વારેશ ખાકમાં પડીને પોકાર કરતાં હતાં. તે આદમીઓને કેરશાસપે પુ-છયું કે એ મીશાલ તમો ઉપર શખતી શા સખખથીછે અને તમો હેવા બીઆખાંનમાં એટલી નરી તથા ફરીઆદ શાવાસતે કરો છોઓ ? તેવારે શરવેકોઈ ગંમથી પોકાર કરીને કેરશાસપને કેહેવા લાગા કે—એ તારીફ ભરેલા સવાર હમોતો શોદાગર લોકો છીએ—હમો મીશર શેહેરથી ઘણોક માલ ખરીદ કરીને રૂમ શેહેરની તરફ જતા હતા અને બેશુમાર ગોહર, મોતી તથા બીજો માલ હમો પાસે હતો અને હમો નફાને વાસતે મેહેનત તથા શખતી બેચતાં રૂમ શેહેરની તરફ જતા હતા એવામાં ચાલીશ ચોર કમીગાહા કરી હમો ઉપર આવી પડ્યા અને હમોને જખંમ મારીને મુશકા બાંધી પછે હમારે તમામ માલ તથા ખજાનો તે ચોર લોકોએ લુટી લીધો અને હમોને એ રવેશનાં ઘાહેલ કરી નાખ્યાછે. વાસતે એ પાહાડની મીસાલનાં ઘોડેઅશવાર અગર તું મરદાંનગી કરે તો તે ચોર હમણાંજ ગયાછે હજુર એક કોશ લગી ગયા નહી હોએ અને હમારી બે શુમાર મતા લુટી લેઈ હમોને જખમી કરી દરદ તથા પોકારમાં નાંખીને તેઓ ખુશી અને મધન થતા જાયછે. તે લાઈલાજ થઈ પડેલાઓથી જેવારે એવા શખુન સાંભલ્યા તેવારે જોહાં પેહેલવાનનું દીલ ગંમગીન થયું અને તેજ વખત તે ચોર લોકોની પછવાડે પવનની મીસાલે પોતાનો ઘોડો ઉપટાવ્યો. એમ કરતાં થોડોક આગલ ચાલ્યો કે પેલા ચોર લોકો નજર આઘ્યા તેઓ પાસે લુટનો અશખાખ અનામત હતો તેજ વખત એક પોકાર તે લોકો ઉપર માચ્યો કે—એ નાપાક અને નાતરશ લોકો—તમો એવડી શેતાબી કરીને કાંહાં જા-ઓછો ? હવે તમો શરવ કોઈ પોતાનાં જીવને તનમાંથી દુર કરો—હું તમારા સરનો ભાંજનારો આવી પોહેચ્યોછું. એ શખુન શાંભલીને તે ચોર લોકો

હશી કેરશાસપને કહેવા લાગાકે—“ એ દેવાંનાં મરદ—આજ રોજ તે પોતાનાં જીવ ઉપર શેતમ કાઢોછે કેમકે તું જાણી જોઈને હમો લોકોની પછવાડે આવ્યોછે—એ ઉંધાં નશીબના અને હૈડાંનાં કુટેલા તું જાણતો નથી કે હમો ચાલીશ મરદ હેરેમનની મીશાલનાં રાત દીન જંગલમાં ફરનારા છીએ કે મશત શેરથી કે મગરમછથીબી અદેશો કરતા નથી તેવા દલેરોની પછવાડે તું એક લોકડીની મીશાલનો થઈને દોડતો આવ્યોછે. એ બેચકલ હમોએ પેલો કાફલો લુટ્યો તાંહાંતો હમોને મેહેનત કરવી પડી હતી તેવારે તે લોકોની ચીજ હમારે હાથ આવીછે પણ તું ઉંધાં નશીબનોતો પોતાની મેલે હમારી નજદીક પોતાનો જીવ તે સાથે ઘોડો તથા પાદશાહી ગોહરનાં જડાવદાર જીવ વીગેરે કીંમતી શામાન આપવાને આવ્યોછે તેથી હવડાં તુને તારી મગરૂરીનાં ગુમાનથી ખાલી કરીએચ.” એ શખુન સાંભલીને જેહાં પેહેલવાને પોતાનાં ઘોડાને એડ મારીને તે ચોરોની સાથે લડાઈ કરવા માંડી. અવલ એક ચોરની ગરદન ઉપર તલવારનો હવો તો જખમ માર્યો કે તેનું શર દડીની મીશાલ ઉંચું હવા ઉપર ઉડી ગયું. પછે બીજા બે શખશોની કમર ઉપર એખઠો એક નેજો મારેઓ તેથી તે બે શખશોને ખાકમાં નાખી ફરીથી ગોરજ ઉઠાવીને એક ચોરની ગરદન ઉપર માર્યો તેથી તે નાંપાકને ઘોડા સાથે ગેરદાપેચ કરી નાખ્યો. એ મીશાલની રશતાબેજ જોઈને બીજા ચોરો પોતાના હાથમાંથી હથીઆર નાંખીને ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતરી કેરશાસપ પાસે માફ માંગવા લાગા તેથી તેને પોતાના આપની નશીલત યાદ આવી—તેવારે તે લોકોને માફ કરી જીવતદાન બખશયું પણ તેઓનાં ઘોડા તથા શામાન તથા પેલા શોદાગરોનો તમામ અશબાબ લેઈને તે ચોરોને જીવતા કાહડી મુક્યા અને તે જગોથી કેરશાસપ પાછો ફરી પેલા શોદાગરોની નજદીક પોકારતો શેરની મીશાલ આવ્યો અને શેતાબ તે લોકોનાં હાથ મુશકે બાંધેલા હતા તે છોડી કહ્યું કે જે કોઈનો માલ હોએ તે તે જગો જઈને લેઈ આવો. તેજ વખત તે લોકો દોડતા જઈને પોતપોતાનો માલ ઓલખીને પાછો લેઈ આવી જેહાં પેહેલવાન ઉપર ધણીક દુવા કરવા લાગા અને જે કોઈ તે લોકોમાં ધણા જખમી થએલા હતા તેઓને પેલા ચાલીશ ચોરના ચાલીશ ઘોડા હતા તે ઉપર બેશાડી તે કાફલાને સાથે લેઈને પોતે ખુશીથી રૂમ શેહેર તરફ ચાલ્યો. એમ કરતાં રાહમાં ચાલતાં એક ધણો માયાદાર શોદાગર તેઓની સાથે હતો તે શોદાગર જેહાં પેહેલવાન સાથે ખુશ દીલથી દોશત થયો અને તમામ રાહમાં કેરશાસપની ખેદમત બંદની મીશાલ બજલાવતો હતો તે શોદાગર રાત દીન મુલકે મુલક ધણો ફરેલો હતો

તેથી હરેક નેક તથા બદ રાહથી કેરશાસપને વાકેફ કરતો હતો. જેવારે તે સાથે દીલથી દોશતી મલી તેવારે જેહાં પેહેલવાને તેને પોતાનો પુરો નેક-ખાહ કરી જાણ્યો તેથી પોતાનાં દીલનો તમામ ભેદ તેને કહ્યો. અને જેમ બાપ તથા બેટાને એકએક ઉપર અરસપરસ મોહબત હોએ તે મીશાલે એક એક સાથે મલી જઈ તમામ રાહમાં ખીજી વાતો કરતાં રૂમ શેહેરના પાદ-શાહની બેટીની બેશુમાર તારીફ કરવા લાગા. એમ કરતાં જેવારે રૂમ શેહેરમાં જઈ પોહોંચ્યા અને શરવ કાઠી પોતપોતાનાં મકાન ઉપર ગયા તેવારે પેલા શોદાગરે ઘણીએક મીનતથી જેહાંપેહેલવાનને પોતાનો મેહે-માન કરી ઘણીક આજેજી તથા મીનતથી પોતાને ઘેર લેઈ ગયો તે શોદા-ગરની ઓરત ઘણી દાનાવ તથા નેક બખત હતી તેથી તે મેહેમાન બેઈને પોતાના ખાવંદને પુછવા લાગી કે અએ ખાવંદ—એ આફતાબની મીશા-લના એહેરાનો અને પાદશાહી દબદબા ભરેલો મેહેમાન તું કાંહાંથી લાવ્યો?—તેવારે તે શોદાગરે જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપે રશતામાં દલેરી કીધી અને ચોરે પાસેથી તમામ માલ મતા પાછો લીધો અને પેલા કેદ પડેલા શોદા-ગરને છુટા કરી તે માલ તેઓને હવાલે કીધો એ વીગરે પોતાની સાથે દોશતી થઈ તે તથા પાદશાહની બેટી ઉપર કેરશાસપ પેહેલવાન દીલ રા-ખતો હતો તે સરવે બયાન કરીને પોતાની ઓરતને કહ્યું—તેથી તે શો-દાગરની ઓરત જેહાંપેહેલવાન ઉપર જીવથી શીદ થવા લાગી કે મારો મરદ એ જવા મરદની દલેરીએ પોતાનો માલ તથા ખજાનાં સાથે પોતાના મુલકમાં સહી શલામત આવ્યો.

તે શોદાગરની હવેલી હેવી જગોએ હતી કે તેની પછવાડે એક બાગ રોશન બેહેશતની મીશાલનો ખીલેલો હતો અને તે બાગની એક તરફ પાદશાહના મેહેલની દેવાલનો પુશતો આવેલો હતો. તે શોદાગરે પોતાનાં બાગમાં એક પાકીજે મીજલશ શમારી અને તે જગોએ જંગી કેરશાસપને આદરમાન સાથે બેશાડીને રામશગરોનાં શરોદ તથા ચંગના અને તંબો-રાના આવાજ શરૂ કીધા અને તે દબદબાવાલી મીજલેશમાં શરાબનો દોર તથા નાચરંગનો તોર ચલાવ્યો.

**જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપની બાહાદુરીની ખબર પડ-
વાથી રૂમ શેહેરના પાદશાહની બેટી તે ઉપર
મોહીત થઈ તેવીશેની હકાએત.**

પેલી તરફથી રૂમનાં પાદશાહની બેટીની એક દાયા ઘણી હોશીઆર હતી તે દાયાને પેલા શોદાગરની ઓરત સાથે દોશતી ઘણી હતી. બાજે વાત

કે જે પાદશાહની દરબારમાં થતી અને તે વાત શોદાગરને કામની હોએ તો તે દાયા છુપી રીતે શોદાગરની ઓરતને કહેતી હતી તેથી તે શોદાગરનું કામ ધણું સમરતું હતું. તે દાયા એક દીને આમદાદને વખત શોદાગરની ઓરત પાસે આવી કેહેવા લાગી કે તારો આવંદ ધણે વરશે પરદેશથી શફર કરી આવ્યોછે તેથી તુને હું મોખારકબાદી દેવા આવીછું. એટલું કેહેવું કે તે દાયાની નજર જેહાંપેહેલવાન ઉપર પડી—તેને જોએ શું કે એક ફરેશતાની મીશાલનો પાકીજે એહેરેનો શોદાગરનાં બાગમાં ફુલનાં જાહાડના શાએઆ નીચે જરી તખત ઉપર બેશીને શરાબખાજ કરેછે. એ રવેશે તે દાયાએ કેરશાસપને પાદશાહી કબા પેહેરીને બેઠેલો દીડો અને તેનો એહેરો તથા રોખશારા માહાતાબની મીશાલનાં અને તેની આસપાસ કશતુરીની મીશાલના ખુશબોદાર જોલક હતાં. એ રવેશ એહેરો તથા ઝલકાટ જોઈને તે દાયા ઘણીજ અજબ રહી અને પછે આશતે રહીને શોદાગરની ઓરતને પુછવા લાગી કે તારા ઘરના બાગમાં એ • બેશુમાર ખુબશુરતી ભરેલો પાદશાહી દબદબા સાથે અદબથી બેઠોછે તે મરદ કોણુછે? તેવારે તે શોદાગરની ઓરત કેહેવા લાગી કે એ નેક અખત દાયા હું નથી જાણતી કે એ મરદ કોણુછે પણ જોવામાં તથા શાંન શોહબતમાં એ મરદ કોઈ બોજરગ ખાનદાનનો જંગી શાહજોદોછે એ જેવો મરદ આજ લગી મારા જોવામાં આવ્યો તો નહી. એ દલેર પોતાના જોર તથા અકલ ને બાજુનાં દબદબાએ કરી સખત પાહડનાં દેલને ફાડી નાંખવા ચાહેછે. હેનો નેજે તથા ઢાલ લોહોડાંનીછે અને એ નોજવાન જરી પટકાએ કરી કમરબંધ ટંગ બાંધેલો રાખેછે. હેનાં દીદાર જોયાથી ગમગીની બરતરફ થઈ જીવ ખુશીમાં આવેછે. બોલવામાં હેનાં તો શીરીન જુબાનોછે કે આપણો જન એ મરદ ઉપર શીદા કરીએ પણ એ મેહેરબાન દાયા તું પોતાની ખાતેરનીશાથી એટલું જાણુજે કે એ મરદ આપણા પાદશાહની બેટી ઉપર પોતાના દીલથી મોહબત રાખેછે શાવાસતે કે એ મરદ રાત દીન આપણાં પાદશાહની બેટીની જેકરમાં ગુન્નરેછે વલી એ મરદે દુર દરાજ રાહથી એટલી દુર મજલ એજ કારણથી કાપીછે. એ નામદાર મરદ એમ કરી ચાહેછે કે જે કમાન રૂમી પાદશાહની નજદીક છે તે પોતે ખેંચી શાહજોદીનું ધનામ મેલવે. એ શખુન સાંભલીને તે દાયા અજબ રહીને શેતાબ તે જગોથી ઉઠીને પોતાની શાહજોદીની નજદીક આવીને કેરશાસપની તમામ ખુબી જાહેર કીધી. તે તમામ તારીફ સાંભલીને પાદશાહની બેટીનાં તનમાંથી સખર ઉઠી જઈ લાલાની મીશાલનાં રોખશારા ઉપરથી શોરખી ગુમ થવા લાગી અને એક મરતબે તે મરદને

જોવાની ઇતેજર થઇ તેથી જેમ આદમીને વીણુ દંખ મારે અને તેનાં દીલને કરાર નહી હોએ તે મીશાલે તે શાહજાદીનાં દીલમાં બેકરારી પેદા થઈ. જેવારે આક્રતાબ ગુરબ થયો તેવારે તે નાંમદાર પેહેલવાંનને નજરે જોવાને વાસતે તે બેટી પોતાનાં એવાંનની અગાશી ઉપર આવી અને દેવાંનાં માણસની મીશાલ પેલા શોદાગરનાં આગની તરફ નેગાહ કરવા લાગી તાંહાં જોએ શુ' કે એક નોજવાંન મરદ સીધાં શરવની મીશાલે તખ્ત ઉપર બેશીને એશ તથા ખુશીથી શાકીને હોકમ કરી શરાબની જાંમ માંગેછે તેને જોઈને તે શાહજાદી પોતાનાં દીલ સાથે કેહેવા લાગી કે—એ મરદનાં ચેહેરાની મીશાલ માહતાબખી સફેદ નથી દીશતો. એટલું પોતાનાં દીલ સાથે કહીને બીમાર આદમીની મીશાલે જુરાપામાં બેઠી તેથી તેનાં તંનમાં ગોયા આતશની ચેહ સીંચી હોએ તે મીશાલે ગરમી ઉઠવા લાગી. જેવારે પેલી દાયાએ પોતાની શાહજાદીનો ચેહેરો જરદ થએલો દીઠો તેવારે તેને પુછવા લાગીકે એ માહારોએ એકાએક તુંને એવડો શુ' ગમ પેદા થયો કે હવડ તારા જોલક તથા રોખશારા જરદ થઇને તારા ચેહેરાનો રંગ બીજી તહરેનો નજર આવેછે? એ શખુન શાંભલીને તે શાહજાદી કહેવા લાગી કે—અએ મેહેરબાંન દાયા તું મારા દીલનાં ભેદની પોશીનદે રાખનારછે યાને મારી વાત બાહર પાડતી નથી તેથી તારી નજદીક રાસત કેહુંધું કે આપણાં એવાંનની પછવાડે શોદાગરના આગમાં પેલો નોજવાંન મરદ એશ કરેછે તે મરદ ઉપર મારી મોહબત તેજીથી દોડેછે તેનાં શબબથી હું નાતવાંન થઇ બેઠીધું અને ગોયા મારા જીવ ઉપર ગમગીનીનું ટાલું દેવાયુછે. હું નથી જાણતીકે એ ટાલાંની કુંચી કોણ પાસેછે. એ દાયા તું બેશક કરી જાણુકે માઈતો દીલ એ સાથે બંધાયું છે પણ હું ડરુંછ કે એ નોજવાંનથી કમાંન બેંચાશે કે નહી? જો નહી બેંચાશે તો મારો આપ તેને જીવથી દુર કરશે તેવારે મારેથી એ જવાંન બગર જીવાશે નહી અને હું એ મરદનાં ગમમાં પોતાનાં જીવ ઉપર કરીને મરણ પાંમશ. માહારા આપની નજદીક બદનાંમ થઈને તમાંમ દુનીઆમાં રૂશવા થઇ એ જોહાંનથી અશબાબ બાંધશ—વાસતે તુંને કેહું તે શાંભલ. એ બેકરારીનાં દરીઆવનાં તોફાનમાં તેં મને નાંખીછે તો હવે તુંજ મને એ બલાનાં દરીઆવમાંથી દશતગીરી કરીને કાલાડ યાને પેલા નોજવાંન મરદ સાથે મને મેલવ અને તે નેકબખત મરદ સાથે મારી દોશતી વધારવા એ નાંમદારની નજદીક મારો પેગાંમ લેઈ જઈ મારા દરદની દવાઈ કર. એટલું કહીને બદનાંમની મીશાલની નાજુક આંખમાંથી આંજુની જગોએ લોહીનાં કતરા વરશાવા લાગી. તે શાહજાદીને એ રવેશ ગમગીન થએલી જોઈને દાયા

કહેવા લાગીકે એ ખુબસુરત પુતલી તું કશેા અંદેશેા મો કર હું તારા કાંમને વાસતે મારો જાણુ આપશ. તું દાંના દુરખીન ને એલંમની પટેલીછે તો પોતાનાં દેલમાં અનદેશેા કર કે આ દુનીઆનાં દરમેઆનમાં તમામ ચીજનો જેકાંઈ ચારો કરવા માંગીએ તે થાય તેમાં કાંઈ શંધે નથી પણુ જેવારે આદમીનું મોત આવે ત્યારે ચારો નહી થાએ. વાસતે ખોદાવનતાલાનાં હોકમથી એ તારી કામનો ચારો કરી તારી મોરાદ એ ખર લાવશ. જેવારે રાતનો વખત થયો તેવારે તે દાયા શેતાખીથી પેલા સોદાગરની ઓરતની નજદીક જઈ અવલ દુનીઆંદારીની કેટલીક વાત કરીને પછે આશતે રહીને જંગી કેરશાસપને વાસતે પુછવા લાગી કે—તારા મેહેમાંનની શી ખબરછે ? તે મરદ આપણા પાદશાહની બેટીની ખાએશ રાખીને પેલી કામાં ખેંચવાનો ઈરાદો રાખેછે કે નહી ? યા પોતાને મારગે પાછો પોતાને વતન જવા માંગેછે ? મારા પાદશાહની બેટીતો એ મરદની મોહબતમાં ગીરફતાર થઈ છે. એ શખુન શાંભલીને સોદાગરની ઓરત કહેવા લાગી કે એ નેક ખખત દાયા તું પાદશાહની બેટીની મોહબતની વાત શું કરેછે—કાલ રોજ એ પેહેલવાંન દમખદમ પાદશાહની બેટીની સલામતીમાં શરાખની જાંમ ઉઠાવતો હતો—વાસતે આપણે બેઉ જન મલીને કાંઈ ચારો હેવો કરીએકે એ બેઉ આશક માથુંક એક જગો એકઠાં મલીને એક એકનાં એહેરા રખર જેએતો એ બેઉની મોરાદ હાંસલ થાએ ને આપણને સવાખનો એહેરો પોહોંચે. તું નથી જાણુતીકે કોઈ આપણી નજદીક એક વાત અજાએખ જેવી કરે તારે તે વાત શાંભલીએ પણુ તેમાં ગુમાન થણું રેહે કે તે વાત કેમ હશે અને શું હશે અને જેવારે તેને નજરે નોંધએ તેવારેજ આપણી ખાતેર નીશાં થાએ—વાસતે આંખનું કાંમ તે જેવાનું અને દેલનું કાંમ તે દુર અંદેશેા દોડાવવાનુંછે તેથી શાંભલી વાત કરતાં પોતાની નજર જેયા જેવી મજબુતી ખીજી કોઈ નહી હોએ. હેવા અંદેશાનાં શખુન શાંભલીને દાયા કહેવા લાગીકે અગર તારી ખાએશ પોતાનાં મેહેમાંનને મોરાદે પોહોંચાડવાની છે તો તું ઉઠી અહેવાંન રેશન કરીને એક જગો શમાર કે તે જગો ઉપર આજ રાતનાં હું શાહજાદી માહારોએને લેઈ આડું પણુ મારે તારી સાથે કોલછે તારો મેહેમાંન મારી શાહજાદી સાથે કાંઈ બેઅદખી કરે નહી—એ મીશાલ તે સોદાગરની ઓરત સાથે કોલ કરીને શેતાખ દાયા પોતાની શાહજાદીની નજદીક આવી જેકાંઈ વાત થઈ હતી તે તમામ કહી અને પેલી તરફ શોદાગરની ઓરત જેહાંપેહેલવાંનની નજદીક વધાઈ લેઈ ગઈ કે આજ રોજ પાદશાહની બેટી પોતાનાં શોકથી તારો એહેરો જેવા એ જગોએ આવનારછે—એટલું કહીને પોતાનાં

આગમાં એક જગો રેશન બેઠેશતની મીસાલ મજલેશ સમારી ખીલોરી શીશાઓમાં ખાલેશ લાલ રંગનો શરાબ ભરી તેમાં કશતુરી તથા ગોલાબ આંમેજ કીધો. પછે તે મજલેશમાં જેહાંપેહેલવાં આફતાબની મીસાલે રેશન ચેહરા સાથે દબદબા ને ખુશીથી બેઠો અને તે શોદાગરની ઓરતે ચાલુંકે પોતાનો જન કેરશાસપ ઉપર શીદા કરે—એમ કરતાં જેવારે અરધી રાતનો ગુજરી તમાંમ જેહાંનમાં શીદાબનો વરશાદ વરસ્યો યાને પુરી અંધારી થઈ તેવારે તે માહારોએ શાહબદીએ પોતાનાં સર ઉપર શીદા આદર નાંખી અને પોતે તે આદરમાં છુપાઈને પેલી દાયા સાથે પેલા શોદાગરનાં આગ તરફ ગઈ અને તાંહાં જેવી પોતાનાં શર ઉપરથી પેલી આદરી ઉઠાવી તેવી ગોયા આફતાબની મીસાલની રેશની તે આગે પકડી. તેનાં હાથમાં એક જમ શરાબે કરી ભરેલી હતી તે ગોયા તેમાં શરાબ નહી પણ લાલાનાં ફૂલનો બહાર હતો ! તેના તનમો રૂમી પોશાક તમાંમ જરીનો પેહેરેલો હતો, તેના શર ઉપર એક તાજ ચાકુતનું મેલેલું હતું તે ઉપર તમાંમ એકામત ગોહર તથા મોતીનો જડાવ જડેલો હતો. તે આગમાં શરવનાં જહાડની મીસાલે લટકતી આવીને પોતાનું ખુબશુરત મોહ હશતું કરીને પોતાનું કદ વાંકુ કરી દુરથી જેહાંપેહેલવાંને રોજદો કીધો અને નખરાંથી કેહેવા લાગી કે—અએ નાવાકેફ મેહેમાન તું પોતાની મોરાદને વાશતે દુર દરાજ રાહથી એ જગો આવ્યોછે તો હકતાલા તારી મોરાદ બર લાવશે. એટલું તે માહારોએનું કેહેલું કે જેહાંપેહેલવાંને શેતાબ ઉઠીને તે શાહબદીને શલામ કીધી અને તેજ વખત તે માહારોએને બગલમાં પકડીને એક એક સાથે બગલગીરી કીધી અને એક એકનાં રોખશારાં ઉપર બોસસા દીધા પછે બંધે જંણુ એક જગોએ બેશીને હાતમાં શરાબની જમ પકડીને એક એકની શલામતીમાં શરાબ પીવા લાગાં. જેવારે શરાબની મશતીમાં આવ્યાં તેવારે જેહાંપેહેલવાં કેહેવા લાગો કે—અએ માહારોએ આજ રોજે હું ખોદાતાલાનાં શોકરાંનાં કંઈંછું કે તું જેવી ખુબશુરત માશુક મારી મોરાદ મોઆફેક મને બખશી. એ પરીની મીસાલની ખુબશુરત માશુક અગર હું અવલ જાણુતે જે તું જેવી પુતલી એક આશાન કાંમ કરવાથી હાથમાં આવેછે યાને એક કમાંન ખેંચવાથી હાથમાં આવેછે તો હું હરજેજ હીંદસવસથાંન તરફ જતે નહી. અવલ એ જગો આવીને એ કમાંન તારા ખુન્નેરગ આપની નજદીક ખેંચીને તારો ગમ દુર કરતે. એ શખુન શાંભલીને માહારોય કેહેવા લાગી કે એ રેશન ચેહેરાનાં દબદબા ભરેલા મરદ તું જાણુતો નથી કે મારા ખુન્નેરગ આપની દરગાહમાં તે કમાંન ફેલાદના લોહોડાંની કેહેવી ભારીછે કે એકાએક તે કમાંનને હાથી ઉઠાવી શકતા

નથી તો તું નોજેવાંન શી રવેશે ઉઠાવી શખશે ? હજુર તુને પુરે પુરી ખબર નથી. તે કમાનની ઉપર લાકડુંછે પણ અંદર ફેલાડતું લોહોડુંછે તેથી તે અતીઘણી ભારી કમાનને ખેંચવાને વાસતે ઘણાંક પેહેલવાંનો તથા શાહજાદાઓએ આવીને જોર કીધો પણ કોઈથી ઉઠાવી શકાઈ નહીં-તો તું કેમ ખેંચશે ? તેથી તેઓ ખીચારા થઈ નાંમોરાદીથી પાછા ફરીઆછે અને તેવોની મશખરી મારા આપની દરબારનાં ગવૈયા લોકો શરોદમાં ગાયન તરીકે ગાએછે તેવારે તમામ મજલેશ તેઓના કમજોર ઉપર હશેછે. એ રવેશ તેઓની પછવાડે રોશવાહી થાએછે તેથી તું તે કમાન શી રવેશ ખેંચશે ? વાસતે તું થોડા દાહાડા શખર કરકે હું મારો આપ જાણું નહીં તે મીશાલ છુપી એક ખીજી કમાન તેજ મીશાલની લાકડાની બનાઉં અને પછે રાતને વખત કેટલાક ગોલાંમોને ચોરીબંન મોકલીને પેલી લોહોડાની કમાન તાંહાંથી હું ચોરાવીને તેની જગોએ લાકડાની મુકાઉં કે તે કમાન તુથી આશાંનીથી ખેંચાએ તો મારીખી મોરાદ બર આવે અને શોરખરોઈથી મારી માગણી કરી શકે. એવા શખુન શાહજાદીથી શાંભલીને જેહાં-પેહેલવાન હશી કેહેવા લાગોકે-અએ માહારોએ તું જેવી ઓરત સાથે નેકા કરવાને વાસતે અગર એ જેવી દશ કમાન એકઠી એક મરતબે ઉઠાવીને ખેંચુ તો એક કમાન શા હેશાબમાંછે કે તું એવડો ભારી અંદેશો કરેછે ? વાસતે તું કશો અંદેશો મો કર-એ કમાનતું ખેંચવું તો ખીલકુલ મને આશાંનછે-અગર એ કમાન તારી નજદીક લોહોડાનીછે પણ મારી નજદીકતો ગોયા મોમનીછે. એટલું કહીને તેનાં ગોલાબની મીશાલનાં રોખશારા ઉપર બોસા દીધા. તે જગો પેલી દાયા તથા શોદાગરની ઓરત શીવાએ કોઈ ખીજી હતું નહીં-તે બેહુ ઓરતો તેઓની ખેદમતમાં ગોલાંમની મીશાલ ઉભી રહીને શરાબ નાંમતી હતી અને તે બેહુ આશક માશુક શરાબ પીતાં હતાં અને જોકમાં આવી એક એકને ગોદમાં પકડીને બોસા દેતાં હતાં પણ અવલ પેલી દાયા સાથે શોદાગરની ઓરતે કોલ કરેઓ હતો તે મોઆફક કામ લેતાં હતાં ને બોશા તથા બગલગીરી શીવાએ ખીજી હરતરેહની જોકથી પહરેજ કરતાં હતાં. એમ કરતાં પાછલી રાતનો વખત થયો તેવારે માહારોએ જેહાંપેહેલવાન પાસે રજા માંગીને શેતાબ પોતાનાં એવાનની તરફ આવીને પોતાની જગો ઉપર બેઠી અને કેરશાસપનાં દીદાર જોયા તેથી દીલ ઉમેદ ભરેલું કીધું. એમ કરતાં જેવારે આફતાબે પોતાનો રોશન એહેરો પરદામાંથી બાહરે કાહડ્યો તેવારે જેહાંપેહેલવાન પાદશાહને મલવાને વાસતે અવલ દરગાહનાં દરવાજાની નજદીક ગયો અને દરબાનને કેહેવા લાગોકે હું ઈરાની મરદ ગરીબ તથા મુફલેશ આદમી છું અને મારાં ઘરમાં

ખાધાની તંગી ઘણી ચાલતી હતી તેથી મેં પોતાનાં દેલમાં એવો અદેશો કીધોકે હું ૩મ શહેરની તરફ જઈને પાદશાહની દરગાહમાં પેલી કમાન ખેંચુ કે ૩મના પાદશાહની બેટી સાથે મારી શાદી થાયેતો હું પોતાની છંદેગાંની બા આઅરૂથી ચલાઉં અને ઘરમાં ખાધાની તંગીછે તેથી બીલકુલ નચીંત થઈ પાદશાહનો અમીર થઈ બેસુતો ગરીબ માએ આપછે તેઓનીબી ખુદાપાનાં વખતમાં ખબર લેઈ શરૂ હોવો અદેશો કરીને હું ઈશન જમીનથી આવ્યોહું અને હું ચાહુચકે આજ રોજે નામદાર પાદશાહની નજદીક પેલી કમાન ખેચું. હેવા શખુન જેહાંબેય કેરશારૂપની જેબાંથી શાંભલીને પાદશાહની દરગાહનાં દરવાજા ઉપરનાં ચોકીદાર લોકો હશવા લાગા કે એ મરદ કોઈ દીવાંનોછે. તેઓ પુછવા લાગાકે તું ૩મી પાદશાહની બેટીને લેવા આવ્યોછે તો તારી પાસે લશકર તથા ખખનો કાંહાંછે ? એ બેઅકલ મરદ હકૂતેકેશવર જમીનનાં પાદશાહોએ એ હમારા પાદશાહની બેટીની ખાએશ કીધી તેને એ બેટી નહી આપી તો તું એક મુફલેશ શવાર આવીને એટલી દરદેશરી કરેછે તો પોતાનાં દેલમાં સમજીને રશતો પકડ નહીતો એ જગોથી છકડ ખાઈને જશે. હેવા શખુન શાંભલીને જેહાંપેહેલવાન તે લોકોને કહેવા લાગોકે અએ શીપાહી લોકો હું તમો લોકોમાં કોઈ પણ વાતે અકલનું ગોહર દેખતો નથી. તે હકતાલાએ દુનીઆનાં દરમેઆનમાં બે ચીજ પેદા કીધીછે તેમાં એક સારી અને બીજી માડી કેહેવાએછે. તેમાં જેમ સારી ચીજ પાદશાહોને વાસતે નથી કીધી તેમજ માડી ચીજ ગરીબોને વાસતે નથી પેદા કીધી એતો ખખતના આધાર ઉપરછે. જેનાં ખખતમાં જે કાંઈ લખ્યું તે તેને મલીરેહેછે. તો તમો કેહોછો કે હકૂતેકેશવર જમીનનાં પાદશાહો તથા પેહેલવાંનો આવ્યાતે એથી એ કમાન ખેંચાઈ નહીતેથી હમારા પાદશાહ તેઓને પોતાની બેટી આપી નહી તો હું એક ગરીબ શવારહું તેથી મને પાદશાહ બેટી કેમ આપે તમો એવી નાદાંનીથી શાવાસતે વાત કરોછો ? આએ દુનીઆની ચાલથી તમો વાકેફ નથી, દુનીઆનો રવઈઓ હોવોછે કે અગર એક આદમી બીમાર હોએ તેની દવાઈ તખીબ કરતો હોએ કે એ બીમારછે તેથી મળાદા મરી જશે વાસતે હું આસુદોહું તેથી હેની દવાઈ કરૂં પણ એકાએક એ આશમાંનથી હોવો અશખાય બની આવેછે કે તે તખીબજ મરી જાએછે અને પેલો બીમાર તેને ઉઠાવીને દફન કરેછે અને વલી બીજું એજે એક શખશ જાહાડ રોપીને તેની પછવાડે હેરાંન તથા શરગરદાંન થાયેછે પણ તેનાં ફલ તે શખશ ચાખતો નથી બલકે નજરે જોતોબી નથી અને બીજા શખસ વગર મેહેનતે તેનાં ફલ ખાએછે. આએ વાંકીપીઠના આશમાંનની ચાલ હેવીજછે તેથી તમો એમ કરી જાણોકે પાદશાહ તથા અ-

મીર હોએ તેજ દુનીઆમાં મોટા કેહેવાએ ! દુનીઆં દરમેઆંન મોટા મરદ તેને કહીએકે જોને હકતાલાએ પસંદ કરીને ચાહયો હોય તેજ શખશને સરવે કરતાં મોટા જાણીએ. તે કરતાં તમારા પાદશાહાનો કાલછે કે જે કોઈ મરદ એ કમાંન ખેંચે તેને પોતાનો દામાદ કરે તો હવે એ જગો પાદશાહખી શરખો અને ફકીરખી શરખો. તેથી જે એ કમાંન ખેંચશે તે પાદશાહાનો દામાદ થશે. આએ વખત હતું મુફ્લેશ છું મારી પાશે લશકર કે ખજાનો કાંઈ નથી પણ મારી પાસે મોટા ખજાનો ચકલનોછે તથા માહારા હોનરછે તે માફ લશકરછે અને માફ જોરછે તે મારી પાદશાહીછે. એ નાદાંન લોકો ગમે તેવો મુફ્લેશ શીપાહી હોએ તેની એકાએક મશખરી નહી કરીએ કાંએજે તેની પાસે પોતાનાં જોર તથા હોનરની પાદશાહી દોલતછે તેથી તેનાં મગજમાં તોર આવતાં વીલમ લાગતો નથી. જેવારે શીપાહી પોતાની વારી ઉપર આવે તેવારે આપણાં જાંણુની ખરાખી થાએ વાસતે એકાએક જાંણુ અજાંણુ પરદેશી શીપાહીની મશખરી નહી કરીએ. આતશની એક ચીંગારીએ કરી ઘણો આતશ રોશન થાએછે અને ખેસુમાર જંગલને બાલી નાંખતાં વીલમ લગાડતો નથી. જેવારે હેવા દાંનાઈ ભરેલા શખુન તે લોકોએ જગી કેરશાસપની જખાનથી શાંભલ્યા તેવારે દરખાંને અંદેશો કીધો અને શેતાળ જમને પાદશાહને જાહેર કીધુંકે અએ પાદશાહ એક મુફ્લેશ સવાર દરગાહનાં દરવાજા ઉપર આવ્યોછે તે સવાર શવાલ જવાબ ઘણી દાંનાઈથી કરેછે. તેવારે પાદશાહે ફરમાવ્યુંકે તેને મારી નજદીક લાવોકે કોઈ હેમક જેવો હોએતો આપણે તેની ખુશ મશખરી કરીને ચાર ઘડી દાહાડો ગુજરીએ યા કોઈ શખશ રાતનો કેરી હશે અને તે કેફની ખુમારીની મોજમાં હેવા નાલાએક શખુનો બોલતો હશે તો તમાચા તથા છકડે કરી એ જગો તેની ખુમારી ઉતારી મેલીએ કે ફરીથી કોઈ શખશ હેવી ખેઅદખીનાં શખુન આપણી દરગાહમાં આવીને બોલવાની હીંમત કરે નહી. એ શખુન શાંભલીને દરખાંન આવીને જેહાંપેહેલવાન કેરશાસપને પોતાનાં પાદશાહાની નજદીક લઈ ગયો.

**જેહાંપેહેલવાન કેરશાસ્ત્ર રૂમની દરખાંરમાં જઈ તે
જગોએ મેલેલી કમાંન ખેંચીને પાદશાહનો
દામાદ થયો તેવીશેની હેકાએત.**

જેવારે પાદશાહાની નજદીક જઈ ચોંહાએકે જેહાંપેહેલવાંને શેતાળ જમીનને બોસો દીધો અને પાદશાહી અદખથી ઉભો. જેવારે પાદશાહે કેર-

શાસપને દીઠો તેવારે મશખરીની રાહે ખુલદ આવાજે કેરશાસપને પુછ્યું કે એ દામાદ તું હમણું કાંહાંથી આવી પોહોચ્યો અને તારી શી ખબર છે ? તુ એવડી તશદી લઈને ઈરાન જમીનથી સાવાસતે આવ્યો છે ? અગર તારી દરગાહમાં કોઈ શવાર હાજર હતો નહીં કે તુંને પોતાની જાતે તશદી ખેંચવી પડી ? એ રવેશે રૂમનાં પાદશાહે કેટલો એક વારસુધી મશખરી કીધી અને પછે જંગીને પુછ્યું કે અએ હેમક તું કદે ઉંચો છે અને શીનાંમાં ફરાખ છે પણ તારું નામ શું છે ? તેવારે બોજેરગ ખુનીઆદનો જેહાંપેહેલવાંન કેહેવા લાગો કે અએ તખત તથા તાજનાં રાખનાર રૂમી પાદશાહ તુંને હેવી ખુલદી તથા ખુજરગી ઉપર બેશીને એ રવેશ ખંદા લોકોની મીશાલ મશખરીનાં શખુન નહીં બોલવા જોઈએ પણ બોજેરગ પાદશાહોની મીશાલ શવાલ જવાબ કરવા જોઈએ. અગર તું મારું નામ પુછે છે તો મારું નામ “કમાંનકશ” છે યાને મને કમાંનનો ખેંચનાર કરી કેહે છે તેથી તું પાદશાહ અગર પોતાની દાંમાદીમાં પશદ કરેતો એક લેહેજામાં એ કમાંનને એવી રીતે ખેંચીને ચીલે ચહડાઉં કે તુંખી જોઈને અજબ રહે અને તારી મજલેશનાં તમામ લોકો મને સાબાશ કરીને મારી ખુનીઆદને વખાંણે. એ મીશાલે દખલ્યા ભરેલા શખુન શાંભલીને પાદશાહ જેહાંપેહેલવાંનને કેહેવા લાગો કે અગર તું એ કમાંન ખેંચીને જો ચીલો ચહડાવેતો પાક યજદાનાં કશંમથી કહું છું કે મારી બેટી તારે હવાલે કરું અને અગર એ કમાંન તુંથી નહીં ખેંચાએ અથવા કમાંન ચીલે નહીં ચડાવેતો તારી સાથે કાલ કરાર કરું છું કે તેજ વખત તુંને મારા તખતની નજદીક ફાંશી દેવાડું. પછે કાલ કરાર કરી તે ઉપર પોતાનાં અમીરોની સાખ કરાવીને તે લેખ જેહાંપેહેલવાંનને હવાલે કાઢું અને તેની પાસેથીજી તે મુજબ પોતે લખાવી લીધું. તેવારે જેહાંપેહેલવાંન કેહેવા લાગો કે એ પાદશાહ એ કાંમમાંતો હું કમર બાંધી ઉભોછેઉં પણ એક બીજી વાત મને પશદ આવે છે તે શાંભલ કે હમણું તાહારી બેટી પોતાનાં એવાંનની આગાશી ઉપર આવીને પોતાનાં દીદારથી મારો જીવ ખુશી કરેતો હું એ કમાંનને મારા હાથની છેલી આંગલીએ કરી ઉઠાવી ખેંચું. એ શખુન શાંભલીને પાદશાહને ખગલત લાગી તેથી પોતાનાં જનાંની મેહેલમાં કેહેવાડયું કે મારી બેટી મારી નજદીક આવીને ઉભી રહે થોડા વખતમાં તે પરીની મીશાલની માહારોએ બાઅદખથી આપાદશાહની નજદીક બેઠી, પછે પાદશાહે ફરમાવ્યું કે એ મરદ તું ફરીથી કોલ કર કે એ કમાંન તું પોતાનાં એક જોરે ખેંચશે કે નહીં ? કેરશાસપે તેમ કયુલ કીધું. પછે પાદશાહે ફરમાવ્યું તેથી દશ પેહેલવાન કે જે રૂમ શેહેરમાં નાંમીયા કેહેવાતા હતા તે જઈને પેલી કમાંન જોરથી ઉઠાવી લાવી પાદ-

શાહાનાં તખ્તની નજદીક મેલી તે મસ કમાનને જોયાથી પાદશાહાની બેટી માહારોએનાં મોહોડાંને રંગ જરદ થઈ ગયો અને જોહાંપેહલવાંનની મોહો-
ખતથી દેલમાં લરજવા લાગી અને દેલનાં ગમથી કેહેવા લાગી કે અફ-
શોશ ! આજ રોજ એ નોજવાંન પેહેલવાંન મારો આશક ફૂંશી જશે અને
હેનાં ગમથી નાંમોરાદ થઈને પોતાનાં જાન ઉપર કરશ ! એ રવેશ માહા-
રોએ ગમગીનીથી જરદ થઈને અંદેશમાં હતી.

હવે પેલા દશ પેહેલવાંનનું કમાન લાવીને મેલવુંકે તરતજ જોહાંપેહેલ-
વાન મશત શેરની મીશાલે ગોઠણ મરડીને બેઠો અને દલેરીથી તે કમા-
નની તરફ હાથ લાંબો કરી પાક યજ્ઞાંનનું મુખારક નાંમ જીયાં ઉપર લેઈને
પોતાની છેલી આંગલીએ કરી તે કમાનને આશાંનીથી ઉઠાવીને કેટલોક
વાર પોતાનાં શર ઉપર ફેરવી અને પછે નીચે ઉતારી શેતાળ આશાંનીથી
ત્રણ મરતએ ચીલલો ચડાવ્યો તથા ને ત્રણ મરતએ પાછો ઉતાવ્યો પછે
પકડીને એક જોર કરી તે કમાનનાં ટુકડે ટુકડા કરી દુર ફેંકી નાંખી.
તે તમાશો જોયાથી પાદશાહની દરગાહમાં “ શાઆશ—શાઆશ ” નો
પોકારો ઉઠ્યો તેથી પાદશાહ અજબ રહી કેટલોક વાર બેઠાશ જોવો થઈ
ગયો અને જોવારે પાછો હોશમાં આવ્યો તેવારે જોહાંપેહેલવાંનને કેહેવા
લાગો કે એ પરદેશી મરદ માફ એમણું ગોહર હતું તે તારા હાથમાં આવી
ચુકું અને તારા દેલનાં બાગમાં તમામ ખુશીનાં ફુલ ખીલી નીકળ્યાં ! હવે
એ મારી બેટી તારી ઓરતછે અને તું મારો દાંમાદછે પણ મને મેહેતલ
આપકે હું મારે લાએકનો શાંમાન તૈયાર કરું તેવારપછે તારી સાથે મારી
બેટીનાં નેક કરાવીને બાખુશી તારેહવાલે કરું. એ ફરેખી શખુત શાંભલીને
જોહાંપેહેલવાંને કહ્યું કે એ પાદશાહ હવે હું મેહેતલ આપું નહી. હવે એ
ઓરત મારીછે તે કરતાં અગરજો એ શાહનુદી માહારોએ પોતાની
જીયાંએ કરી તુંને મેહેતલ આપેતો મારે કબુલ છે. તેવારે પાદશાહે
પોતાની બેટીને પુછ્યું પણ માહારોએ ઘણી દાંના અને ચાલાક હતી તે
તરત પાંમી ગઈકે મુફલેશ મરદને મારા બાપને પોતાની બેટી આપવી પડેછે
તેની શરમ તથા બેજલત લાગેછે તેથી તેનાં શયખથી હેવું બાંહાંનું કરી
મેહેતલ માંગીને હર એક ફરેખ અને ચારાથી એ નાંમદારને જીવથી મારી
નાખશે તેવારે માહારી જાંદેગાંની હરાંમ થશે. હવે નેક અંદેશો મનસાથે
કરી પોતાનાં બાપને કેહેવા લાગીકે એ બોજરગ ખુનીઆદનાં બાપ તું નેક
ઈનશાફ ઉપર ચાલ કે મયાદા એ મરદ કમજોર હતે અને એથી કમાન
બેંચાતે નહીતો તું એ બીચારાને તેજ વખત તારા તખ્ત આગલ ફાંશી
દેતે ને એક દંખી તું હેને મેહેતલ આપતે નહી વાસતે હવે તારા કોલ

કરાર કરતાં દશ ઘણું જીઆદે એ મરદે કાંમ કીધું છે તો હવે તુને લાએ-
કછેકે હેને હવાસે તું મને કરે. હવે આપણો ખીજો કરસો પણ ચારો રહ્યો
નથી. તે કરતાં એ નામવર બાપ આજ લગી આપણી બુનીઆદમાં
કોઈ શખશ પોતાનાં કોલથી પાછો ફર્યો નથી વાસતે તુનેખી શખવાર
નથી કે તુંખી પેતાનાં કોલથી ફરે. જેવારે આદમી એઆખર થાએ તેવારે
જીકું બોલે યા ચારો કરી મેહેતલ માંગે પણ જે કોઈ દાનાં અને હોનરમંદ
હોએ તે હેવો પેશા હરગેજ કરે નહી. દાંનાવ લોકો ફરમાવી ગયાછે કે
ઔરત લોકો જેવારે મરદ શાયે કદખોદાઈ કરે તેવારે તેને હોનરમંદ
ઔરત કરી કહીએ અને બેટી પોતાનાં બાપનાં ધરમો બગેર મરદે રેહે તે
કરતાંને કદખોદાઈ કરીને પોતાના ખશમનાં ધરમાં રેહે તે એહેતરછે. એક
ઔરત અગર ઘણી દાંના અને નેક હોએ પણ મરદ વગરની હોએતો તેને
નીમ ઔરત કરીને કેહેછે અને જેવારે તેણે મરદ કીધો તેવારે તે આખી
ઔરત કેહેવાએછે. અગરજો ઔરતને પાદશાહી તથા મોલકની શરદારી
હોએ અને મરદ નહી હોએ તો ગોયા તે ઔરત જેવી કમખખત ને,
અભાગની ખીજી કોઈ નહી. દેકેક ઔરતને મોટી પાદશાહી એછેકે પોતાનાં
શર ઉપર મરદનું તાજ રાખે. એ બાપ અગર ઔરત ગોહર તથા મોતી
બેશુમાર પેહેરે પણ જેવારે તેને મરદ નહી હોય તેવારે તે બેશુમાર જરી-
આંન તથા ગોહર તેનાં તંન ઉપર કોરી તથા કહીરની મીશાલેછે. ઔરત
જે છે તે ગોયા જમીનછે અને મરદ છેતે વરશાદછે. જેવારે જમીન
ઉપર વરશાદ વરશેછે તેવારે તે જમીન ખીજથી હરીઆલી ભરી થાયછે અને
ભાંતભાંતનાં ફુલ તથા ફૂલ તેમાંથી બાહર નીકલે છે, તે મીશાલે ઔર-
તનેખી મરદ હોએ તેવારે તેમાંથી પાદશાહીનાં કરનારાં આદમી પેદા
થાએછે. મરદ લોકોનું નાંમ દુનીઆમાં ફરજંદથી રેહેછે અને મરદને
ફરજંદનાં જેવી ખુશી કાંઈ ખીજી નથી અને ઔરત લોકોને મરદનાં જેવી
ખુશી ખીજી નથી વાસતે એ બાપ તારે બાખુશીથી આ બાહુર મરદને
પોતાનો દાંમાદ કરવો જોઈએ.

રીશભર થયો રૂમનો પાદશાહ પોતાની બેટી ઉપર
અને જેહાંપેહેલવાંને તે બેટીનો હાથ પકડીને
તેપર ગોહરો વધાવ્યા તેવીશેનુ ખ્યાન.

એવા શખુન પોતાની બેટીની જીબાંથી શાંભલીને કેશરૂમ ગોસામાં
આવીને શર મીજલશ પોતાની બેટીને ગાલ દેઈ કેહેવા લાગોકે એ કમ-

અખત બેટી અફશોસછે કે તારે વાસને હું આજ લગી બદનાંમ થયો અને હફતેકેશવર જમીનનાં પાદશાહોને પોતાનાં મુદ્દા કીધા. હું તુંને આજ-લગી હીંદી અગરની મીશાલ જાણુતો હતો અને જેવારે તે અગરને હવડાં આતશ ઉપર મેલ્યું તેવારે તો તેમાંથી ગુંગલની મીશાલે બદખોઈ નીકલી મને તો ગુમાન હતું કે તું બેટીથી જેહાંનમાં નાંમદાર છેઉં પણ હું તો તું બેઅકલ બેટીથી દુનીઆમાં રોશવા અને ફજાહત થયો. વલી હું આજસુધી જાણુતો હતો જે મારા અખતનાંમાં બેકીમત ગોહરછે તે શરવ કરતાં એ બેટી બેકીમતીછે પણ તુતો શખત પથર જેવી નીકલી. એ કંમઅખત શેતાબ મારી નજદીકથી તારું મોહ ફેરવ તુંને શાહા રાતમાં રાહ ગુમ થજો યાને દરનદાં જાનવર તુંને ફાડી બાજો અને તું જે જગો જાએ તાંહાં તુંને રાહમાં ઉંડા કુવા મલજો અને તારી નીશાંણુ દુનીઆમાં રેહેતીજ નાં. હવે પછે તું એમ કરી ચાહે કે હું પરીની મીશાલની થઈને તારા એવાંનની આસપાશ ઉડું તોખી મારા એવાંનની આસપાશ તુંને ફરવા દેઉ નહીં એટલું કહીને તે બેટીનો હાથ જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસ્ત્રનાં હાથમાં આપીને કહ્યું કે તમો બેહુજનાં મારી નજદીકથી દુર થાઓ. હવે પછે તમેને મારા શેહેરમાં એક શાએત મકાંન કીધેલો શાંબલશતો તમો બેહુને એકઠાં ફાંશી દેવાડીને તમો ઉપર તમામ પથરનો વરશાત વરશાવશ. એટલું કહીને પાદશાહા ગમગીન મોહ શાયે ખાંમોશ બેઠો તેજ વખત જેહાંપેહેલવાંને પોતાનાં હાથની બાજુ ઉપરથી એક તશબી યાકુતની કા-હડી અને તે તશબીમાં બશે દાંનાં યાકુતનાં હતા તેમાંનો એક એક દાંનો એક એક પાદશાહી ગંજ કરતાંખી બુઆદે હતો બલકે તમાંમ હફતેકેશવર જમીનનાં પાદશાહોની દોલત એખકી કરે તોખી તે યાકુતની એક તશબીની કીમત નહીં થાએ તે બશે દાંનાંની વધાર્ધ માહારોએનાં શર ઉપર કીધી યાને તે ઉપરથી ઓવાડી નાખી શેતાબ પાદશાહની નજદીકથી ખુશી થતાં આ-ગલ ચાલ્યાં અને શેહેરથી બાહર નીકલીને માહારોએને પોતાનાં ઘોડા ઉ-પર બેસાડીને જેહાંપેહેલવાંન તેની આગલ ચાલવા લાગો. એ ખબર પેલા શોદાગરને થઈ કે પેલો ઈરાની શવાર રમના પાદશાહ કેશરની બેટીને લેઈ ગયો કે તેજ વખત તે શોદાગર એક ઘોડો તથા એક થેલી અશરશીની તથા બંને કેટલોએક રાહનો શાંમાંન લેઈ પાદશાહ નહીં જાને તે મીશાલ જઈ પોહોંચ્યો અને જેહાંપેહેલવાંનની નજદીક તે હદીઓ મેલીને ઘણી-એક મીનત કરી પોતાને ઘેર આવી બેઠો. જંગી કેરશાસ્ત્ર તથા માહારોએ બેહુ જાણુ ઘોડા ઉપર શવાર થઈને આગલ રાહ માપી. એ ખબર કેશર રમને થઈ કે પેલો શોદાગર પેલા ઈરાની શવારને ઘોડો તથા બીજો

જંગી કેરશાસપને પાછો બોલાવી લાવવા બંસા સવારોનું રવાના થવું. ૧૬૩

કેટલોએક શામંત આપી આવ્યો. તેજ વખતે શાહ પેલા શોદાગરને બો-
લાવીમંગાવીને પુછવા લાગોકે અગર તું પોતાનાં જાનની સલામતી આહતો
હોએતો મારી નજદીક રાશત બોલ જે એ મરદ કોણુછે ? અને હેને
એટલો શામંત તથા ઘોડો તેં સાવાસતે પોહોંચાડ્યો અને તું મારા ગોશાથી
ડર્યો નહી ? એ શયુન શાંભલીને તે શોદાગરે પોતાની જુથાંન બોલીને ત-
માંમ મીજલેશની હજુર અવલથી તે આખેર લગીની હકીકત કહી અને
રાહમાં ચોર લોકોએ શોદાગરને છુટ્યા હતા તેવીગેરે મરદાંનગી ભરેલી
કેરશાસપની તમાંમ હકીકત કહી. તે હકીકતનું શાંભલનું કે પાદશાહનું
મોહ અદેશાએ કરી જરદ થયું અને પોતે કીધેલા ગુનાહથી ઘણો પશે-
માંન થવા લાગો. પછે દેલ શાયે કેહેવા લાગોકે એ મરદ કોઈ કેઆની
શાહજાદોછે યા કોઈ બોજરગ ખાંદાંનનો પેહેલવાંનછે સાવાસતે કે બંસા
દાંનાં યાકુતનાં ઘણાં બેમુલા એ પાસે કાંડાંથી આવે અને એવડી દલેરી તથા
જેર જાજુલી પેહેલવાંન શીવાએ કોઈ બીજને હોએ નહી એટલું કહીને
પાદશાહ ઘણોક અદેશામાં પડ્યો અને પોતાની મજલેશના લોકોને કેહેવા
લાગો કે મખાદા એ મરદ જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપ શીવાએ કોઈ બીજને
નહી હોએ એટલું કહીને પોતાનાં ખાસ શવારોમાંથી બંસા શવાર તથા
એક અમીર બુદો અને ઘણો દાંનાવ હતો તેને જેહાંપેહેલવાંનની પછવાડે
મોકલી હોકમ કીધોકે તે શાયે ઘણીએક નરમીથી અને આજેજથી હવે
ચારો કરો કે તે નાંમદાર એ જગો પાછો ફરી આવે. તેજ વખત પાદ-
શાહનાં હોકમથી તે બુદો અમીર પેલા બંસા શવારે શાયે શેતાય પવનની
મીશાસે દોડ્યો. એમ કરતાં બીજે દીને એક ચશમાંનાં શર ઉપર જેહાં
પેહેલવાંન આશાએશની મીશાસ શકાર કરીને જોકમાં એટલો હતો તે જ-
ગોએ જઈ પોહોંચ્યા. જેહાંપેહેલવાંન પછવાડે જોએ શુકે આશમાંનને ગેરદે
ભરેલો દીદો અને જંગલની તરફથી રૂમી અશવારોને આજર ગોશાસપની
મીશાસ દોડતા આવતા દીદા તેજ વખતે શેતાય ઘોડાને લગાંમ લેઈનેહાથમાં
ભારી ગોરજ પકડીને શવાર થઈ નેજ વાની મીશાસ તે શવારોની શાંમે-
ગીઓ અને એક પોકાર ઘણો બુલંદ કરીને પુછવાલાગો. તેયોજ પેલા બંસા
શવારોની હરોલમાં પાદશાહનો અમીર જે ચાલતો હતો તે શેતાય ઘોડા ઉ-
પરથી પીઆદો થયો અને પેલા શવારે એક તરફ બાજુ પકડી ઉભા અને
તે અમીર પોતાનાં હાથબકશ કરીને મીનતથી આજેજ કરતો જંગી કેર-
શાસપની નજદીક આવી કેહેવાલાગો કે અએ જંગી નાંમદાર એ બંસા શવાર
તારી સાથે લડાઈ કરવા આવ્યા નથી પણ હમારા પાદશાહે તુને બોલા-
વવાને વાસતે મોકલ્યાછે કે એ નાંમદાર મરદ તું મારો એક શયુન શાંભ-

લીને પાછો ફરજે તે વાશતે હુમે તુંને બોલાવવાને શાસ્ત્ર અતથે આવ્યા છીએ તેથી તું પોતાનાં ઘોડાની લગાંમ શેહેરની તરફ ફેરવીને પાદશાહાની નજ-દીક આવેતો ઘણું ખુબજે અને વહી પાદશાહે કેહેવાડયું છેકે આજ દીન પછે હું તારા હોકમથી શર કદી ફેરવું નહી વાસતે તું પાછો આવીને મારા પાદશાહી મેહેલમાં રહે અને મારો વાકો થયા પછે રૂમનાં મુલકની પાદશાહી તારીજજે. તે કરતાં અગર તારી મરજી પોતાના વતનની તરફ જવાનો હોએતો તારી પીઠથી એક ફરજદ થાએ તેવાર પછે તું પોતાનાં શેહેરની તરફ જજે કે તે ફરજદને હું મારી પાદશાહી ઉપર બેશાકુતો માંડનાંમ દુનીઆમાં મારી પાદશાહી શાયે કાએમ રહે નહીતો હું બેચારગીનાં શખખથી નામોરાદ થઈને આ દુનીઆમાંથી જવશ અને કાઈ બેગાંને મારી પાદશાહી ઉપર બેશીને મારો મોલક કબજ કરશે વાશતે બેહેતર એજજેકે તું પાછો શેહેરમાં આવે. એવા શખુન પેલા અમીરની જ્ઞેયાં-નથી શાંભલીને જેહાંપેહેલવાંને કહયુંકે એ ખુદા તું પાછો જા અને તારા પાદશાહને એમકરી કેહેકે જે સીજ હરગેજ થાય નહી તે સીજ તું શાવા-શતે બોલેછે તથા જે શેકાર ફાંધામાંથી છુટો તેની પછવાડે બેહુનદાપણાંથી હાથમાં ફાંધો લેઈને શાવાશતે દોડેછે. અવલ જે શાંઆમાંથી ઇંટ બાહેર નીકલી તે ઇંટ ફરીથી તેનાં કાલખુદમાં આવતી નથી. અએ કમખખત પથ-રની કદરનાં જાંણુનાર તારા હાથમાં બેકીમત ગોહર આવ્યું તેની કદર તે જાંણી નહી અને પોતાની બેઅકલીએ કરી તે ગોહરને હાથમાંથી નાંખી દીધું. તું રૂમનાં તાબામાં રહીને હું તારા નાંમને હફતે કેશવર જમીનનાં મોલકમાં મશહુર કરતે યાને તમાંમ હફતે કેશવર જમીનનાં પાદશાહે પાશેથી તુને શલાંમો અપાવતે તેથી તું હફતે કેશવર જમીનનો પાદશાહ કેહેવાતે પણ તું દગાબાજજે વાશતે મને હમણા ધરિન જમીનનાં પાદશાહની ખીદમતમાં જવાની ઉમેદ ધણી છે. મારે ઉપર જેવાર આક્રતાબની રોશનીછે તેવારે હું ચેરાગને શાવાશતે મીનત કરું તથા જેનાં બાગમાં અનજીર તથા શેખનાં જાહાડ હોએ તે શખશ યુવડનાં જાહાડની શી હાજત રાખે. વહી જે આદમીનાં એવાંનમાં મોરનાં પરની મીશાલ નકશ હોએ તે શખશ શીહા કાગડાનાં પર શાવાશતે હાથમાં પકડે વાશતે એ દાંતા ખુદા મરદ તું પાછો ફર અને તારા પાદશાહને કેહેકે કશમ પાક પરવરદેગારનાં કે જે અગર તારા શેહેરની તરફ પાછી લગાંમ ફેરવું તો. એટલું તાહરા પાદશાહને કેહેજે અને એ અમીર અગરજે હવેપછે તુંખી મારી નજદીક કાંઈ શખુન બોલશેતો માહારા ગોરજે કરી તારૂં મગજ કુટી નાંખશ. તેની ખાશખુન શાંભલીને તે અમીર તથા પેલા

ખશો શવાર ખાંમોશ રહીને ના ઉમેદ થઈ પાછા ફર્યા અને જેહાંપેહેલવાંને ઘોડો ફેરવી માહારોએની નજદીક આવી તમામ હકીકત કહી. પછે ઔરતમરદ બંધે ઘોડા ઉપર શવાર થઈ મીશર શેહેરની તરફ ખીઆ-ખાંનમાં ચાલ્યા. તે ખીઆખાંન હેતુંતો ડરાંમનું હતું કે તે જંગલમાં ગમે તેવો હીકમતવાંન મરદ જાએ તોખી તે દેહશત ખાધા વગર રહે નહી. તે જંગલ તમામ પથર, કાંટા તથા અજદાએ કરી ભરેલું હતું તથા તે જગોની હવા આતશ કરતાનેખી ઘણી ગરમ હતી તથા તે જગોનું ઘાશખી જહેરી હતું અને પાંણી કડવાં હતાં. એ મીશાલનાં દરાંમણું જંગલમાં દશ દાહાડા લગી રાત દીન ચાલ્યા તેવારે તે ખીઆખાંન તમામ થયું. તાંહાં એક જગો દીઠી તે જગો ઉપર તહરેવાર મોરેગ આવી ખેશતાં હતાં તે મોરગ એકાએક ઉધાં પડતાં હતાં અને તેજ વખત તેની બેહુ પાંખ ઉપરનાં પર નીકલી જતાં અને તેવાર પછે તે મોકગથી ઉડી નહી શકાતું તેથી પોતાને પાંઉંએ કરી ચાલતાં હતાં. તે જગો તમામ તે મોરગોથી ભરેલી દીઠી તેવારે પેહેલવાંને તે મોરગોમાંથી ઘણાંએક મોરગ પકડીને. ઘણાં દાહાડાનાં ભુખેઆં હતાં તેથી નાશતો કાઢો અને શાએત એક ખોઆખ કરી આગલ ચાલીયા. એમ કરતાં એક પાહાડ ઉપર જઈ પોંહોંઆ તે પાહાડનું શર આશમાંન શાયે જઈ મલેલું હોએ તેમ દેખાતું હતું તથા તે પાહાડ ઉપર જવાની રાહ પેચદાર શાંપની મીશાલની હતી તથા તેનું જંગલ એકસો ફરશહંગ કરતાંખી જુઆદે હતું અને તેની રાહમાં એક ગાર ઘણો ઉંડો હતો તે ગારમાં એક હબશી ઘણો લડાએક હતો કે તેને જોઈને “એબલીશ” તથા “ભુત” ખી ડર ખાઈને નાહાશતા. ગોયા તે ખુદખખુદ એબલીશનો દાદો હતો.

લડાઈ કરવી જંગી કેરશાસ્ત્રે પાહાડપરના હબશી શાયે અને મારી ગીયો હબશી જેહાંપેહેલવાંનનાં હાથ ઉપર તે હકીકત.

તે હબશી એહેરામાં શીહા કાગડાની મીશાલનો, કદમાં મીનારાની મીશાલ ઉંચો તથા જોવામાં દેવની શુરતનો હતો. તેનાં મોહોમાંથી બે દાંત હાથીની મીશાલ લાંમખા બાહેર નીકલેલા હતા. જેની જીભપર નેજનાં પેકાંનની મીશાલનાં તેજ કાંટા હતા. તે હબશી જોવારે લડાઈ કરવા ચાહતો તેવારે હાથમાં એક ખુલંદ માહીનો કાંટો તથા પથર રાખતો હતો. તે પહાડના શર ઉપર તે હબશીએ એક દીદખાંન ખેશાડેલો હતો કે તે દીદખાંન એકશો

ગાઉ લગીનું દુરથી જોતો હતો. તે હબશીની નજદીક બેશુમાર લશકર તથા પેહેલવાંન આવતા પણ કોઈ સખશતેના હાથથી છુવતો ખલાશી પાંમતો નહી હતો. તે પાહાડની પછવાડે એક શેહેર જેમ ઘણી આબાદી સાથે હતું તેમજ તે હબશીની બદ્દેલીથી કંટાલો ખાઈને તમામ દુખ પાંમેલું હતું અને તે શેહેરની આશપાશ ઘણાંક ગાંમડાં હતાં. તે શેહેર તથા ગાંમડાં શરવ કાંઈ તે હબશીનાં તાબામાં હતાં તે ગાંમનાં લોકો હરરોજ તહરેવાર ખાંલું પકાવીને તે હબશીને પોંહોંચાડતાં હતાં અને હરએક ગાંમમાંથી એક એક કુમારી ઓરત ઘણી ખુબસુરત હોએ તેને જરીઆન પેહેરાવીને તે હબશીની નજદીક પોંહોંચાડતાં હતાં તે નાપાક હબશી તે ઓરતને બે મહીનાં લગી રાખી જેવારે બે મહીનાં તમામ થતા તેવારે પેલી ઓરતને ચાવીને ખાઈ જતો હતો. એ રવેશનો તે શેહેરના લોકો ઉપર ઘણી આબાદીની સાથે તે નાપાકનો આવો જોલમ હતો. જેવારે જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપ તે પાહાડની નજદીક જઈ પોંહોંચ્યો તેવારે પેલા દીદ્યાંને જોઈને તે હબશીને ખબર કીધી તેજ વખત તે હબશીએ ઉઠાને શેતાબ એક તારા શરાબની ઓતી, એક ભારી પથર તથા માહીનો કાંટો હાથમે પકડીને શીહા વાદલની મીશાલ જંગી કેરશાસપની તરફ દોડીને એક પોકાર હોવોતો માચ્ચોકે તેથી પાહાડની અંદરથીબી જનણે તેવો આવાજ નીકલ્યો તે અવાજ શાંભલીને કેરશાસપ જોએશુ કે એક હબશી શાહા પાહાડની મીશાલનો દોડતો આવેછે કે તેની નજદીક ગોચા હેરમનખી ખુબસુરત નજર આવે હોયો નાપાક બદ્દશુરત તે હબશી હતો અને તે હબશી એટલોતો ઉંચો હતોકે જનણે તેહેનાં માંયાને આશમાં લાગેલું હતું તથા તેનું તન હેતુંતો શીહા હતું કે જનણે દોજખની શીહાહીબી તેનેથી શફેદ હોએ. તેનાં શીહા તન ઉપર આક્રતાબ તથા માહાતાબની મીશાલ શફેદ ધામાં હતાં તથા તેની આંખમાં ગોચા લોહીનાં બે મસ ચશમાં ભરેલાં હતાં. તેનાં બેઉ અંબર જરદ રંગના હતા. તેનું નાખ ઘણુંજ લાંબુ હતું. તેનાં નાંખનાં બે શીફરાં ગોચા બે મોહોટા નલ હતા અને તેનું મોહો દોજખનાં ગારની મીશાલ બદ્દ્યો ભરેલું હતું. એ રવેશનો બદ્દશુરત હબશી પછવાડે આવી પોંહોંચ્યો અને હાથ ઉઠાવીને પેલો બશો મણનો પથર જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપ ઉપર જોરથી માર્યો તે જબરા પથરનું જેવું આવવું કે હોનર ભરેલા પેહેલવાંને પોતાનું શર ચોરાવી લીધું તેથી તે પથર જમીન ઉપર હોવો તો જોરથી પડ્યોકે જમીનમાં ગરક થઈ ગીચો. પછી તે હબશી બોલ્યો દુનીઆથી ગુમ થઈ જજો તું એવડો તે શું મગરરછે કે માફ દાંન આપ્યા વગર જાએછે અગર પોતાનાં જાનની શલાંમતી ચાહતો હોએતો અવલ

મારું દાંન ચુકાવીને પછે પોતાનો રશતો પકડ નહીતો હમણું તારા શરને તનથી દુર કરીને આએ તારી ઝોરતને પાહાડ ઉપર લેઈ જઈને મારી ઝોરત કરી રાખશ. જેવારે કેરશાસપે હેવા શખુન શાંભલયા તેવારે તેને કેહેવા લાગોકે એ દોજખનાં દેવ તું હેવી બેહુદી વાત શું બોલેછે મારી પાસે દાંન માંગેછેતો મારી પાસે ગોરજ તથા તલવાર છે તેણે કરી હમણું તુંને દાંન ચુકાવી આપું છું અએ બદખુનીઆદનાં હવડાં તુંને હેતુંતો દાંન આપું કે ફરીથી તું એ જગો દેખશે નહી અને ખીજ કોઈને હેરાંન કરશે નહી. એ શખુન શાંભલીને તે હબશી જેશથી લડાઈમાં આવ્યો અને મગર મછની મીશાલ પોકાર કરવા લાગો તેને જોઈને જેહાંપેહેલવાંન ગોશામાં આવી પોતાનો ગોરજ ઉઠાવીને શેકારી શેરની મીશાલ દોડી પોંહોંચ્યો. જેરમાં આવી બે હાથે કરી હેવોતો ગોરજ તેનાં શર ઉપર મારયોકે તેનું શર તથા આંખ તથા મગજ શરવ એકઠું મલી ગયું પછે તેનાં શરને તલવારે કરી તનથી ગુદું કરીને હાથમાં લેઈને પેલા દીદ્યાંનની તરફ રાહ પકડી અને તે પાહાડ ઉપર પેઆદો તેની પછવાડે દોડયો પણ તે દીદ્યાંન તે જગોનો વાકેફકાર હતો તેથી પાહાડની કટણમાં છુપાવા લાગો તેજ વખત પેહેલવાંને શેતાબ કમાન ખેંચીને એક તીર હેવોતો તેને મારયો કે તેણે કરી તે પાહાડનાં પથર શાયે શીવાઈ રહ્યો તેવાર પછે જેહાંપેહેલવાંને માહ-શેએ શાયે ઘોડા ઉપર શવાર થઈને આગલ રશતો પકડયો અને બધેજણું પેલાં શેહેરની તરફ ચાલ્યાં. હેવામાં તે શેહેરનાં આદમીઓએ દુરથી તેને દોડો તેથી શરવે કોઈ દોડતાં આવીને કેહેવા લાગાં કે એ જમાનાનાં પેહેલવાંન મરદ તું હમોને કેહે કે એ ડરાંમણી રાહમાં તાહારી શાયે હેવો કોણ મદદગાર હતો કે એ પાહાડ ઉપરનાં હબશીનાં હાથમાંથી હેવી જવાંન ઝોરત શાયે તું શલાંમત આવ્યો ? શું તું ઉડતું મુરગછેકે એકાએક ઉંચો-આશમાં ઉપર ઉડીને એ જગો આવી પોંહોંચ્યો ? યા કાંઈ હેવી જદુઈ રાખેછે કે તે રાહ ઉપરથી તું ગુજર કરીને એ જગો તમાંમ શાંમન, ઘોડા તથા હેવી ખુબસુરત મેખુબ શાયે શલાંમત નીકલ્યો ? તેવારે જેહાંપેહેલવાંને કહીયુંકે જે કોઈ માહારા બદખાહ હોએ તે પેલા હબશીની મી-શાલ ખુનમાં લપટાએલા રહેજો એટલું કહીને તે નાપાક હબશીનું માથું ઘોડાની બાગદોર શાયે બાંધેલું હતું તે પેલા લોકોની નજદીક ફેંકી દીધું તેને જોઈને શરવ કોઈ ખુશીથી એક પોકાર કરી જેહાંપેહેલવાંનનાં જેર તથા હીમત ઉપર દુઆ કરવા લાગા અને કેરશાસપનો હોંકમ લેઈને પેલા પાહાડ ઉપર તે હબશીની મતા લુટવા ગીયા અને તે જગોથી ઘણુંએક સુતું તથા ગોહર તથા મોતી લેઈ આવ્યા તથા પાદશાહી લાએકનાં ફરશ

તથા પાદશાહી લેખાશ વીગરે જેને જે હાથ આવયું તે કબજા કીધું. હવે તેજ દાહાડે તે શેહેરનાં શોદાગરની બેટીનો પેલા હબશીની જગો ઉપર જવાનો વારો હતો તેથી તે જગો પાહાડ ઉપર પેલા હબશીને હવાલે કરી આવ્યા હતા તે શોદાગરની બેટીનેબી શલાંમત લાવીને તેનાં આપને હવાલે કીધી. પછે તે પાહાડને બેલદાર લોકો પાશે ખોદાવી નખાવ્યો. તે શેહેરનાં તમામ લોકો એકઠા મલીને ઘણાએક હદીઓ જેહાંપેહેલવાંનની નજદીક પેશકશ લેઈ જાઈને મીનત કરવા લાગા કે એ નેકનાંમ મરદ હમો શરવકોઈ રાજા છેઈએકે તું એ શેહેરનો પાદશાહ થાએ. એ શબ્દનું જેહાંપેહેલવાંને કબુલ નહી કીધો પણ તે લોકોની ખુશીને વાશતે તે જગો એક હકુતા લગી રહ્યો અને પછે આગલ ચાલેઓ પણ તે જગોથી એક કાશદને ખોલાવીને પોતાનાં આપ પાદશાહ “અશરત” ઉપર વધાઈ લખી મોકલી. તે કાશદનું પાદશાહ અશરતની નજદીક પોંહોંચવુંકે અશરત ઘણા ખુશી થઈને તે વધાઈનાં લાવનાર કાશદને એસુમાર ગોહર તથા અશરતીએ વધાવ્યો. પછે ફરમાવ્યુંકે તમામ લશકર તઈયાર થાએ તથા એક શફેદ હાથી ઉપર જરીનું તખત માંડીને તેની ઉપર પરદા નાંખે. તે વીગરે બાજ ઘણાંએક હાથી તથા શવારો સાથે દબદબાથી લશકરને જેહાંપેહેલવાંનને એશતેકખાલ મોકલ્યું. લશકરનાં શવારો રાહમાં ચાલતાં ખુશીથી એક એક ઉપર અખીર તથા કસતુરી તથા અંમબરની મુઠી મારતા હતા અને ઘોડાએ ઉપર બેઠાં બેઠાં શરાબની જાંમ પીતા હતા અને અમીર લોકોની શવારીને નજદીક કલાંમત લોકો શરોદ ગાતા ચાલતા હતા—એ રવેશે ખુશી કરતા તમામ અમીરો જેહાંપેહેલવાંનને એશતેકખાલ ગીયા અને એ તરફ જામુલ શેહેરમાં તમામ મોહોલાઓમાં તથા ગલીઓમાં આરશીઓ ટાંગી અને ઘેરે ઘેર શરોદ તથા ખુશીનાં આવાજ થવા લાગા. એ મીશાલે જેહાંપેહેલવાંનનાં આવ્યાથી જામુલ શેહેરમાં ઘણાએક રાંમશની થઈ અને પાદશાહ અશરતે પોતાનાં બેટાને તથા તેની મોહરદાર ઘણાંએક પયારથી ગોદમાં પકડી તેનાં રોખશારા ઉપર બોલા દીધા. પછે એવાંનમાં એક તખત યાકુતનું શમારેલું હતું તે તખત ઉપર જેહાંપેહેલવાંન માહારોએ સાથે એશ અશરતથી બેઠો અને પોતાનાં બુજેરગોની રશમ મોઆફેક મોટા દરજ્જાના મોબેદ લોકોને ખોલાવીને માહારોએ સાથે નેકા કીધા. પછે અશરતે પોતાનાં બેટાની ઓરતને વાસતે એક ગંજ કે જે આગલ પાદશાહોનો હતો તે ખોલી માહારોએની ઉપર એટલાંતો ગોહર તથા મોતીનો વધાવો કીધોકે તે ઓરતની ગરદન લગી મોતી તથા ગોહરનો ઢગલો થયો અને ઘણીક આબરૂ આપીને મોહબતથી તેની ઉપર સરવકોઈ ખ્યાર કરવા

લાગા અને તે ભારી દબદબો અને દમામ જોઈને માહારોયએ એક નામું લખીને છુપું પોતાનાં આપ ઉપર મોકલ્યું કે—

“એ બુજોરગ આપ તેં તો એ જેહાંપેહેલવાંનની બુનીઆદને કાંઈ પીછાંણી નહીં પણ એ નાંમદાર મરદતો જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસ્ત્ર પોતેછે કે જેનો દબદબો શરવેથી મોટાછે. અફશોશ તારી અકલ ઉપર ! તું પોતાને ૩મ શહેરનો પાદશાહ કેહેવાડોછે પણ કોઈની કદર પીછાનતો નથી હવેતો જેબની તે ખરી પણ તું પશોમાંન યઈને એક નામું ઘણીક મીનતખરી તથા આજેજી કરીને લખાવીને ઘણાંક હડીઆ સાથે મોકલી દેજે અગર નહીતો એ જેહાંપેહેલવાંન તારે ઉપર ઘણો ગોશામાંછે તેથી મખાદા તારો મોલક પાએમાલ કરી નાંખશે.”

એ રવેશે માહારોયએ ઘણીએક નશીહતથી પોતાનાં આપ ઉપર નામું લખી “હેજબ ” (એટલે કાશદ)ને આપીને રવાના કીધો. હવે જેવારે તે નામું ૩મનાં પાદશાહને “હેજબ ” થી પોહતું તેવારે નવીશીંદાએ હાજર થઈને તે નામું પાદશાહની નજદીક બુલંદ આવાજથી વાંચીયું તેવારે ૩મનો પાદશાહ પોતાનાં કાંમથી ઘણો પશતાવા લાગો અને તેજ વખતે એઆંદાજે ખખનો બાહર કાહડ્યો. જેમાં પાદશાહી ફરશનાં ચાલીશ ઉંઠ, શાઠ ઉંઠ જરી કુરતાનાં, આવીશ ઉંઠ દેખાનાં કપડાંનાં, ચાલીશ ઉંઠ ખાલેશ ૩પાંનાં તથા શોલ ઉંઠ સુનાંની અશરશીનાં ભરેલાં હતાં તેમજ, એકશો કુરશી અગરનાં લાકડાંની, શોલ કુરશી પરવાલાંની સુનાંમાં મઢેલી તથા એ મોટી કુરશી યાકુતની તે સાથે એ તખત ગેંનડાનાં શીંગડાનાં, એ તાજ કેરખાનાં, આર કુરશી સુનાંની, એકશો ઘોડા અરખી સુનેરી નાલ જડેલા તમામ ગોહરનાં જીન તથા પાખડ સાથેનાં, બશો ઉંઠ તમામ પાદશાહી અદાલતનાં સામાને ભરેલાં, એકશો ઉંઠ શહેદરંગનાં તથા એકશો ઉંઠ શીહા રંગનાં, જે ઉંઠો ઉપર મખમલી જાહલર નાંખેલી હતી. ચોવીશ ઉંઠ દેહેરાનાં ભરેલાં તથા દશ ઉંઠ બખતરે ભરેલાં હતાં. શીતેર ગોલાંમ ૩મી જરીપટકાની કમર બાંધેલા તથા ચાલીશ બાંડી આફતાબ કરતાં રેશાંન ચેહેરેની તથા છ હાથી શફેદ બીલોરની મીશાલનાં, એ વીગરે ઘણોક ખખનો પાદશાહ અશરતને વાસતે તથા બીજે ઘણોએક અશબાબ જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપને વાસતે મોકલીને એક નામું ઘણીક આજેજી તથા મીનતથી લખી એક દાનાં અમીરને તે નામું તથા હડીઆ આપીને જોખાંની કેટલીક ઓજરખાહી કરી જબુલસતાંન દેશમાં મોકલ્યો. જેવારે તે નામું નવીશીંદાએ વાંચ્યું તેવારે તેમાં તે પાદશાહે ઘણીક ઓજરખાહી કીધેલી અને પોતાની તકશીરની માફ માંગેલી હતી તેથી તથા પેલો

એસુમાર હદીઓ જોયો તેથી જોહાંપેહેલવાંનનો ગોસો નરંમ પડ્યો અને રૂમનાં પાદશાહ ઉપર મેહેર આવી તેથી તે રૂમનાં પાદશાહના અમીરને ઘણીક આખર આપીને નવાજી તે નાંમાંનો જવાબ પોતાનાં આપને નાંમે નરમી તથા સુલેહથી લખાવ્યો તેમઘે એમ લખાવયુંકે તું કશી ફેકર મો કરતો, આજદન પછે તારા ગુનાહથી હમો ગુજરી ગયા છીએ વાસતે અગર તારે ઉપર કોઈ મુદ્દઈ ગલબો કરે યા કોઈ મુશકેલ આવી પડેતો શેતાખ નાંમું લખીને એલચી મોકલજે કે તરત હમો તારી મદદ કરશું અને જે કાંમમાં તારી ખુશી હોશે તે કરશું પણ તુંખી મારો એક શખુન કરજે કે તારા શેહેરમાં એક શોદાગરછે કે જે નેકબખતે મારા બેટાને આશા-એશથી બાગમાં રાખીને બેદમત કીધીછે તે શોદાગરને દાંન જગાત માફ કરજે અને તે ઉપર પોતાનો જાંન ફેદા રાખજે અને તે શોદાગરને જેકોઈ કાંમ આવી પડે તે તેજવખત તેની મોરાદ માફ કરી આપજે. તે શોદાગર સાથે તુંજેકોઈ ખુખી કરશે તે ગોયા મારી ઉપર હેશાંનછે અનેહું તે ખુખી પોતાની તરફ જાંલુશ. એ વીગરે તે શોદાગરની બાબદમાં ઘણીક બરદાશતનાં શખુન લખી પછે નાંમાં ઉપર પોતાની મોહોર કરીને પેલા રૂમી અમીરને ફેટલોક શરોપાવ આપીને રવાને કીધો અને પોતે ખુશી સાથે જાખુલમાં રહ્યો. જેવારે તે અમીર રૂમ શેહેરમાં જઈ પોંહોંચ્યો અને પાદશાહાને નાંમું આપીયું તે નાંમું વાંચતાં વાર પેલા શોદાગરને બોલાવીને ઘણીક આખર આપીને પોતાનો અમીર કીધો. તેને ઉપર તમાંમ અમીરો કરતાં ઘણી મેહેરબાંની રાખવા લાગો.

એવી નેકીને વાશતે દાંના લોકો ફરમાઈ ગીયાછે કે અગરજો તારામાં અક્લ હોએતો દુનીઆમાં હરેક આદમીબદ સાથે ખુખી કરજે તે નેકી તથા ખુખીનો બદલો અલખતે એક દીન ફલ આપીને શરફરાજી વધારશે તથા જે કોઈએ નેકીનો પેશો માડ્યો તે હરેક જગો શરફરાજ થાએછે, અગર તારી પાસે દોલત હોએ યા તું ફકીર હોએ તોપણ થઈ આવે તેવી નેકી કરીને નેકનાંમીનાં મેદાંનમાં તું હોનરનાં થોડા ઉપર અસવાર થઈને હકતાલાની શેતાએશનો કમરબંધ બાંધ તથા તંનમાં વફાદારીતું બખતર પેહેડ અને અક્લની કમાંન તથા હોશની તલવાર હાથમાં લે, એ મીશાલની શવારી ઉપર બેશીને એ દુનીઆના મોલક ઉપર ફતેહ પાંમ.

જોહાંપેહેલવાંન કેરશાસ્ત્રે એક શેહેર આબાદ કીધું તે વીગરે બીજી હકીકત.

એ વાત ઉપર ફેટલાક મહીનાં ગુજરી ગીયા તેવારે એક શેતારે-સનાશ મરદ કે જે રૂમ શેહેરમાં ઘણો મશહૂર હતો તેને જોહાંપેહેલવાંને

ખોલાવીને વરતારે કરાવી જમીન પશંદ કીધી અને તેજગો એક શેહર “જેરંજ” નામનું આબાદ કીધું અને તેની આશપાશ કોટ બાંધીને એક બુલંદ કીલ્લો ઉઠાવ્યો તે કીલ્લો ઘાણોજ ઉંચો અને મુશતકીમ કીધો. તે કીલ્લાને આશપાશ એક ખાહી બનાવીને હરતરફનાં દરીઆવમાંથી તેમાં પાણી આવવાનાં ગરનાંરાં મુક્યાં એ કાંમમાં જેહાંપેહેલવાંન મશગુલ હતો હેવામાં કામુલ શેહરનાં પાદશાહનો વાંકા થયો તેથી તેનો બેટો હતો તે પોતાનાં બાપની જગો તખ્ત ઉપર બેઠો પણ જેકાંઈ પોતાનાં બાપની રાહ રશંમ હતી તેથી ફરીને શરકશી પકડી; એટલે જે તેનો બાપ હર વરશ જામુલનાં પાદશાહ અશરતને જે સલાંમી આપતો હતો તે સલાંમી તેના બેટાએ તખ્ત ઉપર બેઠા પછે બે વરશ લગી તેણે આપી નહી અને ઉલટું પાદશાહ અશરત ઉપર જોર કરીને નાંમું લખીયું કે તારે પાસે ઘણાંક શેહરછે તે શાવાસતે જોઈએ. મારા બાપ પાસેથી જેટલાં વરશ તેં સલાંમી લીધીછે તે પાછી આપી બીજાં કેટલાંએક શેહરખી ખાલી કર. હેવા નાલાએક શખુત શાંલલીને પાદશાહ અશરતે તેની ઉપર ધણાંક નાંમાં નશીહત ભરેલાં લખ્યાં કે તેથી તે છોકરો અદબ પકડે પણ તેણે તે નશીહત કમુલ નહી કીધી પણ તેને અદલે ઘણી શોખી કરી જવાબ લખ્યો. તેવારે તેનાં બાપનો વજીર કે જે બહો દાનાંવ હતો તે વજીરખી તે છોકરાને ઘણી નશીહત કીધી કે એ નાંમદાર પાદશાહ તું શાવાસતે ફેશાદનું નવું બીજ રોપેછે ? આપણે અશલથી જામુલી પાદશાહોનાં તાબેદાર કેહેવાતા આવીએ છીએ અને આપણે થોડોક હદીઓ સલાંમી આપીને તે પાદશાહનાં શાહેઆ નીચે અમનથી પાદશાહી કરીએ છીએ એ જામુલી પાદશાહનાં દબદબાથી આપણ ઉપર એકાએક કોઈબી મુંદઈ ગલબો કરી શખતો નથી વાસતે હેવી નાદાંનીથી હાથ ઉઠાવ તું હેમાંથી ફેજ નહી દેખશે. તું નથી જાંણતો પણ અગરજે કોઈ શાયે દોશતી કરવા ચાહીએતો એકસો વરસેખી કોઈ શખશને દોસત કરીએ નહી અને એક દાહાડામાં એકસો દુશમન જીવનાં લેનાર કરવા ચાહીએતો તુરત કરી શખીએ દુનીઆનો ખજાનોછે તે આદમીબદના ખેદમતગારની મીશાલનોછે, પણ જેવારે આદમીબદનો જીવ ગીયો તેવારે ખજાનો શું ફાએદો કરે ? કોઈક શખશનાં હાથમાં સુનાંની અંગોડી હોએ અને આપણાં હાથમાં ફક્ત એક કોડી હોએ તે કોડીને પેલી અશરશી કરતાં બેહેતર જાંણીને પોતાનાં વખત ઉપર શખર કરી બેશીએ. વાસતે તારા બોબેરગોને જેવી અશલ બોબેરગીછે તેવીતો તુનેખી મલેછે અગર તું એમ કરી ચાહેછે પાદશાહ અશરત પાસે માહારા કરતાં દશ ઘણાં મોલક જીઆદાછે તે

હું લેઉં પણ એ પાદશાહ તું પોતાની બજેરગી ખોલેશે અને તારા મોલકની ખરાબી કરશે. તું પોતાનાં દીલમાં હેવું યુમાન લાવતો હશેકે જેહાંપે-હેલવાંન કેરશાસપતો જામુલ જમીનથી ધણેક દુર થઈને પોતાના માંમતું એક શહેર આબાદ કરેછે તેથી તેતો હવે એ જગો આવશે નહી પણ જે-વારે તારા હેવા શરકશી ભરેલા જવાબ શાંબલશે તેવારે તે એક મહીનાંની રાહ દશ દાહાડે કાપતો આએ જગો આવી પોંહોંચશે વાસતે તું પોતાનાં બોજરગોની રશંમથી શાવાસતે ફરેછે. એ વીગરે ધણીએક નશીહત તે દાંનાં વજરે કીધી પણ તેને તે પાદશાહ ખાતેરમાં લાવ્યો નહી અને પોતાનો પીતરાઈ લાઈ કે જે “અમબારશીન” નાંમનો હતો તેને શાઠ હ-જર સવાર શાયે હરોલમાં જામુલની તરફ રવાને કીધો. તેવાર પછે બીજા એક લાખ સવાર કામુલી તલવારનાં રાખનાર તથા એકશો શાહાહ હાથી લડાઈનાં તથિયાર કીધા અને “અમબારશીન” ની પછવાડે મોકલ્યા.

એ ખબર બોજરગ યુનીઆદનાં પાદશાહ અશરતને થઈ તેથી પોતાનાં બીજાં શહેરોમાંથી લશકર બોલાવી પોતાનો ભતરીજો “નોશયાર” નાં-મનો ધણો હોશીઆર અને ચાલાક હતો તેને પોતાનાં જામુલી લશકરને શપેહશાહાર કરીને મોકલ્યો. એ રવેશે બેહુ તરફથી શપેહશાહારો ધણાંક લશકર શાયે બાહર નીકલ્યા અને એક એક શાયે મોકાબેલ થયા તેવારે બેહુ તરફથી નગારાનાં આવાજો નીકલવા લાગા અને દલેર લોકોનાં હાથની ચુંગાલ લડાઈ ઉપર કુશાદે થતી હતી અને સવાર લોકોએ એક જગોએ એલાહેદી લડાઈ કરવા માંડી અને પાંડપીયાદાએ હાથમાં ઢાલ તલવાર પકડીને એક તરફ બેલા થઈ ગીયા અને લડાઈની ગીરદે કરી તમાંમ હવા શીહા થઈ ગઈ જેવારે લડાઈ કરતાં એક દીનખી તમાંમ નહી થયો એટ-લામાં બેહુ તરફથી ધણુંક લશકર મારયું ગીયું અને ધણુંક જખમી થયું. હેવામાં લડાઈનાં મેદાંનમાંથી જામુલી નોશાઈઆર પેહેલવાંન બાહર નીક-લીને અમબારશીન કામુલીને મોકાબેલ જઈઉભો અને પોતાની જેહેરી પાં-ણીની તલવાર ખેંચીને એક જખમ હેવોતો હોનરથી માચ્ચોકે તે અમ-બારશીન પોતાનાં ધોડાના છત્રઉપર બેઠો રહેઓ અને તેનું શર દડીની મીશાલે તન ઉપરથી ઉડી ગીયું. જેવારે કામુલી લશકરે પોતાનાં શરદાર અમબારશીનને એ રવેશ દીઠો તેવારે શરવકોઈએ લગાંમ ફેરવીને કામુ-લની તરફ નાશવા લાગા તેવારે જામુલી લશકરે તેની પછવાડે તરંણુ ફર-શાંગ લગી દોડકીધી અને તે લશકરમાંથી બે હીરસા લશકર મારી નાખ્યું એમકરતાં આક્રતાખ ગરબ થયો તેવારે જામુલી લશકર તે જગોથી પાછું ફરયું. હેવામાં કામુલનો પાદશાહ પોતાની આશ સવારીશાયે તાંહાં આ-

વીને જોએ શું કે તમાંમ જંગલ મારેલાં લશકરે ભરેલું દીડું તેથી ગોશામાં આવીને રાતોરાત કોશેશ કરીને લશકર શમારેયું અને પોતાનાં પીતરાઈ ભાઈ અમખારશીનની લોથને અગર તથા મુખડનાં લાકડાંથી આલી નાખી તેનાં મુઆથી ઘણીક જનરી કાઢી. હવે પેલી તરફ પેહેલવાંન નોશઈ-આરની મદદેથી તેજ રાતે જાચુલથી ઘણુંએક લશકર આવી પોંહેંચ્યું.

જેવારે શકેદ આજે પોતાની બાબુનાં પર વીખરયાં તેથી શીહા કાગડો નાશી ગીયો યાને શીહારાત તમાંમ થઈ અને રોશન રોજ જાહેર થયો તેવારે બાંમદાદને વખત કાચુલી લશકરમાંથી નકારાનાં આવાજ નીકળ્યા અને તમાંમ લશકર કમર બાંધીને મેદાંનમાં આવી ઉભું તેને જોઈને નોશઈઆરેથી લશકર તઈઆરકાઈધું શરવકોઈએ ઘોડાનાં તંગ ખેંચી શીપાઈ લોકો રોતાબ હથીઆર બાંધી મેદાંનમાં આવી લડાઈ શરૂ કાઢી કે હર તરફથી ધર પકડતો પોકાર ઉઠવા લાગો તથા ઘોડાઓ હરંનવા લાગા તેનાં આવાજથી જોહાંન જોશ ભરેલી થઈ બેસુમાર ગીરદ ઉડવા લાગી જેથી આક્રતાબ દેકાઈ ગીયો અને તલવાર શાયે તલવાર અથડતી અને નેજા-ઓનાં નોકે કરી પેહેલવાંનોના શીનાં ફાટવા લાગા. એ રવેશની શખત લડાઈમાં કાચુલનો પાદશાહ કલબગામાં ઉભોરહીને પોતાનાં લશકરને “શા-બાશ શાબાશ” કરીને હીમત આપતો હતો તેથી કરીને જાચુલી તેઓ લશકર ઉપર આક્રત ગુજરતા હતા તે તમાશો જોઈને જાચુલી લશકરની કલબગાહામાંથી નોશયાર બાહેર આવીને મદશત શેરની મીશાલ પોકાર કરી કેહેવા લાગો કે એ જાચુલ જમીનનાં પેહેલવાંનો ! આએ કાચુલનાં નામરદ લોકોથી શાવાસતે ડરોછેઓ ? એ નાંમનાં ઉઠાવનારા મરદાંને મરદલોકો હાથમાં ગોરજ તથા શમશેર પકડીને નાંમને વાસતે હેવી કોશેશ કરોકે એ કાચુલી લશકરના દેમાગ બાકમાં પાએમાલ થઈજાએ. તમો જાંણુતા નથી કે એ લશકરતો ગેઈ રાતે આપણાં ડરથી નાશવું હતું તેને પાદશાહે હીમત આપીને લડાઈનાં મેદાંનમાં પાછું ફેરવીયું છે અને જેકોઈ શવારે નાહાશવા ઉપર મોહો ધરયું તેને નેજાએ કરી માસ્યા. હેવામાં કાચુલી લશકરે ગલબો કાઢ્યો અને પેહેલવાંન નોશયારની આશપાશ ફરી વલયું અને એક મરતબે તલવાર તથા ગોરજે કરી તે નાંમદારને જીવથી માસ્યો. જેવારે નોશયારનાં બેઠાએ પોતાનાં બાપને જમીન ઉપર ઉઘો પડેલો દીદો તેજ વખત ઘોડાને એડ મારીને મેદાંનમાં આવીને કાચુલી હેશી પેહેલવાંન કે જે નાંમીચા હતા તેઓને પોતાનાં બાપનાં કીનાંમાં બાકમો ઉઘા નાંખી પોતાનાં બાપની લોથને મેદાંનમાંથી ઉઠાવી ઘોડા ઉપર મેલીને સેતાબ જાચુલી લશકરમાં જઈ ઉભો તે શપેહેશાહારની લોથને જોઈ જાચુલી લશકર હથીઆર

નાંખીને નાશવા લાગું, તેની પછવાડે કામુલી લશકરે હેવોતો ગલબો કી-
ધોકે જામુલી લશકરની લોથે કરી તમાં જંગલ ભરી નાંખયું અને ઘણાંક
સવારોને કેદ પકડયા. એમ કરતાં રાતનો વખત થયો તેથી કામુલી પાદશાહ
હોકુંમ કીધો કે એ જંગલમાં દેહેરા મારો કે શેકાર મારીને કેટલાક હફતા
એજગો આશાએશ કરીએ. હવે પેલીતરફ જામુલી લશકર પોતાનો
જાન શલાંમત લેઈને નાઠા તે પાદશાહ અશરતની નજદીક જઈ પોંચયા
અને લડાઈની હકીકત અવલથીતે આખેર લગીની કહી તે શામલી પાદશાહ
અશરત અફશોશ ખાઈ હાથ ઉપર હાથ મારવા લાગો અને નોશયારનાં
મુઆથી ઘણી જારી કીધી અને તેજવખત એક નાંમું પોતાનાં ખેટા જેહાં-
પેહેલવાંન ઉપર લખાવીયું કે હું પોતાની જાતે લશકર શાથે કામુલનાં પાદ-
શાહ ઉપર જાઉં છું. એરવેશ નાંમું લખીને એક એલચીને આપી શેતાખ
જંગી કેરશાસપની તરફ રવાને કીધો તે એલચી તેજ પવનની મીશાલ
રાહમાં ચાલતો હતો. હવે પેલી તરફ જેરંજ શેહેરમાં જેહાંપેહેલવાંન
કેરશાસપનો એક દાંના મોખેદ હતો તેને આશમાંનની ચાલની ખબર
ઘણી હતી તેણે એક દંને કેરશાસપને કહીયું કે એક ફેશાદ જેહાંનમાં ઉ-
ડ્યો જેઈએ અને એ મહીનાંમાં કામુલનો પાદશાહ ભારી લશકર શાથે
આવીને પાદશાહ અશરતનો મોલક ખરાખ કરે અને જામુલી લશકર ઘણું
માચ્યું જાએ અને પાદશાહ અશરત ઘણો તંગીમાં આવે તથા એક નાં-
મદાર તારા આપદાદાનાં ખાંનદાંનનો મરદ માચ્યો જાએ પણ આકેખત
તુને જામુલશતાંનની તરફ જવું પડે અને તારા ગીયાથી પાદશાહ અશરત
ફતેહ પાંમશે વલી તારા આપનો એલચી એક હફતામાં તારી નજદીક
આવ્યો જેઈએ હવું શેતારાની ચાલથી માલુમ પડેછે. એરવેશ પેલા
મોખેદે કેરશાસપને અવલથીજ ખબર કીધી હતી.

એમ કરતાં જેવારે તે હફતો તમાંમ થવા આવ્યો પણ કોઈ એલચી
અશરતની તરફથી આવ્યો નહી તેવારે પેલા નજુમી ઉપર જંગી કેરશાસપે
જોશો કીધો અને કહીયુંકે તુંને નજુમમાં પુરી ખબર નથી તો હવું જુહું
ખોલીને શાવાસતે રોશવા થયો. જુહું જેછેતે આદમીની શેતાખ આખર
લીએછે વાસતે જે કોઈ દાંના અને કાખેલ હોએ તે હરગેજ જુહું ખોલે નહી
જેવારે હેવા શખુન કેરશાસપની જુખાંનથી પેલા શેતારેશનાશ મોખેદે સાંભ-
લ્યા તેવારે તે દાંના મોખેદ કેહેવા લાગો કે એ શરફરાજ પેહેલવાંન તું એટલું
શાવાસતે ખોલેછે તારા આપનો એલચી શાહાંનસી ઉપર શવારછે અને તેજ
વાઆની મીશાલ રાહમાં દોડેછે તે આજ ગેજે અગીઆર ઘડી દાહડો રે-
હેશે તેવારે તારી દરગાહમાં આવી પોંચશે, તે કરતાં હું તારી નજદીક

પાદશાહ અશરતની શેકશત આખે જંગી કેરશાસપને ખખર થવી. ૧૭૫

ઉભો રહું છું કે જેવારે મારા કેહેવા મોઆફેક વાત ખરી પડેતો જમીન ઉપર ખેસું અગર નહીતો મારી નજીમનાં દફતર લાવીને તારી નજદીક આતશમાં ખાલી નાંખું. એટલું કહીને તે નજીમી શરવનાં જાહાડતી મીશાલ ઉભો. એમ કરતાં જેવારે દાહાડો અગીઆર ઘડી રહ્યો હોવામાં જેહાંપેહેલવાંનના દરવાજા ઉપરથી દરખાંને આવીને અરજ કીધી કે એક એલચી શાંહાંનશી ઉપર શવારછે અને એમ કરી કેહેછે કે હું પાદશાહ અશરતનું નાંમુ લાવીયો છું તેથી શેતાખ મને કેરશાસપને મેલવ.

ખખર થઈ જેહાંપેહેલવાંન કેરશાસપને પોતાનાં આપ શાહ અશરત ઉપર શેકશત આવી તે હકીકત.

જેવારે દરખાંનથી જંગી કેરશાસપે હોવા શખુન શાંભડ્યા તેજ વખત તે એલચીને ખોલાવીને નાંમું મુનશી પાશે વંચાવીયું અને એલચીની જીઆની હકીકત શાંભડીને પોતાનાં દેલ શાયે કેહેવા લાગો કે પેલા નેક અખત નજીમી મોખેદે જે કાંઈ કહીયું તે તમામ દરશત હતું પછે તે નજીમી મોખેદને પાદશાહી કપડાંનો શરપાવ આપીને કહીયું કે માફ કરજે મારેથી તારી શાયે ઘણી નાલાએકી થઈછે. મારી ખાતેર જમે થઈકે એ જમાનાંમાં તું જેવો શેતારેશનાશ ખીજે કોઈ મરદ નથી. એટલું કહી શેતાખ પોતાનાં ઘોડા ઉપર જીન કરાવીને યસો સવાર સાથે લેઈ જાણુલની તરફ રવાના થાએઓ અને રાતદીન રાહ માપતો આર હફતાની રાહ એક હફતામાં કાપતો એક પાહડ ઉપર જઈ પોહોઅ્યો તાંહાં મશત શેરની જગો હતી અને એક તરફ વાંશનું જંગલ હતું અને ખીજી તરફ ખાહી હતી તે જોઈને કેરશાસપે પોતાનાં શવારોને કહીયું કે તમો એ જગો મકાંન કરો. આજરોજે હું એ શેર શાયે લડાઈ કરું. એટલા વાસતે હું એકલો એ શેરની લડાઈમો જાઉં છું કે હું ફાલ જોઉં કે એ શેરનાં જંગલમાંથી એક મશત શેરને કાણુલનો પાદશાહ કરીને હું મારા દીલમાં તેશાયે લડું અને જોઉં કે કોણુને ફતેહમંદીછે એટલું કહીને પોતે એકલો તે પાહડ ઉપર આગલ ચાલ્યો એવામાં લણુ શેર મશત હાથી કરતાં ઉંચા વાંશની જાહાડીમાંથી બાહર નીકલી પોતાનાં પાંઉએ કરી જમીન ખોદીને ખાક ઉખાડવા લાગા અને તેનાં પોકારે કરી તે પાહડનાં દેલ ચાક થાવાલાગાં. તે શેરમાં એક ઘણો જખરદસ્ત હતો તે કેરશાસપની રાહ બાંધીને હરોલમાં ઉભો તેવારે જેહાંપેહેલવાંને એક પોકાર પોતાનાં ઘોડા ઉપર માસ્યો પછે શેતાખ એક તીર એ પેકાંનનો ખેંચીને હોવોતો જોરથી તેનાં મોહમાં મારયો કે તેની

જોખાંન તથા હલક સાથે શીવી નાખ્યો. બીજા શેરની તરફ ઘોડો ડપ-
ટાવીને એક નેજો હેવોતો માસ્યો કે તેને જમીન શાયે બરાબર કરી મેલયો
તથા તીજા શેરની લડાઈ તલવારે કરી તેને ખાકમાં નાખ્યો. પછે તે શે-
રનાં નખ તથા દાંત ઉખાડી લીધા અને પોતાનાં શવારો શાયે શેતાબ આ-
ગલ ચાલયો તાંહાં રાહમાં એક ગાંમડું દીઠું તે ગાંમડામાં લશકર શાયે દા-
ખ્ય થયો. તે ગાંમડામાં એક બુદ્ધો બરેહમન હતો તે બરેહમન પોતાના
દેહેરાંમાં બેશીને જેહાંપેહેલવાંનને બોલાવીને કેહેવા લાગો કે એ શેરમરદ
પેહેલવાંન તારું નામ કેરશાસપ છે અને તારો નેઆગાંન પાદશાહ જમશેદ
યઈ ગીયોછે. હું તુંને કેહું છું કે તું પોતાનાં જોર તથા મરદીએ કરી તમામ
જેહાંનને પોતાનાં તાબામાં લેતાં તુંને ઘણી લડાઈ કરવી પડશે અને “મુન-
હેરાશ” દેવની તું બાબુ બાંધશે અને તે “દેવ”ને માસ્યાથી તું તમામ
જેહાંનને બેખોદ કરશે યાને જેહાંન નચીત થશે. એ શખુન શાંબલીને
જેહાંપેહેલવાંન કેહેવા લાગોકે એ બુજોરગ તું જે શખુન બોલેછે તે દર-
શતછે પણ તુંને એ બખર કાંહાંથી થઈ તેવારે તે બરેહમનને કહીયું કે મારો
અંદેશો ઘણો દુરછે તેથી જેકાંઈ દુનીઆમાં નીપજ્યું તથા નીપજવાનું
હોએ તે મને બોઆબમાં માલુમ પડેછે. અગર હજુરબી તારી ખાતર
નીશાં નહી થતી હોએતો હું કેહેઉં તે તું શાંબલ કે કાલરોજ તે રાહનાં દર-
મેઆંનમાં લણુ શેર ઘણાં મોટા માસ્યા અને તુંને એક મોબેદે કેટલીક કહી
હતી તેવાર તેને નાંમનજુર પાડી હતી પણ તારબાદ તારા બાપનો એલચી
આવ્યા પછે તારી ખાતેર નીશાં થઈ તેથી તે તે મોબેદને ઘણોએક શરપાવ
આપીને તે પાસે માફ માંગી પછે તું બસો સવાર સાથે પોતાનાં બાપની
મદદે કાયુલનાં પાદશાહની લડાઈમાં જાએછે પણ તું પોતાની ખાતેર જ-
મેથી જાંણુ કે કાયુલનાં પાદશાહની પાદશાહી તું છીનવી લેશે અને તેનો
મોલક તારા તાબામાં થશે. એ વધાઈ હું તુંને કેહું છું વાસતે એક મારો
શખુનછે તે તુંબી કાયુલ કર કે જેવારે તારું જવું નોઆહનાં બુતખાંનાંની
તરફ થાએ તારે તાંહાંનાં બુતપરશત લોકોછે તેઓ ઉપર શખતી ના ક-
રતો અગરજો તું એ વાતનો કાલ કરીને શોગંદ ખાએ અને પોતાની નેક
અકલે કરી તે શોગંદ પાલેતો તુંને લણુ નશીહત કે જે ઘણી ઉમદા તે ક-
હી સંબલાવું, કે જે નશીહતથી તુંને ઘણો ફાએદો થશે. જેહાંપેહેલવાંન
કેરશાસપને તે બરેહમનનાં શખુન મલ્યા તેથી તે ઉપર ઘણો એતબાર
આવ્યો તેથી તેની શાયે કાલ કરી શોગંદ ખાધા કે નોઆહનાં દેહેરાંમાં
જેવારે જાઉં તેવારે તે જગોનાં બુતને તથા બુતપરશત લોકોને હરજોજ
આબર દેઉ નહી અને કોઈ પાસે દેવાડુંબી નહી. પછે તે બહરેમન કે-

હેવા લાગોકે અગર કામુલનાં પાદશાહની બેટી પોતાનાં એવાં ઉપર આવીને તારા હાથમાં લાલ શરાબની જામ આપે તે તું પીતો મો. તે શરાબમાં ફરેય થશે વાશતે એટલું કરજેકે તે શરાબ તેનેજ પાજે. તે ઘણીખી મીનત કરે પણ તું ફરેય ખાઈને એકાએક તે શરાબ પીતો મો ખીજી નશીહત એછેજે આજ પછે ખીજે દાહોડે લશકરની આગલથી તુને રાહામાંથી પોતાનાં ઘરમાં બોલાવે અગરતે ઘણીખી ઓજરખાહી તથા આજેજી ફરીને બોલાવે તોખી તું જતો મો. અને તારી જગો કોઈ ખીજને મોકલજે તથા તીજી નશીહત એછેજે તેં જે પેલું શેહેર આપાદ કીધુંછે અને તે ઉપર ઘણોએક ગંજખજાનો ખરચ કીધોછે પણ તેની જમીન તમાંમ રેતીની પેદાએશનીછે તેથી કોઈ દેન તે રેતી વાચ્યાએ કરી ઉડશેતો તે શેહેર તે રેતીમાં ગરકાવ કરી નાંખશે વાસતે તેની આશપાશ લાકડાંનો ઢોટ ઓશતવાર ખાંધી લેજે કે તેણે કરી તે રેતીનો કશો આશેય તે શેહેરને પોંહાંચશે નહી. એ લણુ નશીહત શાંબલીને જેહાંપેહેલવાંને દેલથી કમુલ કીધી. પછે તે બહરેમનને શેજદો કરી તે જગોથી વાચ્યાની મીશાલ રાત દેન આગલ ચાલયા.

હવે પેલી તરફ પાદશાહ અશરત એલચીને રવાને કીધા પછી પોતેખી જમુલ શેહેરમાંથી ઘણાંક લશકર સાથે બાહર નીકલી કામુલી પાદશાહની લડાઈને વાસતે દરમનજલ કુચ દર કુચ આગલ ગીયો.

ખીજી મરતબે શેકશતે ખાધી પાદશાહ અશરતે કામુલી પાદશાહથી તે વીગરે ખીજી હકીકત.

જેવારે બેઉ પાદશાહ એક એક સાથે મોકાબેલ થયા તેવારે બેઉ લશકરે લડાઈની શરૂ બેંચી પણ તે બેઉ લશકરનો સુમાર હતોજ નહી એટલું લશકર આંમન શાંમન થયું. પછે લડાઈનાં સવારોએ આમદરફત કરવામાંડી, પેહેલવાંન લોકો કમીગામાંથી બાહર નીકલેઆ અને એટલીતો તલવારો બાહર નીકલી કે ગોચા હવા ઉપરથી તલવારનો વરશાદ વરશતો હતો તથા પેચદાર અજદાની મીશાલ સુંડ મરોડતા મશત હાથીઓ મેદાંનમાં નીકલ્યા તે હાથીઓ દાંતનાં જખમ મારતા તેથી લોહડાંનાં અખતરોમાંથી આતશ રોશન થવા લાગતો. એ રવેશની શખત લડાઈ થવા લાગી. તેવામાં કામુલી લશકરનાં હાથીઓએ ગલબો કીધો તેથી જમુલી લશકરનાં હાથીઓ નાશવા લાગા ને જમુલી લશકરમાં રોશતાબેજ પેદા થઈ જમુલી લશકરનાં હાથીઓ કે જે પાછા હટીને નાહાશવા લાગા તેથી પણ

જામુલી લશકર તે હાથીઓનાં પાંઉં નીચે પાએમાલ થયું તેથી પાદશાહ અશરતે તેઓની પછવાડે પોતાનો ઘોડો નખાવતો જઈને શરવકોઈને નાંમ ખનાંમ પાછા બોલાવી કેહેવાલાગો કે તમારા ઉશતાદે તમોને નાશવાનોજ હોતર શીખવેયોછે કે શું ? એરવેશ ઘણુંક શખુન કેહીને થોડાંક લશકર સાથે પાએદાર રહ્યો અને પોતાનાં નાંમ તથા શરમને વાસતે ડાખી તથા જમણી તરફ શવારોને મોકલીને લડાઈ કાએમ રાખી પોતાનાં ઘોડાને ગરં-મ કરી નેજાએકરી કામુલી લશકરનાં શવારોને જીન ઉપરથી ઉઠાવવા લાગો એમકરતાં આશમાનની આરશીએ કાટ ખાધો યાને આદ્રતાખ ગુરખ થયો તેવારે પાદશાહ અશરતે એક પાહાડની પનાંહ પકડીને તેની નીચે મકાંન કીધો તે જગોતું જંગલ ઘણુંતાજું હતું અને પોતાનાં લશકરમાંથી જે-કોઈ નાહાશતા હતા તેઓને તે જગો બોલાવીને સુમાર કીધો તેવાર છશો હાથી તથા તીશ હજાર શવાર કમ થયા અને જેકોઈ જીવતા રહેલા હતા તેખી જખમી તથા શોશત પાણીની શોખારે કરી જાંણુ લખ ઉપર આ-વેલા હતા પછે હરતરફ તલાયા ફરતા મેલી તમાંમ રાત લશકરે હોશી-આરીથી ગુજરી. જેવારે સુનાંની અશરશીના રંગનો આદ્રતાખ બાહર નીકલીયો તેવારે કામુલી પાદશાહનો અજદાપેકર જીહુંડો નજર આયો અને દમખદંમ લશકર બાહર નીકલયું તેને જોઈ જામુલી લશકર ઘાભર થવા લાગું અને સરવકોઈ પાદશાહ અશરતને કેહેવા લાગા કે આપણે શું ચારો કરીએ ? દુશમંતો લડાઈને વાસતે લશકર બાહર કાહાડેછે અને આપણુ ઉપરતો જેહાંન તંગ થઈછે તેથી શવાર તથા ઘોડા શરવે શોશત થઈ ગી-યાછે અને શરવકોઈ ગોયા શોશતીએ કરી મોહોતને પોહોચીયાછે. આ-પણું લશકરમાં એક શવાર આસુદે તંતનો અને જખંમ બગરનો નથી તેમજ રાહ ઘણી દુરછે અને દુશમંતે પછવાડે લાગુ રહી દુખાલો પક-ડેયોછે. એ શખુન શાંભલીને પાદશાહ અશરત કેહેવા લાગોકે હવે એક મરતએ આપણે શરવકોઈ એકઠી લડાઈ કરી જેઈએકે યજદાં કોણુ ઉપર મેહુરખાંન યાએછે. મરદને તમાંમ કાંમ તથા બેકરારી એ બેહુ ચીજ પાક યજદાંથીછે વાસતે કોઈને ખખર નથી કે આકેખત ફતેહમંદી કોણુ-નેછે બોજરગો ફરમાઈ ગીયાછે કે હરેક શખતીમાં જાંહાંલગી હયાતી હોએ તાંહાંલગી હકતાલાથી ઉમેદ રાખીએ પણ એકાએક નાઉમેદ થઈ પોતાનાં કાંમથી હાથ ઉઠાવીએ નહી અને આપણે જાંણીએકે એ શખ-તીમાંથી મારી મોરાદ શીરવેશ બર આવશે પણ પાક યજદાં હેવો શાહેખ છેકે શીહા રાતમાંથી શફેદ રોજ બાહર કરેછે વાસતે તે શાહેખથી નાઉમે-દ રહીએ નહી આપણે બેશક કરી જાંણીએ છીએકે આકેખત શરવ કોઈને

મોહોત શેવાએ ખલાશી નથી તો પાદશાહી તખત ઉપર તથા લડાઈમાં મરવું એ બેહુ બરાબર છે એટલું કહીને પોતાનું બખતર મંગાવી કીનાતું નકાર કરાવ્યું. પછે સવાર થાઈને લડાઈની શંક શમારી અને કાચુલી લશકરને મોકાબેલ ગીયા અને એક ખીજઉપર તરવાર તથા ગોરજનાં જખમ મારવા લાગા તેથી દલેરોનાં લોહીએ કરી જમીન શોરખ તથા હવા શીલા થઈ ગઈ તથા દલેરોનાં શર ઉપર ભારી ગોરજ પડતા તેનાં ધમકારાએ કરી આંદમીઓમાં મોટો ઘોઘાટ માલમ થતો હતો. એમ કરતાં આકે-ખત જાચુલી લોકો આજેજ થયા અને ઘણાંક શવારો ખાકમાં પડ્યા તેથી તમામ લશકરે લડાઈથી મોહો ફેરવ્યું અને બાજે લોકો પાહાડની તરફ ના-સીગયા અને બાજે જંગલમાં નાહશવા લાગા. એ રવેશ પોતાનું બખત બરગશતે જોઈને પાદશાહ અશરત અજબ રહેયો પછે તલવાર ઉઠાવીને બાહર નીકલી પોતાનાં લશરમાંથી એ શવારને જીવથી માસ્ખા અને ઘણાંક શખત શોગંદ ખાધા કે જોડાઈ એ વખત દુશમનની તરફ પીઠ કરશે યાને પોતાનો જાન બચાવવાને વાસતે એ જગોથી નાહસશે તે શખશને હું મારે હાથે તલવારનો જખમ મારીને જીવથી મારશ એ શખુન શાંભલીને તમામ લશકર નાસવાથી પાછું ફર્યું અને એક લડાઈખીજ મરતમે કીધી તે લડાઈમાં એટલીતો ખુનરેજ થઈકે તેનો કાંઈ સુમાર થાએજ નહી. એમ કરતાં તે લડાઈમાં ખીજ મરતમે જાચુલી લશકરમાંથી એક હીશા લશકર માર્યું ગીયું અને એ હીસ્સા જખમી થયું તે જખમી લોકો પો-કાર કરવા લાગા અને પોતાનાં જીવ તથા માલ મતાથી ઉમેદ કાપી બેઠા અને એક હીસ્સો લશકર શલાંમત રહ્યું તે શરવે ઠોકેલા હતા પણ તેવોએ એતેફાકથી મનસુબો કીધોકે આજરોજે આફતાબ ગરબ થાએ તાંહાંલગી આપણે જીવથી કોશેશ કરીને લડાઈ કરીએ અને રાતને વખત હરેક ચારે કરી એ મોહોતનાં ઘરમાંથી છુટીએ યાને દેહેરા તંખુ પડતા મેલીને ના-હાશી જઈએ. હેવો મનસુબો કરીને એક મરતમે શમશોર તથા ગોરજ ઉઠાવીને શરવકોઈ લડાઈમાં પડ્યા અને શખત લડાઈ કરવા લાગા. એમ કરતાં જેવારે આફતાબનું મોહો જરાજરા છુપાવા લાગું તે વખત એકા-એક પાહાડ ઉપરથી દીદબાને પોકાર માસ્ખો અને કહીયુંકે જોહાંપેહેલવાન કેરશાસપનો જીનડો જંગલમાં દુર નજર આવેછે તે શખુનનું શાંભલવું કે જાચુલી લશકરમાં ખુશીનો પોકાર ઉઠ્યો અને પેલા જખમી લોકો હેવાતો હોશીઆર થયાકે ગોયા તેઓનાં તંન ઉપર જખમ લાગાતાજ નહી. એ-રવેશ શરવકોઈ ખુશીમાં આયા અને શાદીનાં નગારાં તથા કરનાએનાં આવાજે કરી જંગલનાં શેર તથા શીંહ રાહ ભુલી ગીયા અને જાચુલી લ-

શકરનાં એક એક શવારને દશદશ પેહેલવાનનું જોર આયું અને પાદશાહ અશરતે શેતાબ કેટલાક અમીરોને જોહાંપેહેલવાંનને એશતેકબાલ મોકલીને પોતાનો તમામ અહેવાલ કેહેવાડ્યો.

પેલી તરફ કાબુલી લશકરનાં લોકોને હેતું યુમાંન હતું કે જાબુલી લશકર અમશયકો જુદો ઠાગો કરીને શાદીનાં નકારાં વળડેછે—વાસતે હેવો ઠાગો કરીને રાતનાં નાહાશી જશે. હેતું યુમાંન શરવ કોઈને હતું પણ જોહાંપેહેલવાંનને આગ્યાની તો તેઓને ખબર હતીજ નહી તેથી રાતને વખત શરવકોઈએ લડાઈ ખંધ કીધી અને જોહાંપેહેલવાંન કેરશાપે પોતાનાં આપનાં લશકરમાંનાં જોકોઈ જાબુલી લોકો નાશતા હતા તેઓને પાછા ફેરવી સુમાર કાડ્યો તેથી દશહજાર શવાર થયા. એમ કરતાં શેતાબીથી પાદશાહ અશરતની નજદીક આવી પોહોંચ્યો તેનો હાલ તબાહી ભરેલો દીઠો કે દુશમન લોકોએ ગજબો ઘણો કીધેલો હતો તેથી પાદશાહ અશરત ઘણો દલગીર બેઠેલો હતો. હેવો માંમલો જોઈને તેજ વખત ગોસામાં આવી કીનાંની કમર બાંધી અને પોતાનાં આપનાં લશકરનાં પેહેલવાંનોની ખબર પુછીકે તે લોકો નજર નથી આવતા તે કાંહાંછે? તેવારે શરવકોઈકેહેવા લાગા કે તે લોકોતો દુશમન લોકોનાં હાથઉપર માચ્યા ગીયા અને જુગજી હએઆતછે પણ તેથી જખમી થઈને પડેલાછે તેથી રાત દેન જખમનાં દરદથી પોકાર કરેછે. જેવારે એ હકીકત સાંભલી તેવારે જોહાંપેહેલવાંન કેરશાસપ એવોતો ગોસામાં આયોકે તેની ગરમીથી તેનાં તંનમાં તપ ચહડી આવી અને પોતે શખત શોગંદ ખાધાકે આજની રાતમાં તે જાબુલી પેહેલવાંનોતો કીનો કાબુલનાં પાદશાહ ઉપર લેઉં અને તે નાપાક હીંદી ઉપર હેવીતો તલવાર મારકે તેઓનાં લોહીએ કરી રાતનો શીહા રંગછે તે લાલાનાં ડુલની મીશાલ શોરખ નજર આવે. એકતો રાત શીહા તથા માહારો ઘોડોખી શીહા તથા કાબુલી લોકોનાં તંન શીહા તથા તેઓનાં દેલખી શીહાછે તો મારા ભારી ગોરજે કરી તેઓનાં અખતુ હેવાં શીહા કરી નાંખુ કે તે પોતાનાં અખત ઉપર જરજર રોએ.

તમામ થયું કેરશારપ નામું વાલમ પેહલું.

દારાબ નામું.

કીમત-સાદી બંધાઈનો ૩૦ તા તથા ઍમબોસનો ૩૦ એક.

રોઈનતન અસપંડીઆરનો બેટો શાહનશાહ અમન આપણી ઈ-
રાની તવારીખમાં મોટો દેસાવર તેમ જુલમી શાહનશાહ કેલવાયો છે, તે
શાહનશાહ અમનના મોત પાછલ શાહનશાહની હોમાય જે તે શાહન-
શાહની રાણી થાય તેને ઇરાનનું તખ્ત ને તાજ મહ્યું. શાહનશાહનની
હોમાયને ઈરાનની પાદશાહાત ચલાવવાનો લોભ લાગાથી તેણીને શાહ-
નશાહ અમનથી હમેલ હતા તેથી બેટો પેદા થયો તેને ગુપચુપ એક સંદુ-
કમાં બંધ કરી દરીયાવમાં નખાવી દીધો. તે એક ધોભીને લાય લાગી,
અને તેને ખોલતાં એક આદુતાળી ઝળકાટનો બેટો તથા એમુલુ ઝવેરાન
મહ્યું. દરયાના પાણીમાંથી છોકરો મળ્યાથી તેણે તેનું નામ દારા પાડ્યું
અને તેને કશું ફરજદ નહી હોયાથી મોટી મોહબતથી તેની જતન કરી ઉ-
ધરવા લાગો. પાદશાહી તોખમ તેથી તેને પગલે તે ધોભીને બેહદ ધરાઈ
વધી અને તે ધોભીઓનો ગોયા સરદાર જેવો થઈ પડ્યો. દારાબ જેહા-
નને તાજુબ કરે તેવો દીસાવર નીકળ્યો. તે પોતાની મેલેજ તીરંદાજી
કરવા અને ધોડા ઉપર સવારી લેવા શીખ્યો તથા શીકારખાહમાં માહ-
ચુનનદો નીવડ્યો. તે શાહાબદા સંગાતે શીકારખાહમાં લડ્યો તેમાં શા-
હાબદા માર ખાઈ હત્યો. આ વખતથી તે ધોભીને તાંહાંથી પાદશાહને
તાંહાંને તે પાદશાહને તાંહાંથી ઈરાનને અપાતી ચોડાઈની ખટપટમાં વીટ-
લાયો. એક વેળા તે ઈરાની દરબારમાં બંધવા તરીકે લાગર થયો. આ
દરબારમાં હોમાય રાખેતા મુઆફક પોતાનાં શાહનશાહી તખ્ત ઉપર
ખીરાજ હતી, તે નવજવાન દારાબને જેતાંજ પોતાનાં દીલમાં બેહદ
બેચેન થઈ. હોમાયને દીલમાં ઘણીક એવી છુપી અસર ને નીશાની થઈ
કે તેથી દરયાવના પેહતા પાણીમાં નખાવેલી સંદુકની યાદ આવી અને
ચોંકી ! એ રીતે નામદારી મેલવેલો બંધવો દારાબ ઈરાનની જેહાન આ-
શકારા ખુલંદ પાદશાહાત ચલાવનારની નેધામાં ઈજત ને રીકર ઉપજન-
વનાર થઈ પડ્યો. શાહનશાહ હોમાય સાથ આ બનાવ પછેથી તેમ
ખીજ બેહદ નામદારીના કામમાં ગુતાયો તેનું બયાન આ દુક જાહેર
ખબરમાં દરસ્ત નહી જાણી તે સદાબદ તેના નામામાંજ વાંચવાનું બેહદ રસ
ઉપજવનાર જાણી સોંક્યું છે. આ નામામાં અસલી શરાધાત તથા
બયાન લીધામાં આવ્યુંછે, સુધારો માત્ર વાક્ય રચનામાંજ કસ્યોછે, આ
નામું અવલ છપાયું ત્યારે તેની કીમત ૩. ૩ હતી તેની હાલમાં સાદી
બંધાઈનો ૩૦ તા તથા કપડાની સુંદર ઍમબોસ બંધાઈનો ૩૦ એક લે-
વાનું દેડાવ્યુંછે. નફાની આશા એક કાર મેલીને સસતું વાંચન દેલા
વાનું નામ કાલવાનીજ નેમ રાખી છે. આસ વ આમ આ નામાની
કદરશનાશ થશે. પોસ્ટેજ ૭-૧૧ પડશે.

હાતમ નામું.

સોલ આખા પેજના ચીત્રો સાથે.

કીંમત ફક્ત આઠ આના—ચોસ્ટેજ)—૧૧ વધું.

(પેહલ્લી આવૃત્તિની ૧૦૦૦ નકલો ૪ માસમાં ખપવાથી
બીજી વાર છાપ્યું છે.)

હાતમ નામું આમુદત થઈ આપણી દેશી કોમનું પ્યાં ને માણીતું વાંચન છે અને એ કીસ્સો “ ગુના વીચારવાલા ” ગુજરેગો તેમ “ નવા વીચારવાલા ” સુધરેલા જવાનોને ઘણો લાંબો વખત થયો જાણીતો છે. તે કીતાબ દ્વારસી જ્યાન ઉપરથી તરજુમો કરાવી ગુજરાતી જ્યાનમાં જાહેર મેલતાં અમારી એટલીજ ઉમેદ છે કે એનો બોલલો ફેલાવો થાય. સામા સરસ અને રસીક કરવાને બની તેટલી કોશીશ કરી છે. આ હાતમ-તાર્જનામું આગલ ઘણી વખત લીયોગરાફ છપાયું છે અને એક બે વાર ટાઈપોગરાફ નીકડ્યું છે તો પણ હાલની પ્રતમાં તદ્દન નવી ને સુધરેલી વાક્ય રચના ઉપર વાંચનારને કંટાલો ન આવે અને એાર દીલ રીજે તેમ જ્યાનવાર હેવાલ આપ્યો છે. ‘ હાતમની સખાવત ’ આ કેહવત આખા હીંદુસયાનમાં પ્રસીધ છે અને એ જાંચી કીસમની રચનાના કીસ્સાનું વાંચન દરેક જાત નાતમાં બોલલેપણે ફેલાય તેમ હીક પડે આ વીચારે એની કીંમત ફક્ત રૂ. ૧૦ રાખી છે; અને સસતી કીંમતના ગુજરાતી વાંચનોનો રીવાજ દાખલ કરવાને જે અમે થોડુક થયું આગેવાની કરી છે તેને પુર બાહારમાં લાવવાને તેમ મંદ થયલી ગુજરાતી વાંચનારી આલ-મનો શોખ તેજ કરવાને આ વાર અમે કંઈ હદ બાહેર અમારું કદમ લાંબાવ્યું છે તેને જોઈતું ઉતેજન આપવાને દરેક લાયક કેકાણેથી દીલબરી કોશીશ થશે એવી પુર્ણ આશા રાખીએ છીએ.

પ્રગટ કરનાર—જેહાંગીર બેજનજી કરાણી.

નાં ૧૮ પારસી બજાર સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

ફરામરજ નામું

દફતર પેહેલું તથા બીજું.

કીંમત—સુંદર છપાઈ સાથે ફક્ત રૂપીઆ એક—પોસ્ટેજ ૭= આ નામું અસલ બે દફતરોમાં છપાયું હતું ને કીંમત રૂ ૬) હતી તે બંને દફતરો સાથે કરી એક મોટું પુસ્તક ચાલુ વખતની એખારતબંદીના કાયદા મુજબ રંગીન ભાષામાં અને અસલી લંબાન રાહુરાગત સાથે સફાઈદાર આકારમાં અને સવલ પડતી ઢપમાં બીજવાર છાપ્યું છે.

આપણા કેઆની પેહલવાન નામદાર ફરામરજનું નામું જે એ ફતેહમંદ જામુલી પેહલવાને શ્રી હીંદુસ્થાન તથા તે જમાનાની તમામ જોદાન હતી લઈ પોતાને તાબે કીધી હતી તે જંગ ને ફતેહનાં હેવાલની કેતાબ છે. એ પારશી ટોલાને મગરૂરી ને મોહબતથી વાંચવા લાયક છે. એ કેતાબમાં અશલી વખતના જેર ને હીંમત, મુશાફરી ને શફરની બેહદ શીફત આવી છે. પાદશાહો કેવી રીતે પોતાના મુલકો મરતા તલગ આપઅખતેયાર રાખવાની મોતેખર ઉલટ ધરાવતા હતા તેમજ મરતા તલગ પોતાના હક ને રાજથી રેશ પણુ ઓછા હકદાર ચતા હતા નહી, તે હેવાલો પણુ અછી તાજુબીઅતથી બયાન થયલા દીસે છે. પરીઓના પાદશાહ, ને પરીજાદો ને હફતેખાનો જેને આગલા જમાનાના ઉગમના શાહેરો જાળજ પોતાની બેતો ને લખાણમાં હસતી આપી ગયા છે તેના પણુ આજના જમાનાના આદમીઓને હેરત કરે એવી રીતે હેવાલો જણાય છે. જેહાંગાર અજદાહના જંગ ને જખરી બલાઓ પંણુ એ નામાંમાં અકલને તાજુબ કરે એ રીતે બયાન થઈને પેહલવાન ફરામરજની મરદાનગીને અટકલોની બેસુમાર વખાણુ કરાવે છે. સીલાદેવ—તે નામીઆ શાહનામાના અતી જખરા સફેદ દેવના બેટા—ની જંગ ને ગરદનફરાજ ફરામરજે તે જખરા દેવને કેમ જેર કીધો તથા જુલમગાર જોહાકનો ખજનો હાથ કીધો એ વાંચતાં પારશી લોહી જુદોજ દબ્બો પડે એવો જોશ પેદા થાય છે. આ કેતાબ દરેક પારશી સાહેબોએ જીગરના શોખથી ખરીદ કરી પોતાનું કેતાબખાનું ભાયગ-શાલી કરવા લાયક છે.

પ્રગટ કરનાર—જેહાંગીર બેજનજી કરાણી,

નાં ૧૮, પારશી બજાર સ્કીટ, ડોટ, મુંબઈ.

ચત્રીકા નામું.

કીમત—સાદી અંધાઈનો ૩૦ ।।।—

ઐમબાશ અંધાઈનો ૩૦ ૧

મોટી પાદશાહતનો એક પાદશાહ સ્વમામાં એક ચંદરમાહ જેવી મેલ યુએને જેયછે અને તેના નાઝ નખરાં ઉપર શીદા થઈ રહેયોછે. તે ખાખમાં ને ખાખમાં તે પરીગ્નદ સીકલ ને યાગ ને મેહેલમાં આરામ ને ખુશખખતી યુગ્નરેછે; તેવામાં તેનો વડો વજીર કાંઈ જરૂરના કામ માટે તેને મલવા ગયો તેના પગલાંના અવાજથી તે ચોટી ઉઠ્યો, કે પાદશાહને પોતાની હુંદગી ઝેર જેવી થઈ પડી. તરત તે વજીર ગરદનને મારવાનો હાકમ પોકારયો; પણ વજીર પોતાની દાનાઈ ને દુર અંદેસીથી તે આશ્ચર્ય અટી આવેલું વાદલ વઘાવી પોતાના પાદશાહના તે ખાખગાહની માથુકને ટુટવા ને મેલવી આપવા કબુલ થયો. તે વજીરને પછે હજારો હેકમત કરતો તે નાજનીનનો પત્તો પામીને તે નાજનીનના રાજમાં ગયો. તાંહાં તેણે અનેક તદખીર લગાવીને તે પરીગ્નદ શાહગ્નદીનો ભેદ પામીને એક મોટા ચીતારા ઉસ્તાદમાં ખપીને તેણીને માટે અંધાયલા મેહેલના ચીતાર પાડવાનું કામ પોતાને સર ઉઠાવ્યું અને જે ગમ ભરેલા અનાવથી શાહગ્નદ દોઈ પણ મરદના એખલાશથી દુર રહેલી તેનેજ મલતાં અનાવે પોતાને પાદશાહ દોઈ પણ ઓરતનું મોહ જેવાથી દુર થયોછે તેવો ચીતાર પાડીને તે નાજનીનને શાદી માટે લલચાવી તેમાં તે સફલ થયો. તે શાહગ્નદીને તે પાદશાહ સાથે સાદી કરવા માટે ઉમેદવાર થયલી તેની માએ જાણીને પોતાના ખાવીંદને તે માટે તાકીદ કરી. તે પાદશાહે પેલાજ ચીતારા ઉસ્તાદને બોલાવી તે કામ સરનજમ ઉતારવા એલતેમાશ કરી, અને એ રીતે આ નંદી ખતી આવે તેવી હોનારત ને તદખીર કલાથી પાર ઉતારી. ખાખમાં જેયલા પાદશાહે પોતાની માથુકને હશતીમાં જેઈ, શાદી થઈ અને ત્યાં પુરી થતાં એ કાહાણીની કીતાબ પેહેલી થઈ.

પાદશાહે પોતાની મોરદાર મગરેખની શાહાનશાહગ્નદી માટે અંધાયેલા મેહેલમાં એક અદના ચીતારાની ચતરીકા નામની છોકરીએ તે પાદશાહને પોતાના ચીતરેલા મોરને જીવતો જાણી કાંકરી મારીને હાંકતાં જેઈ લસ્યાથી તથા ટેકડી કરી તેને પાદશાહી ચલાવવાને નાલાયક ને મુરખ કલાથી ખસ્યાનો પાડ્યો. પછે તેને પોતાના વજીર પાસ તે છોકરી આખે જાણી લેઈને તેણીના આપ પાસ તેની માગણી કરી નેકાથી તેને પોતાની ઓરત બનાવી. પછે તેણીએ કહેલા શખુનનો પસ્તાવો કરાવાનો મુખ્ય હેતુ રાખીને ચતરીકા સંગાતે દોઈપણ વેહેવાર નહી રાખવાનો કાનો રાખ્યો. આ રીતે

જુદાઈ રાખનાર પોતાના ખાવીંદ પાદશાહને ચતરીકાએ સાત રાત તલગ પોતાની રાખી ચંદરકલા સાથ ભેદના પરદાની વાત કહી. જે ભેદી વાતોનો ખુલાસો પાદશાહ તથા તેની તમામ મીજલશ નહી પામવાથી સર્વે ખરયાના પડ્યા. આખેર છેલી વાત તે સમજે તેવી કહી તેથી પાદશાહે પોતાનો કીનો તથા પોતેજ રાખેલી જુદાઈનો પરતાવો કરી દોસતી બાંધી. તે વાત તે પાદશાહેજ પોતે અવલમાં પરણી લાવેલી મગરેખી શાહાન-શાહજીને કહી, તેથી તે નાજનીને ચતરીકા સાથ એવો કરાર કર્યો કે અરસપરસ એક બીજાને વાત કહી તેનો ભેદ પુછ્યે અને એમ કરતાં જેપણુ તેવી વાત સમજવામાં અસ્કત થઈ પડે તે તે પાદશાહથી સદા જુદી ને ગેરઈતરાજીમાં રહે અને છતનારને તાબે થઈ તેના કહ્યા પ્રમાણે ચાલે. તે સરત થઈ અને ઘણીક વાત ચાલી. આખરે ચતરીકા તેમાં હારી પણ મગરેખી શાહાનશાહજીને, તેણે બીજી વાતોના ભેદ દેખાડવા ને માંણવામાં જે અસાધારણ ચતુરાઈ વાપડી હતી તેથી, તે ઉપર શ્રીદા થઈ હતી; માટે સઘલી જુદાઈ માફ કરીને પોતા જેટલાજ હકથી તેને પાદશાહ ખાવીંદ સામેત રાખી તેથી પાદશાહ પણ ઘણોજ રાજી થયો. ત્રણે એક મેહેલ ને રસાલામાં રહ્યાં. એ અહેવાલ તે બીજી કીતાબ છે.—પોસ્ટેન્ગ-વધુ.

મગટ કટનાર—જેહાંગીર બેજનજી કરાણી.

જેહાંગીર કરાણીની સ્ત્રીઉપયોગી ચોપડી.

નારી દુઃખ નિવારણ

જેમાં ઓરતોમાં બહુજ સાધારણ રીતે થતાં દરદો તથા તેમના કારણોનું તરત ધ્યાનમાં ઉતરે એવું ખુલાસેવાર બયાન કરેલું, તથા બાધાને લગતી ઘણી અગત્યની સેહલી સમજ આપવામાં આવીછે, તથા બીજા ઉપયોગી ખુલાસા કર્યાછે.

આ ચોપડી વીશે આપેલાં ડાક્ટરોનાં મતો:—

“ એવી જાતની પેહલીજ ”—“ સેહલી ભાશામાં સારી રીતે લખા-યલી ” “ દેશી સ્ત્રીઓ તેમાં મુખ્ય કરી પારસી સ્ત્રીઓને ઘણી અગત્યની ” “ ખચીત બહુ ઉપયોગી તથા ફાયદાકારક ” “ સ્ત્રી શરીર સંબંધી જ્ઞાનની એક મોટી ખુટ પુરી પાડનાર ચોપડી.”

જેના મોટા પ્રેલાવો થાય તથા બાહુલો ઉપયોગ થાય માટે

કીંમત ફક્ત આઠ આના રાખીછે.—પોસ્ટેન્ગ—

મગટ કરનાર જેહાંગીર બેજનજી કરાણી.

પારસી લોકોના ધારા

જ મધે

લગન અને તલાક બાબેનો ધારો.

(૧૮૬૫ નો આક્ટ ૧૫ મો.)

પારસીઓના જંગમ મીલકત બાબેનો ધારો.

(૧૮૩૭ નો આક્ટ ૯ મો.)

પારસીઓના વારસા હીસા બાબેનો ધારો.

(૧૮૬૫ નો આક્ટ ૨૧ મો.)

ઇંગ્રેજ તથા ગુજરાતી બંન્ને ભાષામાં

ઉપલા ત્રણ આખા ધારાઓ આપ્યા

ઉપરાંત

પારસીઓથી કયાં સગાં સાથે લગન થાય નહીં
તેની દીધ

તથા

મુઁબઈ ઇલાકાની પારસી ચીફ અને ડીરટ્રીક્ટ

મ્યાટ્રીમેનીયલ કોર્ટોના કાયદા તથા કાનુનો તથા તલાક મેળવવા
બાબેની ફરીઆદની અરજીનો નમુનો, તેના જવાબનો નમુનો અને
ખોરાકી પોશાકી માટેની અરજીનો નમુનો આપ્યામાં આવ્યોછે.

~~જે~~ ઉપલી બધી બાબદો અસલ અંગ્રેજ ભાષામાં આપીછે અને
તેનો ગુજરાતી તર્જુમો તથા સરેહુ શેઠ સોરાબજી રાપુરજી બંગાલી,
સી. આઈ. ઈ. ની કલમથી આપ્યામાં આવ્યોછે.

કીંમત ફક્ત આના આઠ.—પોસ્ટેજ—

મગટ કરનાર જેહાંગીર બેજનજી કરાંણી,

ના. ૧૮ પારસી બજાર સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

દરેક માણસનો વૈદ

અથવા

દરદીનો દોસ્ત.

ઘણાખરાં દરેક મુખ્ય દરદોનાં વર્ણન, તેની ઉત્પત્તીના કારણો, તેની નીશાણીઓ, અને તે સંબંધી એલાજોની ખુલાસાદાર વીગતો આપનારું એક પુસ્તક

જેમાં

નજદીક ઉરપ) જાતનાં દરદોનાં ખ્યાન, અને તેમના જુદા

જુદા એલાજોનાં લગભગ ૫૦૦) ‘ પ્રીસક્રીપશનો ’

અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી, અને ભાષામાં

આપવામાં આવ્યાં છે.

તે ઉપરાંત તેમાં નીચલા તૈયાર કોઠા આપ્યા છે.

૧.—દવાનું માપ તથા વજન.

૨.—કોમર મુજબ દવા કેમ આપવી.

૩.—‘ ખાઝારે હીંદ ’ અથવા ગામડી વપકાની દવાનાં હીંદી અને

ગુજરાતી નામ, તેની જુદી જુદી બનાવતો, તેની ખાશીયતો

અથવા ગુણો, તે ખાવાના વજણો સહીત.

૪.—જદા જુદા ઊપયોગો માટે અગત્યના તૈયાર અંગ્રેજી નુસખા.

૫.—જુદાં જુદાં દરદો ઊપરની દવાઓના નુસખા.

૬.—અંગ્રેજી દવાઈતો કોશ—જેમાં ઘણીકે ઊપયોગી અંગ્રેજી

દવાઓનાં અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી નામો, તેમના ગુણ અને

એક વખત લેવાના વજણ સહીત આપ્યાં છે.

—૦—

જેહાંગીર બેજનજી કરાણી—પુસ્તકો પ્રગટ કરનાર તથા વેચનાર.

કીમત—ઉંચા કાગજ તથા અમરોશ બંધાઈતી—રૂપીઆ અઢી.

કીમત—સાધારણ કાગજ તથા સાદી બંધાઈતી—રૂપીઆ દોઢ.

પોસ્ટેજ=11 તથા 12 વધુ પડશે.

૮ જેહાંગીર કરાણીની સસતી ગાયનની ચોપડી.

ગુજરાતી ગાયન સંગ્રહ

જેમાં ૭૫૦ ગાયનો નીચે મુજબ છે:—

પ્રશરે શીરીન—બરબેર ને મેહરેશીરીન—બરબેર ઈરાંની—જેહા-
નબક્ષ—દાદે દરયાવ—હજમબાદ—શાહબાદો સીઆવક્ષ—ધી ટેમીંગ આવ ધીશુ
—નહાના સાહેબ—યજ્ઞદેવરદ—કુરેદુન—બેહરાંમ ગોર—સુલેમાની સમશેહર
સુળી વચ્ચે શોપારી—આલદીન—જેહાંગીર—રસ્તમ શોહરાબ—શોશન રામ-
સગર—કૈકાકિસ—મલેમબેર—કમર—અલ—જમાન—ઉપકાર કે અપકાર—
અનલરાય—નૌશીરવાન—શાહબાદો શાપુર—હરીશ્ચંદ્ર—નળદમયંતી—સીતા—
હરણુ—નંદામત્રીશી—ધૃવ આખ્યાન—દ્રૌપદી—શાકુંતલ—સીતમગર, મલી
ચોત્રીશ (૩૪) નાટકોમાંના ગાયનો તથા

૧—ઓખાહરણુના ગાયનરૂપી ખેલ,

૨—સદેવંત સાવલીંગાનો ગાયનરૂપી ખેલ,

૩—ગુજરાતી ઇંદરસભા મલી

ત્રણ આખા ગુજરાતી ગાયનરૂપી ખેલો ઉપરાંત,

ચુંટી કાહાડેલા સરસ ગરબાઓ

અને રસ્તમી ગજલસતાન છે.

કીમત રૂપેચો એક—પોસ્ટેજ આના ખે.

મગટ કરનાર—જેહાંગીર બેજનજી કરાણી, પુસ્તકો વેચનાર,

નાં ૧૮, પારસીબજાર સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

